

MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE CULTURĂ ȘI ISTORIE MILITARĂ
ACADEMIA MILITARĂ A FORȚELOR ARMATE
„ALEXANDRU CEL BUN”

Vitalie N. CIOBANU Natalia CODREANU Gheorghe BĂLAN

NATO
PARTENERIAT PENTRU PACE
REPUBLICA MOLDOVA

(Studiu și documente)

Chișinău 2014

Autori: **Vitalie N. CIOBANU, Natalia CODREANU, Gheorghe BĂLAN**

Consultanți principali: **Igor GORGAN, Vitalie STATE**

Inițiatorul proiectului: **Vitalie MARINUȚA**

Paginare și copertă: **Ecaterina RUSSU**

Lector: **Valentina COSMESCU**

© Vitalie N. Ciobanu

© Centrul de Cultură și Istorie Militară

© Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”

CUPRINS

DIN ISTORIA PARTENERIATULUI	5
Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC)	15
Procesul PpP de planificare și revizuire	18
Parteneriatul pentru Pace după summit-ul de la Washington din 23-25 aprilie 1999	20
REPUBLICA MOLDOVA ÎN CADRUL PARTENERIATULUI PENTRU PACE	43
Procesul de planificare și revizuire a parteneriatului (PARP)	54
Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) pentru Republica Moldova	58
Relațiile NATO-Republica Moldova la etapa actuală	61
DOCUMENTE	67
Parteneriatul pentru Pace. Document-cadru	69
Parteneriatul pentru Pace. Document-invitație	72
Extras din Planul de lucru pentru dialog, parteneriat și cooperare 1994/1995	74
Acord între statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor	81
Protocol adițional la Acordul dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor	84
Documentul de bază al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic	85
Protocol adițional suplimentar la Acordul dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor	88
Spre un Parteneriat pentru secolul XXI.	
Un Parteneriat îmbunătățit și mai operațional	91
Extras din Planul de Acțiuni 2000-2002 al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic	122
Raport cu privire la revizuirea generală a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și a Parteneriatului pentru Pace	124
Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului	133
Planul de acțiuni al Parteneriatului pentru edificarea instituțiilor de apărare (PAP-DIB)	141
Raport privind Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului	144
Politica Fondului de încredere NATO/PpP	154
Cadru politic-militar pentru implicarea Partenerilor în operațiuni sub egida NATO	162
EXERCIȚII MILITARE CU PARTICIPAREA REPUBLICII MOLDOVA	169
ABREVIERI	183

DIN ISTORIA PARTENERIATULUI

La începutul anilor '90, se conturase deja clar rolul ce avea să-l joace NATO în menținerea păcii și în susținerea acțiunilor de menținere a păcii desfășurate sub egida Organizației Națiunilor Unite, mai ales în gestionarea crizelor ce afectau Europa de Sud-Est și alte zone ale lumii. Inițiativele Alianței au fost susținute și dezvoltate de guvernele statelor NATO, deseori și în cooperare cu membrii Consiliului de Cooperare Nord-Atlantică (NACC) și cu alți subiecți cu care se stabiliseră deja relații de cooperare și dialog.

După încetarea Războiului Rece, NATO a instituit Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic ca mijloc de dezvoltare a relațiilor cu fostele țări membre ale Pactului de la Varșovia și cu cele din spațiul ex-sovietic, care își declaraseră independența după destrămarea Uniunii Sovietice.

Crearea de parteneriate a reprezentat o etapă-cheie în modificarea structurii înseși a Alianței. Reuniunea de nivel înalt a șefilor de state și guverne din țările membre NATO, din ianuarie 1994, desfășurată la Bruxelles, a demonstrat că Alianța Atlanticului de Nord își confirma angajamentul pentru un parteneriat transatlantic impunător între America de Nord și Europa, un rol special revenindu-i în acest sens responsabilității sporite în probleme de apărare. A fost reafirmată valabilitatea funcțiilor principale ale Alianței și sprijinul deplin pentru edificarea unei rețele europene de securitate și apărare.

Delegațiilor statelor participante la Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic și statelor invitate, prezente la Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa, li s-a propus să adere la programul noului parteneriat, cunoscut azi ca *Parteneriatul pentru Pace*.

Scopul fundamental al acestuia era să consolideze cooperarea și stabilitatea prin interoperabilitate între statele partenere și NATO. Obiectivele lui principale includeau: creșterea transparenței în procesul de planificare a apărării, asigurarea controlului democratic asupra forțelor armate, dezvoltarea interoperabilității for-

țelor și structurilor de comandă, creșterea capacităților de participare la operațiuni de menținere a păcii.

În cadrul aceleiași întruniri (din 10-11 ianuarie 1994), șefilor de state și guverne participanți la reuniunea Consiliului Nord-Atlantic le-a fost prezentată invitația oficială și documentul-cadru, iar aceștia au adoptat următoarea declarație: „Noi, șefii de state și guverne din țările membre ale Alianței Nord-Atlantice, bazându-ne pe parteneriatul consolidat și de lungă durată între America de Nord și aliații din Europa, ne angajăm să intensificăm securitatea și stabilitatea în întreaga Europă”. În acest mod, NATO dorea să-și consolideze legăturile cu statele democratice din estul Europei reiterând că, în conformitate cu art. 10 al *Tratatului de la Washington*, Alianța rămânea deschisă pentru aderarea altor state europene. Conducerea acestor state spera la extinderea NATO spre est, ca parte a unui proces evolutiv, luând, desigur, în calcul și evoluția situației politice și a celei în domeniul securității din întreaga Europă.

În invitație se confirma că această inițiativă era una practică, ce urma să transforme relația dintre NATO și statele participante, ajutând-o să treacă dincolo de limitele unui simplu dialog și ale unei simple cooperări prin crearea unui parteneriat real. Invitația era extinsă și asupra altor state participante la NACC și asupra altor țări CSCE din afara NATO, capabile și dispuse să contribuie la programul propus¹. În invitație se menționa că Parteneriatul pentru Pace va funcționa sub autoritatea Consiliului Nord-Atlantic și va construi noi relații de securitate între Alianța Nord-Atlantică și partenerii săi. În paralel, statele partenere erau invitate să participe și în cadrul organizațiilor politice și militare de la Cartierul General al NATO, preconizându-se ca Parteneriatul să se extindă, astfel consolidându-se cooperarea politică și militară în întreaga Europă: în consecință, se miza pe creșterea stabilității și diminuarea amenințărilor la adresa păcii, și, în paralel, pe edificarea unor relații consolidate prin promovarea spiritului de cooperare practică și angajament față de principiile democratice ce stau la baza Alianței. În conformitate cu aceste acte, NATO urma să acorde consultanță oricărui participant activ la Parteneriat.

Cu scopul de a promova o cooperare militară mai apropiată și a spori interoperabilitatea se proiectau exerciții de menținere a păcii, ce urmau a se desfășura pe teren, începând cu 1994. Statelor participante la Parteneriat li se propunea ca, în scopul unei coordonări mai eficiente a activităților militare comune, să delege ofițeri de legătură permanenți la Cartierul General al NATO și să contribuie la

¹ Documentul- invitație de participare la Parteneriatul pentru Pace emis de către șefii de stat și de guvern participanți la Reuniunea Consiliului Nord Atlantic, 10-11 ianuarie 1994.

www.nato.int/cps/en/SID-797B8F84-2DE8577/natolive/official_texts_24468.htm

organizarea Celulei de Coordonare a Parteneriatului de la Mons (Belgia), care, sub autoritatea Consiliului Nord-Atlantic, avea să efectueze planificarea militară necesară pentru implementarea programelor Parteneriatului.

Odată cu extinderea activităților NACC și crearea Parteneriatului pentru Pace, la Cartierul General al NATO urmau să se creeze structuri permanente pentru personalul din țările NACC și cele participante la Parteneriatul pentru Pace, în scopul îmbunătățirii relațiilor de lucru și construirii unei cooperări mai apropiate².

La acea dată, invitația de participare la Parteneriatul pentru Pace fusese acceptată de 27 de țări. Activitățile fiecărui stat partener urmau să fie concretizate în Programul individual de Parteneriat, dezvoltat în comun.

Lista statelor care au semnat Parteneriatul în 1994, prezentate în ordinea semnării documentului:

- România – 26 ianuarie 1994
- Lituania – 27 ianuarie 1994
- Polonia – 2 februarie 1994
- Estonia – 3 februarie 1994
- Ucraina – 8 februarie 1994
- Ungaria – 8 februarie 1994
- Slovacia – 9 februarie 1994
- Bulgaria – 14 februarie 1994
- Letonia – 14 februarie 1994
- Albania – 23 februarie 1994
- Republica Cehă – 10 martie 1994
- Moldova – 16 martie 1994
- Georgia – 23 martie 1994
- Slovenia – 30 martie 1994
- Azerbaidjan – 4 mai 1994
- Suedia – 9 mai 1994
- Turkmenistan – 10 mai 1994
- Kazahstan – 27 mai 1994
- Kârgâstan – 1 iunie 1994
- Rusia – 22 iunie 1994
- Uzbekistan – 13 iulie 1994
- Armenia – 5 septembrie 1994³.

² Documentul-invitație de participare la Parteneriatul pentru Pace emis de către șefii de stat și de guvern participanți la Reuniunea Consiliului Nord Atlantic, 10-11 ianuarie 1994.
www.nato.int/cps/en/SID-797B8F84-2DE8577/natolive/official_texts_24468.htm

³ http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_82584.htm

Documentul-cadru al Parteneriatului pentru Pace, emis de către șefii de state și guverne participanți la reuniunea Consiliului Nord-Atlantic, includea opt puncte, și rezulta din inițiativa șefilor de state și guverne NATO prezenți la reuniune. La document au subscris și celelalte state prezente. Participanții la reuniune au decis să-și aprofundeze relațiile politice și militare și să contribuie, pe viitor, la consolidarea securității în spațiul euro-atlantic.

Parteneriatul era o expresie a convingerii comune că stabilitatea și securitatea în zona euro-atlantică se pot realiza doar prin cooperare și acțiuni comune, prin protecția și promovarea libertăților fundamentale și a drepturilor omului, salvagardarea libertății, dreptății și păcii prin democrație. Aceste priorități au fost enunțate ca valori fundamentale ale Parteneriatului.

Prin aderarea la Parteneriat, statele membre ale Alianței Nord-Atlantice și celelalte state semnatare se obligau să mențină democrația și libertatea și să se ghideze de principiile dreptului internațional. Participanții la Parteneriat își reafirmau angajamentul de a respecta obligațiile Cartei Organizației Națiunilor Unite și principiile Declarației Universale a Drepturilor Omului, care prevedea abținerea de la amenințarea sau folosirea forței împotriva integrității teritoriale sau independenței politice a oricărui stat, respectarea frontierelor existente și soluționarea disputelor prin mijloace exclusiv pașnice. Statele își reafirmau angajamentul față de Actul Final de la Helsinki și toate documentele ulterioare ale CSCE, își asumau angajamente și obligațiuni, inclusiv în domeniul dezarmării și controlului armelor⁴.

Statele care subscriseseră la acest document-cadru se angajaseră să colaboreze cu Organizația Tratatului Atlanticului de Nord în realizarea unui șir de obiective: facilitarea transparenței în planificarea și bugetarea apărării naționale; asigurarea controlului democratic asupra forțelor de apărare; menținerea capacității și disponibilității de a contribui, în funcție de considerentele constituționale, la operațiuni sub autoritatea ONU și/sau responsabilitatea CSCE; dezvoltarea relațiilor militare de cooperare cu NATO, în scopul planificării, instruirii și exercițiilor comune pentru consolidarea capacității de a efectua misiuni de menținere a păcii, cercetare și salvare, operațiuni umanitare și alte acțiuni ce pot fi convenite ulterior; dezvoltarea, pe termen lung, a unor forțe din ce în ce mai capabile să coopereze cu cele ale membrilor Alianței Nord-Atlantice.

Celelalte state semnatare trebuiau să prezinte conducerii NATO documente ce să confirme măsurile pe care își propuneau să le întreprindă în vederea realizării obiectivelor politice ale Parteneriatului, în care să menționeze efectivul și alte bunuri ce le puteau pune la dispoziția Parteneriatului pentru activități comune.

⁴ Documentul-cadru PpP: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_24469.htm.

NATO, la rândul său, avea să propună un program de exerciții și de alte activități ce să urmărească aceleași obiective. În baza acestui program și a documentului de prezentare, fiecare stat semnatar urma să dezvolte un program individual de parteneriat cu NATO.

Se menționa că, în pregătirea și implementarea programelor individuale de parteneriat, alte state semnatare pot, în acord cu Alianța și, după caz, cu autoritățile belgiene, să-și creeze propriul birou de legătură cu Cartierul General al NATO din Bruxelles. Acest birou urma să faciliteze participarea reprezentanților statelor la ședințele oficiale și la celelalte activități ale NACC sau ale nou-createi structuri.

Statele semnatare acceptau următoarele condiții: să participe la misiunile prevăzute și, în caz de necesitate, la exercițiile NATO asociate; să-și finanțeze din resurse proprii participarea la activitățile Parteneriatului și să contribuie la împărțirea responsabilității pentru exercițiile-cadru la care iau parte; să trimită ofițeri de legătură permanentă în Celula de Coordonare a Parteneriatului de la Mons (Belgia), care, sub autoritatea Consiliului Nord-Atlantic, avea să efectueze planificarea militară necesară pentru punerea în aplicare a programelor Parteneriatului; să beneficieze de acces la anumite date tehnice NATO, relevante pentru interoperabilitate. Pornind de la măsurile CSCE consacrate planificării apărării, statele urmau să facă schimb de informații cu privire la măsurile adoptate sau în curs de adoptare în vederea promovării transparenței în planificarea apărării și a bugetului și asigurării controlului democratic al forțelor armate; să facă schimb de informații cu privire la planificarea apărării și a bugetului.

Pornind de la aceste angajamente statele NATO își propuneau: dezvoltarea în comun cu celelalte state semnatare a unui proces de planificare și revizie în scopul identificării, evaluării forțelor și capacităților disponibile pentru instruire multi-națională, exerciții și operațiuni în colaborare cu forțele Alianței; coordonarea politică și militară la Cartierul General al NATO, cu scopul de a oferi o îndrumare și consiliere relevantă în contextul activităților Parteneriatului, inclusiv în domeniul planificării, instruirii, exercițiilor și doctrinei.

NATO urma să se consulte cu orice participant activ la Parteneriat, în cazurile în care acesta s-ar fi confruntat cu o amenințare directă la integritatea teritorială, independența politică sau securitatea sa⁵.

Principalele puncte de pe ordinea de zi a reuniunii au fost lansarea inițiativei Parteneriatului pentru Pace (PpP), stabilirea direcțiilor în care ar trebui canalizate eforturile Alianței pentru a împiedica proliferarea armelor de distrugere în masă,

⁵ Documentul-cadru PpP.http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_24469.htm.

examinarea măsurilor de promovare a securității în regiunea mediteraneană. La întrunire, au fost adoptate și alte decizii de mare importanță, inclusiv unele ce vizau acțiuni de adaptare la structurile politice și militare ale Alianței, de natură să reflecte atât ansamblul misiunilor lor, cât și apariția unei structuri europene de securitate și apărare, exprimată prin conceptul inițial „forțe multinaționale de intervenție combinată”⁶.

La acest forum, conducerea Republicii Moldova și-a reiterat disponibilitatea de a participa la menținerea securității mondiale, anunțându-și decizia de a adera la acest Proiect de Parteneriat⁷.

În cadrul reuniunii, s-a decis realizarea unui studiu cu privire la contribuția Parteneriatului pentru Pace la procesul extinderii Alianței.

Unii analiști autohtoni consideră că Parteneriatul pentru Pace este un „meniu” din care trebuie să alegem singuri. Trebuie să menționăm că PpP e mai curând un mecanism de cooperare și stabilire a încrederii între foștii adversari, nu atât unul de asigurare a securității statelor. Programul oferă un cadru de cooperare și mecanisme de susținere pentru modernizarea forțelor armate ale statelor membre ale PpP, este direcționat către reformarea acestora conform cerințelor timpului și în baza principiilor democratice. Cu alte cuvinte, statele însele trebuie să învețe a-și construi armatele conform propriilor necesități, una din cerințele implicite fiind controlul democratic asupra forțelor armate. Accesibilitatea acestui mecanism se explică prin faptul că statele membre ale PpP nu erau în niciun fel obligate să devină membre ale NATO. Statele puteau coopera între ele în funcție de domeniul de interese, îndeosebi prin stagii de pregătire profesională sau exerciții⁸.

Prima țară care a semnat documentul-cadru de aderare la Programul Parteneriatului pentru Pace a fost România. La 26 ianuarie 1994, România a acceptat formula propusă la Bruxelles, în timp ce statele din grupul „Vișegrad” manifestaseră atitudini critice față de Parteneriat, susținând că proiectul Alianței nu presupune extinderea acesteia și primirea de noi membri. Deja în 1994, armata României participa în 70 activități în acest cadru de Parteneriat, iar peste un an – în mai mult de 240 de activități⁹.

⁶ *Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO)* www.clr.ro,

⁷ *Relațiile Republica Moldova-NATO*. www.mfa.gov.md.

⁸ Lupan, Vlad, *Relațiile Republicii Moldova cu Alianța Nord-Atlantică (NATO). Evoluția politicii externe a Republicii Moldova (1998-2008)*, Chișinău – 2009, colecție de studii în cadrul proiectului *Marile teme ale politicii externe a Republicii Moldova*, realizată de Asociația pentru Politică Externă, cu sprijinul Fundației “Friedrich Ebert”.

⁹ *Prima țară care a aderat la Parteneriatul pentru Pace* // Curierul Național, 20 noiembrie 2002.

La 19 iunie 1995, au fost semnate două documente cu privire la Parteneriat: un acord și un protocol adițional.

În *Acordul între statele membre NATO și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor* se menționa că statele participante la Parteneriatul pentru Pace (indiferent dacă sunt membre NATO sau nu) pot, prin medierea unor acorduri preexistente, să-și trimită propriile forțe pe teritoriile altor state participante. Statutul unor asemenea forțe, aflate pe teritoriul altui stat membru, urma să fie corelat cu Acordul dintre statele membre NATO privind statutul forțelor lor, semnat la 19 iunie 1951, la Londra. Astfel, în conformitate cu art. I, toate statele participante urmau să aplice prevederile Acordului dintre membrii NATO privind statutul forțelor lor, denumit în continuare SFA (Statutul Forțelor Armate)¹⁰.

Prevederile respectivului Acord urmau să se aplice nu doar în zona în care se aplica anterior SFA NATO, ci și pe teritoriul tuturor statelor participante care, la acea oră, încă nu erau membre SFA NATO. În cazul în care între acestea ar fi apărut divergențe de opinii, statele urmau să negocieze între ele, fără a recurge la un mediator extern.

Orice stat membru SFA NATO sau care a acceptat invitația de participare la Parteneriatul pentru Pace, subscriind la documentul-cadru al PpP, putea ratifica, accepta sau aproba și acordul respectiv. La fel, orice parte putea să-l denunțe, printr-o notă informativă la adresa Guvernului SUA, care urma să notifice, la rândul său, toate celelalte state semnatare¹¹.

După cum am menționat, în cadrul reuniunii a fost semnat și un protocol adițional la Acordul dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor armate. Deoarece pedeapsa cu moartea nu era prevăzută de către legislația internă a unor membri ai Acordului, statele participante la protocolul adițional conveneau să nu condamne la moarte niciun membru al forțelor armate, componentei lor civile și peroanelor dependente de aceștia din orice alt stat parte la protocolul adițional.

Protocolul rămânea deschis pentru orice semnatar al acordului și putea fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare urmau să fie depuse la Guvernul SUA, care, la rândul său, avea să anunțe toate statele semnatare despre fiecare act de acest tip și urma să intre în vigoare la 30 de zile după data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare

¹⁰ Acordul dintre statele membre NATO și statele participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor. <http://www.nato.int/>

¹¹ Acordul dintre statele membre NATO și statele participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor. <http://www.nato.int/>

sau aprobare de către trei state semnatare, dintre care cel puțin un stat să fie parte SFA NATO și unul – care acceptase invitația de aderare la Parteneriatul pentru Pace și semnase documentul-cadru¹².

Pentru fiecare țară dispusă să semneze Parteneriatul avea să se stabilească un Program Individual de Parteneriat, numit ulterior *Plan de acțiuni* între părți. Aceste noi relații se inițiau cu scopul de a susține stabilitatea și a edifica arhitectura securității europene prin extinderea și intensificarea cooperării politice și militare, axate pe probleme de apărare și depășind concomitent cadrul unui simplu dialog. Programul, bazat pe principii democratice, viza cooperarea practică și o serie de angajamente reciproce, NATO asumându-și rolul de consultant al fiecărui partener, în cazul unei amenințări directe la integritatea teritorială sau independența politică a statului respectiv.

Practic, în acest program de parteneriat erau antrenate toate statele din arealul ex-sovietic și ex-socialist care consimțiseră la inițierea unui proces de cooperare ce își propunea să contribuie la o nouă abordare a problemelor securității internaționale și regionale.

Programul favoriza eforturile partenerilor în relațiile individuale cu Alianța, orientate spre realizarea propriilor priorități individuale de cooperare, urmărind concomitent sporirea stabilității în spațiul euro-atlantic, diminuarea amenințărilor și consolidarea relațiilor de parteneriat între toți subiecții implicați.

Sectoarele esențiale asupra cărora aveau să se răsfrângă acțiunile PpP vizau apărarea, politicile de planificare și politicile bugetare ale apărării, relațiile civil-militare, educația, cooperarea militară, exercițiile comune, planificarea în caz de situații neprevăzute și gestionarea consecințelor acestora, cooperarea în domeniul științific, protecției mediului înconjurător etc.

În acest sens, au fost stabilite mai multe instrumente și mecanisme de susținere a cooperării prin inițiative și politici care presupuneau implementarea obiectivelor și realizarea sarcinilor incluse în documentul-cadru inițial al Parteneriatului și în documentele bilaterale negociate ulterior între țara parteneră și NATO în cadrul programului¹³.

Ideea lansării programului aparține generalului John M. Shalikashvili¹⁴. În *Ghidul informativ al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord* se relatează că necesitatea acestei inițiative s-a impus ca răspuns la evenimentele desfășurate în Europa la începutul anilor '90. Astfel, încheierea Războiului Rece a favorizat ex-

¹² Protocolul adițional al Acordului dintre statele membre NATO și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor. <http://www.nato.int/>

¹³ Ibidem

¹⁴ John M. Shalikashvili, general, fost comandant suprem al Forțelor Aliate din Europa (SACEUR).

tinderea misiunii NATO (apărarea colectivă, prevenirea conflictelor și managementul crizelor) în întreaga Europă¹⁵.

Conform acestor inițiative, PpP urma să devină cadru de cooperare militară între statele aliate și statele partenere ale NATO, care, în cele din urmă, a însumat 56 de membri, inclusiv țări din Europa Centrală și Europa de Est, Caucaz și Asia Centrală. Programul urma să stimuleze și să sprijine reforma internă a sectorului apărării în țările partenere și crearea unor forțe armate și instituții de apărare moderne, eficiente și responsabile din punctul de vedere al cerințelor unui stat democratic¹⁶. Proiectul avea să asigure obținerea de rezultate în reorganizarea forțelor armate după modelul NATO, realizarea cadrului legislativ al apărării, operaționalizarea unor unități și creșterea interoperabilității operaționale și tehnice a forțelor puse la dispoziție pentru operațiuni pacifatoare conduse de NATO, introducerea sistemului de planificare a apărării conform standardelor NATO și reorganizarea învățământului militar.

Ghidul se referea la o serie de obiective principale ale Parteneriatului pentru Pace¹⁷, inclusiv: consolidarea stabilității și securității în întreaga Europă și în regiunile învecinate (Caucaz și Asia Centrală); intensificarea cooperării politice și militare la nivelul continentului european; sporirea stabilității; diminuarea amenințărilor la adresa păcii; consolidarea relațiilor prin promovarea spiritului de cooperare și angajament față de principiile democratice; stimularea și susținerea reformei interne a sectorului apărării; crearea unor forțe armate moderne, eficiente și responsabile; oferirea de asistență statelor angajate pe calea realizării reformelor în domeniul apărării și în elaborarea instrumentelor utilizate pentru realizarea obiectivelor PpP: Programul Parteneriatului Individual, IPP (abreviere de la *Individual Partnership Programme*), elaborat pentru o perioadă de doi ani, în care sunt prevăzute activitățile fiecărui stat partener – de la cooperarea strict-militară până la cooperarea în domeniul managementului situațiilor de criză, al managementului traficului aerian și de armament, în conformitate cu interesele specifice și cerințele fiecărui stat; Procesul de Revizie și Planificare, PARP (abreviere de la *Planning and Review Process*), prin care sunt evaluate capacitățile statelor partenere în ceea ce ține de instruirea multinațională și participarea la exerciții și operațiuni alături de forțele Alianței. În cadrul acestui proces, țările partenere au obligația să furnizeze către NATO informații referitoare la politica apărării, la progresul înregistrat în controlul democratic al forțelor armate și la politica de planificare și finanțare a apărării naționale. La rândul ei, prin PARP, Alianța Nord-

¹⁵ NATO: *Ghid informativ. Organizația Tratatului Atlanticului de Nord*, p. 17.

¹⁶ Ibidem

¹⁷ Ibidem, p.18.

Atlantică urma să acorde asistență statelor partenere în vederea implementării reformelor în domeniul apărării și asigurării interoperabilității necesare pentru participarea la misiunile comune¹⁸.

Inițiativa lansată a reprezentat, pentru Europa de Sud-Est, o nouă oportunitate în asigurarea securității naționale și regionale. Programul viza nu doar cunoașterea reciprocă, dar, mai cu seamă, aprofundarea încrederii între statele partenere, interoperabilitatea cu structurile NATO; cele mai importante pentru aceste state erau programele de asistență în domeniul apărării.

Semnarea de către statele respective a documentului de prezentare constituia o nouă etapă de reformare internă. Ulterior, acestea puteau beneficia de un sprijin multidimensional, ceea ce reprezenta un imbold pentru restructurarea sistemului militar național. După semnarea PpP, forțele armate ale statului respectiv puteau să se implice în activități și exerciții, iar interacțiunea cu armatele Alianței să genereze un transfer de experiență cu impact puternic.

Principala condiție înaintată statelor semnatare ale documentului-cadru rămânea reiterarea angajamentului pentru păstrarea societății democratice și menținerea principiilor dreptului internațional în conformitate cu Carta Națiunilor Unite și Declarația Universală a Drepturilor Omului, Actul Final de la Helsinki etc.

Următoarea etapă, după semnarea documentului-cadru, o reprezenta remiterea unui document de prezentare a țării candidat la aderare, în care să fie stipulate etapele de îndeplinire a angajamentelor, resursele militare și alte resurse specifice accesibile, precum și domeniile concrete în care se dorea colaborarea cu Alianța.

NATO avea să semneze cu fiecare stat inclus în PpP un Program Individual de Parteneriat (IPP), pe un termen de doi ani. Documentul urma să treacă în revistă scopurile politice, resursele puse la dispoziție, obiectivele ce acoperă diferite domenii de cooperare, activitățile concrete. Cerințele și prioritățile concrete ale fiecărui stat trebuiau incluse în listele generale de activități și priorități din Programul de Lucru al Parteneriatului (PWP). Această diferențiere a necesităților și situațiilor avea importanță deosebită pentru a determina și identifica formele și modalitățile de cooperare, care corespundeau statului în cauză. Programul de lucru putea include un spectru larg de activități în diferite domenii. IPP putea fi revizuit anual.

Obiectivele și activitățile menționate erau propuse de către Comitetul militar, agențiile și organizațiile lui, comandamentele militare supreme regionale, țările NATO și țările partenere. Structura direct-responsabilă de elaborarea și coordonarea programului de lucru al Parteneriatului era Comitetul director politico-militar (PMSC).

¹⁸ Ibidem

Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC)

Statele semnatare ale Parteneriatului pentru Pace devin imediat membre în Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), structură ce determină cadrul general al cooperării dintre țările partenere și NATO. Datorită acestui fapt, fiecare Parteneriat în parte își poate păstra o identitate specifică în cadrul general oferit de EAPC, menținându-și propriile elemente și proceduri.

Înainte de introducerea PpP, cu noile lor politici și domenii de aplicare, abordarea Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic era mult mai restrictivă. Pentru a evita inconsecvențele, s-a procedat la stabilirea unor noi principii generale și la crearea unor structuri specializate. Din aceste considerente, spre sfârșitul anilor '90, a fost constituit un grup special, prezidat de către secretarul general-adjunct, cu scopul de a dezvolta un cadru politic ce să ia în calcul atât numărul mare de participanți, cât și obiectivele lărgite ale Parteneriatului. Scopul final presupunea crearea unui forum pentru consultare politică între toți partenerii, un organism ce să se realizeze la cooperarea practică din cadrul Parteneriatului pentru Pace, mai bine-zis o legătură între calitatea de membru în EAPC și participarea la PpP, cele două fiind instituții complementare.

Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic a fost înființat de către miniștrii aliați și miniștrii parteneri în cadrul unei întruniri desfășurate la Sintra, Portugalia, la 30 mai 1997. Statele care și-au trimis reprezentanți la această întrunire au decis să creeze Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic, reafirmându-și totodată angajamentul comun de a consolida și extinde pacea și stabilitatea în zona euro-atlantică, având la bază valorile și principiile comune, în special cele prevăzute în documentul-cadru al Parteneriatului pentru Pace. EAPC reflectă un scop și o responsabilitate comune, care depășesc limitele interoperabilității militare, fiind construit pe baza unor valori fundamentale comune¹⁹. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic urma să contribuie la formarea unei culturi comune de securitate euro-atlantică, bazată pe dialogul politic și cooperarea practică între aliați și parteneri. Ideea de bază inițială presupunea crearea unei structuri flexibile, care să vizeze toate statele, dar și să ofere fiecăruia dreptul de a-și stabili propriul ritm de angajare. Acest act a permis partenerilor să dezvolte o relație politică directă cu Alianța, individual sau în subgrupuri de state membre EAPC. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic și-a sprijinit mereu membrii în efortul de consolidare și extindere a păcii și stabilității. Consiliul oferă statelor ce nu doresc să adere la NATO un instrument unic

¹⁹ *Parteneriatate: vechi și noi. Zece ani de consiliu al Parteneriatului Euro-Atlantic. Reflecții personale* // Revista NATO, 2007.

care le permite să contribuie la securitatea euro-atlantică, fără a-și afecta propriile politici externe și de securitate. Întâlnirile lunare la nivel ambasadorial în cadrul Comitetului Politic (PC) al EAPC asigură un dialog regulat între toți membrii pe teme curente importante. Aceste întâlniri mai oferă și posibilitatea de a ajunge la un consens și de a explora eventuale domenii noi de cooperare.

Totuși, PpP își menține propriile proceduri și elemente, diferite de ale EAPC, având la bază o relație bilaterală proprie, acțiuni și obiective concrete asumate de fiecare stat.

În documentul de bază al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, elaborat tot în luna mai 1997, se stipula că țările membre ale Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic și țările participante la Parteneriatul pentru Pace doresc să ridice la un nivel calitativ-nou cooperarea lor politică și militară, bazându-se pe succesul NACC și PpP. Consiliul urma să constituie un mecanism nou, axat pe o cooperare intensă, politică și practică, sub egida PpP. Consiliul avea să completeze activitățile unor instituții precum OSCE, Uniunea Europeană, Uniunea Europei Occidentale și Consiliul Europei.

Ca succesori al NACC, Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic oferea cadrul general pentru consultări între membrii săi într-un spectru larg de probleme politice și de securitate.

PpP, în forma sa consolidată, reprezenta în continuare un element clar-identificabil în acest cadru flexibil. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic urma să se bazeze pe cadrul existent al activităților de asistență NATO, păstrându-și atribuțiile de promovare a cooperării într-un mod transparent.

Această nouă structură a păstrat două principii care, până atunci, se dovediseră fundamentale pentru cooperarea dintre statele NATO și parteneri. Primul, cel al incluziunii, oferea posibilități de consultare politică și cooperare practică; al doilea, al auto-diferențierii, permitea partenerilor să decidă ei înșiși cât de aprofundată avea să fie cooperarea cu NATO și domeniile concrete ale acestei cooperări. Deciziile luate în cadrul Consiliului nu aveau să afecteze angajamentele bilaterale deja stabilite între parteneri și NATO sau cele prevăzute în documentul-cadru al PpP²⁰.

Formatul întrunirilor EAPC nu era unul rigid, ci urma să varieze în funcție de necesități. Sesiunile plenare erau rezervate problemelor politice și de securitate de interes comun, și, după caz, furnizării de informații despre activitățile cu participare limitată. Întrunirile restrânse erau axate pe aspecte funcționale; în caz de necesitate, urmau să se organizeze grupuri ad-hoc consacrate unor probleme regionale, ceilalți membri fiind informați ulterior. Un alt format posibil era cel al întrunirilor bilaterale între Alianță și un partener.

²⁰ Documentul de bază al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_25471.htm?selectedLocale=en

Reuniunile Consiliului urmau să se desfășoare la Bruxelles: în fiecare lună – la nivel de ambasadori, iar la nivel de miniștri de externe și miniștri ai apărării – de două ori pe an. În caz de necesitate, puteau fi organizate și reuniuni suplimentare, inclusiv la nivel de șefi de stat sau de guvern.

Consiliul urma să fie prezidat de către Secretarul General al NATO sau de adjunctul acestuia. Funcția de Președinte de Onoare revenea, pe un termen de șase luni, reprezentantului unui stat membru. Consiliul se bucura de susținerea Comitetului director politico-militar (PMSC) și a Comitetului politic (PC). A fost instituit și Comitetul director EAPC (EAPC-SC), care integra și funcțiile fostului Comitet politic lărgit și PMSC în formatul NACC/PpP. PMSC avea să se convoace în următoarele configurații: Alianța + parteneri individuali sau Alianța + grupuri de parteneri (de exemplu, PARP)²¹.

Alte comitete NATO urmau să-și extindă și ele colaborarea cu partenerii și să informeze EAPC privitor la activitățile desfășurate în acest sens. Acestea deveneau și ele parte la Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic.

La momentul înființării sale, Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic pornea de la Planul de lucru al NACC pentru dialog, parteneriat și cooperare, înlocuindu-l ulterior cu un Plan de lucru EAPC. Activitățile incluse în Programul de Lucru al Parteneriatului (PWP) urmau să fie verificate de EAPC.

În competența EAPC intrau probleme politice, de securitate; gestionarea crizelor, controlul armelor, probleme de proliferare a armelor nucleare, biologice și chimice (NBC), apărare, terorism internațional, planificarea apărării și bugetelor, politica și strategia de apărare etc. Un alt domeniu îl reprezentau consultările și cooperarea pe teme precum pregătirea pentru situații de urgență civilă și calamități, cooperarea în domeniul armamentelor sub egida Conferinței Directorilor Naționali pentru Armamente (CNAD), securitatea nucleară, probleme ecologice ce au tangențe cu apărarea; coordonarea civil-militară a gestionării și controlul traficului aerian, cooperarea științifică și probleme legate de operațiunile de menținere a păcii.

Toate statele membre ale NACC și țările participante la PpP primeau automat, necondiționat, statutul de membru al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, dacă, bineînțeles, erau de acord. Consiliul era deschis și pentru aderarea altor state, capabile și dispuse să accepte principiile de bază și să contribuie la realizarea obiectivelor stabilite. Statele ce doreau să se alăture EAPC trebuiau să adere mai întâi la Parteneriatul pentru Pace, prin semnarea documentului-cadru PpP și prin acceptarea conceptului EAPC²².

²¹ Documentul de bază al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_25471.htm?selectedLocale=en

²² Documentul de bază al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_25471.htm?selectedLocale=en

La 19 decembrie 1997 a fost prezentat protocolul adițional la acordul dintre statele membre NATO și celelalte state participante la PpP, privind statutul forțelor lor armate, cu scopul de a reglementa statutul comandamentelor militare NATO și al personalului acestora pe teritoriul statelor participante la Parteneriatul pentru Pace, de a facilita relațiile cu forțele armate ale națiunilor incluse în Parteneriate Individuale pentru Pace și specifica statutul personalului forțelor armate ale statelor partenere, atașate sau asociate cu comandamentele militare NATO.

În textul protocolului, sintagma „SFA PpP” se referea la *Acordul dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor*, aprobat la Bruxelles, la 19 iunie 1995.

În cazul statelor care nu semnaseră respectivul protocol urma să se aplice dispoziții identice cu cele prevăzute în Protocolul de la Paris, privitoare la activitățile comandamentelor militare NATO, personalului militar și civil al acestora, efectuate pe teritoriul uneia dintre părți.

Dispozițiile Protocolului urmau să se aplice pe o zonă mult mai extinsă decât cea prevăzută în Protocolul de la Paris, deoarece era inclus teritoriul tuturor statelor-părți la noul protocol.

Divergențele dintre statele partenere urmau să fie negociate între ele, fără a se recurge la vreo jurisdicție din afară.

Procesul PpP de planificare și revizuire

Procesul de planificare și revizie a Parteneriatului (PARP) constituie unul din mecanismele importante al acestei structuri. El reprezintă principalul mijloc al PpP pentru promovarea interoperabilității, menit să asigure identificarea și evaluarea forțelor și capacităților ce pot fi puse la dispoziție pentru instruirea internațională, participarea la exerciții și operațiuni multinaționale. Totodată, el asigură interoperabilitatea necesară ca, în medii nesigure și imprevizibile, misiunile comune ale militarilor din diverse țări să fie îndeplinite eficient. PARP este, în același timp, și un instrument de planificare, îndrumare și măsurare a progresului în eforturile depuse pentru transformarea militară și în domeniul apărării. PARP este deschis pentru toți partenerii PpP.

Anthony Cragg, asistentul Secretarului General NATO pentru planificarea apărării și planificarea politică, susținea într-un articol că PARP joacă un rol important în atingerea multor obiective majore ale PpP. Țările participante identifică forțele speciale ce trebuie furnizate pentru PpP și definesc domeniul lor de aplicare pentru îmbunătățirea interoperabilității.

Prima rundă a PARP, care a avut loc în 1995, cu participarea a 14 țări partene-re, a pus bazele funcționării în continuare a acestui proces și a reprezentat prima experiență comună a discuției de la egal la egal, statele stabilindu-și prioritățile în baza unor negocieri fructuoase și ajungând la principii comune de înfăptuire a dezideratelor lor.

Procesul de planificare și revizie este parte integrantă a PpP, instituirea căruia a fost stabilită în textul Documentului Inițial al PpP. Acest document stipula că membrii Alianței Nord-Atlantice vor dezvolta cu alte state semnatare un proces de planificare și analiză, ce să permită identificarea și evaluarea forțelor și capacităților pe care acestea le pot pune la dispoziție pentru instruire multinațională, exerciții și operațiuni în colaborare cu forțele Alianței.

Printre obiectivele primordiale ale PARP se numără și: facilitarea transparenței în procesele naționale de planificare a apărării și planificare bugetară; menținerea capacității și disponibilității de a contribui la operațiunile ONU sau OSCE; dezvoltarea relațiilor militare de cooperare cu NATO; dezvoltarea pe termen lung a forțelor apte să lucreze alături de forțele Alianței.

PARP contribuie, în plus, și la asigurarea controlului democratic al forțelor de apărare, deoarece este supus examinării de către miniștri, prin intermediul unor metode de lucru ce stimulează dezbaterile punctuale asupra documentelor într-un forum politico-militar²³.

La elaborarea PARP s-au utilizat pe larg instrumentele aplicate de către NATO în procesul de revizie a apărării, deoarece ele stimulează planificarea cooperativă.

S-a decis asupra unui proces bienal, cu ajutorul căruia să se identifice forțele concrete ce urmau a fi implicate în PpP și măsura în care poate fi îmbunătățită interoperabilitatea.

Conform lui Anthony Cragg, câteva țări și-au manifestat intenția de a participa la acest proces înainte de elaborarea unui proiect detaliat al lui, acesta fiind deja inclus în programele lor individuale de parteneriat (IPP). Alți 14 parteneri au decis să se alăture la proiect în momentul în care li s-au oferit invitațiile.

La începutul anului 1995, partenerii au completat o anchetă generală privind interoperabilitatea PpP, menționând preponderent în cadrul ei următoarele arealuri: politica generală de apărare, planurile de apărare și planurile financiare pentru următoarea perioadă de planificare a PpP; politica națională în domeniile de cooperare PpP; forțele disponibile pentru operațiuni, instruire și exerciții în contextul PpP.

După ce li s-a prezentat câte o schiță de proiect, partenerii au fost consultați, în cadrul unor mese-rotunde cu participarea experților, de către specialiștii Secre-

²³ Cragg, Anthony, *Procesul PpP de Planificare și Revizuire*, <http://www.nato.int/docu/review/1995/9506-5.htm>

tariatului Internațional, Statului-Major Militar Internațional, autorităților militare NATO și Celulei de Coordonare a Parteneriatului de la Mons. Scopul acestor consultări a vizat rectificarea și cizelarea fiecărui proiect și stabilirea listei obiectivelor de interoperabilitate (OI). Fiecare evaluare a fost revizuită și rectificată de Secretariatul Internațional, discutată oficial în cadrul unor sesiuni individuale ale Comitetului director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace (PMSC). NATO și grupurile de experți delegate de către parteneri au avut posibilitatea să-și analizeze detaliat evaluările. Ulterior, evaluările aprobate individual au fost rezumate într-un raport unic, care a inclus și o trecere în revistă a politicilor, angajamentelor și capacităților aliaților în domeniul menținerii păcii, operațiunilor umanitare, precum și o serie de directive pentru viitor. Raportul a fost aprobat la nivel de ambasadori și apoi adus la cunoștință miniștrilor de externe, la reuniunea Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic (NACC), în Noordwijk, apoi și miniștrilor apărării NATO și țărilor partenere la reuniunea de la Bruxelles, la 9 iunie.

Datorită acestui proces, NATO și-a concretizat clar angajamentele practice pe care partenerii urmau să și le asume în cadrul PpP și provocările cu care se confruntau aceștia, iar partenerii s-au familiarizat îndeaproape cu procedurile și exigențele NATO. Acest lucru a facilitat aprofundarea interoperabilității în cadrul PpP.

Totuși, elaborarea PARP s-a confruntat și cu unele dificultăți. În primul rând, documentele trebuiau finalizate în termene restrânse, pentru întâlnirea din primăvara lui 1995 a miniștrilor de externe și ai apărării. În al doilea rând, a fost nevoie de eforturi serioase din partea personalului NATO și al partenerilor, PARP trebuind definitivat fără a implica personal special sau resurse financiare suplimentare²⁴.

Parteneriatul pentru Pace după summit-ul de la Washington din 23-25 aprilie 1999

La 25 aprilie 1999, a fost prezentat raportul Comitetului director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace, intitulat *Spre un parteneriat pentru secolul XXI. Un parteneriat îmbunătățit și mai operațional*.

Documentul menționa summit-ul de la Madrid la care a fost instituit Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) și au fost introduse îmbunătățiri semnificative la Parteneriatul pentru Pace. Pentru a favoriza dezvoltarea în continuare

²⁴ Cragg, Anthony, *Procesul PpP de planificare și revizuire*,
<http://www.nato.int/docu/review/1995/9506-5.htm>

a PpP, ținând cont de rolul major pe care acesta urma să-l joace în viitor, NAC trebuia să elaboreze un pachet consecvent de măsuri pentru consolidarea capacităților operaționale ale PpP, ce urma să fie adoptat la summit-ul de la Washington.

La summit-ul de la Washington, din 23-25 aprilie 1999, oficialii din țările NATO urmau să aprobe noi măsuri de eficientizare a Parteneriatului: Cadrul politico-militar pentru operațiunile PpP sub egida NATO; Procesul de planificare și revizie (PARP) extins și adaptat și o cooperare practică mai intensă. Un alt document introdus la summit, ce viza consolidarea capacităților operaționale ale PpP, a fost Conceptul capacităților operaționale, ce reglementa operațiunile desfășurate în cadrul PpP sub egida NATO.

Conceptul strategic, adus la zi, reflecta importanța crescândă a gestionării crizelor, un element important al acesteia fiind consolidarea și eficientizarea activității Parteneriatului, cooperarea dintre Alianță și parteneri și consolidarea capacității partenerilor de a contribui la operațiunile PpP sub egida NATO.

Deoarece PpP reprezenta instrumentul de bază pentru consolidarea relațiilor practice de colaborare NATO - parteneri, erau necesare planuri concrete de lucru în domeniile prioritare ale reformelor: planificarea și bugetul apărării naționale, controlul democratic al forțelor de apărare, pregătirea pentru dezastre civile și alte situații de urgență. Un alt obiectiv major rămânea dezvoltarea capacității de a coopera, inclusiv în cadrul unor operațiuni PpP sub egida NATO. Documentul recunoștea că PpP își demonstrase, în repetate rânduri, caracterul flexibil și operațional (cazul Albaniei și al crizei din Kosovo), contribuind la pregătirea națiunilor aspirante la o posibilă aderare și având un rol de prim-rang în susținerea aderării Republicii Cehe, Ungariei și Poloniei.

La summit-ul de la Washington, șefii de state și guverne au continuat procesul de consolidare a PpP început la Madrid, adoptând Cadrul politico-militar și modificările la PARP. Summit-ul a lansat Conceptul capacităților operaționale pentru operațiuni PpP sub egida NATO (OCC) și a accentuat rolul instruirii și educației. Fără a se neglija obiectivele stabilite în 1994 prin documentul-cadru al PpP, Parteneriatului i se confereau o calitate și un caracter nou, derivate din extinderea domeniului său de aplicare și din experiența practică dobândită în IFOR și SFOR²⁵.

Cadrul politico-militar pentru operațiunile PpP sub egida NATO, inițiat la Madrid, prevedea modul în care partenerii urmau să participe la consultări politice, luarea deciziilor, planificarea operațională, crescând implicarea lor în planificarea și desfășurarea operațiunilor PpP sub egida NATO. Cadrul politico-militar, Conceptul capacităților operaționale și Conceptul forțelor operative multinațio-

²⁵ http://www.nato.int/cps/en/SID-63BC3308-D3265625/natolive/official_texts_27434.htm?selectedLocale=en

nale inter-arme (CJTF) constituiau baza politico-militară pentru implicarea forțelor armate și a altor capacități ale partenerilor în viitoarele operațiuni PpP.

Procesul de planificare și revizie (PARP), extins și adaptat în baza discuțiilor anterioare, rămânea un instrument important pentru îmbunătățirea interoperabilității forțelor și a capacităților disponibile pentru activitățile PpP, precum și pentru dezvoltarea Conceptului capacităților operaționale. *Ghidul ministerial PARP* urma să ajute la restructurarea acestor forțe și capacități, inclusiv oferind direcția strategică pentru dezvoltarea viitoarelor capacități oferite de parteneri la dispoziția PpP. Noile aspecte incluse în PARP se bazau pe recomandările incluse într-un raport aprobat în primăvara lui 1997. Comitetul director politico-militar vedea în PARP un mecanism eficient de identificare a eventualelor contribuții la operațiuni desfășurate de statele partenere sub egida Uniunii Europene Occidentale (WEU).

Obiectivele Parteneriatului se axau în continuare pe consolidarea interoperabilității pentru unitățile și capacitățile, inclusiv cele multinaționale, disponibile pentru acțiuni în cadrul PpP, pentru a susține partenerii în dezvoltarea capacității lor de a coopera cu Aliații, oferindu-le statelor ce aspirau la statutul de membru NATO sprijin în pregătirea forțelor armate. Implementarea noilor elemente incluse în PARP începuse deja, chiar dacă obiectivele Parteneriatului urmau a fi completate abia în anul 2000. Ca răspuns la solicitările unor membri și aliați, câteva dintre noile obiective fuseseră introduse ca suplimente la obiectivele operaționale existente. Asta nu însemna însă o anulare a obiectivelor operaționale curente, ele rămânând o prioritate pentru parteneri. Termenul lor de valabilitate a fost extins până în 2000, pentru a acoperi perioada de până la aprobarea seturilor complete de obiective ale Parteneriatului. Ulterior, avea să se procedeze la elaborarea *Ghidului ministerial PARP*, care să țină cont de noul format al PpP și inițiativele propuse la summit-ul de la Washington. În cadrul Comitetului director politico-militar, responsabili de elaborarea acestuia erau aliații și partenerii participanți la PARP. *Ghidul*, care se referea la o perioadă de 6 ani, cu accentul pus pe primii doi ani din ciclu, urma să fie aprobat de către reprezentanții lor permanenți și de către miniștrii apărării. Raportul *Spre un parteneriat pentru secolul XXI* urma să fie luat în calcul la elaborarea *Ghidului ministerial PARP* și a viitoarelor obiective de Parteneriat.

Raportul Grupului de nivel înalt (SLG) din 1997 obliga comitetele superioare și autoritățile militare ale NATO să sprijine consolidarea PpP, implicându-i pe parteneri mai intens în activitatea comisiilor PpP; extinzând domeniul de aplicare a exercițiilor PpP pentru a reflecta noua gamă de misiuni ale Alianței; incluzându-i pe oficialii țărilor partenere în activitatea PpP la comandamentul militar NATO.

Cooperarea practică în domeniul apărării în cadrul comitetelor superioare ale NATO și în structurile subordonate acestora a avut și ea rol important în ex-

tinderea participării partenerilor la activitățile comune și, prin urmare, la realizarea obiectivelor generale. Comitetul operațiilor și exercițiilor Consiliului (COEC) a inițiat un program amplu de activități cu partenerii, care includea participarea partenerilor la pregătirea exercițiului de gestionare a crizelor, pregătirea unui set de documente generale de gestionare a crizelor, actualizarea manualului universal de gestionare a crizelor și pregătirea unui compendiu dedicat structurilor și procedurilor naționale de gestionare a crizelor. Partenerii au fost implicați în activitatea Conferinței NATO la nivel înalt a specialiștilor în logistică (SNLC) și a organizațiilor subordonate cu privire la toate chestiunile nesecretizate. Partenerii au participat și la reuniuni în grupurile și echipele de lucru subordonate comitetului de conducte al NATO (NPC)²⁶.

Colaborarea NATO - parteneri în implementarea Concepției comitetului militar pentru consolidarea PpP și eficientizarea cooperării militare în această structură a fost expusă în detaliu miniștrilor, în decembrie 1998, într-un raport de proporții cu privire la progresul înregistrat în îmbunătățirea PpP.

Cele mai importante evoluții și inițiative menționate în raport erau întrunirile Comitetului militar în sesiune permanentă (CM/PS) cu reprezentanții militari ai partenerilor, consacrate programelor militare PpP și problemelor operaționale; întrunirile lunare ale Comitetului militar al Parteneriatului Euro-Atlantic în sesiune permanentă (EAPMC/PS); implicarea ofițerilor din statele partenere ce dețineau funcții internaționale în aspecte legate de planificarea și desfășurarea activităților PpP prin intermediul a opt elemente ale Statului-major al PpP (PSE), stabilite în diferite comandamente NATO; participarea partenerilor la antrenamente de probă în cadrul CJTF, participarea la Acordul de consultare al Comitetului militar cu partenerii cu privire la modalitățile de participare la viitoarele operațiuni CJTF sub egida NATO și modalitățile de înglobare a unei posibile aprovizionări cu module de sprijin, participarea la instruire și exerciții; elaborarea modalităților comune pentru formațiunile multinaționale partenere; elaborarea conceptului unui sistem benevol de evaluare curentă a unităților partenere pentru operațiuni de menținere a păcii sub egida NATO; amplificarea domeniului de aplicare și complexității programului de exerciții NATO/PpP, implicând reprezentanți ai partenerilor, de exemplu, în calitate de director de exercițiu sau ofițer responsabil de exercițiu.

La reuniunea de la Wasinghton au fost introduse și elemente noi, care vizau Conceptul capacităților operaționale (OCC), cu scopul de a consolida capacitățile operaționale PpP prin stabilirea mijloacelor suplimentare pe timp de pace și

²⁶ http://www.nato.int/cps/en/SID-63BC3308-D3265625/natolive/official_texts_27434.htm?selectedLocale=en

a mecanismelor pentru îmbunătățirea interoperabilității forțelor partenere și, în consecință, a capacității forțelor Alianței și partenerilor de a acționa împreună în viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO. Mizele fundamentale erau: o flexibilitate mai mare, un grad mai mare de predictibilitate cu privire la contribuțiile potențiale și capacitatea de a îmbina forțe adaptate pentru a susține viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO. Conceptul capacităților operaționale dezvoltă în continuare ideea unificării forțelor și capacităților disponibile pentru astfel de operațiuni. Un alt element central al Conceptului erau mecanismele de apreciere și evaluare a capacităților operaționale ale forțelor declarate. În cele din urmă, Conceptul capacităților operaționale, remarcând utilitatea deja demonstrată a SFA NATO, examina, în măsura posibilităților, mecanismele cu putere juridică care ar fi putut facilita desfășurarea operațiunilor sub egida NATO.

Conceptul capacităților operaționale (OCC) a fost propus cu scopul de a identifica noi mijloace și mecanisme de consolidare a capacităților operaționale ale PpP, printr-o cooperare militară mai intensă, de a îmbunătăți interoperabilitatea forțelor partenere și, prin urmare, capacitatea forțelor aliate și partenere de a acționa împreună în viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO.

Principiile de bază nu trebuiau să compromită integritatea și capacitatea NATO de a-și realiza, independent de parteneri, întreaga gamă de misiuni: decizia de a lua parte la o operațiune concretă se lua, în funcție de fiecare caz în parte, de către NATO și țările partenere. OCC urma să fie deschis pentru toți partenerii, indiferent de nivelul lor de progres, aspirații și mijloace și își propunea să protejeze principiile de bază ale PpP, inclusiv cel al auto-diferențierii. În ultimă instanță, instruirea rămânea o responsabilitate națională.

Conceptul urma să fie elaborat în baza rezervelor de forțe și capacități: în principiu, toate forțele și capacitățile declarate de către națiuni prin intermediul PARP sau altor mecanisme corespunzătoare erau potențial utilizabile în operațiuni PpP sub egida NATO. Aceste rezerve de forțe pot include formațiuni multinaționale aliate/partenere, unități ale partenerilor și formațiuni multinaționale formate doar din parteneri. Formațiunile multinaționale ar putea fi incluse în Conceptul capacităților operaționale, în cazul în care au fost aprobate de țările participante, drept o contribuție coezivă la rezervele de forțe și capabilități. Contribuțiile actuale pot fi, de asemenea, puse la dispoziție în formă de contingente naționale din aceste formațiuni multinaționale.

Un element important rămânea dezvoltarea în continuare a unor relații de lucru, eficiente pe timp de pace, care să faciliteze pregătirea și integrarea acestor forțe într-o operațiune PpP sub egida NATO. Prin urmare, Conceptul capaci-

tăților operaționale prevedea relații îmbunătățite de lucru pe timp de pace între comandamentele și statele-majore ale Alianței și partenerilor, precum și între formațiunile aliate și parteneri. Aceste relații îmbunătățite porneau de la relațiile informale de lucru în timp de pace, existente deja în rezultatul cooperării anterioare în cadrul PpP. Astfel de relații de lucru pe timp de pace, inclusiv instruire, exerciții periodice și posibile mecanisme de evaluare și feed-back vor încuraja deprinderile de cooperare, standardizare și interoperabilitate, esențiale pentru eficiența militară în forțele multinaționale²⁷.

Recomandarea autorității militare NATO cu privire la implementarea conceptului CJTF la MCM (Reuniunea Comitetului Militar)-038-99 menționa că, datorită participării reușite a partenerilor la exercițiile de probă în cadrul CJTF, va constitui un avantaj considerabil pentru Alianță, dacă s-ar putea institui o rezervă de module de augmentare instruite din țările parteneri care să joace un rol în comandamentul CJTF.

Unul dintre elementele centrale ale conceptului era ca Alianța să evalueze și să ofere feed-back cu privire la capacitățile operaționale declarate ale partenerilor, cu scopul de a le sugera modalități de îmbunătățire a eficienței lor militare. În evaluare ar fi putut fi antrenați și partenerii, care să selecteze, în cunoștință de cauză, standardele NATO corespunzătoare.

OCC includea, în scopul creșterii standardizării și interoperabilității, referințe la o serie de mecanisme oficiale cu putere juridică, judecând mai ales după utilitatea pe care o demonstrase SFA. Astfel, sprijinul din partea țării-gazdă, deservirea reciprocă, bazele militare, acordurile privind spațiul aerian și regimul de tranzit ar fi putut facilita desfășurarea operațiunilor PpP sub egida NATO.

OCC luase în calcul și activitatea PMSC și a altor structuri NATO în ceea ce ține de multinaționalitate și formațiunile multinaționale implicate în PpP. OCC prevedea că formațiunile multinaționale instituite vor funcționa diferit de practica SFOR, având un puternic accent „operațional”. Se sublinia oportunitatea unor măsuri suplimentare pe timp de pace, care să urmărească îmbunătățirea eficienței militare a forțelor multinaționale disponibile pentru operațiuni PpP sub egida NATO. În plus, operațiunile în spiritul PpP trebuiau să devină din ce în ce mai transparente, fără a-și pierde caracterul național, fiind utilizate la maximum în sprijinul OCC. Mijloacele și mecanismele ce utilizau instrumentele PpP trebuiau să fie optimizate și ele, pentru a le oferi tuturor partenerilor posibilitatea de a profita din plin de noile oportunități.

În ceea ce ține de resurse, deși ele urmau să devină disponibile doar în timp, pe măsura dezvoltării activităților, sursa principală rămăneau bugetele naționale de

²⁷ http://www.nato.int/cps/en/SID-63BC3308-D3265625/natolive/official_texts_27434.htm?selectedLocale=en

apărare și alocările de efectiv din partea statelor participante. Astfel, efectivele și, în special, impactul lor operațional în activitățile PpP deveneau punctul central al prevederilor OCC în domeniul implicării resurselor. Totuși, organismele de finanțare NATO, după consultarea cu autoritățile militare NATO, puteau să ia și ele în considerație, după caz, alocarea de resurse pentru activitățile finanțate în comun.

Se preconiza și introducerea unui program PpP de îmbunătățire a instruirii și educației (TEEP), care avea drept scop sporirea capacității eforturilor de educație și instruire de a face față cerințelor actuale și viitoare ale unui Parteneriat restructurat, concentrându-se în special pe interoperabilitate, promovând o cooperare și un dialog mai bun între comunitățile mai largi cu atribuții în domeniul apărării și securității din cadrul NATO și al statelor partenere. Pentru o utilizare la maximum a capitalului uman investit în Parteneriat, se promova sinergia și eficiența dintre activitățile de instruire și educație ale Parteneriatului pentru Pace, cu scopul de a le ajusta la cerințele în evoluție ale Parteneriatului. TEEP urma să examineze activitățile NATO și cele ale statelor partenere, abordându-le „în spiritul PpP”. Se punea un accent deosebit pe colaborare și instruire distribuită, inclusiv prin intermediul centrelor de instruire PpP, Consorțiului Academiiilor de Apărare și Institutelor de Studii de Securitate și Rețelei de simulare PpP. Activitățile lor trebuiau conjugate pentru a crea un pachet coerent de măsuri de consolidare a capacităților operaționale ale PpP.

Oficialii NATO și ai țărilor partenere conștientizau bine faptul că pentru succesul în continuare al Parteneriatului era vitală instruirea/educarea unor persoane capabile să facă față noii situații în domeniul apărării și noilor provocări puse de restructurările și cooperarea mai strânsă în cadrul său. Acest fapt fusese subliniat în repetate rânduri în cadrul reuniunilor ministeriale și rapoartelor prezentate autorităților NATO. Astfel, instruirea și educația trebuiau dirijate, în primul rând, spre creșterea nivelului de interoperabilitate.

Existau mai multe posibilități de educație și instruire în cadrul Parteneriatului, în baza activităților sponsorizate de NATO, inclusiv exerciții și școli NATO, precum și a activităților sponsorizate la nivel național. Totuși, aceste oportunități, schimburile de experiență la nivel național și schimbul de opinii la forurile NATO, inclusiv cu privire la IFOR/SFOR și concluziile trase din exercițiile NATO/PpP, evidențiaseră o serie de deficiențe continue în domeniul interoperabilității.

Pentru a profita din plin de posibilitățile de instruire și educație deja oferite de către NATO și țările partenere, Programul PpP de îmbunătățire a instruirii și educației (TEEP) urmărea să optimizeze și să armonizeze activitățile NATO și PpP, după caz, și să sporească nivelul de transparență, aducând activitățile „în spiritul PpP” cât mai aproape de procesul PpP / NATO.

La începutul anilor 2000 se impunea consolidarea instrumentelor existente și a celor în curs de dezvoltare, aprofundându-le și îmbunătățindu-le atunci când era necesar și consolidând eficiența contribuției lor la PpP, inclusiv prin adunarea și împărtășirea lecțiilor învățate, organizarea Centrelor de Instruire PpP, unde toți aliații și partenerii puteau beneficia de pe urma unor procese instructiv-educative de nivel înalt. O altă modalitate fixată în document era consolidarea instituțiilor de învățământ deja existente în domeniul apărării, prin stabilirea de legături între ele. A treia modalitate consta în îmbunătățirea eficienței instruirii prin distribuirea ei, astfel încât ea să ajungă la un public mai larg, la costuri mai mici.

Instruirea și educația oferită de NATO erau și un element central al Programului de lucru al Parteneriatului (PWP). Aceste activități aveau mai multe forme: învățământ individual în diferite școli NATO, conferințe și ateliere de lucru sponsorizate de NATO, precum și activități și exerciții militare. De-a lungul timpului, un efort considerabil a fost făcut pentru a dezvolta și a îmbunătăți aceste activități de instruire și educație. Înființarea Grupului NATO de instruire (NTG) în cadrul Statului-major militar internațional, rolul crescând al Agenției Militare pentru Standardizare (MAS), nou-înființatul Grup NATO de simulare politică (NSPG), precum și Filiala pentru educație și instruire a Celulei de Coordonare a Parteneriatului (PCC) ofereau noi oportunități. Mai mult decât atât, sistemul de feed-back al Programului de lucru al Parteneriatului (PWP), care deja devenise operațional, oferea o nouă perspectivă pentru evaluarea eficienței și eficacității activităților de instruire și educație²⁸.

Contribuția importantă a activităților naționale și „în spiritul PpP” pentru întregul Parteneriat a fost recunoscută și încurajată din primele zile ale PpP. La fel cum instrumentele NATO puteau fi îmbunătățite, așa puteau fi îmbunătățite și eforturile statelor.

Conceptul pentru centrele de instruire PpP, pentru Rețeaua de simulare PpP și Consorțiul Academiilor de Apărare și Institutelor de Studii de Securitate ilustrează utilitatea cooperării multinaționale în calitate de componente esențiale și complementare în garantarea unei abordări colaborative pentru educația în cadrul PpP. Centrele de instruire PpP erau instituții naționale puse la dispoziția tuturor țărilor PpP pentru îmbunătățirea propriilor activități de instruire și educație.

Consorțiul PpP al Academiilor de Apărare și Institutelor de Studii de Securitate se concentra pe educația civil-militară în domeniul securității naționale și planificarea militară la nivel strategic, având drept scop consolidarea educației multinaționale prin abordări colaborative ce implicau crearea de relații în-

²⁸ http://www.nato.int/cps/en/SID-63BC3308-D3265625/natolive/official_texts_27434.htm?selectedLocale=en

tre specialiști în domeniul apărării, oameni de știință și experți, pentru a facilita schimbul de informații. Se proiecta chiar și extinderea participării la PpP, pentru a putea implica universități și instituții non-guvernamentale. Prima conferință anuală despre *Rețeaua instituțiilor de securitate în era informațională și modelul de implementare pentru Consorțiul PpP*, care a avut loc în 1998, a reprezentat o bună ilustrare pentru rolul Consorțiului în educație și instruire.

Consorțiul le oferea aliaților și partenerilor o gamă largă de posibilități de a se implica: completarea cu personal a unui secretariat interimar, a cărui activitate urma a fi coordonată de către Centrul americano-german „George C. Marshall”; găzduirea unei conferințe anuale, amplificată prin proiecte comune de cercetare în domeniul securității; difuzarea lecțiilor învățate prin intermediul diferitor publicații.

Rețeaua de simulare PpP (SIMNET) se concentra pe pregătirea militară a comandamentului și a personalului pentru operațiuni PpP sub egida NATO, având relații consolidate cu Grupul NATO de simulare politică (NSPG) și Programul ACE de instruire a comandamentului și personalului (ACSTP). Participanții la Rețeaua de simulare PpP puteau să găzduiască, pe bază de voluntariat, prin rotație, eventuale conferințe, prezentând periodic rapoarte la întrunirile PMSC/EAPC.

Exercițiile erau și ele un element-cheie în standardele de evaluare și în interoperabilitatea generală; din acest motiv, se miza pe extinderea suplimentară a domeniului și complexității lor, precum și pe stabilirea unei periodicități și consecutivități. Exercițiile asistate de calculator (CAX), exercițiile de comandament (CPX) și exercițiile de instruire pe teren (FTX) urmau să fie oferite cu susținerea în centrele de instruire PpP relevante.

Colaborarea între instituțiile de instruire și educație, respectând în același timp caracterul lor național și specificul NATO, reprezenta o contribuție capitală la îmbunătățirea calității activităților oferite și la promovarea armonizării programelor. În același timp, colaborarea în planul instruirii și educației avea consecințe bune pentru cooperarea regională, deprinderile și structurile de asistență reciprocă. Se ținea cont și de avântul noilor tehnologii informaționale, care ofereau avantaje deosebite în ceea ce ține de distribuirea educației și optimizarea ei, inclusiv pentru crearea unei rețele largi de simulare la nivel EAPC.

Raportul privind Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional a fost aprobat de șefii de state și guverne la summit-ul de la Washington. PMSC a demarat acțiuni suplimentare pentru elaborarea OCC, dezvoltarea instruirii și educației în cadrul PpP. În 1999, fusese deja pregătit un raport interimar cu privire la dezvoltarea OCC, care urma să fie implementat începând cu 2000.

Tot atunci, pentru a face față provocărilor noului mileniu, urma să înceapă și implementarea noului plan privind instruirea și educația, examinarea modificărilor introduse în PARP²⁹.

Statele partenere urmau să depună eforturi pentru a depăși dificultățile tranziției și a întări baza economică a reformelor pe plan militar. Desfășurarea coerentă a procesului de reformă democratică, a unor politici realiste de creștere economică și calității vieții urma să fie principala lor prioritate.

Relațiile dintre Alianță și țările partenere au rămas în același trend ascendent și după 2001.

Summit-ul NATO din 2002 de la Praga a propus instituirea unui nou mecanism, care să consolideze relațiile cu partenerii, să specifice domeniile de parteneriat, să răspundă mai eficient la necesitățile de securitate în condițiile unui climat în schimbare.

În acest context, s-a pus în discuție dubla importanță a Planului individual de acțiuni al Parteneriatului (IPAP): importul valorilor de securitate internațională și ajustarea lor la realitatea națională, contribuind eficient la edificarea unui sistem viabil democratic; în același timp, asigurarea comunicării între guvernele naționale și NATO.

IPAP este un element nou în contextul lărgirii și eficientizării cooperării între NATO și parteneri în cadrul Parteneriatului pentru Pace. El este destinat individualizării, sistematizării și concretizării relațiilor, precum și intensificării dialogului și consultărilor între parteneri și NATO la nivel interstatal și interministerial. Sarcina de bază a IPAP este consolidarea diferitor mecanisme de cooperare, prin intermediul cărora fiecare țară partener colaborează cu Alianța. El prevede expunerea clară a priorităților de cooperare ale fiecărui stat partener în parte.

Un raport de analiză generală a EAPC și PpP din 21 noiembrie 2002 confirmă că Parteneriatul pentru Pace este mecanismul principal pentru stabilirea unor legături practice de securitate între alianță și parteneri, precum și pentru îmbunătățirea interoperabilității între parteneri și NATO.

Miniștrii NATO au solicitat Consiliului în sesiune permanentă să continue revizuirea parteneriatelor NATO, pentru a prezenta, la Praga, șefilor de state și guverne propuneri concrete cu privire la dezvoltarea EAPC și a PpP, astfel încât aceste structuri să le ajute și mai mult aliaților și partenerilor să facă față provocărilor secolului XXI.

Aliații și partenerii au recunoscut valabilitatea continuă a documentului-cadru al PpP și și-au reiterat angajamentul comun de a consolida și extinde pacea și stabilitatea în zona euro-atlantică, în temeiul valorilor și principiilor comune care

²⁹ http://www.nato.int/cps/en/SID-63BC3308-D3265625/natolive/official_texts_27434.htm?selectedLocale=en

stau la baza cooperării lor. În acest context, se sublinia rolul esențial și continuu al interoperabilității forțelor aliate și partenere.

Pornind de la rolurile distincte ale EAPC și PpP, se menționa că ele contribuie la stabilitatea internațională prin: oferirea de recomandări metodice și asistență în reforma în domeniul apărării și securității, pentru partenerii interesați; susținerea unor reforme politice și instituționale importante; crearea condițiilor externe favorabile pentru reforma internă prin promovarea unor forme adecvate de dialog politic și cooperare. Totodată, contribuția lor la securitatea internațională se manifesta prin: pregătirea partenerilor interesați de/și angajați în operațiuni și activități sub egida NATO, inclusiv în acțiuni legate de ripostă împotriva terorismului. EAPC și PpP continuă să susțină, pentru partenerii interesați, politica ușilor deschise a NATO, reflectată în documentul-invitație al PpP din 1994³⁰.

Pentru atingerea acestor scopuri, a fost realizat un studiu ce avea drept obiective stabilirea unor modalități cât mai eficiente de a media între diversitatea intereselor aliaților și cea a necesităților partenerilor, consolidarea interoperabilității între forțele partenere și cele ale Alianței, raționalizarea și armonizarea relației dintre EAPC și PpP, îmbunătățirea managementului și organizarea procesului EAPC și PpP.

Aliații invitau statele partenere să participe la deliberările dintre aceștia cu privire la problemele de interes special, îndeosebi cele referitor la care partenerii aveau opinii proprii justificate, importante pentru aliați.

Un succes deosebit l-a constituit, în această perioadă, apropierea din ce în ce mai mare a PARP de procesul de planificare a apărării NATO. Pe lângă rolul său în creșterea interoperabilității, PARP devenea un instrument de planificare din ce în ce mai util pentru partenerii înșiși.

Aliații urmau să revizuiască și să extindă domeniul de aplicare și conținutul Programului de lucru al Parteneriatului, cu scopul de a face față în mod adecvat noilor riscuri și provocări, luând în considerație noile măsuri posibile pentru facilitarea și armonizarea cooperării operaționale între structurile de securitate, inclusiv cele care depășeau responsabilitățile ministerelor naționale ale apărării, în conformitate cu solicitările formulate de autoritățile naționale. Concomitent, se puna accent pe dezvoltarea în continuare a cooperării în planificarea răspunsului la urgențele civile, cu scopul de a asista autoritățile naționale în pregătirea pentru protecția populației civile împotriva incidentelor cu folosirea armelor de distrugere în masă, atacurilor teroriste, accidentelor tehnologice și a dezastrelor naturale.

În scopul îmbunătățirii și concentrării eforturilor comune de sprijin al securității euro-atlantice, aliații și partenerii și-au propus să elaboreze și să implementeze o decizie concretă, un mecanism orientat spre rezultate ce să faciliteze

³⁰ Raport privind analiza comprehensivă a EAPC și PpP, 21 noiembrie 2002

cooperarea practică dintre statele interesate. Astfel, Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului (PAP-T) devenea un prim efort de a sistematiza și organiza toate formele de interacțiune al partenerilor cu NATO, pentru a putea face față acestui pericol major al secolului XXI.

În ce privește Planul individual de acțiuni al Parteneriatului (IPAP), aliații erau decizi să continue și să amplifice asistența și consilierea oferită partenerilor interesați să-și reformeze și să-și modernizeze sistemele de apărare și de securitate. Era încurajată inițiativa partenerilor de a stabili, în mod individual, relații mai strânse cu NATO și de a aproba planurile individuale de acțiuni ale Parteneriatului, prin intermediul cărora să se stabilească priorități, să se armonizeze și să se organizeze toate aspectele relației NATO – partener, în contextul EAPC și PpP, în conformitate cu obiectivele NATO și cu circumstanțele și interesele concrete ale statelor implicate. Aceste planuri, elaborate o dată la doi ani, presupuneau oferirea de asistență și consiliere, pentru fiecare stat în parte, în ceea ce ține de obiectivele reformelor pentru care partenerii interesați aveau nevoie de feed-back-ul Alianței³¹. Ca parte componentă a IPAP putea fi inclus și dialogul politic intensificat cu privire la aspectele relevante. Cu toate acestea, IPAP nu înlocuia IPP și nici nu afectau participarea unui partener la PARP. IPP și baza sa aferentă de date, modificată după necesitate, puteau fi incluse în IPAP, continuând să servească drept un instrument-cheie în organizarea participării partenerului la PpP. Pentru țările ce nu optau pentru un IPAP, procesul IPP rămânea neschimbat.

Mecanismele Planului de acțiuni al Parteneriatului fiind deja definitive, era timpul pentru încercări de a aplica mecanismele acestuia pentru abordarea problemelor regionale. Unele programe vizau un context mai larg al interoperabilității în PpP, PARP și acțiuni conexe în domeniul standardizării, inclusiv în aspectele relevante ale chestiunilor de apărare nucleară, biologică și chimică, și în planificarea urgențelor civile (CEP)

Aliații optau pentru promovarea, consolidarea și formalizarea relațiilor de lucru deja manifestate în timp în decursul exercițiilor sau operațiunilor dintre toate nivelurile Comandamentului NATO și Comandamentului forțelor multinaționale aliate cu forțele și comandamentele partenerilor („afiliere”), inclusiv detașarea personalului țărilor partenere în comandamentele multinaționale ale structurilor de forțe NATO; extinderea limitelor detașărilor temporare de personal de legătură al partenerilor la nivelurile subordonate ale structurii de comandă a NATO, pentru o abordare mai formalizată, în baza cerințelor de cooperare practică, în temeiul acordurilor de legătură existente la nivelul Comandamentelor strategice NATO.

³¹ Raport privind analiza comprehensivă a EAPC și PpP, 21 noiembrie 2002

Urmasă să fie revizuite conceptele și structurile existente ale PpP, inclusiv pentru Celula de Coordonare a Parteneriatului (CCP), elementele de stat-major PpP (PSE) și centrele de instruire PpP, cu scopul de a utiliza la maximum întregul lor potențial pentru a facilita implicarea partenerilor interesați. Un alt aspect important în acest context era îmbunătățirea continuă a mecanismelor existente de inventariere, analiză și diseminare a celor învățate în urma exercițiilor NATO/PpP.

Se menționa și revizuirea Programului PpP de stagiere, cu scopul de a crește numărul de poziții de stagieri în alte sfere de activitate a NATO/PpP, numărul de locuri oferite și prelungirea timpului de stagiere, după caz; concomitent, se examinau utilitatea, fezabilitatea și consecințele posibile ale unui concept de „personal civil integrat în PpP”.

Un alt domeniu de interes era politica de finanțare a PpP, pentru a putea manifesta o flexibilitate mai mare în răspunsul la cererile individuale de subvenții venite din partea partenerilor și a putea acorda o finanțare adecvată pentru participarea la activitățile comune, asigurând coerența între cererile de finanțare ale partenerilor și obiectivele lor de Parteneriat. Politica Fondului de încredere al PpP a fost revizuită pentru a extinde mecanismul de asistență oferită partenerilor în gestionarea consecințelor reformei apărării. Se acordau fonduri pentru proiecte de promovare a reformei civile și democratice a forțelor armate, recalificarea personalului militar, conversia bazelor militare, promovarea planificării eficiente a apărării și bugetului sub control democratic etc. Aliații urmau să revadă politica Programului NATO pentru investiții de securitate (NSIP) în contextul finanțării proiectelor PpP, pentru a-i extinde aria de aplicare, eventual acoperind și proiecte de combatere a terorismului.

S-a generat utilizarea sintagmei „Parteneriat Euro-Atlantic”, care avea drept scop sublinierea caracterului coerent și consecvent al relațiilor dintre NATO și partenerii săi. O asemenea abordare încerca să contribuie la îmbunătățirea modalităților de dirijare și îndrumare eficientă a activității Parteneriatului și o desfășurare coerentă a cooperării în întregul spectru de domenii în care aveau atribuții EAPC și PpP.

Aliații și partenerii puneau accent pe importanța rolului mecanismului schimbului de informații al Comitetului director politico-militar în cadrul asistenței bilaterale și coordonării eforturilor cu privire la aspecte-cheie ale PpP, susțineau schimbul de informații cu alte organizații internaționale, în special cu UE, OSCE și ONG-uri în privința conceptelor/programelor relevante, punând accent pe sinergie în oferirea asistenței. În acest context, ideea de „parteneriate de mentorat” (care implică cel puțin un membru NATO și un partener), așa cum se practica deja pentru Fondul de încredere al PpP, urma să fie dezvoltată în continuare,

cu scopul de a individualiza și mai mult programele oferite țărilor interesate în domeniul funcționale sau tematice specifice³².

La 7 iunie 2004, statele membre ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic au aprobat Planul de acțiuni al Parteneriatului pentru edificarea instituțiilor de apărare (PAP-DIB), reiterându-și convingerea că edificarea unor instituții de apărare aflate sub control civil și democratic este fundamentală pentru stabilitatea și securitatea din zona euro-atlantică.

Planul PAP-DIB avea ca scop consolidarea eforturilor depuse de partenerii EAPC în inițierea și continuarea reformei și restructurarea instituțiilor de apărare, atât pentru satisfacerea propriilor necesități, cât și pentru onorarea angajamentelor asumate în cadrul documentului-cadru al Parteneriatului pentru Pace și documentului de bază EAPC, ca și în alte documente. PAP-DIB era deschis pentru toate statele partenere, iar NATO considera că ar putea avea o importanță deosebită pentru Republica Moldova și statele din Caucaz și din Asia Centrală. Planul oferea o platformă politică și conceptuală comună pentru cooperarea bilaterală și multilaterală în dezvoltarea și susținerea instituțiilor de apărare eficiente și democratice, inclusiv în intensificarea controlului democratic și civil al forțelor armate³³.

PAP-DIB devenea o parte integrantă a Parteneriatului pentru Pace. Prin acceptarea acestei inițiative, aliații și partenerii creau noi posibilități de dialog, schimb de experiență și cooperare practică pentru realizarea obiectivelor considerate fundamentale pentru edificarea unor instituții de apărare eficiente și competente din punct de vedere democratic: aranjamente eficiente și transparente pentru controlul democratic al activităților de apărare, inclusiv legislație adecvată și măsuri de coordonare, ce să stabilească rolul legal și operațional și competențele instituțiilor de stat-cheie în ramurile legislative și executive ale Guvernului; proceduri eficiente și transparente de promovare a participării civile în dezvoltarea politicii de apărare și securitate, inclusiv participarea civililor în instituțiile guvernamentale de apărare, cooperarea cu organizațiile non-guvernamentale; controlul legislativ și judiciar eficient și transparent asupra sectorului de apărare; existența unor mecanisme și proceduri eficiente și transparente pentru evaluarea riscurilor de securitate și a necesităților naționale de apărare; dezvoltarea și menținerea capacităților accesibile și interoperabile ce corespund cerințelor și angajamentelor internaționale, inclusiv celor asumate în cadrul Parteneriatului pentru Pace; optimizarea administrării ministerelor și agențiilor cu competențe în probleme de apărare; elaborarea aranjamentelor și practicilor eficiente și transparente pentru asigurarea conformității

³² Raport privind analiza generală a EAPC și PpP, 21 noiembrie 2002

³³ Planul de Acțiuni al Parteneriatului pentru edificarea instituțiilor de apărare (PAP-DIB) http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_21014.htm?selectedLocale=en

ții cu normele și practicile acceptate la nivel internațional; crearea de structuri și personal eficiente și transparente, inclusiv prin instruire și educație, promovarea cunoștințelor de drept umanitar internațional; administrarea eficientă, transparentă și viabilă economic a cheltuielilor de apărare, ținând cont de accesibilitatea și viabilitatea macro-economică; elaborarea metodelor și politicilor, care să facă față consecințelor socio-economice ale restructurării apărării; elaborarea aranjamentelor eficiente și transparente pentru asigurarea cooperării internaționale eficiente și a relațiilor de bună vecinătate în materie de apărare și securitate.

La realizarea dezideratelor prezentate în PAP-DIB urmau să contribuie și o serie de mecanisme deja existente în cadrul EAPC și al PpP, în primul rând IPAP și PAPP, care urma să fie readaptat, având în vedere noile aspecte ale situației. O altă sursă de inspirație pentru acțiunile aliaților și partenerilor erau experiența și învățămintele obținute în contextul Planului de acțiuni pentru aderare.

Aliații și partenerii erau invitați să susțină și să contribuie la elaborarea și implementarea programelor și activităților, urmând să fie pregătiți să se implice în ele, în cadrul EAPC și PpP, oferind asistență bilaterală și fiind deschiși pentru mentorat³⁴.

La 23 iunie 2004 a fost prezentat un raport cu privire la Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului (PAP-T), în care se menționa că structura PpP rămâne principala platformă pentru eforturile comune ale aliaților și partenerilor în lupta împotriva terorismului, servind și ca un instrument util în facilitarea mobilizării strategice a NATO în raport cu partenerii.

Summit-ul de la Istanbul oferea posibilitatea de a revizui și de a impulsiona implementarea PAP-T. În acest sens, Planul putea oferi un cadru pentru unele aspecte ale noilor inițiative discutate în cadrul Alianței în contextul problemei terorismului.

Ca urmare a succesului și vizibilității înalte a Operațiunii Active Endeavour (OAE), NAC solicitase autorităților militare NATO să elaboreze un pachet de măsuri pentru implicarea partenerilor EAPC, a celor din Dialogul Mediteranean (MD) și țărilor de contact selectate în cadrul OAE și să ofere o foaie de parcurs cu privire la modul de acțiune. Ofertele concrete, și măsurile de asistență a partenerilor EAPC, a celor din țările MD și din țările de contact urmau să fie supuse aprobării, după caz.

Documentul recunoștea rolul special al frontierelor, ca una dintre primele linii de apărare împotriva terorismului. În acest context, securitatea și gestionarea frontierelor necesitau o atenție sporită, fapt menționat în repetate rânduri de către NATO și parteneri³⁵.

³⁴ Planul de Acțiuni al Parteneriatului pentru edificarea instituțiilor de apărare (PAP-DIB) http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_21014.htm?selectedLocale=en

³⁵ Raport privind Planul de Acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului 23 iunie 2004, http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_21016.htm?selectedLocale=en

Conform prevederilor PAP-T, obiectivele Parteneriatului ce presupuneau îmbunătățirea capacității partenerilor de a participa la activități de combatere a terorismului să fie identificate în cadrul PARP și să fie comunicate și partenerilor neimplicați în acest proces. Până la prezentarea respectivului document, se miza mai mult pe identificarea obiectivelor deja existente care puteau acoperi activități de luptă împotriva terorismului prin crearea unora noi; în acest sens, în timpul procesului de revizuire a obiectivelor Parteneriatului din 2004, PMSC și partenerii vizați trebuiau să acorde o atenție deosebită capacităților ce ar fi putut fi utilizate în lupta împotriva terorismului.

De la înființarea Unității de legătură pentru informații EAPC/PpP (ILU), statele participante făcuseră schimb de mari cantități de rapoarte cu informații secrete, iar ofițerii vizitaseră diferite țări PpP pentru a prezenta în mod clar obiectivele și activitățile ILU. Încă de la începuturile sale, ILU a contribuit mult la promovarea cooperării și comunicării între Alianță și parteneri. La începutul lunii martie 2003, a fost aprobată extinderea activităților ILU în țările Dialogului Mediteranean, care au semnat un acord de securitate certificat de către Biroul de securitate NATO. Funcțiile ILU urmau să fie integrate cu Unitatea de informații împotriva amenințărilor teroriste (TTIU), proiectată să devină operațională până la summit-ul de la Istanbul, fapt ce ar fi putut îmbunătăți calitatea cooperării și furniza un impuls pentru implementarea PAP-T.

Au fost întreprinse eforturi pentru a aborda problemele legate de finanțarea terorismului. Un atelier de lucru de la Geneva, consacrat stopării finanțării terorismului, a subliniat că, deși cooperarea între state, sectorul privat și organizațiile internaționale a început deja, ea trebuie consolidată în continuare, fiind necesară o abordare integrală și interdisciplinară, la nivel național și internațional. În acest sens, PAP-T putea să ghideze eforturile Parteneriatului, sprijinind și completând contribuția altor organizații internaționale implicate direct în această problemă.

Structura principală în domeniul cooperării regionale, înființată la inițiativa Alianței, era Inițiativa Europei de Sud-Est (SEEI). Țările din regiune și aliații se reunesc pentru a discuta diverse probleme în cadrul acestei inițiative, în formatul Grupului director pentru cooperare în probleme de securitate în Europa de Sud-Est (SEEGROUP). SEEGROUP lucrase anterior la un proiect cu genericul *Compendiu de măsuri adoptate împotriva terorismului*, concentrându-se ulterior pe proiectul de „intensificare a cooperării în lupta împotriva terorismului”, în conformitate cu obiectivele generale ale PAP-T. Semnificația SEEGROUP devenea mai pregnantă datorită includerii Serbiei, Muntenegrului, Bosniei și Herțegovinei, iar noul proiect putea fi un instrument util în promovarea cooperării cu aceste țări, în linia luptei Alianței împotriva terorismului.

Problemele legate de terorism deveniseră și o parte importantă a dialogului structurat NATO cu alte organizații internaționale, inclusiv ONU, UE și OSCE. Cooperarea cu aceste organizații internaționale în cadrul PAP-T solicita, însă, un nou set de activități, care să valorifice avantajele NATO, în special stabilirea standardelor de interoperabilitate și pregătirea forțelor și capacităților adecvate prin instruire și exerciții de nivel înalt, dar și angajamentul față de valori și solidaritatea comună în implementarea lor, precum și rolul ei de „facilitator” în ceea ce ține de aspecte precum securitatea frontierelor și gestionarea consecințelor.

Cadrul de cooperare dintre aliații și partenerii în domeniul combaterii terorismului nu se limita doar la structurile menționate mai sus, incluzând, de exemplu, și Biroul coordonatorului special al Pactului de stabilitate pentru Europa de Sud-Est. Un aspect important al cooperării, axat pe sporirea eficienței muncii coordonate, era schimbul de opinii cu privire la activitățile organizațiilor regionale și sub-regionale în care erau implicați aceștia. Schimburile de experiență deschideau noi posibilități de cooperare³⁶.

La summit-ul de la Lisabona din 2010, ca urmare a inițiativelor de dezvoltare a unui parteneriat mai eficient și flexibil, liderii statelor au decis să aprofundeze cooperarea în cadrul parteneriatului, deschizând instrumentele PpP tuturor partenerilor euro-atlantici, țărilor participante în cadrul Dialogului Mediteranean și Inițiativei cooperării de la Istanbul, precum și altor parteneri³⁷.

La această reuniune, șefii de state și guverne au aprobat noul concept strategic al Alianței, care evidențiază securitatea colectivă ca una dintre misiunile-cheie ale NATO. În acest context, aliații au decis asupra reformării procesului de colaborare cu partenerii, prin stabilirea unui meniu unic de cooperare a Parteneriatului (PCM), mecanism ce cuprinde toate planurile de colaborare cu partenerii, fiind axat pe intensificarea orientării strategice a colaborării prin intermediul unei evaluări calitative și eficiente a activităților de cooperare desfășurate împreună cu partenerii ce beneficiază de un Program de conlucrare cu NATO.

La summit-ul de la Lisabona a fost elaborat Cadrul politico-militar care prevede implicarea partenerilor în operațiuni sub egida NATO.

La acest summit, șefii de state și guverne au subliniat că apreciază înalt contribuțiile țărilor partenere la operațiunile și misiunile conduse de NATO, această contribuție demonstrând angajamentul partenerilor față de promovarea securității și stabilității internaționale, în conformitate cu principiile dreptului internațional și prevederile Cartei Organizației Națiunilor Unite. Totuși, contribuția crescândă a țărilor a impus revizuirea și actualizarea cadrului politic stabilit anterior.

³⁶ Raport privind Planul de Acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului, 23 iunie 2004, http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_21016.htm?selectedLocale=en

³⁷ Ibidem.

În conformitate cu Declarația summit-ului, se stabilea un cadru structurat, ce prezenta toate modalitățile de participare a partenerilor, înlocuind versiunea aprobată de șefii de state și guverne EAPC la summit-ul de la Washington din 1999. În document se stabileau principiile de bază, procedurile, modalitățile de implicare a partenerilor în consultările politice și procesul de decizie, atât în cadrul operațiunilor de planificare, cât și în aranjamentele de comandă. Bineînțeles, nu era vorba de impunerea unor standarde artificiale; textul documentului fusese elaborat în consultare strânsă cu partenerii NATO, în scopul reflectării evoluțiilor semnificative, lecțiilor învățate și progreselor înregistrate în ultimii ani în ceea ce privește implicarea lor în operațiunile de sub conducerea alianței.

Operațiunile sub egida NATO erau definite ca operațiuni ce utilizează structurile militare ale NATO și încorporează contribuții de la partenerii de operațiuni, efectuate sub autoritatea Consiliului Nord-Atlantic. Drept partener de operațiuni era definită țara ce contribuia cu forțe/capacități sau susținea o operațiune în alte moduri acceptate în mod oficial de NAC. Înainte de a fi recunoscute în calitate de parteneri de operațiuni, statele dispuse să contribuie la o operațiune sub egida NATO puteau fi recunoscute de către NAC drept potențiali parteneri de operațiuni, dar recunoașterea acestui statut nu însemna că alte state nu puteau deveni, dacă își exprimau disponibilitatea și ofereau capacități, parteneri de operațiuni³⁸.

Cooperarea practică dintre NATO și parteneri în activități de instruire și exerciții este de o valoare deosebită în pregătirea pentru operațiunile conduse de NATO, partenerii fiind încurajați să profite de orice oportunitate pentru a-și spori interoperabilitatea cu forțele NATO, utilizând instrumentele puse la dispoziție de parteneriat. În temeiul recomandărilor Comitetului militar, NAC stabilise următoarele criterii pentru recunoașterea unei țări în calitate de partener pentru o anumită operațiune: exprimarea oficială a intenției din partea conducerii statului dispus să ofere o contribuție în sprijinul unei operațiuni conduse de NATO; recunoașterea provizorie a acestuia în calitate de potențial partener de operațiuni de către NAC; încheierea unui acord de securitate cu un potențial partener de operații, pentru a permite schimbul de informații operaționale secrete; încheierea unor aranjamente financiare și de participare detaliate cu potențialul partener de operațiuni; semnarea, în caz de necesitate, a unui memorandum tehnic de înțelegere între autoritățile militare NATO relevante și potențialul partener de operațiuni. Un punct aparte prevedea atestarea contribuției potențialului partener de operațiuni de către SHAPE.

³⁸ http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2011_04/20110415_110415-PMF.pdf

În același context erau stabilite formele și etapele de implicare într-o anumită operațiune a unui partener de operații. Detaliile procesului de implicare a partenerilor în fiecare dintre cele trei etape prevedeau ca potențialii parteneri de operațiuni să fie invitați să joace un rol structural în modelarea strategiei și deciziilor în cadrul operațiunilor conduse de NATO, la care aceștia contribuie sau la care și-au exprimat disponibilitatea de a contribui.

Prima etapă a procesului de gestionare a crizelor pornea de la indiciile și avertismentele privind o criză potențială sau reală. La această etapă NAC urma să se consulte cu partenerii relevanți și, în caz de necesitate, și cu alte țări, punându-se accent pe schimbul de informații și pe evaluare. La primele două faze, care constituiau procesul numit, tehnic, „estimare politico-militară” (PME), Alianța continua schimbul general de informații și de evaluări cu toți partenerii relevanți, precum și cu alte țări, în funcție de decizia NAC. În cazul în care NAC decidea, în principiu, că o operațiune militară poate implica contribuțiile partenerului sau altor țări, aceasta le invita să se asocieze cu poziția Alianței și să-și confirme în mod oficial intenția de a deveni parteneri de operațiuni³⁹.

Potențialilor parteneri de operațiuni li se acordau oportunități adecvate de informare și implicare în toate aspectele relevante ale evaluărilor în curs de elaborare, opțiunilor de răspuns și altor activități de pregătire. În acest scop, consultările referitoare la o eventuală operațiune condusă de NATO au loc, de asemenea, într-un format „28 + n”, în cadrul forumurilor relevante. Procesul de evaluare politico-militară se încheie cu decizia NAC de a iniția planificarea militară pentru o eventuală operațiune.

Întrunirile în format „28 + n” erau planificate pentru a se asigura că toate documentele de planificare asociate cu o operațiune sunt elaborate în consultare cu partenerii de operațiuni. În caz de dezacord, partenerii aveau, desigur, opțiunea de a nu se asocia cu o decizie, sau de a-și retrage contribuția planificată.

Implicarea cea mai directă a partenerilor de operațiuni în timpul desfășurării efective a unei operațiuni era contribuția de forțe și participarea la aranjamentele de comandă.

Consultarea, cooperarea și transparența cu partenerii ce urmau să se desfășoare în cadrul întrunirilor periodice, inclusiv în cadrul Comitetului militar și la nivelul Consiliului.

Întrunirile pentru discutarea unei operațiuni în curs de desfășurare cu implicarea partenerilor de operațiuni sunt convocate în formatul corespunzător operațiunii (de exemplu, KFOR, ISAF). Schimbul de informații și distribuirea

³⁹ Cadrul politic-militar pentru implicarea Partenerilor în operațiuni sub egida NATO, http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2011_04/20110415_110415-PMF.pdf

documentelor se face cât mai repede posibil, pentru a acorda partenerilor timp suficient pentru a formula comentarii și propuneri pe tot parcursul procesului. Deși partenerii de operațiuni sunt pe deplin implicați în procesul de elaborare a deciziilor menționate, NAC își păstrează autoritatea ultimă în luarea deciziilor. Etapele procedurale care trebuie urmate pentru a se ajunge la o decizie reflectă procesul elaborat pentru ISAF și KFOR, incluzând trei etape consecutive: aprobarea provizorie a unei decizii de către aliați; asocierea oficială a partenerilor de operații cu decizia respectivă; aprobarea finală de către aliați. Desigur, nu este o structură „bătută în cui”: dacă partenerii au fost implicați în elaborarea documentelor în care se formulează decizia, ultimele două etape se pot suprapune.

În efortul de a extinde și de a intensifica consultările politice adecvate între aliați, parteneri și alte țări, în timpul unei etape pre-criză, unei crize în curs de desfășurare și al unei etape post-criză, sunt necesare schimburi de informații, pentru a evalua locul și timpul în care ar putea apărea o criză și modul în care poate fi ea combătută, precum și consultări asupra celor învățate în timpul crizelor anterioare.

Cadrul politico-militar pentru implicarea partenerilor la operațiunile conduse de NATO, aprobat la Lisabona, continuă să fie revizuit și actualizat, în strânsă colaborare cu partenerii, în special cu partenerii implicați în operațiuni⁴⁰.

În afară de aceasta, NATO dispune de un fond de încredere, care este un instrument eficient al Parteneriatului, destinat pentru a oferi statelor PpP ajutor în nimicirea stocurilor de mine terestre anti-personal (APL), munițiilor excedentare, armelor de calibru mic și armamentului ușor (SALW), dar și pentru a le oferi asistență în gestionarea consecințelor reformei apărării, inclusiv în proiecte de promovare a reformei civile și democratice a forțelor armate, de recalificare a personalului militar, de conversie a bazelor militare și de planificare eficientă a apărării și bugetului sub control democratic. Prioritate la proiectele de distrugere a minelor anti-personal terestre (APL) se acorda țărilor semnatare ale Convenției de la Ottawa.

Politica Fondului era folosită și în asistența țărilor din cadrul Dialogului Mediteranean (MD) și Inițiativei de cooperare de la Istanbul (ICI)⁴¹.

Decizia privind crearea Fondului de încredere aparține exclusiv aliaților. Propunerea de proiect urmează să identifice un agent de executare responsabil de implementarea aspectelor tehnice și financiare ale proiectului, iar personalul NATO poate oferi consiliere și îndrumare, statele fiind cele care decid ce idei merită dezvoltate și prezentate sub formă de propuneri de proiecte.

⁴⁰ Cadrul politico-militar pentru implicarea Partenerilor în operațiuni sub egida NATO, http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2011_04/20110415_110415-PMF.pdf

⁴¹ Politica Fondului de Încredere NATO/PpP,

http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_57702.htm?selectedLocale=en

În funcție de caz, cu aprobarea Comitetului director politico-militar și informând comitetele relevante (PC, MCG, ICIG), un stat PpP sau alt stat partener poate dirija un proiect al Fondului de încredere PpP. Proiectele sunt finanțate în mod voluntar: nu există o finanțare comună NATO pentru aceste proiecte și orice națiune sau organizație poate contribui cu resurse pentru un anumit proiect. Aceasta poate include finanțare, echipamente sau contribuții în natură, după cum se prevede în propunerea specifică de proiect. Contribuțiile din partea țărilor de contact trebuie să fie supuse unor norme și proceduri adoptate de Consiliu cu privire la relațiile Alianței cu aceste țări. În cazul unor contribuții din partea organizațiilor internaționale, statul conducător urma să informeze aliații despre potențialele surse de finanțare pentru un anumit proiect al Fondului de încredere PpP.

PMSC a fost numit responsabil de furnizarea consultanței politice cu privire la implementarea prezentei politice. Propunerile de proiecte, cu parametrii principali prevăzuți, urmează să fie transmise cât mai devreme la PMSC de către statul conducător, pentru evaluarea lor în lumina acestei politici. Propunerile sunt prezentate și discutate la o reuniune specială a PMSC în format EAPC/PpP; statele pot iniția, de asemenea, un dialog și schimb de idei la etapa de elaborare a unei propuneri.

În cadrul Secretariatului internațional, Departamentul afaceri politice și politică de securitate (PASP) facilitează elaborarea propunerilor de proiecte specifice prin furnizarea de consiliere și orientare, inclusiv identificând posibilele state conducătoare pentru proiecte concrete.

Organizația NATO de întreținere și aprovizionare (NAMSO) poate considera NAMSA drept un posibil agent de executare a proiectelor din cadrul Fondului de încredere, care se încadrează în atribuțiile, competența și expertiza agenției. Pe lângă faptul că poate servi în calitate de agent de executare, NAMSA poate oferi consultanță tehnică în chestiuni concrete, cum ar fi: auditul propunerilor de proiect și al planurilor proiectelor; sugestii de atribuire a contractului; pregătirea asigurării calității; verificare și certificare. Cooperarea între NAMSO și statele PpP se face în cadrul legal al unui Memorandum de înțelegere și unui acord specific pentru un proiect al Fondului de încredere⁴².

Membri și ex-membri PpP:

România – 26 ianuarie 1994, aderă la NATO la 29 martie 2004

Lituania – 27 ianuarie 1994, aderă la NATO la 29 martie 2004

Polonia – 2 februarie 1994, aderă la NATO la 16 martie 1999

Estonia – 03 februarie 1994, aderă la NATO la 29 martie 2004

⁴² Politica Fondului de Încredere NATO/PpP,

http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_57702.htm?selectedLocale=en

Ucraina – 8 februarie 1994
Ungaria – 8 februarie 1994, aderă la NATO la 16 martie 1999
Slovacia – 9 februarie 1994, aderă la NATO la 29 martie 2004
Bulgaria – 14 februarie 1994, aderă la NATO la 29 martie 2004
Letonia – 14 februarie 1994, aderă la NATO la 29 martie 2004
Albania – 23 februarie 1994, aderă la NATO la 1 aprilie 2009
Republica Cehă – 10 martie 1994, aderă la NATO la 16 martie 1999
Moldova – 16 martie 1994
Georgia – 23 martie 1994
Slovenia – 30 martie 1994, aderă la NATO la 29 martie 2004
Azerbaidjan – 4 mai 1994
Finlanda – 9 mai 1994
Suedia – 9 mai 1994
Turkmenistan – 10 mai 1994
Kazahstan – 27 mai 1994
Kârgâstan – 1 iunie 1994
Rusia – 22 iunie 1994
Uzbekistan – 13 iulie 1994
Armenia – 5 septembrie 1994
Belarus – 11 ianuarie 1995
Austria – 10 februarie 1995
Malta – 26 aprilie 1995, părăsește programul la 27 octombrie 1996, pe 20 martie 2008 a decis să-și reia participarea la Parteneriat, fiind acceptată de summit-ul NATO de la București la 3 aprilie 2008.
Republica Macedonia – 15 noiembrie 1995
Elveția – 11 decembrie 1996
Irlanda – 1 decembrie 1999
Croația – 25 mai 2000, aderă la NATO la 1 aprilie 2009
Tadjikistan – 20 februarie 2002
Bosnia și Herzegovina – 14 decembrie 2006
Munte negru – 14 decembrie 2006
Serbia – 14 decembrie 2006⁴³.

Astfel, începând cu 1994, Parteneriatul a întrunit 34 de țări semnatare ale documentului cadru (15 țări din spațiul ex-sovietic, 6 din ex-Iugoslavia, 4 state UE etc.). 12 dintre aceste state au aderat ulterior la NATO.

⁴³ Cadrul politic-militar pentru implicarea Partenerilor în operațiuni sub egida NATO, http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_82584.htm

REPUBLICA MOLDOVA ÎN CADRUL PARTENERIATULUI PENTRU PACE

Relațiile de cooperare militară internațională ale Republicii Moldova implică o serie de angajamente ce vizează executarea operațiunilor de pacificare, inclusiv ajustarea cadrului normativ și doctrinar la standardele contemporane; reformarea sistemului de apărare; dezvoltarea capacităților, forțelor și mijloacelor interoperabile cu alți parteneri. În acest scop, au fost stabilite planuri, programe, inițiative și mecanisme de reglementare a diverselor domenii ale cooperării internaționale, inclusiv în cadrul Programului Parteneriat pentru Pace: Planul individual de acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova - NATO (IPAP), Procesul de planificare și revizuire al Parteneriatului (PARP), Programul individual de Parteneriat (IPP), Conceptul capacităților operaționale (OCC).

La 16 martie 1994, Republica Moldova a depus la sediul Alianței Nord-Atlantice, la Bruxelles, documentul de prezentare a țării noastre pentru aderare la Programul PpP. Astfel, țara noastră devenea al doisprezecelea stat membru al acestui program, important pentru securitatea internațională și cea europeană. Actul a fost urmat de semnarea de către președintele de atunci al Republicii Moldova, Mircea Ion Snegur, a documentului-cadru în timpul vizitei la Cartierul General NATO, la Bruxelles, unde a avut loc prima întrevvedere a unui președinte moldovean cu secretarul general NATO.

În cadrul ceremoniei semnării documentului-cadru al PpP, președintele Republicii Moldova a menționat că țara noastră apreciază mult Parteneriatul pentru Pace, datorită abordării sale realiste, egale și nediscriminatoare față de toate statele ce doresc să adere la acest proiect. Departe de a amenința securitatea vreunui stat, PpP oferea posibilități reale pentru edificarea unei Europe unite și pașnice, considera președintele.

Implicarea statului nostru în PpP poate fi divizată în câteva etape, prima constituind-o semnarea la 16 martie 1994 a documentului-cadru.

Aderând la *Programul Parteneriat pentru Pace*, Republica Moldova se angaja să susțină eforturile internaționale în domeniul reglementării situațiilor de criză și prevenirii conflictelor.

În documentul de prezentare, care conținea șase puncte, se menționa că țara noastră susține eforturile țărilor aliate, în scopul lărgirii cooperării reciproc-avantajoase în Europa, și-și asumă responsabilitățile descrise în documentul-cadru, considerând PpP drept garanție a consolidării securității și stabilității pe continent. Pentru Republica Moldova, participarea la program presupunea crearea unor condiții de securitate și de creștere a capacității defensive a statului. Conducerea țării intenționa să depună toate eforturile pentru o colaborare mai strânsă cu structurile politice și militare ale NATO, exprimându-și angajamentul să participe la toate acțiunile din cadrul Parteneriatului Euro-Atlantic, ce prevedea întâlniri ale miniștrilor de externe și ai apărării, șefilor de stat-major, seminare, simpozioane, vizite ale grupurilor de experți, delegații militare etc.¹ Documentul mai enunța că, în cadrul parteneriatului, țara noastră va acorda o atenție deosebită pregătirii militare a structurilor armate, instruirii și pregătirii cadrelor militare, inclusiv studierii limbilor străine, planificării bugetului militar, creării unei baze legislative pentru funcționarea forțelor militare, desfășurării activităților de cercetare, conversiunii industriei militare și ocrotirii mediului ambiant, problemelor modernizării sistemelor informaționale, mijloacelor de comunicație, organizării posturilor de conducere militară, organizării protecției civile și lichidării consecințelor calamităților naturale, acordării de ajutor umanitar. Concomitent se declara susținerea eforturilor ONU, OSCE, NATO, CPEA în domeniul reglementării situațiilor de criză și prevenirii conflictelor și participarea, conform normelor dreptului internațional, la manevrele comune și la aplicațiile de stat-major.

La acel moment, în contextul participării la operațiunile de menținere a păcii, Republica Moldova urma să pună la dispoziție o companie militară, un poligon pentru efectuarea exercițiilor tactice și aplicațiilor la nivelul „companie-batalion”, un aerodrom militar pentru asigurarea operațiunilor de menținere a păcii și celor umanitare, un avion militar de transport de tipul AN-72, două elicoptere de transport de tipul MI-8, precum și cadre calificate de medici militari².

Republica Moldova era al cincilea stat ex-sovietic semnatar al documentului cadru, imediat după Statele Baltice și Ucraina.

¹ Vitalie State, Participarea Republicii Moldova la Programul Parteneriat pentru Pace. COHORTA, revistă de Istorie Militară, nr.1, Chișinău, 2007, p.60.

² Ibidem, p.61.

Statele ex-sovietice semnatare ale documentului-cadru 1994:

Lituania – 27 ianuarie 1994

Estonia – 3 februarie 1994

Ucraina – 8 februarie 1994

Letonia – 14 februarie 1994

Moldova – 16 martie 1994

Georgia – 23 martie 1994

Azerbaidjan – 4 mai 1994

Turkmenistan – 10 mai 1994

Kazahstan – 27 mai 1994

Kârgâzstan – 1 iunie 1994

Rusia – 22 iunie 1994

Uzbekistan – 13 iulie 1994

Armenia – 5 septembrie 1994

Belarus – 11 ianuarie 1995

Tadjikistan – 20 februarie 2002³.

În acest context, anul 1994 a fost un an decisiv pentru Republica Moldova, prin aderarea statului nostru la noul mecanism NATO, creat în vederea susținerii partenerilor pentru depășirea problemelor de securitate, rezultate în urma dispariției sistemului socialist și ieșirea din imperiul sovietic.

După cum am menționat, Parteneriatul pentru Pace (PpP), apare ca un program eficient de cooperare practică bilaterală stabilit între fiecare stat partener și NATO, în vederea organizării unei relații individuale cu Alianța, bazată pe relații individuale și priorități de cooperare.

O etapă importantă a Parteneriatului a fost redactarea documentului de prezentare și elaborarea în baza lui a Programul individual de Parteneriat (IPP). Acest program a fost elaborat în 1995 și conținea mai multe domenii de colaborare, inclusiv controlul asupra armamentului și dezarmării, protecția civilă, prevenirea și soluționarea situațiilor de criză, pregătirea cadrelor și alte aspecte de activitate militară planificarea, desfășurarea în comun a operațiunilor de menținere a păcii. Pentru fiecare perioadă de doi ani, pentru fiecare stat în parte, era elaborat un Program individual de Parteneriat (IPP), care conținea scopurile politice, resursele puse la dispoziție, obiectivele ce acopereau diferite domenii de cooperare, activitățile specifice. Cerințele și prioritățile specifice pentru un stat aparte erau incluse în lista de activități și priorități din Programul de lucru al Parteneriatului (PWP).

³ http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_82584.htm

În primul trimestru al anului 1995 a fost elaborat primul program individual de parteneriat pentru țara noastră. Documentul a fost aprobat la 25 mai la ședința Consiliului Suprem de Securitate; la 25 octombrie 1995 a fost aprobat de către Consiliul Atlanticului de Nord. Textul programului corespundea tuturor rigurilor stabilite în cadrul Parteneriatului. Pentru toate statele incluse în program, IPP este revizuit bienal. În cazul Republicii Moldova, este prezentat spre aprobare de către Consiliul Suprem de Securitate.

Pe parcursul anilor, militarii din Republica Moldova au participat la diverse activități în cadrul Parteneriatului. În 1996, Armata Națională a luat parte la 75 activități, inclusiv 7 exerciții multinaționale de menținere a păcii, cu ofițeri de stat-major și ostași, avioane și elicoptere de transport; în 1997 – la 77 activități, inclusiv 9 exerciții multinaționale de menținere a păcii, cu ofițeri de stat-major și ostași, avioane și elicoptere de transport; în 1998 – la 104 activități, inclusiv 14 exerciții multinaționale de menținere a păcii, cu ofițeri de stat-major și ostași, avioane și elicoptere de transport; în 1999 – la 110 activități, inclusiv 12 exerciții multinaționale de menținere a păcii, cu ofițeri de stat-major și ostași, un avion de transport; în 2000 – la 79 activități, inclusiv 8 exerciții multinaționale de comandament, stat-major și trupe; în 2001 – la 76 activități și 7 exerciții; în 2002 – la 65 activități și 5 exerciții; în 2003 – la 55 activități și 6 exerciții. Activități și exerciții de acest gen continuă să se planifice până în prezent, efectivul militar al Republicii Moldova participând cu responsabilitate și pregătire la ele⁴.

În 1999, la summit-ul NATO de la Washington, a fost lansat *Conceptul Capacităților Operaționale (OCC)*, intenționat ca instrument de testare a interoperabilității forțelor în cazul participării în comun la operațiuni de menținere a păcii. Aderarea la inițiativa OCC nu obligă țara noastră să participe la operațiunile internaționale de menținere a păcii. Detașarea forțelor militare este negociată separat, cu conducerea politică a țării, în cazul în care este înaintată o cerere oficială de participare. Aderarea Republicii Moldova la inițiativa OCC este o continuare logică a participării Armatei Naționale la *Programul Parteneriat pentru Pace*, în baza de date a OCC fiind deja incluse o companie ușoară și o grupă de geniu din Moldova. Evaluările implică două nivele: evaluarea interoperabilității și testarea eficacității subunității. În iunie 2008, la baza de instruire din Bulboaca, a avut loc autoevaluarea (nivelul 1), în conformitate cu OCC, a unui grup pregătit de Armata Națională; un an mai târziu, s-a desfășurat următoarea etapă de evaluare, la același nivel.

În același timp, Republica Moldova găzduiește un curs pentru evaluatorii OCC (ETC 16) din țările-partenere, în baza unui exercițiu de menținere a păcii,

⁴ Vitalie N. Ciobanu, *Organizarea instituției militare a Republicii Moldova (1990-2011)*, Chișinău 2011, p. 121

desfășurat la aceeași bază de instruire, la care iau parte 20 de state partenere: Austria, Armenia, Azerbaidjan, Bielorusia, Elveția, Canada, Finlanda, Cehia, Suedia, Germania, Macedonia, Muntenegru, Marea Britanie, Olanda, Italia, Georgia, Iordania, Bosnia și Herțegovina, Ucraina; la acțiuni participă și 43 de studenți militari din Republica Moldova și SUA și 12 organizatori din cadrul Parteneriatului (Austria, Elveția, Canada, Cehia, Republica Moldova).

La începutul anilor 2000, Armata Națională și-a desfășurat activitatea externă în conformitate cu prevederile planurilor de colaborare bilaterală cu țările partenere și ale IPP. Principalul obiectiv era atingerea scopurilor Planului individual de Parteneriat, în special a celor ce țin de interoperabilitatea pentru participarea la viitoarele operațiuni de menținere a păcii și situații excepționale; facilitarea transparenței în procesele de planificare a apărării naționale, a bugetului și controlul democratic asupra forțelor armate.

Pe parcurs, în cadrul programului Parteneriat pentru Pace, reieșind din angajamentele și obiectivele de interoperabilitate, prevăzute în documentul de prezentare a Republicii Moldova, Programul individual de Parteneriat, obligațiunile asumate de țara noastră, militarii Armatei Naționale au participat la multiple activități⁵. Numai în perioada ianuarie-martie 2002 au fost efectuate câteva zeci de activități în cadrul Parteneriatului pentru Pace, cele mai importante fiind: simpozionul de planificare a Parteneriatului pentru Pace cu genericul *Schimbările și evaluările reformelor de apărare în cadrul Parteneriatului*; consorțiul PpP al Academii de Apărare și a Institutelor de Studii de Securitate la tema *Aspectele extinderii NATO*.

Participarea la activitățile sus-menționate a oferit factorilor de decizie, comandamentelor marilor unități și unități militare, efectivului Batalionului 22 posibilități de a se familiariza cu experiența construcției militare a țărilor Alianței și a partenerilor în scopul pregătirii pentru exercițiile de Parteneriat și, totodată, perfecționării permanente a propriilor cunoștințe și deprinderi. În același timp, participarea la programul de Parteneriat asigură efectivul cu acces la informații, statistică, diferite surse de asistență, oferind Armatei Naționale avantaje deosebite, atât pe plan intern, cât și pe cel extern.

Un compartiment aparte în activitatea din această perioadă îl are Memorandumul privind cooperarea în domeniul suportului logistic între Guvernul Republicii Moldova și Agenția pentru întreținere și aprovizionare a Organizației Nord-Atlantice (NAMSA), semnat la Bruxelles, la 28 iunie 2001. La aceeași dată, la Cartierul General NATO, a fost semnat Memorandumul de înțelegere cu Organizația NATO pentru menținere și aprovizionare (NAMSO) privind coopera-

⁵ Arhiva curentă a Direcției politice de apărare și planificare a apărării a Ministerului Apărării al Republicii Moldova, dosar 12, p.4

rea în domeniul logistic. În rezultatul acestui Memorandum, în anul 2002 a fost instituit Fondul special, finanțat de statele NATO, destinat distrugerii unui lot de mine anti-personal și muniții cu termen expirat din dotarea Armatei Naționale, și respectiv a unei cantități importante de combustibil rachetar (melanj). Aceste proiecte au fost puse în practică de către Agenția NATO pentru menținere și aprovizionare tehnică (NAMSA). Ca rezultat al acestui proiect a fost eliminat pericolul ecologic⁶.

Conform prevederilor cu privire la interzicerea minelor antipersonal a Convenției de la Ottawa, Republica Moldova este printre primele state din regiune care a exclus acest tip de arme din arsenal.

O realizare eficientă cu suportul financiar al Alianței este și distrugerea stocurilor de pesticide interzise și inutilizabile în Republica Moldova.

Acest Memorandum, oportun și util pentru noi, a permis evitarea apariției unor probleme cu caracter ecologic. Totodată, Republica Moldova și-a onorat obligațiunile asumate conform documentelor privind interzicerea minelor anti-personal, demonstrându-și disponibilitatea de a aprofunda măsurile de încredere și transparență. În scopul implementării Memorandumului, au fost desfășurate sesiuni bilaterale de cooperare pentru stabilirea detaliilor și modalităților de realizare a proiectului, în urma cărora, în luna noiembrie, între Ministerul Apărării al Republicii Moldova și Agenția de Întreținere și Aprovizionare NATO a fost semnată înțelegerea privind gestionarea proiectului fondului NATO PpP⁷.

În rezultatul demarării acțiunilor practice, au fost efectuate un șir de măsuri în vederea implementării Memorandumului în cauză: s-a desfășurat Conferința de licitație a companiilor ce urmează să participe la lucrările de neutralizare a lichidului de oxidare a carburanților pentru rachete și a minelor antipersonal; este începută activitatea biroului reprezentanților Agenției NAMSA în Republica Moldova cu sediul la Ministerul Apărării; genști din armata moldovenească au absolvit cursul special de instruire în domeniul distrugerii minelor anti-personal, care s-a desfășurat în Regatul Unit al Marii Britanii.

Acordul între Ministerul Apărării al Republicii Moldova și Ministerul Apărării al Statelor Unite ale Americii privind Sistemul de administrare a informației programului *Parteneriat pentru Pace* (PIMS) a fost semnat tot în această perioadă.

Principalele obiective erau organizarea unei vizite a experților Procesului de planificare și revizie a Parteneriatului în Republica Moldova, pentru a evalua re-

⁶ www.mfa.gov.md. Relațiile Republica Moldova - NATO

⁷ Arhiva curentă a Direcției politice de apărare și planificare a apărării a Ministerului Apărării al Republicii Moldova, dosar 12, p.8

zultatele concrete ale armatei în atingerea obiectivelor PIP și acordarea asistenței necesare; inițierea lucrului practic în domeniul implementării Memorandumului semnat între Guvernul Republicii Moldova și Agenția pentru întreținere și aprovizionare a Organizației Nord-Atlantice (NAMSA); desfășurarea vizitei șefului Celulei de Coordonare a Parteneriatului, care a evaluat implementarea Planului participării Armatei Naționale la activitățile Programului *Parteneriat pentru Pace*; vizita ministrului apărării al Republicii Moldova la reuniunea consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic; participarea militarilor la exercițiul multinațional „Cooperative Lantern 2002”, la Apeldoorn, Olanda.

Pentru a evidenția multitudinea de activități în care au fost implicați militarii armatei naționale pe parcursul anilor, beneficiind practic gratuit de aceste oportunități, vom prezenta, pe post de exemple, câteva dintre activitățile desfășurate pe parcursul anului 2002.

Pentru asimilarea terminologiei militare NATO, în această perioadă s-au desfășurat mai multe activități ce aveau ca scop schimbul de informație dintre țările partenere. Una din ele a avut loc la Riga, în perioada 11-15 februarie 2002, fiind acceptați ofițeri din ministerele de forță, care în cadrul activității lor profesionale, aveau de a face cu terminologiile militare NATO. În cadrul activității s-a pus accentul pe terminologie, concepte, aspecte ale cooperării între structuri militare străine etc.

Subiectele abordate în cadrul atelierului de lucru au constituit un pilon important pe care se sprijină activitatea ofițerilor ce interacționează nu doar cu structuri ale NATO, ci și cu statele membre ale Alianței, în parte, dat fiind faptul că acestea folosesc aceeași terminologie militară și aceleași proceduri de legătură și cooperare care sunt folosite în cadrul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord.

Celula de Coordonare a Parteneriatului (CCP), în cadrul unui program pentru ofițerii implicați direct în cooperarea cu CCP, a organizat, în perioada 11-22 martie, la Casteau, Belgia, o întrunire la care ofițerii participanți au avut posibilitatea să facă cunoștință cu structura activității diferitor instituții și agenții NATO, programele și posibilitățile de cooperare a acestora cu statele partenere, aplicarea practică a acestora și mecanismele de lucru în cadrul cooperării și desfășurării activităților de Parteneriat. Participanții s-au familiarizat și cu organizarea CCP, funcțiile și responsabilitățile acestei structuri, opțiuni de îmbunătățire și avansare a relațiilor de cooperare și a procedurilor de coordonare între CCP și ofițerii din alte țări, responsabili nemijlocit de coordonarea practică cu Celula.

Un loc considerabil în cadrul Parteneriatului este acordat învățământului și științei militare. În acest context Consorțiul PpP al Academiiilor de Apărare și a Institutelor de Studii de Securitate a desfășurat ședințe ale grupurilor de lucru ce se ocupă de studierea căilor de dezvoltare a NATO. Acest forum oferă diferi-

tor cercetători, analiști și specialiști în domeniul securității europene un cadru pentru discuții. În cadrul activităților s-au discutat subiecte ce țin de extinderea NATO, impactul acestui fenomen asupra statelor din regiune și nemijlocit probleme de securitate europeană.

Aceleiași teme i-a fost consacrată și reuniunea de lucru a Grupului de instruire și învățământ militar în cadrul programului de Parteneriat (PpP). În cadrul activităților s-au discutat un spectru larg de subiecte privind coordonarea procesului de instruire militară comună în cadrul programului PpP, măsurile privind schimbul de opinii în domeniul informațional, identificarea cerințelor în domeniul instruirii și educației militare.

Pe parcursul anilor, în cadrul PpP au fost organizate și diferite conferințe. În conformitate cu planul participării Armatei Naționale la activitățile programului *Parteneriat pentru Pace*, delegația Republicii Moldova participă la lucrările conferințelor anuale comune ale reprezentanților serviciului medical ai țărilor membre ale NATO și partenerilor. La aceste întruniri se pun în discuție: perfecționarea structurii de organizare a serviciului medical al Forțelor Armate ale țărilor membre NATO pentru îmbunătățirea interacțiunii lor în acordarea asistenței medicale; modalitatea fondării grupelor medicale multinaționale pentru acordarea asistenței medicale în diferite operațiuni, pregătirea specială a efectivului acestor grupuri; darea de seamă a șefilor serviciului medical al țărilor NATO despre lucrul efectuat, măsurile îndeplinite și problemele apărute pe parcurs; formele și metodele de planificare a activității serviciului medical al țărilor NATO⁸.

Sistematic, la Mons, Belgia, au loc activități de planificare a Programului individual de Parteneriat (PIP), a priorităților și necesităților fiecărui stat partener.

La activitate sunt invitați ofițeri ce au participat la elaborarea PIP și sunt autorizați să exprime doleanțele, solicitările și viziunea autorității ce o reprezintă despre activitățile Programului de lucru al Parteneriatului (PWP)⁹.

La cea de-a IX-a Conferință anuală de cooperare în regiunea de sud, care a avut loc în localitatea Larissa, Grecia, la care au participat militari moldoveni și, respectiv, reprezentanți ai națiunilor partenere, Dialogului Mediteranean și statele NATO, s-au discutat și analizat probleme ce țin de interesul național și NATO față de programele PpP și Dialogul Mediteranean, precum și posibilele exerciții din cadrul programelor menționate anterior, scopurile Programului de lucru al Parteneriatului (PWP) pentru anul 2004, îmbunătățirea PpP, care ulterior au con-

⁸ Arhiva curentă a Direcției politice de apărare și planificare a apărării a Ministerului Apărării al Republicii Moldova, dosar 2, vol.1 p.243

⁹ Arhiva curentă a Direcției politice de apărare și planificare a apărării a Ministerului Apărării al Republicii Moldova, dosar 12, p.244

duș la o înțelegere mai bună între națiunile partenere și cele NATO privind principiile stabilite, precum și alte puncte de interes reciproc din domeniul respectiv.

La mijlocul anilor 2000, Armata Națională și-a desfășurat activitățile legate de aspectul practic al Parteneriatului pentru Pace, atingerea scopurilor de Parteneriat, îndeosebi a celor ce vizează interoperabilitatea în cazul participării la operațiunile de menținere a păcii și situații excepționale; facilitarea transparenței în procesele de planificare a apărării naționale, a bugetului și controlul democratic asupra forțelor armate;

În cadrul programului Parteneriat pentru Pace a fost întocmit și prezentat spre aprobare la Consiliul suprem de securitate Planul individual de Parteneriat pentru acești ani, perfectat conform noilor standarde și înaintat spre examinare la Comitetul politico-militar al Consiliului Euro-Atlantic. A fost elaborat documentul de supraveghere a interoperabilității obiectivelor de parteneriat.

În 2003, reprezentanții noștri au participat la simpozionul anual al Parteneriatului pentru Pace, unde au abordat teme ca: noua evoluție și schimbările în Parteneriatul pentru Pace după summit-ul NATO de la Praga; aspectele bugetar-financiare ale Parteneriatului; noile eforturi antiteroriste ale NATO/PpP și dezvoltarea interoperabilității între statele partenere¹⁰.

În cadrul Planului individual de Parteneriat, în perioada dată, militarii Armatei Naționale au participat la exercițiul multinațional de comandament și stat-major *Cooperative Jaguar-2003*, scopul principal al acestui exercițiu fiind antrenarea țărilor NATO și celor partenere în statul-major al grupării operative multinaționale a forțelor întrunite în cadrul operațiunilor de menținere a păcii; dezvoltarea și perfecționarea interoperabilității între țările membre NATO și partenere prin antrenarea comandamentelor și statelor-majore în procesele de planificare și desfășurare a operațiunilor multinaționale de menținere a păcii. Ofițerii Armatei Naționale au participat în următoarele structuri: comandament și stat-major al grupării operative inter-arme, artilerie, aviație, cercetare, geniu, transmisiuni, logistică și medicină; comandament și stat-major al trupelor terestre; ofițer în funcție de operator, cercetare, relații civil-militare; comandament divizii multinaționale. În cadrul acestei aplicații au fost introduse și utilizate noi concepții de activitate a statelor-majore ale grupării operative multinaționale, reieșind din experiența obținută în ultimele operațiuni de menținere a păcii din Bosnia și Kosovo.

Tot în acest context au avut loc și un șir de seminare și ateliere de lucru destinate ofițerilor statelor-majore ale țărilor partenere: *Terminologia militară în activitatea de stat-major la planificarea acțiunilor în alte operațiuni decât cele de război*;

¹⁰ Arhiva curentă a Direcției politice de apărare și planificare a apărării a Ministerului Apărării al Republicii Moldova, dosar nr. 12, p.19-27

*Întâlnirea grupului de artilerie a comitetului militar în cadrul PpP; Ședința de lucru a grupului trupelor de uscat în domeniul armelor nucleare, biologice și chimice etc.*¹¹.

La simpozionul anual al Parteneriatului pentru Pace, care a avut loc în perioada 16-17 ianuarie 2003 la Oberammergau, Germania, împreună cu doi reprezentanți ai Ministerului Apărării au participat și reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe. Participarea reprezentanților MAE era justificată prin prezența pe agenda activității a unor subiecte de ordin politic. Fiecare stat partener participa cu patru reprezentanți.

Activitatea avea o importanță majoră, fiind un eveniment la care s-au abordat aspecte ale summit-ului NATO de la Praga, referitoare la programul PpP, precum și aspecte privind pregătirea pentru dezvoltarea și implementarea ulterioară a deciziilor corespunzătoare ale summit-ului. Printre alte decizii ale summit-ului erau documente ce vizau revizuirea detaliată a CPEA și Planul de acțiune PpP contra terorismului. Activitatea era axată pe 4 direcții: noile evoluții și schimbări în Programul de Parteneriat, aspectul bugetar-financiar al Parteneriatului, noile eforturi antiteroriste ale NATO/PpP și dezvoltarea interoperabilității statelor partenere.

În conformitate cu Planul de lucru al Parteneriatului și Programul individual de Parteneriat, s-au desfășurat conferințe anuale de planificare organizată de Celula de Coordonare a Parteneriatului, la care au participat reprezentanții noștri. Conferințele au avut ca generic *Consolidarea Parteneriatului: îmbunătățirea și modificarea instrumentelor existente ale PpP*, având ca scop expunerea punctelor de vedere a participanților din țările NATO și cele partenere privind schimbările anticipate ale Parteneriatului după summit-ul de la Praga, în special în domeniul Programului de intensificare a învățământului și instruirii: revizuirea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și al Parteneriatului pentru Pace și dimensiunea militară a acesteia; necesitățile și solicitările partenerilor; impactul asupra Parteneriatului al schimbării structurii NATO; folosirea eficientă a PCC, a elementelor de suport a Parteneriatului și a centrelor PpP; instruirea la distanță; simularea NATO/PpP la distanță; revizuirea exercițiilor PpP. La întruniri au participat reprezentanții a peste 30 de state membre NATO și partenere cât și reprezentanții tuturor comandamentelor (subdiviziunilor) NATO din Europa și Atlantic. Pe parcurs, s-au purtat discuții despre posibilitatea ca Republica Moldova să găzduiască aplicații militare.

Scopul de bază al exercițiilor comune este antrenarea interoperabilității între ofițerii de stat-major, trupele țărilor partenere în cadrul operațiunilor de menținere a păcii.

¹¹ Arhiva curentă a Direcției politice de apărare și planificare a apărării a Ministerului Apărării al Republicii Moldova, dosar nr. 12, p.19-27

Ofițerii Armatei Naționale, pe parcursul anului 2004, au participat la un șir de activități, conform Planului participării Armatei Naționale la exerciții și activități internaționale: exercițiu multinațional în cadrul *Parteneriatului pentru Pace* și *În spiritul Parteneriatului*; exercițiul multinațional *Rescuer/Medceur-004* pentru reprezentanții serviciului medical al Armatei Naționale; două activități de planificare a exercițiilor multinaționale în cadrul *Parteneriatului pentru Pace* și *În spiritul Parteneriatului*; conferința conceptuală de planificare a exercițiului *Combined Endeavor-2005*; inclusiv cinci activități conform Planului individual de Parteneriat: ședința grupului de lucru în problemele combustibilului și lubrifiantilor; atelier de lucru cu genericul *Terminologia militară în domeniul OMP*; atelier de lucru *Cartografie și geodezie militară*; atelier de lucru *Protecția infrastructurilor în situații de criză și planificarea în situații de criză*; vizita de experți din Comandamentul Întrunit Sud-Vest¹² etc.

În 2005, și-a desfășurat lucrările atelierul de lucru pe tema *Terminologia militară în activitatea de stat-major la planificarea acțiunilor în operațiuni de menținere a păcii*, destinat ofițerilor de stat-major ai țărilor partenere. Scopurile principale ale acestui atelier de lucru au fost: creșterea nivelului limbajului și terminologiei militare pentru a le utiliza în spațiul multinațional al operațiunilor de menținere a păcii; studierea experienței și cunoștințelor altor participanți la atelier de lucru în grupe mici în contextul tendințelor noi de dezvoltare a NATO și programului *Parteneriat pentru Pace*.

Participarea la acest gen de ateliere de lucru a militarilor a oferit posibilitatea de a dezvolta pregătirea profesională pentru participarea la operațiunile de menținere a păcii internaționale sub conducerea NATO, în componența statelor-majore întrunite multinaționale.

Un alt atelier de lucru cu genericul *Protecția infrastructurilor critice și apărarea civilă: structurile dependente, securitatea informațională și standardele comune* a avut drept scop perfecționarea cunoștințelor privind pericolele și riscurile potențiale legate de terorismul internațional, precum și rolul tehnologiilor informaționale și comunicative în situații critice. În afară de aceasta, în grupurile de lucru s-au discutat mai detaliat următoarele subiecte: rolul primordial al tehnologiilor informaționale și de comunicare în situațiile critice; diversitatea terorismului informațional și potențiale pericolele pentru resursele informaționale de la obiectele infrastructurilor critice; colaborarea internațională în scopul prelucrării standardelor comune pe probleme de protecție a infrastructurilor critice și apărării civile¹³.

¹² Extras din *Bilanțul și analiza activităților pe plan extern a Marelui stat-maior pe trimestrul III 2004*

¹³ Extras din *Bilanțul și analiza activităților pe plan extern a Marelui stat-maior pe trimestrul III 2004*

Moldova informa că intenționează să contribuie la implementarea PWP și că era gata să găzduiască o serie de activități: conferința anuală a Comitetului șefilor serviciilor medicale ale forțelor armate ale statelor NATO și partenerie (COMEDS) 2004; conferința de planificare a exercițiului de testare a interoperabilității tehnicii de transmisiuni *Combined Endeavor-2005*; exercițiul multinațional cu scenariu de menținere a păcii *Cooperative Best Effort-2005*. Ministerul Apărării identifica în paralel posibilitățile privind viitoarea participare a subunităților noastre la operațiuni umanitare și de menținere a păcii sub egida ONU. Acest șir de activități, continuat până în prezent, are o importanță majoră pentru securitatea țării și pregătirea specialiștilor militari moldoveni.

Procesul de planificare și revizuire a parteneriatului (PARP)

O altă prioritate de importanță majoră pentru țara noastră este Procesul de revizuire și planificare a parteneriatului. Procesul de revizuire și planificare se desfășoară în baza unui program elaborat de NATO referitor la asistența partenerilor și evaluarea gradului de participare la program. Pentru Republica Moldova, procesul a inclus mai multe cicluri bienale. În cadrul acestui program, în perspectiva desfășurării comune a operațiunilor de menținere a păcii, țara noastră și-a asumat mai multe angajamente.

Republica Moldova a aderat la PARP în perioada celui de-al doilea ciclu (1997-1999), prezentându-și documentele de intenție la ședința din 25 aprilie 1997 a Comitetului director politico-militar, ulterior acestea fiind aprobate de către Consiliul Atlanticului de Nord .

Materialele au respectat toate procedurile de rigoare și au inclus: esența politicii de apărare a țării; principiile de realizare a controlului democratic asupra forțelor militare; politica de parteneriat și ale activităților curente de parteneriat; proceduri de planificare; politica de cadre; cooperarea bilaterală cu alți parteneri; aspectele economico-financiare și planificare a cheltuielilor militare și modul de realizare a programului individual de parteneriat; obiectivele, componența și starea la moment a forțelor militare sub principalele lor aspecte, inclusiv a forțelor puse la dispoziție în cadrul parteneriatului.

Procesul de planificare și revizuire a Parteneriatului (PARP), stabilește obiective de Parteneriat, recomandate ca repere clare în procesul de formare a Armatei Naționale. Menirea acestora era de a direcționa eforturile de dezvoltare a capacităților de detașare a trupelor în misiuni, susținerea acestor forțe. Ele includeau și scopuri

intermediare de instruire, orientate spre obținerea unui nivel de interoperabilitate a respectivelor forțe care să fie acceptabil pentru operațiuni internaționale.

Din anul 2003, la ședințele de evaluare a Procesului PARP participă și reprezentanți ai mai multor structuri de forță din Republica Moldova: Serviciul informații și securitate, Ministerului Afacerilor Interne, Departamentul poliției de frontieră, Departamentul trupelor de carabinieri și respectiv Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerului Finanțelor. La ședințele de lucru participă experți de la noi din țară, din domeniile politicii de securitate, apărare și buget, forțelor terestre, forțelor aeriene, specialiști în evaluarea Planului individual de Parteneriat. În contextul procesului PARP, Republica Moldova a evaluat esența politicii de apărare a statului nostru; principiile realizării controlului democratic asupra forțelor militare; prevederile politicii de Parteneriat. Tot în acest cadru a fost dezvoltată și stabilită activitatea curentă de parteneriat; procedurile de planificare a forțelor și planurile respective; principiile politicii de cadre; cooperarea bilaterală cu alți parteneri; aspectele economico-financiare și planificarea cheltuielilor militare, precum și procedurile realizării Programului individual.

Un element important în cadrul Parteneriatului pentru Pace a fost desfășurarea lucrului în cadrul Procesului de revizie și planificare al Parteneriatului (PARP), care s-a finalizat cu prima rundă de negocieri pe marginea documentului de evaluare a îndeplinirii obiectivelor de Parteneriat (OP) în perioada 4-5 martie 2004, unde au participat și reprezentanții altor ministere.

Merită menționat faptul că domnul Frank Boland și domnul Guy Gerbeau, responsabil de PARP pentru Republica Moldova, au subliniat că, din toate vizitele evaluării PARP în acest an, vizita din Moldova a fost pregătită la nivelul cel mai înalt, demonstrând profesionalismul înalt al experților moldoveni.

Evaluând procesul de realizare a obiectivelor de parteneriat asumate în acești ani, experții au menționat că au fost atinse rezultate pozitive la acest capitol, exprimate prin contribuția semnificativă a Armatei Naționale la operațiunile de menținere a păcii, inclusiv: operațiunea post-conflict din Irak, operațiunea de menținere a păcii în Bosnia și Herțegovina (SFOR) și operațiunile ONU de menținere a păcii din Liberia și Cote d'Ivoire, precum și misiunile OSCE.

Au fost înaintate și unele obiecții și sugestii: lipsa planului strategic clar determinat al armatei, care ar permite planificarea bugetului militar justificat pe 3-5 ani înainte; lipsa unui mecanism centralizat de stat pentru planificarea apărării, care ar permite planificarea surselor de apărare pe 2-3 ani înainte; Republica Moldova poate beneficia de o revizie a apărării, realizată de către specialiștii NATO în scopul determinării necesităților reale în condițiile existente politice și economice pentru implementarea reformei militare; Republica Moldova poate beneficia de

asistență financiară pentru a contracta 2-3 experți militari independenți de nivel strategic în calitate de consilieri, care ar putea asista la procesul implementării reformei și construcției sistemului centralizat de planificare al apărării (acești pași au fost întreprinși cu succes de mulți parteneri); Planul individual de acțiuni al Parteneriatului (IPAP) ar trebui să reflecte și să completeze planul UE-RM pentru a sincroniza procesul de integrare europeană; armata ar beneficia în rezultatul efectuării unei analize profunde a participării contingentului militar în Irak și folosirii concluziilor respective în procesul de pregătire a viitoarelor contingente militare pentru participare la operațiuni de menținere a păcii¹⁴.

În 2004 au continuat lucrările asupra proiectului privind distrugerea stocurilor de agent chimic interzis: pesticide, care prezintă un pericol ecologic pentru regiune. În această perioadă a avut loc vizita experților NATO/NAMSA în Republica Moldova, în scopul pregătirii terenului pentru demararea studiului de fezabilitate, precum și pentru familiarizarea cu potențialul tehnic al laboratoarelor instituțiilor de resort. Pe parcursul vizitelor au avut loc întrevederi de lucru privind distrugerea pesticidelor.

Pe parcursul vizitelor experților NATO/NAMSA, Ministerul Apărării a prezentat Planul de acțiuni privind reambalarea și stocarea temporară a pesticidelor inutilizabile și interzise pe teritoriul raioanelor conform hotărârilor Guvernului.

În contextul celor prezentate, experții NATO/NAMSA au propus metoda de distrugere a pesticidelor prin reutilizarea unor directive deja existente. Însă pentru luarea deciziei finale, experții NATO/NAMSA din domeniul construcțiilor au întreprinsă o vizita de lucru în Republica Moldova, pentru a stabili posibilitățile utilizării acestor instituții.

Pe parcursul vizitei PARP, pe data de 4 martie 2004, s-a desfășurat și o ședință interministerială, la care a participat expertul Departamentului economic al Alianței, responsabil de supravegherea proiectului de nimicire a pesticidelor inutilizabile cu ajutor din partea NATO.

S-a convenit, că în termen de trei luni, proiectul de fezabilitate privind pesticidele necunoscute să fie prezentat de către experții NATO/NAMSA pentru aprobare Comitetului director politic-militar (PMSC) al NATO¹⁵.

Procesul de planificare și revizie a Parteneriatului (PARP) după cum am menționat deja, este un mecanism important al Parteneriatului, fiind principalul mijloc al PpP pentru promovarea interoperabilității. PARP asigură o bază pentru

¹⁴ Bilanțul activităților principale pe linia Secția organizației internaționale în perioada ianuarie - aprilie 2004

¹⁵ Bilanțul activităților principale pe linia Secția organizației internaționale în perioada ianuarie - aprilie 2004

identificarea și evaluarea forțelor și capacităților ce pot fi puse la dispoziție pentru instruirea internațională, participarea la exerciții și operațiuni multinaționale. În conformitate cu revizuirea politicii de parteneriat a NATO, participarea partenerilor se realizează în funcție de aprobarea NAC.

Astfel, reforma eficientă a sectorului de securitate necesită schimbări esențiale, devenind un subiect important în cadrul dialogului PARP, un dialog de impulsare a procesului de reformă militară.

În cadrul ședințelor de lucru, desfășurate la începutul lunii mai 2012, la Ministerul Apărării, cu participarea experților NATO, a fost evaluat Procesul de planificare și analiză a Parteneriatului. În timpul întrevederilor de lucru au fost puse în discuție obiectivele de Parteneriat revizuite ce decurg din conținutul documentului *Partnership Goals* care urma să fie prezentat în cadrul reuniunii Comitetului politic și pentru Parteneriat, ce urma să-și desfășoare ședințele în luna iunie 2012. Au fost puse în discuție 45 obiective: 20 obiective generale (7 vizau forțele terestre, 4 – forțele aeriene, 5 – Departamentul poliției de frontieră, 7 – Departamentul trupelor de carabinieri și 2 obiective – Serviciului informații și securitate.

Pentru Republica Moldova au fost fixate 40 de obiective de Parteneriat, dintre care 34 se referă la Armata Națională. Aceste obiective sunt evaluate anual, în cadrul unor sesiuni speciale cu participarea experților occidentali, în cadrul cărora se apreciază starea de executare a obiectivelor și ajustarea acestora la exigențele situației curente. Prioritare pentru colaborare sunt: controlul democratic asupra forțelor armate, controlul asupra armamentului și dezarmarea, protecția civilă, prevenirea și soluționarea situațiilor de criză, planificarea și desfășurarea colectivă a operațiunilor de menținere a păcii, pregătirea cadrelor, pregătirea lingvistică, alte aspecte de activitate militară, implementate prin intermediul Programului individual de Parteneriat (IPP).

Activitățile desfășurate în cadrul acestor programe implică seminare, cursuri, exerciții multinaționale, Armata Națională participând, anual, la circa 100 de activități.

Pe data de 21 mai 2013, a avut loc reuniunea Comitetului politic și pentru parteneriate (PPC) + Republica Moldova, care a examinat proiectul raportului pentru 2013 privind progresele înregistrate de Republica Moldova în cadrul Procesului de planificare și analiză (PARP Assessment 2013). La reuniune a fost examinat proiectul elaborat de echipa Secretariatului internațional (după consultările avute cu autoritățile moldovenești la 26-28 martie 2013), reprezentanții țărilor membre venind cu propuneri pe marginea documentului.

Reuniunea PPC + RM a permis elucidarea eforturilor întreprinse de autoritățile moldovenești pentru reformarea Sectorului de securitate și apărare, priorităților pentru viitor, precum și a necesităților de asistență.

În special a fost menționată consolidarea capacităților pentru realizarea scopurilor PARP prin lansarea Proiectului privind distrugerea pesticidelor, precum și dezvoltarea în continuare a capacităților operaționale și de interoperabilitate, implicarea militarilor moldoveni în operațiunile conduse de NATO cu mandat ONU oferind o formă de dinamizare a acestor relații și redarea substanței discuțiilor politice¹⁶.

Astfel, la etapa actuală, sunt asumate 45 de obiective noi, 5 dintre care au fost sugerate recent, în urma vizitei de evaluare a experților PARP, după cum urmează: OP G 2784, *Securitatea cibernetică*, atât la nivel național (SIS) cât și la nivelul Armatei Naționale; OP G 3520 *Forțe pentru operațiuni speciale*; OP L 0956, *Observatori înaintați*; OP10003, *Implementarea reformei în cadrul DTC*; OP 10008, *Managementul personalului în cadrul DTC*.

Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) pentru Republica Moldova

După cum am menționat deja, summit-ul NATO de la Praga a propus instituirea unui nou mecanism, care să consolideze relațiile cu partenerii, să specifice multidimensional domeniile de parteneriat, precum și să răspundă mai bine la necesitățile de securitate în condițiile unui climat în plină schimbare. Acest plan asigură interacțiunea între Guvernul Republicii Moldova și NATO.

Republica Moldova a semnat Planul individual de acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova - NATO (IPAP), care prevede ajustarea instituțiilor statale la standardele și valorile euro-atlantice, oferind un reper pentru activitățile bilaterale cu țările euro-atlantice.

Una din cele mai importante acțiuni ale acestui plan îl reprezintă procesul de desfășurare a evaluării strategice a apărării (SDR) care implică un complex de măsuri menite să evalueze și să revizuiască întregul sistem de asigurare a securității statului, inclusiv componentele esențiale ale acestuia.

La 28-29 iunie 2004, o delegație condusă de șeful statului a participat la summitul CPEA/NATO de la Istanbul, unde a fost adoptată strategia revizuită a Parteneriatului Euro-Atlantic, axată în temei pe acordarea de asistență țărilor ce implementează Planurile de acțiuni: individuale (IPAP), privind crearea instituțiilor de apărare (PAP-DIB), combatere a terorismului (PAP-T) și alte pre-

¹⁶ NOTĂ informativă a Direcției politice de apărare și planificare a apărării a Ministerului Apărării prezentată pentru scrierea studiului actual

vederi importante pentru securitatea internațională. Planurile conțin referințe favorabile la Republica Moldova, incluse și în textul actului final al summit-ului Consiliului Nord-Atlantic¹⁷.

Procesul pentru statul nostru a fost lansat la 7 iunie 2005, prin declarația președintelui țării privind intenția de a promova un Plan individual de Parteneriat cu NATO, făcută în timpul vizitei la Cartierul General al Alianței pentru participare la reuniunea NAC.

Acest proces a fost pus în practică la 5 august 2005 printr-un Decret prezidențial, în care se specificau mecanismele și termenii de elaborare IPAP.

În decembrie 2005, țara noastră a remis spre examinare țărilor membre CPEA Documentul de prezentare IPAP, în care prezenta obiectivele politicii sale externe, în domeniul securității și apărării, rezultatele reformelor și necesitatea asistenței. După acest document, s-a trecut la elaborarea listei de obiective și acțiuni care urmau să fie incluse în Planul de acțiuni.

IPAP este un element destinat individualizării, sistematizării și concretizării relațiilor, intensificării dialogului și consultărilor între parteneri și NATO la nivel interstatal și interministerial.

Prin adoptarea Planului individual de acțiuni, Republica Moldova și-a exprimat dorința de a intensifica dialogul politic și cooperarea cu NATO în domeniile tradiționale (militar, științific, protecția mediului, urgențe civile etc.), implicând în acest proces majoritatea instituțiilor naționale.

Planul individual de acțiuni a Parteneriatului Republica Moldova - NATO este axat pe optimizarea procesului de reforme în sectoarele apărării și securității naționale.

Se menționa că în cadrul IPAP pot fi abordate probleme ce țin de obiectivele prioritare ale politicii externe a Republicii Moldova, inclusiv Concepția integrării în UE, Planul de acțiuni RM - UE. În același timp, planul poate servi și drept mecanism de promovare a unei imagini favorabile a Republicii Moldova pe plan extern, în contextul edificării unui stat de drept, democratic și prosper.

La 3 aprilie 2006, la lucrările EAPC în formatul șefilor de state și de guverne, în cadrul summit-ului NATP de la București participă și delegația Republicii Moldova. Ca rezultat, Planul individual de acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova - NATO a fost adoptat de către Consiliul Nord-Atlantic la 19 mai și, respectiv, de Guvernul Republicii Moldova la 24 mai 2006. Documentul stabilea un set de obiective, precum aprofundarea cooperării dintre Republica Moldova și structurile, instituțiile europene și euroatlantice, promovarea reformelor demo-

¹⁷ www.mfa.gov.md. Relațiile Republica Moldova-NATO

cratice, reformarea și modernizarea sectorului de securitate și apărare, consolidarea controlului democratic asupra forțelor armate etc.

Actualizarea IPAP a fost inițiată în noiembrie 2009, imediat după vizita la 30 octombrie 2008, a secretarului general NATO Jaap de Hoop Scheffer, la Chișinău. A fost instituită o comisie, Comisia națională pentru implementarea IPAP, prezidată de viceprim-ministru, ministrul afacerilor externe și integrării europene. Comisia a convenit asupra necesității actualizării IPAP din perspectiva realităților existente. Noul plan a intrat în vigoare pe 20 august 2010, în urma votului unanim al miniștrilor din Guvernul Republicii Moldova și aprobării de către statele aliate.

Unul dintre aspectele benefice pentru țara noastră ale IPAP este aprofundarea relațiilor cu țările NATO. Alianța este dispusă să susțină în continuare eforturile Moldovei în reformarea și modernizarea sistemului de apărare și de securitate, pentru a face față noilor provocări ale secolului XXI. Mai mult ca atât, ea este gata să-și extindă acest sprijin asupra unor reforme mai profunde în domeniul politic și al instituțiilor de apărare.

IPAP este conceput în funcție de necesitățile individuale ale fiecărei țări partenere, ceea ce înseamnă că Republica Moldova este liberă să-și aleagă domeniile prioritare sau de interes, scopurile și sarcinile pe care le va introduce în acest plan.

Unul dintre obiectivele-cheie ale mecanismului IPAP, capabil să favorizeze și să mențină un mediu intern propice reformelor democratice, este consolidarea dialogului și a consultărilor politice între NATO și Republica Moldova. Astfel, Republica Moldova își poate exprima și demonstra voința și capacitatea de a avansa sub câteva aspecte centrale: cel al politicii interne și externe sau cel al implementării principiilor fundamentale, înscrise în documentul-cadru al PpP și în documentul de bază al CPEA.

Progresele în implementarea planurilor sunt analizate în cadrul unui mecanism stabilit de comun acord între NATO și Republica Moldova, instituit în funcție de obiectivele fixate și de natura asistenței acordate de NATO. El include vizite de evaluare, efectuate de una sau mai multe echipe NATO, ateliere, centre de schimb, raporturi privind desfășurarea reformelor, reuniuni ale comitetelor NATO, inclusiv în format NATO + 1 (+N), precum și consultări cu Secretariatul internațional de la Cartierul general NATO.

Relațiile NATO-Republica Moldova la etapa actuală

În urma summit-ului de la Lisabona (noiembrie 2010), șefii de state și guverne au aprobat noul concept strategic al Alianței, care evidențiază securitatea colectivă ca una dintre misiunile-cheie ale NATO. S-a decis, după cum am menționat anterior, reformarea procesului de colaborare cu partenerii, prin stabilirea unui meniu unic de cooperare a Parteneriatului (PCM), mecanism ce încadrează toate planurile de colaborare cu partenerii, fiind axat asupra intensificării orientării strategice a colaborării prin intermediul unei evaluări calitative și eficiente. Prin urmare, Planul de lucru al Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPWP), anterior utilizat în procesul de planificare a compartimentului IPP, a fost înlocuit de acest meniu. IPP, supus unor modificări, a fost înlocuit de IPCP - Planul individual de parteneriat și cooperare.

Planul IPCP pentru 2014, componenta de care sunt responsabili Ministerul Apărării și Armata Națională, însumează 76 activități, fiind axat pe diferite domenii: planificarea și bugetul apărării (DPB); politica și strategia de apărare (DPS); consultanță, comandă și control (C3); angajament efectiv (EE); logistică (LOG); planificarea civilă de urgență (CEP); pregătirea lingvistică (LNG).

Miliarii moldoveni continuă să participe, deja ca și tradiție, la 6 exerciții multinaționale: Cooperative Longbow, Cooperative Lancer, Rapid Trident, Cooperative Archer, Combined Endeavor și MEDCEUR, realizate în scopul pregătirii pentru misiunile comune de menținere a păcii¹⁸.

În perioada 11-13 mai 2011, la Chișinău, a avut loc o misiune de evaluare, în cadrul căreia un grup de experți NATO a întreprins vizite de documentare la instituțiile naționale responsabile de implementarea IPAP, în vederea evaluării rezultatelor obținute în perioada aprilie 2010 – aprilie 2011 în domeniile de competență.

În perioada 16-17 iunie 2011, la Chișinău s-a desfășurat reuniunea EAPC în formatul sesiunii Grupului consultativ pentru politică atlantică (EAPC/APAG), care a reunit 59 de delegați din partea Secretariatului NATO, misiunilor țărilor membre și parteneri și statele membre ale EAPC. Un astfel de eveniment a avut loc pentru prima dată în Moldova, fiind apreciat efortul țării noastre (inclusiv sub aspect financiar) și reuniunea fiind calificată de către statele participante drept una de succes.

¹⁸ Republica Moldova a fost țara-gazdă a exercițiilor multinaționale de menținere a păcii Cooperative Longbow 2006, Cooperative Lancer 2006 și MEDCEUR 2007, înalt apreciate de către elitele țărilor participante și de către reprezentanții instituțiilor internaționale implicate.

La 13 iulie 2011, Consiliul Alianței Nord-Atlantice (NAC) s-a convocat în formatul 28 + Republica Moldova, pentru a desfășura consultări multilaterale privind aspectele implementării Planului IPAP. Delegația moldoveană la reuniunea în cauză a fost condusă de către ministrul apărării și viceministrul afacerilor externe și integrării europene. Ulterior, folosind procedura tacită, NATO a adoptat Raportul final de evaluare a progresului implementării IPAP de către Republica Moldova¹⁹.

Prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 746 din data de 18 august 2010 se aproba Planul individual de acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova – NATO actualizat²⁰. Acest act, semnat de prim-ministru, a fost contrasemnat de viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe, ministrul apărării, ministrul finanțelor și ministrul justiției.

Executivul de la Chișinău aproba planul actualizat, dispunând concomitent implementarea acestuia de către Comisia națională pentru implementarea Planului individual de acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova – NATO, constituită prin Decretul președintelui Republicii Moldova nr. 42-V din 5 noiembrie 2009.

Comisia urma să raporteze anual executivului până la data de 20 ianuarie despre implementarea acțiunilor prevăzute în plan²¹.

Acest document cuprinde două părți, prima incluzând principalele obiective politice și de reformare ale Republicii Moldova, iar cea de-a doua – acțiunile actualizate. Cele patru capitole ale primei părți enunță principalele probleme: politice și de securitate; militare și de apărare; informarea publicului, știință, planificarea în situații de urgență; aspecte administrative, protejarea informației și resurse²².

Principalele aspecte politice și de securitate includ cooperarea cu structurile și instituțiile europene și euroatlantice; integritatea teritorială și relațiile cu vecinii; reformele democratice, drepturile omului, statul de drept, lupta contra corupției; reforma sectorului de securitate și apărare; combaterea terorismului și asigurarea apărării cibernetice; controlul democratic al forțelor armate; dezvoltarea economică și securitatea energetică; cooperarea cu alte organizații internaționale.

Integrarea europeană și consolidarea dialogului politic și relațiilor cu structurile euroatlantice sunt considerate aici direcții strategice pentru țara noastră. Prin implementarea Planului individual de acțiuni se proiectează utilizarea resurselor în scopul optimizării procesului de reforme în sectoarele de apărare și securitate națională.

¹⁹ www.mfa.gov.md. *Relațiile Republica Moldova-NATO*

²⁰ Monitorul Oficial, nr. 166-168, art. nr. : 892, HG 746, 2010

²¹ Idem, nr. 216-221, art.982 HG 896, 09 decembrie 2011

²² Idem, nr. 166-168, art. nr. : 892, HG 746, 2010

Documentul acordă o atenție deosebită promovării măsurilor de consolidare a încrederii și securității, în scopul de a facilita soluționarea politică a conflictului transnistrean și integrarea teritorială a țării. Un accent deosebit se pune pe relațiile cu vecinii, îndeosebi pe problema securizării frontierei de stat, în special pe sectorul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene. Se menționa rolul important al Misiunii europene de asistență la frontieră (EUBAM), dar și necesitatea stabilirii de relații eficiente cu vecinii și partenerii strategici, cu alte state din cadrul Consiliului regional de cooperare, Organizației pentru cooperare la Marea Neagră (OCEMN), Procesului de cooperare în Europa de Sud-Est (SEECF) și al Organizației pentru democrație și dezvoltare economică (GUAM).

Reformele democratice, drepturile omului, statul de drept, lupta contra corupției urmau să beneficieze și de asistența oferită în cadrul programelor comune actuale ale Consiliului Europei și Comisiei Europene, lansate special pentru Republica Moldova, prin ajustarea la normele europene în domeniul electoral, juridic, al libertății de exprimare și mass-media.

Statul nostru se obliga să-și consolideze eforturile în vederea combaterii corupției și asigurării supremației legii. În plus, documentul prevedea sporirea nivelului de transparență a sectorului de securitate și apărare, evaluând întregul sector de securitate pentru a identifica formula cea mai adecvată de promovare a reformei. O atenție deosebită urma să fie acordată Consiliului Suprem de Securitate pentru a spori rolul acestuia în calitate de autoritate națională de coordonare în sectorul de securitate și apărare. În același timp, se insista pe implementarea Strategiei securității naționale și analiza strategică a apărării.

Republica Moldova își asumase obligația de a implementa programe și strategii în vederea combaterii terorismului, să consolideze cooperarea între instituțiile sale și să dezvolte relații de cooperare cu structurile NATO, aliații și partenerii acestei instituții. Un aspect nou era crearea de măsuri de protecție împotriva atacurilor cibernetice a sistemelor strategice de comunicare și informare.

Prin exercitarea controlului democratic asupra forțelor armate, Republica Moldova își creează capacități viabile pentru garantarea securității, asigurându-se că forțele sale militare servesc și protejează dezvoltarea democratică a statului. În caz de necesitate, poate fi revizuit cadrul legislativ care reglementează repartizarea responsabilităților între organele supreme ale puterii de stat, aplicând cele mai bune practici internaționale.

Un accent important în dezvoltarea durabilă a țării noastre este continuarea implementării prevederilor Strategiei naționale și ale Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, precum și a celor conținute în alte documente strategice ulterioare. În textul documentului se menționa că vor fi depuse eforturi pentru a

spori dezvoltarea economică a Moldovei și securitatea ei energetică, modernizarea capacităților de generare, promovarea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie.

Intensificarea cooperării cu ONU și cu agențiile sale specializate era identificată drept unul dintre obiectivele majore ale politicii externe a Republicii Moldova, accentul fiind pus pe contribuția practică a statului nostru la eforturile întreprinse de comunitatea internațională în sistemul ONU, menite să promoveze securitatea internațională.

Un capitol aparte era dedicat problemelor militare și de apărare și includea o analiză strategică a proceselor de apărare. În prim-plan apărea inițiativa de a reforma toate structurile naționale de securitate și apărare, în vederea creării unor capacități adecvate pentru asigurarea securității naționale.

Concomitent, se menționa necesitatea instituirii unui cadru de planificare a apărării, a unui sistem eficient de planificare și bugetare a apărării, care să se refere la Armata Națională și la alte structuri, asigurând un mecanism de identificare a priorităților și resurselor necesare pentru dezvoltarea capacităților de apărare.

În contextul interoperabilității, se menționa creșterea abilității structurilor de comandă și a forțelor armate de a acționa în comun în operațiuni multinaționale de menținere a păcii sau umanitare. Un avantaj în acest sens poate să-l constituie crearea treptată a unor forțe profesioniste. Procesul de testare și evaluare în cadrul OCC NATO are un rol important în realizarea acestor obiective.

Cu sprijinul echipelor de experți NATO, învățământul și instruirea în domeniul apărării au cunoscut evoluții deosebite. Experții, împreună cu Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, au oferit susținere pentru dezvoltarea structurilor de instruire de luptă (J7, G7 și A3/7), care sunt în continuare entități importante pentru educația ofițerilor și a corpului de subofițeri. Obiectivele principale se axau pe revizuirea progresivă a programului de studii existent și a procedurilor de operare și, pornind de la această bază consolidată, dezvoltarea unor capacități-cheie moderne autentice moldovenești.

Alte sarcini și acțiuni trasate se refereau la domenii precum: managementul personalului și recrutarea; dezvoltarea capacităților de menținere a păcii; planurile pe termen lung pentru consultări, comandă și control (C3), logistică, echipament, precum și pentru controlul și managementul spațiului aerian; sporirea nivelului de securizare a armamentelor și munițiilor etc. Sistemul managementului personalului trebuia să fie perfecționat în conformitate cu standardele moderne, în scopul asigurării cadrului de dezvoltare a personalului, promovării personalului în baza unui sistem de evaluare echitabil și transparent. Se susținea angajarea personalului civil în cadrul Ministerului Apărării. Era necesară și examinarea po-

sibilității ca, ulterior, să apară beneficii sociale. Un obiectiv important rămânea dezvoltarea unor forțe capabile să sprijine nu numai securitatea națională, dar și securitatea internațională, prin asigurarea capacităților detașabile în operațiunile de menținere a păcii. Elementul de bază pentru operațiunile în afara țării era, în continuare, Batalionul 22 de menținere a păcii al Armatei Naționale. Prin reorganizarea acestuia se urmărea scopul de a atrage în serviciu buni profesioniști, pe bază de contract, extinzând pe viitor capacitatea de participare la operațiuni internaționale de menținere a păcii.

Republica Moldova urma să elaboreze un plan pe termen lung cu privire la consultări, comandă și control, să examineze posibilitățile perfecționării instrumentelor juridice ce reglementează cooperarea și coordonarea civil-militară, pentru a face posibilă utilizarea pleneră a sistemului de management al traficului aerian, pornind de la necesitățile statului nostru în domeniul securității, să elaboreze planuri pe termen lung pentru logistică și echipament.

Planul prevedea transformarea Serviciului grăniceri în organ de ocrotire a ordinii de drept. Moldova intenționează, în acest sens, să creeze capacități moderne și eficiente de securizare a frontierei, în conformitate cu standardele Uniunii Europene. Racordarea legislației la acquis-ul comunitar în acest domeniu, demilitarizarea treptată și profesionalizarea Serviciului grăniceri sunt câteva dintre reformele care au început deja și se implementează la etapa actuală.

Avantajele acestei cooperări sunt multiple: pe lângă sporirea interoperabilității forțelor armate, Republica Moldova beneficiază de asistență în realizarea unor proiecte importante, asistența fiind solicitată expres de către țara noastră și acordată în funcție de disponibilitatea țărilor membre NATO.

Luând în calcul schimbările ce au survenit în spectrul securității regionale și internaționale și situația geopolitică din regiune, aderarea și conlucrarea cu aceste organisme este vitală astăzi pentru Republica Moldova. În acest context, se impune concluzia că Republica Moldova ar trebui să-și revizuiască politica de neutralitate permanentă, legiferată prin actele oficiale, pentru a beneficia din plin de mecanismele de securitate internațională și, concomitent, pentru a putea să devină un subiect al menținerii securității mondiale. Mai ales datorită așezării geostrategice importante pentru securitatea internațională, acest lucru este pe deplin posibil.

Notă: Procesul de planificare și revizie a parteneriatului a se citi ca Procesul de planificare și revizuire a parteneriatului

DOCUMENTE

Parteneriatul pentru Pace. Document-cadru

*Emis de către șefii de state și guverne participanți la reuniunea
Consiliului Nord-Atlantic, 10-11 ianuarie 1994*

1. La invitația șefilor de state și guverne NATO participanți la reuniunea din 10-11 ianuarie 1994, statele membre ale Alianței Nord-Atlantice și alte state care au subscris la prezentul document au decis să-și aprofundeze legăturile politice și militare și să contribuie în continuare la consolidarea securității în spațiul euro-atlantic, instituind, în baza acestui document, în cadrul Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic, prezentul Parteneriat pentru Pace.

2. Acest parteneriat este o expresie a convingerii comune că stabilitatea și securitatea în spațiul euro-atlantic pot fi obținute doar prin cooperare și acțiune comună. Protecția și promovarea libertăților fundamentale și a drepturilor omului, salvagardarea libertății, dreptății și păcii prin democrație sunt valori împărtășite, fundamentale pentru Parteneriat. Prin aderarea la Parteneriat, statele membre ale Alianței Nord-Atlantice și alte state semnatare ale acestui document își confirmă angajamentul de a menține societățile democratice, de a nu recurge la coerciție și intimidare și a menține principiile dreptului internațional. Ele își reiterează angajamentul de a îndeplini cu bună-credință obligațiile Cartei Organizației Națiunilor Unite și principiile Declarației Universale a Drepturilor Omului; în mod special, să se abțină de la amenințarea sau folosirea forței împotriva integrității teritoriale sau independenței politice a oricărui stat, să respecte frontierele existente și să soluționeze disputele prin mijloace pașnice. Statele își reafirmă, de asemenea, angajamentul față de Actul Final de la Helsinki, față de toate documentele ulterioare ale CSCE și față de îndeplinirea angajamentelor și obligațiilor asumate în domeniul dezarmării și controlului armelor.

3. Celelalte state ce au subscris la acest document vor colabora cu Organizația Tratatului Atlanticului de Nord în realizarea următoarelor obiective:

- a) facilitarea transparenței în planificarea apărării naționale și proceselor bugetare;
- b) asigurarea controlului democratic al forțelor de apărare;
- c) menținerea capacității și disponibilității de a contribui, în baza considerentelor constituționale, la operațiuni sub autoritatea ONU și/sau responsabilitatea CSCE;
- d) dezvoltarea relațiilor militare de cooperare cu NATO, în scopul planificării, instruirii și exercițiilor comune pentru consolidarea capacității lor de a efectua misiuni de menținere a păcii, cercetare și salvare, operațiuni umanitare și alte acțiuni ce pot fi convenite ulterior;

e) dezvoltarea, pe termen lung, a forțelor cel mai capabile să opereze împreună cu ale membrilor Alianței Nord-Atlantice.

4. Celelalte state semnatare vor furniza autorităților NATO documente de prezentare, în care își vor specifica pașii întreprinși în atingerea scopurilor politice ale Parteneriatului, bunurile militare și alt tip de bunuri ce ar putea fi utilizate în activitățile Parteneriatului. NATO va propune un program de exerciții de parteneriat și alte activități în concordanță cu obiectivele Parteneriatului. În baza acestui program și a documentului de prezentare, fiecare stat semnatar va elabora, împreună cu NATO, un program individual de parteneriat.

5. În pregătirea și implementarea programelor individuale de parteneriat, alte state semnatare pot, din mijloace financiare proprii și în acord cu Alianța și, după caz, cu autoritățile belgiene competente, să-și stabilească propriul birou de legătură cu Cartierul General NATO din Bruxelles. Acest fapt va facilita participarea lor la ședințele și activitățile NACC/Parteneriatului, precum și la alte activități în bază de invitație. El va pune la dispoziție personal, bunuri, facilități și capacități necesare și adecvate pentru realizarea Programului de Parteneriat deja aprobat. NATO, după caz, le va oferi asistență în formularea și executarea programelor individuale de parteneriat.

6. Celelalte state semnatare au convenit următoarele:

a) statele ce preconizează să participe la misiunile prevăzute de alineatul 3 (d) vor lua parte, dacă va fi cazul, la exercițiile NATO asociate;

b) statele își vor finanța propria participare la activitățile Parteneriatului și vor depune eforturi în partajarea poverii exercițiilor-cadru, la care iau parte;

c) statele pot trimite, în baza unui acord corespunzător, ofițeri de legătură permanentă la Celula de Coordonare a Parteneriatului de la Mons (Belgia), care, sub autoritatea Consiliului Nord-Atlantic, să efectueze planificarea militară necesară pentru implementarea programelor Parteneriatului;

d) statele participante la planificare și exerciții militare vor avea acces la unele date tehnice NATO relevante pentru interoperabilitate;

e) bazându-se pe măsurile CSCE privind planificarea apărării, celelalte state semnatare și țările NATO vor face schimb de informații cu privire la pașii deja întreprinși sau care se întreprind pentru a promova transparența în planificarea și bugetul apărării și a asigura controlul democratic al forțelor armate;

f) statele pot participa la un schimb reciproc de informații cu privire la planificarea apărării și a bugetului, desfășurat în cadrul NACC/Parteneriatului pentru Pace.

7. În conformitate cu angajamentul referitor la obiectivele prezentului Parteneriat pentru Pace, membrii Alianței Nord-Atlantice vor:

- dezvolta cu celelalte state semnatare un proces de planificare și revizie cu scopul de a oferi o bază pentru identificarea și evaluarea forțelor și capacităților ce ar putea fi puse la dispoziție de către acestea pentru instruire multinațională, exerciții și operațiuni în colaborare cu forțele Alianței;

- promova coordonarea politică și militară la Cartierul General NATO cu scopul de a oferi o îndrumare și consiliere relevante pentru activitățile Parteneriatului cu celelalte state semnatare, inclusiv planificare, instruire, exerciții și elaborarea doctrinei.

8. NATO se va consulta cu orice participant activ la Parteneriat, dacă acesta va observa o amenințare directă la integritatea teritorială, independența politică sau securitatea lui.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_24469.htm

Parteneriatul pentru Pace. Document-invitație

*Emis de către șefii de state și guverne participanți la reuniunea
Consiliului Nord-Atlantic, 10-11 ianuarie 1994*

Noi, șefii de state și guverne din țările membre ale Alianței Nord-Atlantice, bazându-ne pe parteneriatul consolidat și de lungă durată între America de Nord și aliații din Europa, ne angajăm să intensificăm securitatea și stabilitatea în întreaga Europă. Prin urmare, dorim să ne aprofundăm legăturile cu statele democratice de la est de noi. Reiterăm că Alianța, în conformitate cu Articolul 10 al Tratatului de la Washington, rămâne deschisă pentru aderarea altor state europene capabile să promoveze principiile Tratatului și să contribuie la securitatea din zona Atlanticului de Nord. Așteptăm și am saluta extinderea NATO către statele democratice din est, ca parte a unui proces de dezvoltare, ținând cont de evoluția situației politice și de securitate din întreaga Europă.

Am lansat astăzi un program strâns și practic, ce va transforma relația dintre NATO și statele participante. Acest nou program depășește limitele unui simplu dialog și a unei simple cooperări având scopul de a făuri un parteneriat real - un Parteneriat pentru Pace. Prin urmare, invităm celelalte state participante la NACC și alte țări CSCE, capabile și dispuse să contribuie la acest program, să ni se alătore în acest parteneriat. Participarea activă la Parteneriatul pentru Pace ca juca un rol important în procesul evolutiv al extinderii NATO.

Parteneriatul pentru Pace, care va funcționa sub autoritatea Consiliului Nord-Atlantic, va construi noi relații de securitate între Alianța Nord-Atlantică și partenerii săi pentru pace. Consiliul Atlanticului de Nord va invita statele partenere în corpurile politice și militare ale Cartierului General NATO pentru a participa în activitatea Parteneriatului. Parteneriatul se va extinde și își va intensifica cooperarea politică și militară în întreaga Europă, va spori stabilitatea, va diminua amenințările la adresa păcii și va construi relații consolidate, prin promovarea spiritului de cooperare practică și angajament față de principiile democratice care stau la baza Alianței noastre.

NATO se va consulta cu orice participant activ la Parteneriat, în cazul în care partenerul va observa o amenințare directă la integritatea teritorială, independența politică sau securitatea sa. Într-un ritm și domeniu de aplicare determinate de capacitatea și dorința fiecărui stat participant, vom lucra în moduri concrete pentru transparență în elaborarea bugetului apărării, promovarea controlului democratic al ministerelor apărării, planificarea comună, exerciții militare comune, crearea unei capacități de operare cu forțele NATO în domenii precum menține-

rea păcii, cercetare și salvare, operațiuni umanitare și alte acțiuni ce pot fi convenite ulterior.

În scopul promovării unei cooperări militare mai strânse și a interoperabilității, începând din anul 1994, vom propune în cadrul Parteneriatului exerciții pe teren de menținere a păcii. În scopul coordonării activităților militare comune, în cadrul Parteneriatului, vom invita statele participante la Parteneriat să delege ofițeri de legătură permanentă la Cartierul General NATO și la Celula de Coordonare a Parteneriatului de la Mons (Belgia), care, sub autoritatea Consiliului Nord-Atlantic, vor efectua planificarea militară necesară pentru implementarea programelor Parteneriatului.

Din momentul inițierii sale, acum doi ani, Consiliul de Cooperare Nord-Atlantică și-a extins simțitor profunzimea și amploarea activităților sale. Vom continua să colaborăm cu toți partenerii noștri NACC pentru a construi relații de cooperare în întregul spectru de activități ale Alianței. O dată cu extinderea activităților NACC și crearea Parteneriatului pentru Pace, am decis să oferim spații permanente la Cartierul General NATO pentru personalul din țările NACC și cele participante la Parteneriatul pentru Pace, în scopul îmbunătățirii relațiilor noastre de lucru și facilitării unei cooperări mai strânse.

Sursa: www.nato.int/cps/en/SID-797B8F84-E2DE8577/natolive/official_texts_24468.htm

Extras din *Planul de lucru pentru dialog, parteneriat și cooperare 1994/1995*

2 decembrie 1994

Subiecte și activități PpP

Subiecte

1. Cooperarea în menținerea păcii (conceptuală, de planificare și operațională) în cadrul grupului ad-hoc al Comitetului director politico-militar pentru cooperare în menținerea păcii.

Activități

1. Crearea unei viziuni comune cu privire la conceptele operaționale și cerințele pentru menținerea păcii:

- schimb de opinii cu privire la concepte, terminologie și doctrine naționale privind menținerea păcii în cadrul NACC/PpP;
- organizarea unui seminar, în primăvara anului 1995, cu privire la aspectele juridice ale menținerii păcii;
- extinderea și aprofundarea contactelor și cooperării cu Organizația Națiunilor Unite și CSCE în probleme de menținere a păcii, precum și încurajarea schimbului de informații cu privire la acest subiect cu alte organizații interesate, cum ar fi Comisia Europeană și Uniunea Europei Occidentale;
- accentuarea corelației civil-militare ca aspect al activității umanitare în operațiunile de menținere a păcii;
- relații publice: un seminar organizat pe parcursul anului 1995.

2. Cooperare în planificarea activităților de menținere a păcii:

- comandă și control: discuții consolidate cu experți în cadrul unui subgrup tehnic (TSG);
- cooperare în planificare: eforturi suplimentare ce să anticipeze evoluțiile în alte foruri;
- identificarea bunurilor: activitatea în cadrul TSG, la etapa curentă, se va aștepta elaborarea aranjamentelor stand-by ONU.

3. Crearea unei baze tehnice comune în domeniul menținerii păcii:

- comunicații: asistență pentru activitatea unui grup de experți în elaborarea unui concept de comunicații și a unui studiu de fezabilitate pentru o bază de date de comunicații;

- efecte asupra echipamentului: posibile discuții la nivel de experți privind cerințele față de echipament, inclusiv privind problemele critice de interoperabilitate.

4. Instruire, educație și exerciții în domeniul menținerii păcii:

- sprijin pentru activitatea grupului de experți, privind repertoriul cursului de menținere a păcii;

- luarea în considerație, de către TSG, a rapoartelor post-factum cu privire la exercițiile comune în cadrul PpP/NACC și a rapoartelor similare oferite de state cu privire la exercițiile relevante bilaterale și multilaterale, conduse în spiritul PpP;

- consolidarea și analiza învățămintelor deduse din toate exercițiile de menținere a păcii în contextul PpP.

5. Aspecte logistice ale menținerii păcii:

- actualizarea Compendiului lecțiilor învățate în baza informației oferite de state;

- ședințe informative cu privire la manualul de logistică în domeniul menținerii păcii elaborat de ONU și la noul curs de logistică elaborat de SHAPE.

Probleme de planificare a apărării și chestiuni militare

Subiecte și activități PpP

Subiecte

1. Planificarea și bugetul apărării.

2. Politica de apărare/strategie/doctrină militară.

3. Structura, organizarea și rolurile ministerelor apărării.

4. Structura și organizarea forțelor armate, inclusiv a structurilor de comandă.

5. Forțele de rezervă și mobilizarea.

6. Probleme legate de personal.

7. Controlul democratic asupra forțelor armate și promovarea relațiilor civil-militare într-o societate democratică.

8. Cadrul juridic pentru forțele militare.

9. Educația și instruirea:

- instruirea lingvistică,

- educația și instruirea militară,
- instruirea pentru gestionarea crizelor,
- instruire în domeniul gestionării frecvențelor radio,
- instruire în problemele de mediu.

10. Planificarea, organizarea și gestionarea programelor naționale de achiziții în domeniul apărării:

- organizații guvernamentale pentru achiziții de echipamente de apărare,
- sisteme de planificare a achizițiilor publice în domeniul apărării și concepte de management de proiecte;
- proceduri și metode contractuale.

11. Sisteme și proceduri de comandă și control, inclusiv sisteme de comunicații și informaționale și aspecte de interoperabilitate.

12. Chestiuni privind apărarea aeriană:

- concepte și terminologii în domeniul apărării aeriene;
- urgențe aeriene și mișcări aeriene transfrontaliere;
- concepte de instruire în domeniul apărării aeriene.

13. Standardizare și interoperabilitate:

- aspectele materiale și tehnice ale standardizării și interoperabilității;
- procedee și utilaje în exerciții și operațiuni de menținere a păcii, cercetare și salvare, umanitare și alte exerciții și operațiuni convenite;
- medicină militară.

14. Probleme logistice, în special aspecte logistice ale menținerii păcii.

15. Gestionarea crizelor.

16. Exerciții de menținere a păcii, căutare și salvare, operațiuni umanitare, alte exerciții și activități conexe.

17. Cooperare în domeniul dezarmării și controlului armelor.

18. Cercetarea și dezvoltarea spațiului aerian.

19. Gestionarea spectrului de frecvențe radio.

20. Coordonarea activităților militare ale PpP.

Activități

1. Exerciții PpP

Scopul general al instruirii și exercițiilor cu participarea NATO și a partenerilor este de a dezvolta relații militare de cooperare în vederea consolidării abilităților de a efectua misiuni combinate în domeniul menținerii păcii.

Activitățile de menținere a păcii pot include o serie de exerciții, inclusiv: exerciții pe hartă (exerciții în care o serie de situații militare sunt formulate și rezolvate pe o hartă – n.n.), exerciții de stat-major, exerciții de instruire pe teren, exerciții de comandament, exerciții de comunicații și exerciții logistice. Exerciții similare trebuie organizate și în alte domenii, inclusiv: căutare și salvare, operațiuni umanitare și alte aspecte ce pot fi convenite ulterior.

Exercițiile vor fi precedate, după caz, de seminare, perioade de studiu și ateliere de lucru, care să asigure un beneficiu instructiv maxim de pe urma exercițiului însuși. Exercițiile reprezintă punctul culminant al unui program cuprinzător și elementul de bază final la evaluarea instruirii și interoperabilității într-un mediu operațional.

Pentru anul 1995 se propun următoarele exerciții:

Exerciții de teren: (acronimul L – land (teren) – n.n.)

- L1 CENTRAL ECLECTIC – un exercițiu de stat-major (CPX) pentru crearea comandamentelor și desfășurarea unor operațiuni de menținere a păcii în funcție de rezultatul atelierului de lucru (exercițiu la nivel de batalion), programat pentru 16-20 octombrie, pe teritoriul unui partener.

- L2 LANDEX – un exercițiu de menținere a păcii și operațiuni de ajutor umanitar la nivel de pluton de tip FTX (exercițiu de instrucție pe teren – n.n.), pe teritoriul unui partener.

- L3 COOPERATIVE BRIDGE 95 – un exercițiu combinat tip CPX/FTX pentru instruirea și exersarea competențelor militare de bază selectate de menținere a păcii și a procedurilor de personal la nivel individual, de pluton și de companie, pentru un număr limitat de contingente NATO/PpP, participante în cadrul unei forțe operaționale de dimensiunea unui regiment/brigadă, sub egida NATO, pe 18-30 iunie, pe teritoriul unui partener.

- L4 LANDEX (ESPERIA 1995) - exercițiu de uscat axat pe operațiuni de menținere a păcii ce să îmbunătățească interoperabilitatea militară, la nivel de companie/pluton, pentru luna mai 1995, la poligonul de tragere Tor Di Nebbia, din sudul Italiei. (Necesită coordonare suplimentară cu comandamentele majore NATO).

- L5 – un eventual exercițiu pe uscat în SUA, pe continent; se află la etapa de studiu, cu posibilitatea implicării SACLANT (Comandantul Suprem al Forțelor Aliate din Atlantic – n.n.).

Exerciții maritime (acronimul M – maritime (maritim)– n.n.):

- M1 – un exercițiu logistic de tip seminar de 2-3 zile NATO/PpP (COSUP 1995), planificat și condus de către SACLANT, preferabil înainte de primul exercițiu PpP maritim pe viu din 1995. Locațiile urmează a fi stabilite.

- M2 – exercițiu naval în apele Norvegiei de Nord, Marea Barents, sub responsabilitatea SACLANT, probabil în primăvara/vara anului 1995.
- M3 MAREX – un exercițiu pe viu, ce să includă instruirea de bază și exersarea forțelor maritime de suprafață și cele maritime aeriene într-un scenariu de menținere a păcii, luna septembrie, în Marea Baltică.
- M4 MAREX – exercițiu pe viu de exersare a operațiunilor maritime de embargo, care ar putea fi desfășurat suplimentar la demonstrarea unei operațiuni de evacuare a necombatanzilor (NEO), în Marea Neagră.
- M5 MAREX – un exercițiu al Forțelor Navale Mediteraneene Permanente (SNFM), cu proceduri SAR (căutare și salvare – n.n.) și stratagemă pentru exerciții de tip PASSEX (un exercițiu realizat între două marine, pentru a obține garanții că acestea sunt capabile să comunice și să coopereze pe timp de război sau în timpul oferirii ajutorului umanitar – n.n.) în timpul unei vizite portuare.
- M6 MAREX (CLASSICA 1995) – un exercițiu aerian/maritim de menținere a păcii, inclusiv asistență, căutare și salvare pe mare, embargo, în iunie/iulie 1995, Marea Mediterană Centrală și de Est (necesită coordonare suplimentară cu comandamentele majore NATO).

Alte exerciții (acronimul O – other (alte) – n.n.):

- O1PCM (Meniul de cooperare al Parteneriatului – n.n.) 1995 – un exercițiu de gestionare a crizelor (CMX) în cadrul căruia se pune accentul pe ședințe informative și pe discuțiile cu privire la practicile și experiența de gestionare a crizelor, precum și pe consultările privind conflictul ipotetic ce afectează NACC-ul țările PpP și aliați, 25-27 octombrie, la Cartierul General NATO.
- O2 CPX A - un exercițiu de stat-major (CPX) de antrenare a personalului în procesul de luare a deciziilor cu privire la acțiunea militară într-o operațiune de menținere a păcii desfășurat în cadrul NATO.
- O3 SHAPEX - o conferință pentru stabilirea spectrului de misiuni solicitate de operațiunile de menținere păcii și pentru identificarea celei mai eficiente contribuții politice și militare a țărilor NATO și a PpP.
- O4 exerciții PpP – o conferință/atelier de lucru ce să familiarizeze cu modul de programare a exercițiilor și cu procesul de planificare și coordonare a exercițiilor ACE (Comandamentul aliat pentru Europa – n.n.) PWP (Planul de lucru al Parteneriatului – n.n.), preconizată pentru 1996/1997, în strânsă coordonare cu PCC.
- O5 – invitație la NAC de Ziua Mării.
- O6 - exercițiul PpP BALTAP (Forțele Aliate pentru Zona Baltică – n.n.): exercițiu PpP de menținere a păcii, desfășurat în perioada 6-12 octombrie 1995, cu

implicarea forțelor terestre, maritime și aeriene. Grupul de Insule Zealand, Danemarca. (Necesită o coordonare suplimentară cu comandamentele majore NATO)

- O7 – alte exerciții și activități conexe: în funcție de caz, partenerilor PpP le-ar putea fi prezentate etapele corespunzătoare ale unui număr de exerciții din cadrul unui program NATO deja existent; propuneri de acest gen au fost deja exprimate de autoritățile militare NATO și sunt luate în calcul de către autoritățile politice ale NATO.

2. Exemple de exerciții naționale în cadrul PpP:

Exerciții SAR cu participarea activă a unui sau doi parteneri PpP și/sau completate de observatori, programe accesibile pentru alți aliați și parteneri, realizate pe parcursul anului 1995 în Belgia:

- invitarea observatorilor și/sau participanților PpP la o instruire BELBAT (Batalionul Belgian – n.n.) pentru dislocare în fosta Iugoslavie. Exercițiul durează + 1 săptămână (de 3 ori pe an). O vizită de + trei zile + prezentări ce urmează a fi stabilite pentru observatori de către divizia personalului armatei.

- invitarea la instruirea BRITBAT (Batalionului Britanic – n.n.) privind dislocarea în fosta Iugoslavie a observatorilor PpP și a participanților PpP la cursurile pentru observatori militari, desfășurate de către Organizația Națiunilor Unite în Marea Britanie.

- exercițiul PpP multinațional de tip FTX „CONFIDENCE 1995”, efectuat pe teritoriu românesc, cu participarea subunităților (la nivel de pluton) NATO, ale țărilor partenere și a observatorilor (septembrie 1995). Scopul exercițiului este de a spori interoperabilitatea și capacitatea de a acționa în comun în cadrul operațiunilor de menținere a păcii (PSO).

- exercițiu PpP maritim multinațional „MAREA NEAGRĂ 1995”, desfășurat în marea teritorială a României, adiacentă portului MANGALIA, în iunie 1995, fiecare stat participând cu un vas (statele NATO/parteneri). Scopul exercițiului este de a stabili forme compatibile și viabile de cooperare în operațiunile navale principale în domeniul P, H, SAR; cazarea observatorilor pe uscat.

- exercițiul PpP maritim multinațional, 1995, în Marea Neagră, Bulgaria.

Exemple de exerciții naționale în spiritul PpP:

- BALTOPS (Operațiuni Baltice n.n.) 1995 (faza 1): exerciții maritime ale SUA, pe bază de invitație, desfășurate în iunie. Scopul exercițiului este de a spori contactele dintre marine, cooperarea și interoperabilitatea cu aliații nord-europeni și statele est-europene de la Marea Baltică. Activitățile includ navigație și

operațiuni la nivel de bărci mici, reprovizionarea de la geamandură, schimburi de personal, manevre, demonstrații SAR, schimburi medicale și întâlniri pe mare.

- Exerciții trimestriale de tip Passex în Marea Neagră: exercițiu maritim cu marinele SUA, României și Bulgariei. Se preconizează trei participanți. Activitățile includ escale, navigație, manevrare și practică SAR.

- Exercițiu de menținere a păcii SUA/Ucraina: exercițiu bilateral de stat-major, organizat în Ucraina, cu o brigadă și personalul subordonat și cu o unitate de mărimea unei companii din ambele state. Planificat pentru aprilie-mai 1995, exercițiul va implica aproximativ 200-250 de persoane per stat.

- Exerciții medicale din Europa Centrală și de Europa Est (MEDCEUR): planificată pentru SUA, Albania și Bulgaria, în primul și al doilea trimestru al anului calendaristic 1995. Aceste evenimente oferă asistență pentru acțiunile medicale și civile comune, pentru personalul medical-militar și medical-civil al statului-gazdă. Scenariile includ accidente în masă, evacuare, instruire și tehnici privind medicina de urgență, precum și tratamentul medical, dentar și de imunizare în instituții locale.

- Exercițiul tactic fluvial român „DANUBE 1995” (august 1995). Fiecare stat participant (NATO/statele partenere) va participa cu un vas fluvial. Scopul exercițiului este de a îmbunătăți cooperarea pentru operațiunile fluviale în domeniul P, H, SAR și/sau monitorizarea embargourilor. Cazare pentru observatori (pe uscat).

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_24434.htm?selectedLocale=en

ACORD
între statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord
și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace
privind statutul forțelor lor

Statele parte la Tratatul Atlanticului de Nord, încheiat la Washington, la 4 aprilie 1949, și statele care au acceptat invitația la Parteneriatul pentru Pace, emisă și semnată de către șefii de state și guverne din statele membre ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, la Bruxelles, la 10 ianuarie 1994, și care au subscris la documentul-cadru al Parteneriatului pentru Pace,

constituind împreună statele participante la Parteneriatul pentru Pace, având în vedere că forțele unui stat parte la prezentul Acord pot fi trimise și primite, prin aranjamente, pe teritoriul altui stat parte,

ținând cont de faptul că deciziile de a trimite și de a primi forțe vor fi în continuare obiectul unor aranjamente separate între statele părți în cauză,

dorind, totuși, să definească statutul unor asemenea forțe aflate pe teritoriul altui stat parte,

reamintind Acordul dintre statele parte la Tratatul Atlanticului de Nord, referitor la statutul forțelor lor, semnat la Londra la 19 iunie 1951,

au convenit, după cum urmează:

Articolul I:

Exceptând prevederile prezentului Acord și a oricărui protocol adițional cu privire la propriile lor părți, toate statele părți la prezentul Acord vor aplica prevederile Acordului dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord privind statutul forțelor lor, încheiat la Londra, la 19 iunie 1951, numit în continuare SFA (Statutul Forțelor Armate – n.n.) NATO, ca și cum toate statele părți la prezentul Acord ar fi părți la SFA NATO.

Articolul II:

1. În afară de zona în care se aplică SFA NATO, prezentul Acord se va aplica și pe teritoriul tuturor statelor părți la prezentul Acord, care nu sunt părți la SFA NATO.

2. În limitele prezentului Acord se va considera că referințele din SFA NATO la zona Tratatului Atlanticului de Nord includ și teritoriile menționate în alineatul 1 al prezentului articol, și se va considera că referințele la Tratatul Atlanticului de Nord includ Parteneriatul pentru Pace.

Articolul III:

În scopul implementării prezentului Acord cu privire la chestiunile ce implică părțile ce nu sunt și părți la SFA NATO, prevederile SFA NATO, care presupun ca unele cereri să fie trimise sau unele diferențe de opinie să fie expuse Consiliului Atlanticului de Nord, se va considera că președintele Consiliului Atlanticului de Nord, în calitatea sa de arbitru, va cere părților să negocieze între ele, fără a recurge la o jurisdicție din afară.

Articolul IV:

Prezentul Acord poate fi completat sau modificat în conformitate cu dreptul internațional.

Articolul V:

1. Prezentul Acord rămâne deschis către semnare pentru orice stat care este fie parte contractantă a SFA NATO, fie acceptă invitația de participare la Parteneriatul pentru Pace și semnează documentul-cadru al Parteneriatului pentru Pace.

2. Prezentul Acord va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Guvernul Statelor Unite ale Americii, care va anunța despre fiecare asemenea depunere toate statele semnatare.

3. Prezentul Acord va intra în vigoare la 30 de zile după ce trei state semnatare, dintre care cel puțin unul este parte la SFA NATO și cel puțin unul a acceptat invitația de participare la Parteneriatul pentru Pace și a semnat documentul-cadru al Parteneriatului pentru Pace își vor depune instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare, vizând aceste trei state. Pentru un stat semnatar, Acordul va intra în vigoare la 30 de zile de la data depunerii de către acesta a instrumentului de vigoare.

Articolul VI:

Prezentul Acord poate fi denunțat de orice parte a acestui acord printr-o notă de denunțare, adresată Guvernului Statelor Unite ale Americii, care va anunța cu privire la fiecare notificare toate statele semnatare. Denunțarea va intra în vigoare la un an după primirea acestei notificări de către Guvernul Statelor Unite ale Americii. După expirarea perioadei de un an, prezentul Acord va înceta să mai fie valabil pentru partea care îl denunță, cu excepția soluționării revendicărilor importante, apărute înainte de data în care denunțarea intră în vigoare, dar va rămâne în vigoare pentru ceilalți parteneri.

Drept pentru care, subsemnații, pe deplin autorizați de către guvernele lor, au semnat prezentul Acord.

Încheiat la Bruxelles, în a nouăsprezecea zi a lunii iunie, 1995.

În limbile engleză și franceză, ambele texte având autoritate egală într-un singur exemplar original, care va fi depus în arhivele Guvernului Statelor Unite ale Americii. Guvernul Statelor Unite ale Americii va transmite copiile autorizate ale acestuia tuturor statelor semnatare.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_24742.htm?selectedLocale=en

Protocol adițional la Acordul dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor

Statele părți la prezentul protocol adițional la Acordul dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor, numit în continuare Acord, având în vedere că pedeapsa cu moartea nu este prevăzută de legislația internă a unor părți la Acord, au convenit, după cum urmează:

Articolul I:

În măsura jurisdicției sale, în conformitate cu prevederile Acordului, fiecare stat parte la prezentul protocol adițional nu va efectua condamnarea la moarte a oricărui membru al unei forțe armate, a componente sale civile și a persoanelor ce depind de aceștia din orice alt stat parte la prezentul protocol adițional.

Articolul II:

1. Prezentul protocol rămâne deschis pentru semnare de către orice semnatar al Acordului.

2. Prezentul protocol va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Guvernul Statelor Unite ale Americii, care va anunța toate statele semnatare despre fiecare asemenea depunere.

3. Prezentul protocol va intra în vigoare la 30 de zile după data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare de către trei state semnatare, dintre care, cel puțin unul este parte la SFA NATO și unul a acceptat invitația de a adera la Parteneriatul pentru Pace și a semnat documentul-cadru al Parteneriatului pentru Pace.

4. Prezentul protocol va intra în vigoare pentru fiecare stat semnatar din data depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare la Guvernul Statelor Unite ale Americii.

Încheiat la Bruxelles, în a nouăsprezecea zi a lunii iunie, 1995.

În limbile engleză și franceză, ambele texte având autoritate egală într-un singur exemplar original, care va fi depus în arhivele Guvernului Statelor Unite ale Americii. Guvernul Statelor Unite ale Americii va transmite copiile autentificate ale acestuia tuturor statelor semnatare.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_24743.htm?selectedLocale=en

Documentul de bază al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic

30 mai 1997

1. Țările membre ale Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic și țările participante la Parteneriatul pentru Pace, hotărâte să ridice la un nivel calitativ nou cooperarea lor politică și militară, bazându-se pe succesul NACC și a PpP, au decis să instituie un Consiliu al Parteneriatului Euro-Atlantic. În acest mod, ele își reiterează angajamentul comun de a consolida și extinde pacea și stabilitatea în zona euro-atlantică, în baza valorilor și principiilor comune care fundamentează cooperarea lor, în special cele menționate în documentul-cadru al Parteneriatului pentru Pace.

2. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic va fi un nou mecanism de cooperare, care va crea un cadru pentru eforturi sporite, atât în dimensiunea politică extinsă a Parteneriatului, cât și în cooperarea practică sub egida PpP. Acesta va lua pe deplin în calcul și va completa activitățile respective ale OSCE și ale altor instituții relevante, precum Uniunea Europeană, Uniunea Europei Occidentale și Consiliul European.

3. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic, ca succesori al NACC, va oferi cadrul general pentru consultări între membrii săi în o gamă largă de probleme politice și de securitate, ca parte a unui proces ce se dezvoltă în mod practic. PpP în forma sa perfecționată va fi un element clar identificabil în acest cadru flexibil. Elementele sale de bază vor rămâne valabile. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic va porni de la cadrul existent al activităților de asistență NATO, păstrându-le avantajele de a promova cooperarea într-un mod transparent. Dimensiunea politică extinsă a consultărilor și cooperării, pe care Consiliul o va oferi, va permite partenerilor, la dorința acestora, să dezvolte o relație politică directă cu Alianța, în mod individual sau în grupuri mai mici. În plus, Consiliul va oferi cadrul, care să poată acorda țărilor partenere, în cea mai mare măsură posibilă, oportunități sporite de luare a deciziilor referitoare la activitățile la care participă.

4. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic va păstra două principii importante care au stat la baza succesului cooperării de până acum între aliați și parteneri. Consiliul va fi unul incluziv prin faptul că oportunitățile de consultare politică și cooperare practică vor fi deschise pentru toți aliații și partenerii în mod egal. Acesta va menține, de asemenea, auto-diferențierea, în sensul că partenerii vor fi în măsură să decidă pentru ei înșiși nivelul și domeniile de cooperare cu NATO. Aranjamentele sub egida Consiliului nu vor afecta angajamentele bilaterale deja asumate între parteneri și NATO sau angajamentele din cadrul documentului-cadru PpP, inclusiv consultările prevăzute de Articolul 8.

5. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic se va întruni, în funcție de necesități, în diferite formate:

- în sesiune plenară – pentru a aborda probleme politice și de securitate de interes comun și pentru a furniza informații, după caz, cu privire la activitățile cu participare limitată;

- într-un format restrâns între Alianță și grupuri deschise de parteneri – pentru a se concentra pe aspectele funcționale, sau grupuri ad-hoc ce să analizeze problemele regionale corespunzătoare. În astfel de cazuri, ceilalți membri EAPC vor fi informați cu privire la rezultate;

- într-un format restrâns între Alianță și grupurile de parteneri ce participă într-o operațiune NATO de menținere a păcii sau în Procesul de planificare și revizie, sau în alte cazuri pentru care a fost stabilit acest format. Ceilalți membri ai EAPC vor fi informați în mod corespunzător;

- într-un format individual între Alianță și un partener.

Structura

6. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic se va întruni, de regulă, la nivel de ambasadori, la Bruxelles, lunar.

7. Consiliul se va întruni de două ori pe an, atât la nivel de miniștri de externe, cât și la nivel de miniștri ai apărării; reuniuni suplimentare se vor organiza la solicitare. Se mai poate întruni, la nivel de șefi de state sau guverne, atunci când este cazul.

8. Consiliul va fi prezidat de către secretarul general al Alianței Nord-Atlantice sau de către adjunctul său. Reprezentantul unui stat membru va fi numit, pentru șase luni, președinte de onoare, urmând a se stabili modul în care se va realiza acest lucru.

9. Activitatea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic va fi susținută regulat de către Comitetul director politico-militar (PMSC) și Comitetul politic (PC) în configurațiile lor în cadrul Alianței cu toți partenerii. Un comitet politic superior EAPC va trata ad-hoc, la solicitare, problemele asupra cărora i se va atrage atenția. EAPC va lua în considerație, în funcție de evoluția experienței practice, dacă acest sprijin ar putea fi îmbunătățit de către un comitet director EAPC (EAPC-SC), care va integra funcțiile fostului Comitet politic lărgit și ale PMSC în formatul NACC/PpP. PMSC se va întruni, după caz, în următoarele configurații: Alianța + parteneri individuali sau Alianța + grupuri de parteneri (de exemplu, PARP). PMSC și PC se vor întruni cu partenerii cel puțin o dată pe lună sau mai des, dacă va fi necesar. Alte comitete NATO își vor extinde oportunitățile de lucru cu partenerii asupra unor problemele legate de cooperare și vor informa EAPC despre activita-

tea lor în această privință. Activitățile lor vor deveni parte a activității Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic. O parte importantă a acestui cadru va fi constituită de noile oportunități ale partenerilor de a se consulta cu Comitetul militar. Comitetul militar va juca, de asemenea, un rol major în gama extinsă de oportunități de consultare și cooperare oferite de viitoarea structură de sprijin pentru EAPC.

Conținutul

10. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic va adopta, la momentul înființării sale, planul de lucru pentru dialog, parteneriat și cooperare al NACC și îl va înlocui cu un plan de lucru EAPC, ca parte a activității sale ulterioare. Activitățile incluse în Programul de lucru al Parteneriatului (PWP) vor fi supuse controlului general al EAPC.

11. Domeniile concrete, în care se vor consulta aliații și partenerii în cadrul EAPC, ar putea include, dar nu limitându-se doar la ele, probleme politice și probleme privind securitate; gestionarea crizelor; probleme regionale; probleme de control al armelor; probleme de proliferare a armelor nucleare, biologice și chimice (NBC) și probleme de apărare; terorismul internațional; planificarea apărării și a bugetelor; politica și strategia apărării; impactul evoluțiilor economice asupra securității. Va rămâne loc și pentru consultări și cooperare în probleme precum: pregătirea pentru situații de urgență civilă și calamități, cooperarea în domeniul armamentului sub egida Conferinței directorilor naționali pentru armamente (CNAD), securitatea nucleară, problemele ecologice vizând apărarea; coordonarea civil-militară a gestionării și controlul traficului aerian, cooperarea științifică și problemele legate de operațiunile de menținere a păcii.

Eligibilitate

12. Membrii actuali NACC și țările participante la PpP devin automat membri ai Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, dacă doresc acest lucru. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic este deschis pentru aderarea altor state participante la OSCE, capabile și dispuse să accepte principiile ei de bază și să contribuie la realizarea scopurilor ei. Noii membri se pot alătura EAPC prin aderarea la Parteneriatul pentru Pace, prin semnarea documentului-cadru al PpP și prin acceptarea conceptului EAPC, așa cum este el prevăzut în acest document. EAPC va fi invitat să accepte aderarea noilor membri.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_25471.htm?selectedLocale=en

**Protocol adițional suplimentar
la Acordul dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord
și celelalte state participante
la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor**

19 decembrie 1997

Având în vedere *Acordul dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor* și protocolul adițional la acesta, ambele adoptate la Bruxelles, la 19 iunie 1995,

având în vedere necesitatea de a stabili și reglementa statutul comandamentelor militare NATO și personalului acestora pe teritoriul statelor participante la Parteneriatul pentru Pace, în scopul facilitării relației cu forțele armate ale statelor concrete din Parteneriatul pentru Pace,

având în vedere necesitatea de a oferi un statut corespunzător personalului forțelor armate ale statelor partenere atașat la/sau asociat cu comandamentele militare NATO,

și având în vedere că circumstanțele din anumite state membre NATO sau state partenere ar putea face astfel încât să fie dezirabilă satisfacerea necesităților descrise mai sus prin intermediul prezentului protocol,

părțile la prezentul protocol au convenit după cum urmează:

Articolul I

În limitele prezentului Protocol:

1. Prin „Protocolul de la Paris” se are în vedere *Protocolul privind statutul comandamentelor militare internaționale, înființate în baza Tratatului Atlanticului de Nord*, încheiat la Paris, la 28 august 1952.

a) Prin „Acord”, acolo unde această sintagmă apare în „Protocolul de la Paris” se are în vedere *Acordul NATO privind Statutul Forțelor*, în felul în care a devenit aplicabil prin intermediul *Acordului dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor*, încheiat la Bruxelles, la 19 iunie 1995.

b) Prin „forță” și „componentă civilă”, ori de câte ori această sintagmă apare în „Protocolul de la Paris”, se are în vedere sensul pe care acestea îl comportă în Articolul 3 din *Protocolul de la Paris* și care include și persoanele atașate la/sau asociate cu comandamentul militar al NATO din alte state părți participante la Parteneriatul pentru Pace.

c) Prin „persoana ce depinde de”, ori de câte ori această sintagmă apare în „Protocolul de la Paris”, se are în vedere soțul/soția unui membru al unei forțe sau componente civile, după cum sunt definiți în alineatul b din prezentul articol sau un copil al unui asemenea membru, care depinde material de acesta.

2. Prin „SFA PpP”, ori de câte ori această sintagmă apare în protocolul de față, se are în vedere *Acordul dintre statele părți la Tratatul Atlanticului de Nord și celelalte state participante la Parteneriatul pentru Pace privind statutul forțelor lor*, încheiat la Bruxelles, la 19 iunie 1995.

3. Prin „NATO” se are în vedere Organizația Tratatului Atlanticului de Nord.

4. Prin „comandamentul militar al NATO” se are în vedere comandamentul aliat și alte comandamente militare/organizații internaționale ce intră sub incidența Articolului 1 și a Articolului 14 din *Protocolul de la Paris*.

Articolul II

Fără a afecta drepturile statelor membre NATO sau participante la Parteneriatul pentru Pace, dar nu sunt părți la prezentul protocol, părțile vor aplica prevederi identice cu cele stabilite în *Protocolul de la Paris*, cu excepția celor modificate prin prezentul protocol, privitoare la activitățile comandamentelor militare NATO, personalul militar și civil al acestora, efectuate pe teritoriul unei părți la prezentul protocol.

Articolul III

1. Suplimentar la zona în care se aplică *Protocolul de la Paris*, prezentul protocol se va aplica pe teritoriul tuturor statelor părți la prezentul protocol, așa cum este descris în Articolul II alineatul 1 din SFA PpP.

2. În limitele prezentului protocol, se va considera că referirile din *Protocolul de la Paris* la zona Tratatului Atlanticului de Nord includ și teritoriile menționate în alineatul 1 din prezentul articol.

Articolul IV

În scopul implementării prezentului protocol în chestiuni ce vizează statele partenere, dispozițiile *Protocolului de la Paris*, care prevăd ca diferențele de opinie să fie prezentate Consiliului Atlanticului de Nord și interpretate ca solicitând părților în cauză să negocieze între ele, fără a recurge la vreo jurisdicție din afară.

Articolul V

1. Prezentul protocol rămâne deschis pentru semnare oricărui stat semnatar al SFA PpP.
2. Prezentul protocol va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Guvernul Statelor Unite ale Americii, care va anunța toate statele semnatare cu privire la fiecare asemenea depunere.
3. Imediat ce două sau mai multe state semnatare își vor depune instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare, prezentul protocol va intra în vigoare referitor la acele state. Pentru orice alt stat semnatar, acesta va intra în vigoare la data depunerii instrumentului de rigoare.

Articolul VI

Prezentul protocol poate fi denunțat de orice parte la el printr-o notă de denunțare, adresată Guvernului Statelor Unite ale Americii, care va anunța toate statele semnatare cu privire la fiecare asemenea notificare. Denunțarea va intra în vigoare la un an de la primirea notificării de către Guvernul Statelor Unite ale Americii. După expirarea acestei perioade de un an, prezentul protocol va înceta să fie valabil pentru partea care îl denunță, cu excepția cazurilor în care este necesară soluționarea revendicărilor importante apărute înainte de data în care denunțarea intră în vigoare, însă va rămâne în vigoare pentru restul părților.

Drept pentru care, subsemnații, pe deplin autorizați, au semnat acest Protocol.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_25435.htm?selectedLocale=en

Spre un Parteneriat pentru secolul XXI

Un Parteneriat îmbunătățit și mai operațional

Raportul Comitetului director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace

25 aprilie 1999

Generalități

1. La summit-ul NATO de la Madrid, Alianța a inaugurat Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) și, la recomandarea Grupului de nivel înalt, a introdus o serie de îmbunătățiri semnificative la Parteneriatul pentru Pace. Implementarea acestor recomandări, care au inclus consultări politice, aspecte operaționale și de luare a deciziilor, este dusă acum la bun sfârșit. Dezvoltarea PpP rămâne un proces dinamic și, anticipând un rol mai important al Parteneriatului în viitor, NAC a fost desemnat să elaboreze un pachet consecvent de măsuri privind consolidarea capacităților operaționale ale PpP pentru summit-ul de la Washington.

2. Datorită succesului obținut de Parteneriat după Madrid și pentru a face față provocărilor secolului ce urmează, la summit-ul de la Washington, șefii de state și guverne NATO sunt invitați să aprobe noi măsuri pentru a dezvolta în continuare un Parteneriat îmbunătățit și mai operațional. Summit-ul de la Washington va aproba Cadrul politico-militar pentru operațiunile PpP sub egida NATO, Procesul de planificare și revizie (PARP) extins și adaptat și o cooperare practică mai solidă, rezultate din procesul de îmbunătățire. Summit-ul de la Washington va introduce Conceptul capacităților operaționale pentru operațiuni PpP sub egida NATO, ca element nou al Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional, menit să consolideze capacitățile operaționale ale PpP. În plus, summit-ul va pune un accent sporit pe instruire și educație.

Contextul mai larg al summit-ului

3. La Washington, șefii de state și guverne NATO vor aproba o serie de măsuri menite să definească rolul Alianței în secolul XXI. Conceptul strategic actualizat va reflecta, printre altele, importanța crescândă a gestionării crizelor, precum și cea a Parteneriatului și cooperării. Alianța va aproba un Plan de acțiuni pentru aderare (MAP) menit să ajute partenerii ce aspiră la statutul de membru. Participarea la Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional este o componentă esențială a acestui plan. O Inițiativă a capacităților de apărare (DCI) va sprijini capacitatea Alianței de a realiza întreaga gamă a misiunilor ei. În timp ce această inițiativă va

aborda, printre altele, provocările viitoarelor operațiuni multinaționale ale Alianței, aceasta va avea și consecințe pentru interoperabilitatea între forțele Alianței și cele ale partenerilor. Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional va sprijini aceste inițiative prin consolidarea cooperării dintre Alianță și parteneri și îmbunătățirea capacității partenerilor de a contribui la operațiunile PpP sub egida NATO.

Parteneriatul în perioada de după Madrid

4. Dezvoltarea Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și consolidarea PpP după summit-ul de la Madrid au generat în parteneriat mai capabil, apt să aducă o contribuție importantă și sporită la întărirea încrederii, securității și stabilității în zona euro-atlantică. Acest parteneriat este marcat de dimensiunea politică extinsă a EAPC și de o cooperare reușită în cadrul PpP. Prin implementarea documentului său de bază, EAPC s-a dovedit un for util pentru consultări politice în diverse domenii, de la evoluția situației din Bosnia-Herțegovina și criza din Kosovo până la subiecte generale, precum menținerea păcii și cooperarea în domeniul securității regionale. EAPC a oferit, de asemenea, cadru pentru dezvoltarea unor noi domenii de cooperare, precum deminarea umanitară, controlul asupra transferului de arme de calibru mic, coordonarea în caz de dezastre și asistență umanitară prin intermediul Centrului euro-atlantic de coordonare a măsurilor împotriva dezastrelor (EADRCC).

5. Parteneriatul pentru Pace este mecanismul principal de făurire a legăturilor practice de securitate între Alianță și partenerii săi. Prin programe detaliate, care reflectă capacitățile și interesele individuale ale partenerilor, aliații și partenerii lucrează pentru transparență în planificarea și bugetul apărării naționale, controlul democratic al forțelor de apărare, pregătirea pentru dezastre civile și alte situații de urgență; pentru dezvoltarea capacității de a lucra împreună, inclusiv în operațiuni PpP sub egida NATO.

6. Mai mult decât atât, PpP și-a demonstrat caracterul flexibil și operațional și în cadrul programelor adaptate de asistență, ca în cazul Albaniei, și rolul de element în abordarea generală a Alianței, pentru a face față crizei din Kosovo. Acest lucru a inclus consultări cu partenerii din regiune. PpP a jucat un rol semnificativ și în pregătirea statelor-aspirante la un posibil statut de membru și a fost util, în special, în sprijinirea aderării Republicii Cehe, Ungariei și Poloniei.

7. Parteneriatul va continua să evolueze, păstrându-și în același timp principiile și elementele sale de bază. Elementele sale politice, de luare a deciziilor, și cele practice îmbunătățite, pot fi luate drept bază pentru viitor.

Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional

8. La summit-ul de la Washington, șefii de state și guverne vor marca ducerea la bun sfârșit a procesului de îmbunătățire început la Madrid. Va fi aprobat Cadrul politico-militar, iar Procesul de planificare și revizie (PARP), extins și adaptat, va face un nou pas înainte. Mai mult, summit-ul va lansa Conceptul capacităților operaționale (OCC) pentru operațiuni PpP sub egida NATO și va pune un accent sporit pe instruire și educație în cadrul PpP. Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional va continua să țină cont de întreaga gamă de obiective stabilite în baza documentului-cadru al PpP, din 1994. Parteneriatului i se va stabili o calitate nouă și un caracter nou, care vor reflecta, în parte, domeniul de aplicare sporit și caracterul mai operațional al PpP, rezultat din procesul de îmbunătățire.

9. În plus, Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional va ține cont de lecțiile învățate și de experiența practică dobândită în IFOR și SFOR. Viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO, care introduc noi cerințe și provocări, vor fi, după toate probabilitățile, multinaționale la nivelurile inferioare, implicând parteneri atât în structurile de comandă, cât și în cele de forțe. Probabil, la nivel de stat, forțele vor fi alcătuite din elemente mai mici, eventual la nivel de batalion sau la niveluri inferioare, operațiunile vor fi desfășurate în afara teritoriului NATO și vor avea o durată mai lungă decât planificase NATO în trecut. Asemenea operațiuni vor valoriza mai intens interoperabilitatea și vor prezenta provocări mai mari pentru menținerea eficienței militare.

10. Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional va ajuta la pregătirea partenerilor pentru colaborare cu Alianța în aceste operațiuni, în special prin intermediul OCC. Acesta se va concentra asupra eficienței militare și asupra interoperabilității pe timp de pace, îmbunătățind capacitatea Alianței de a pune în funcțiune o forță multinațională eficientă și durabilă, împreună cu partenerii, atunci când o criză va face necesar acest lucru.

Impactul summit-ului de la Madrid asupra îmbunătățirii PpP

11. Cadrul politico-militar pentru operațiunile PpP sub egida NATO, inițiat la Madrid, stabilește principiile, modalitățile și alte tipuri de îndrumare privind implicarea partenerilor în consultări politice și în luarea de decizii, în planificarea operațională și în aranjamentele de comandă. Acest fapt le va permite partenerilor să participe, cât mai strâns posibil, la planificarea și executarea operațiunilor PpP sub egida NATO și va oferi garanții că partenerilor, care se vor alătura la viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO, li se vor oferi posibilități adecvate de a contribui la furnizarea de îndrumare politică și supraveghere a unor astfel de operațiuni, efectuate sub autoritatea supremă a NAC în luarea deciziilor. Cadrul

politico-militar, Conceptul capacităților operaționale și Conceptul forțelor operative multinaționale inter-arme (CJTF), luate împreună, vor oferi o bază politico-militară pentru implicarea forțelor și a altor capacități ale partenerilor în viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO. Cadrul politico-militar ce va fi aprobat la summit-ul de la Washington este inclus în Anexa A.

12. Procesul de planificare și revizie (PARP), extins și adaptat, va rămâne un instrument important de îmbunătățire a interoperabilității forțelor și capacităților declarate disponibile pentru activitățile PpP. Forțele și capacitățile identificate prin intermediul PARP vor fi disponibile, în principiu, pentru operațiuni PpP sub egida NATO. Ghidul ministerial PARP va contribui la conturarea acestor forțe și capacități prin intermediul cadrului pe care îl va stabili pentru viitoarele obiective ale Parteneriatului și, printre altele, va oferi o direcție strategică pentru dezvoltarea viitoarelor capacități oferite de parteneri pentru PpP. Prin nou-stabilite obiective ale Parteneriatului, Alianța și partenerii vor oferi forțe și capacități suplimentare, considerate valoroase pentru realizarea cu succes a operațiunilor PpP sub egida NATO. Un rezumat al modului de implementare a PARP extins și adaptat este inclus în Anexa B.

13. Cooperare îmbunătățită în domeniul apărării și cel militar. Raportul Grupului de nivel înalt (SLG) a solicitat comitetelor superioare și autorităților militare NATO să susțină îmbunătățirea PpP, printre altele, oferindu-le partenerilor posibilitatea de a se implica mai intens în activitatea comisiilor PpP; prin extinderea domeniului de aplicare a exercițiilor PpP, pentru a reflecta întreaga gamă de noi misiuni ale Alianței prin implicarea ofițerilor țărilor partenere în activitatea PpP, în cadrul comandamentului militar NATO. Domeniul general al cooperării PpP s-a extins considerabil și partenerii sunt din ce în ce mai implicați în activitatea comisiilor și în cea practică, fapt ce contribuie la dezvoltarea programului PpP. Un rezumat al apărării și cooperării militare, cu recomandări și îndrumări pentru continuarea activităților în aceste domenii este inclus în Anexa C.

Elemente noi de la Washington

14. Conceptul capacităților operaționale (OCC) are scopul de a consolida capacitățile operaționale PpP prin stabilirea mijloacelor suplimentare pe timp de pace și a mecanismelor privind îmbunătățirea interoperabilității forțelor partenere și, prin urmare, capacitatea forțelor Alianței și partenerilor de a acționa împreună în viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO. Acest lucru va oferi o flexibilitate mai mare, previzibilitate cu privire la eventualele contribuții și capacitatea de a îmbina forțe adaptate pentru a pregăti și susține viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO. Se va ține cont și de acțiunile în curs de desfășurare privind multi-

naționalitatea și formațiunile multinaționale în cadrul PpP. Conceptul capacităților operaționale va dezvolta în continuare ideea unificării forțelor și capacităților potențial disponibile pentru astfel de operațiuni. Dezvoltarea relațiilor de lucru îmbunătățite pe timp de pace între statele-majore ale partenerilor și cel al comandamentului Alianței și dintre formațiunile aliate și parteneri ar facilita integrarea acestor forțe într-o forță condusă de NATO. Aceste relații ar oferi aranjamente mai structurate decât cele ce există la ora actuală în cadrul PpP. Un alt element central al conceptului trebuie să-l reprezinte mecanismele de apreciere și evaluare a capacităților operaționale ale forțelor declarate. În cele din urmă, Conceptul capacităților operaționale, remarcând utilitatea dovedită SFA NATO, va examina, în măsura posibilităților, mecanisme precum susținerea statului-gazdă ce ar putea facilita desfășurarea operațiunilor comune cu partenerii, conduse de NATO. O descriere a Conceptului capacităților operaționale este inclusă în Anexa D.

15. Se va elabora un program PpP de îmbunătățire a instruirii și educației (TEEP) cu scopul de a optimiza și perfecționa instruirea și educația în cadrul Parteneriatului. Programul va avea drept scop creșterea capacității de a face față, în instruire și educație, cerințelor actuale și viitoare ale Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional, concentrându-se în special pe interoperabilitate; promovarea unei cooperări și a unui dialog mai intense între comunitățile mai largi de apărare și securitate din cadrul NATO și statele parteneri. Acesta va utiliza la maxim capitalul uman investit în Parteneriat, va promova sinergia și eficiența dintre activitățile de instruire și educație ale PpP și le va ajusta mai bine la necesitățile în evoluție ale Parteneriatului. Importanța crucială a instruirii și educației pentru obținerea interoperabilității în domeniile-cheie ale conceptelor, doctrinei, procedurilor și limbilor de comunicare este bine cunoscută. Această importanță va crește pe măsura dezvoltării în continuare a Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional. TEEP va examina atât activitățile NATO, cât și cele ale statelor și va aborda aceste activități „în spiritul PpP”. Acesta va elabora recomandări privind îmbunătățirea și optimizarea instrumentelor disponibile și a mecanismelor specifice de apreciere și evaluare. El va pune un accent deosebit pe colaborare și instruire distribuită, inclusiv prin intermediul centrelor de instruire PpP, Consorțiului Academiilor de Apărare și Institutelor de Studii de Securitate și Rețelei de simulare PpP. O descriere a TEEP este inclusă în Anexa E.

Calea de urmat

16. La summit-ul de la Washington, șefii de state și guverne vor fi invitați să aprobe raportul privind Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional. Comitetul director politico-militar va începe imediat acțiuni suplimentare în vederea dezvoltării Conceptului capacităților operaționale, instruirii și educației în cadrul

PpP, bazându-se pe orice îndrumare suplimentară furnizată la summit. Un raport preliminar cu privire la dezvoltarea Conceptului capacităților operaționale, instruirii și educației va fi disponibil, cel târziu, la jumătatea lunii septembrie a anului 1999. Conceptul capacităților operaționale va fi gata pentru aprobare la reuniunile ministeriale din toamna anului 1999 - ca parte a unui raport global privind implementarea Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional - cu implementarea acestuia în anul 2000 și în anii următori. Solicitățile cu privire la resursele unui Parteneriat îmbunătățit și mai operațional trebuie luate în calcul deopotrivă de aliați și de parteneri, inclusiv toate elementele Conceptului capacităților operaționale și instruirea și educația, așa cum se vor dezvolta ele de-a lungul timpului. Rentabilitatea și accesibilitatea vor fi considerentele-cheie în dezvoltarea în continuare a Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional. În conformitate cu activitățile curente ale PpP, implementarea se va baza în mare măsură pe bugetele de apărare ale statelor și pe alocările de efective. Având în vedere multe alte solicitări de resurse finanțate în comun și preocupările exprimate de autoritățile militare NATO, cerințele cu privire la resursele finanțate în comun vor trebui, totuși, ținute la evidență. Consiliul superior de resurse, în consultare cu autoritățile militare NATO și Comitetul pentru buget civil vor trebui, prin urmare, să fie invitate să ofere, luând în considerație experiența lor privind cheltuielile PpP până în prezent, o evaluare inițială a potențialelor solicitări de resurse și accesibilității lor până la reuniunile ministeriale din toamna anului 1999.

Recomandări

18. Consiliul este invitat să:

a) ia în considerație raportul de față, inclusiv anexele sale și să aprobe recomandările cuprinse în acestea și în special:

- să aprobe proiectul Conceptului capacități operaționale din Anexa D;
- să aprobe proiectul Programului de îmbunătățire a instruirii și educației

în cadrul PpP din Anexa E;

b) să accepte transmiterea acestui raport și anexelor sale Alianței, șefilor de state și guverne NATO și celor ai statelor partenere și, respectiv, reuniunilor EAPC de nivel înalt;

19. După summit, Consiliul:

a) va solicita Comitetului director politico-militar ca, în consultare cu partenerii, și luând în calcul sugestiile ulterioare ale autorităților militare NATO, să definitiveze în întregime Conceptul capacităților operaționale până la reuniunile ministeriale din toamna anului 1999 și să furnizeze NAC un raport preliminar, până la jumătatea lunii septembrie 1999;

b) va solicita Comitetului director politico-militar ca, în consultare cu partenerii, și luând în calcul sugestiile ulterioare ale autorităților militare NATO, să ofere recomandări pentru dezvoltarea în continuare a instruirii și educației în cadrul PpP, până la reuniunile ministeriale din toamna anului 1999;

c) va solicita Comitetului director politico-militar ca, în consultare cu partenerii, să elaboreze un raport general privind implementarea Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional, inclusiv progresele înregistrate de autoritățile militare NATO și de comitetele de resort în baza Cadrului politico-militar al operațiunilor PpP sub egida NATO și progresele înregistrate în PARP extins și adaptat, până la reuniunile ministeriale din toamna anului 1999;

d) va solicita Consiliului superior de resurse ca, în consultare cu autoritățile militare NATO și Comitetul pentru buget civil să ofere, luând în calcul experiența lor privind cheltuielile PpP până în prezent, o evaluare a potențialelor cerințe pentru resurse și a rentabilității Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional, până la reuniunile ministeriale din toamna anului 1999.

Anexa A

Cadrul politico-militar al operațiunilor PpP sub egida NATO

Scopul

1. Scopul acestui document este de a stabili „un cadru politico-militar pentru operațiunile PpP sub egida NATO, pentru a permite partenerilor să participe cât mai strâns posibil la planificarea și executarea activităților PpP și a demonstra că partenerilor ce se vor alătura la viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO li se vor oferi posibilități adecvate de a contribui la asigurarea îndrumării politice și a supravegherii acestor operațiuni”, cum s-a prevăzut de către miniștrii de externe, în baza raportului Grupului consolidat de nivel înalt pentru îmbunătățirea PpP. Scopul principal al acestui cadru este de a stabili principiile, modalitățile și alte forme de îndrumare pentru implicarea partenerilor în consultările politice și în luarea deciziilor, în planificarea operațională și în aranjamentele de comandă.

Domeniul de aplicare și contextul

2. Operațiunile PpP sub egida NATO sunt definite ca operațiuni neprevăzute de Articolul 5, ce utilizează structurile militare NATO și încorporează contribuții ale țărilor PpP, desfășurate sub autoritatea supremă a Consiliului Nord-Atlantic (NAC) în luarea deciziilor. Alte tipuri de operațiuni de răspuns la criză, neprevăzute de Articolul 5, de exemplu cele ce implică doar aliați sau diferite combinații

de aliați, parteneri și alte țări, funcționând în baza unor aranjamente ad-hoc, fiind și ele posibile, dar trebuind tratate în afara domeniului de aplicare al prezentului Cadru politico-militar și al mandatului oferit de aceasta.

3. Din punctul de vedere al NATO, acest Cadru politico-militar face parte dintr-un cadru mai larg de documente conceptuale și practice și de aranjamente elaborate pentru noile misiuni ale Alianței, care depășesc apărarea colectivă. Alte elemente-cheie ale acestui cadru mai larg sunt: noul concept strategic, noua structură de comandă militară a NATO, Conceptul forțelor operative multinaționale inter-arme (CJTF) și implementarea militară a acestui concept în cadrul structurii de comandă referitoare la elementele statului-major al CJTF, procesul de planificare a apărării și noul sistem de planificare a operațiunilor NATO. În PpP, acest Cadru politico-militar face parte dintr-o încercare mai amplă de a realiza obiectivele generale care au ghidat Grupul de nivel înalt (SLG) în activitatea sa de îmbunătățire a PpP: de a dezvolta un rol mai operațional pentru PpP, de a asigura o implicare mai largă a partenerilor în procesul PpP de planificare și luarea deciziilor, de a consolida elementul de consultări politice în PpP. El contribuie, de asemenea, la realizarea obiectivului Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, după cum se menționează în documentul de bază EAPC, de a oferi țărilor partenere, în cea mai mare măsură posibilă, posibilități sporite în luarea deciziilor referitoare la activitățile la care participă. Alte elemente, ale aceste încercări mai largi, aflate în legătură strânsă, sunt Procesul de planificare și revizie (PARP) extins și adaptat și intensificarea cooperării militare în cadrul PpP, inclusiv prin instruire și exerciții, formațiuni multinaționale, elemente ale statului-major PpP (PSE) în statele-majore și comandamentele militare NATO, relații de lucru pe timp de pace și alte măsuri ce vizează îmbunătățirea PpP operațional.

Forme și faze de implicare a partenerilor

5. Implicarea partenerilor poate, în principiu, fi realizată în două moduri: prin intermediul reprezentanților naționali și prin intermediul ofițerilor cu funcții internaționale ai statelor partenere. În timp ce prima formă permite reprezentarea directă a opiniilor și intereselor statelor partenere, cea de-a doua este importantă ca o recunoaștere a contribuției partenerilor la un parteneriat autentic și ca o contribuție generală la stabilirea încrederii și înțelegerii între parteneri și aliați și la consolidarea solidarității lor. În consultările politice și în procesul decizional se va pune accentul aproape în exclusivitate pe reprezentarea națională în comitete și grupuri de lucru; în aranjamentele de comandă; pe de altă parte, accentul se va pune într-o măsură mai mare pe includerea în funcții internaționale a ofițerilor statelor partenere, deși aranjamentele naționale de legătură vor juca de asemenea

un rol. În planificarea operațională, ambele forme joacă un rol important: dezvoltarea planurilor va fi realizată de ofițeri cu funcții internaționale, iar consilierea și aprobarea planurilor de către reprezentanții naționali din cadrul Comitetului militar și, la nivel de Consiliu Nord-Atlantic, în baza activității de pregătire efectuată în alte structuri. În ceea ce ține de operațiunea specifică și implicarea adecvată a partenerilor, pot fi diferențiate trei faze: faza de consultare înainte de inițierea planificării militare, faza de planificare și consultare, cuprinsă între inițierea planificării militare și executarea operațiunii, și faza de executare. În plus, în limitele prezentului Cadru politico-militar, perioada care nu se referă la vreo criză sau operațiune concretă, în care au loc pregătiri generale pentru o posibilă implicare a partenerilor într-o operațiune condusă de NATO, este numită fază non-criză. În cadrul diferitor faze va fi necesar sau justificat să se facă diferențiere între parteneri la modul general și parteneri ce ar putea contribui sau ce contribuie în mod concret. Partenerii ce ar putea contribui sunt cei recunoscuți ca atare de către Consiliu în baza indiciilor că ei iau în mod activ în considerație posibilitatea de a contribui la o anumită operațiune. Această recunoaștere nu constituie un prejudiciu pentru o ulterioară acceptare a acestora de către Consiliu, în calitate de partener ce contribuie și nici nu exclude posibilitatea ca alți parteneri decât cei care au fost recunoscuți anterior ca parteneri ce ar putea contribui să fie acceptați ca parteneri ce contribuie.

Partenerii ce contribuie sunt cei care contribuie cu forțe/capacități la o operațiune sub egida NATO sau o sprijină în alte moduri, pe care Consiliul le acceptă formal, în baza recomandărilor militare, pe post de contribuție.

Faza non-criză

8. În timpul fazei non-criză nu poate fi aplicată, prin definiție, calificarea de parteneri ce contribuie sau parteneri ce ar putea contribui. Tuturor partenerilor li se oferă posibilități egale pentru a se pregăti de o eventuală participare la operațiuni PpP sub egida NATO prin intermediul instrumentelor PpP, în conformitate cu principiul auto-diferențierii. Totuși, măsura în care ei utilizează aceste posibilități ar putea influența decizia Consiliului de a-i accepta în calitate de parteneri ce contribuie sau de a-i recunoaște ca parteneri ce ar putea contribui la o anumită operațiune.

9. De o importanță majoră în acest sens este capacitatea forțelor partenere de a opera împreună cu forțele aliate și capacitatea autorităților militare NATO de a evalua capacitățile forțelor partenere oferite pe post de contribuție. PARP, prin Ghidul său ministerial, obiectivele Parteneriatului și evaluările sale, joacă un rol deosebit de important în acest sens, dând partenerilor posibilitatea să conștientizeze întreaga gamă a potențialelor operațiuni PpP sub egida NATO, cerințele, ca-

pacitățile necesare pentru a le susține, sporind totodată posibilitățile NATO de a înțelege amploarea și natura potențialelor contribuții ale partenerilor. Acest lucru va facilita evaluarea separată de certificare, necesară pentru unele operațiuni concrete. Programele individuale de Parteneriat (IPPS) și includerea în ele a activităților oferite în cadrul Programului de lucru al Parteneriatului (PWP), în special Programul de exerciții PpP și aranjamentele ad-hoc pentru îmbunătățirea interoperabilității cu forțele NATO le permit partenerilor ce nu participă la PARP să-și evalueze calitatea propriilor forțe și le oferă oportunități alternative de a se pregăti. Cooperarea militară practică dintre comandamentele forțelor NATO și cele partenere în activități de instruire și exerciții are o valoare deosebită în pregătirea pentru operațiunile PpP sub egida NATO. Mai mult decât atât, noile mecanisme posibile de îmbunătățire a cooperării militare între aliați și forțele partenere, care pot fi disponibile pentru operațiuni PpP sub egida NATO, ar putea juca un rol major în îmbunătățirea interoperabilității și oferi un cadru pentru evaluarea eficacității militare a potențialelor contribuții de forțe.

10. Ofițerii țărilor partenere ce dețin funcții internaționale în cadrul NATO/PpP, în special, în calitate de elemente ale statului-major PpP pot fi implicați în planificarea de urgență pentru operațiunile PpP sub egida NATO. În cazul în care statele sunt implicate în planificare, participarea partenerilor se va produce prin intermediul ofițerilor de legătură de nivel național sau prin implicarea corespunzătoare a reprezentanților partenerilor la nivel de comitete militare, de exemplu, când se dau directive relevante pentru planificarea operațională sau sunt aprobate planuri de urgență pentru o eventuală utilizare în cadrul unei operațiuni PpP sub egida NATO. Acest fapt, la fel ca și distribuirea documentelor relevante ale Comitetului militar și a instrumentelor de planificare ajutoare, ca și implicarea în aspectele corespunzătoare ale exercițiilor de gestionare a crizelor, le poate ajuta partenerilor să se familiarizeze cu planificarea operațională NATO, toate acestea putând contribui la reducerea timpului necesar pentru învățare în cazul unor crize și operațiuni reale.

11. Setul detaliat de modalități privind o eventuală utilizare în aranjamentele de comandă în cadrul unei operațiuni PpP sub egida NATO ar trebui stabilit, în principiu, în cadrul implementării Conceptului CJTF.

Faza de consultări

12. La începutul acestei faze care, probabil, va reieși treptat din formatul consultărilor sistematice cu privire la situația securității în cadrul EAPC, toți partenerii ar trebui să fie implicați în mod egal. Accentul va fi plasat pe schimbul de informații și de evaluări. Acest lucru se poate schimba în cazul în care evaluările situației conduc spre o posibilă concluzie privind necesitatea unei eventuale ope-

rațiuni PpP sub egida NATO. La această etapă, țările partenere ce țin cont de posibilitatea de a contribui la o asemenea operațiune, ar trebui să aducă asta la cunoștința NATO. Acest fapt ar constitui un prim pas spre recunoașterea calității de parteneri ce ar putea contribui. Informațiile furnizate la această etapă vor fi luate în considerație de către NATO și, în acest mod, va spori interesul acestor parteneri pentru o informare cât mai urgentă și cât mai completă, care să-i ajute să ia o decizie privind o posibilă implicare și să-i familiarizeze cu eventuala amploare a contribuției lor.

13. Această fază de consultări se încheie cu decizia NAC de a iniția planificarea militară pentru o posibilă operațiune, decizie ce confirmă, în principiu, includerea participării partenerilor și care le este transmisă partenerilor. La etapa finală a acestei faze, ar fi atât în interesul partenerilor vizați, cât și al aliaților ca, în parte, în baza consultărilor generale în cadrul EAPC, în parte, în baza unor contacte bilaterale între partenerul respectiv și Alianță, să se adopte înțelegeri preliminare, pornind de la care partenerii să fie dispuși și apti să contribuie la o operațiune PpP sub egida NATO. În mod ideal, recunoașterea formală a partenerilor ce ar putea contribui va fi realizată doar după ce se va adopta decizia privind inițierea planificării militare, astfel încât îndrumarea politică oferită autorităților militare NATO să poată deja include acest factor de planificare și informațiile adecvate și, astfel, implicarea partenerilor ce ar putea contribui să poată începe cât mai curând posibil. Recunoașterea partenerilor ce ar putea contribui poate, totuși, avea loc și pe parcursul următoarei faze.

Faza de planificare și consultări

14. În timpul acestei faze vor continua consultările generale și schimbul de informații cu toți partenerii EAPC. În același timp, partenerilor cărora li s-a recunoscut calitatea de a putea contribui li se vor oferi posibilități adecvate de a fi informați și implicați mai profund în toate aspectele relevante ale planificării și în alte activități de pregătire. În acest scop, consultările cu privire la operațiunea planificată vor avea loc în formatul „aliați + n”, în forurile relevante, inclusiv la nivel de comitete militare. Pregătirile pentru comanda unei posibile operațiuni PpP sub egida NATO trebuie să includă pregătiri pentru implicarea corespunzătoare a ofițerilor sau comandamentelor celor ce ar putea contribui. Partenerii ce ar putea contribui trebuie implicați pe deplin în procesul de elaborare a deciziilor, contribuind la pregătirile deciziilor ce urmează a fi adoptate de către NAC. Asta înseamnă că, înainte de aprobarea documentelor relevante de planificare (Conceptul operațiunilor, OPLAN – Planul operativ), respectând în același timp autoritatea supremă în luarea deciziilor a NAC, partenerilor ce ar putea contribui tre-

buie să le se ofere posibilități de a face schimb de opinii cu aliații și de a se asocia deciziei. În cazul în care nu-și acordă consimțământul, partenerii au posibilitatea să se disocieze de decizie și, în cele din urmă, în cazul în care consideră necesar, să se retragă de la contribuția lor planificată. Procesul de generare a forțelor trebuie să-i includă pe cei ce ar putea contribui. Deși, pentru eventuale contribuții de trupe, comandantul NATO ar putea alege să contacteze în primul rând statele aliate, el va fi autorizat să contacteze și țările recunoscute ca parteneri ce ar putea contribui la primele etape ale procesului de generare a forțelor.

15. În timpul acestei faze și al tranziției la faza de executare, procesul oficial de acceptare și de certificare a contribuțiilor partenerilor va fi inițiat și, în mod ideal încheiat, înainte de începerea executării. Deși, dacă se consideră necesar, poate fi încheiat și în decursul operațiunii. Obiectivul este de a începe operațiunea cu forțele partenere deja, în măsura posibilităților, integrate într-o forță multinațională condusă de NATO. Acest proces poate include pași, precum o invitație adresată de Alianță partenerilor, ca aceștia să-și confirme contribuțiile planificate și să participe la procesul de generare a forțelor. Pe durata procesului se poate întâmpla ca un partener să nu dorească sau să nu fie în măsură să furnizeze tipul de capacități solicitate de către comandantul NATO. Componenta finală a grupului de parteneri ce contribuie va fi determinat printr-un schimb de scrisori de participare și financiare. Flexibilitatea cu privire la acest aspect este extrem de importantă, astfel încât, de exemplu, să poată fi luate în calcul contribuțiile partenerilor ce oferă contribuții periodice în baza unui plan de rotație a trupelor. Partenerii ce ar putea contribui, dar nu au devenit contribuitori reali vor fi informați în mod corespunzător. După ce partenerii ce contribuie sunt recunoscuți formal, se stabilește un tipar de interacțiune între Alianță și parteneri, în cadrul pregătirilor ulterioare, ce se vor baza pe următorii trei pași iterativi: 1) inițierea NAC; 2) implicarea partenerilor în procesul de elaborare a deciziilor prin consultări în cadrul EAPC și altor foruri în formatul aliați + n; 3) decizia NAC. Asocierea partenerilor ce participă la deciziile NAC referitoare la operațiuni recunoaște interesul acestora de a se implica în procesul de elaborare a deciziilor, fapt ce conduce la adoptarea deciziilor finale și conferă deciziilor o greutate politică suplimentară. Aceste proceduri din cadrul comandamentului NATO sunt completate prin implicarea partenerilor ce contribuie în aspecte legate de planificarea și procesul de generare al forțelor militare prin intermediul Centrului internațional de coordonare (ICC) la Comandamentul suprem al puterilor aliate din Europa (SHAPE) și, după caz, prin aranjamente (temporare) de legătură cu comandamentele lor strategice și cu elementele de stat-major de planificare multinațională (CJPS) întrunite la Comandamentul suprem al puterilor aliate din Europa (SHAPE).

Faza de executare

16. Participarea partenerilor ce contribuie la procesul de îndrumare politică și supraveghere va continua pe întreaga durată a unei operațiuni PpP sub egida NATO, ori de câte ori va fi solicitată o îndrumare politică suplimentară pentru a include schimbări semnificative în Planul de operațiuni (OPLAN) și în Deciziile de luptă (ROE), în pregătirea unei „strategii de ieșire” și pe parcursul planificării retragerii. În paralel, toți membrii EAPC, adică, atât partenerii ce contribuie, cât și cei ce nu contribuie, vor fi implicați în continuare în schimbul de informații și evaluări, după cum s-a descris cu referire la faza de consultări.

17. Cea mai directă implicare a partenerilor ce contribuie în timpul desfășurării propriu-zise a unei operațiuni se va face prin contribuții de forțe și prin participare la aranjamentele de comandă. Participarea partenerilor va depinde de cerințele concrete de comandă pentru o operațiune dată și de contribuțiile concrete de forțe și capacități ale partenerilor. Participarea corespunzătoare a tuturor statelor ce contribuie, reflectând în general numărul de state implicate și contribuțiile lor individuale, trebuie să fie echilibrat în conformitate cu principiul eficacității militare. Tipul aranjamentelor de comandă pentru o posibilă participare a partenerilor trebuie să urmeze, acolo unde este posibil, modelul unui comandament CJTF. Aranjamentele posibile privind statele-majore de menținere a păcii și relațiile partenerilor în conformitate cu recomandările autorităților militare NATO, pot juca și ele un rol.

18. În principiu, în comandamente, partenerii pot ocupa doar posturi ce se află în linia directă de comandă până la/și inclusiv un comandament CJTF. Statele ce contribuie vor fi, în principiu, reprezentate în comandamentele militare superioare comandamentelor menționate, în special, în comandamentele militare de nivel strategic, la nivel de ofițeri de legătură sau de reprezentanți militari, pentru a satisface necesitățile partenerilor, precum și cerințele militare NATO pentru o coordonare strânsă și pentru schimbul de informații privind coordonarea mai strânsă în aspecte militare operaționale în timpul desfășurării unei operațiuni concrete. Cu toate acestea, participarea partenerilor ce contribuie ar putea să aibă nevoie de asistența altor comandamente militare NATO, implicate în planificarea sau desfășurarea unei operațiuni PpP cu partenerii. Abordarea modulară a conceptului comandamentului CJTF, prin care personalul comandamentelor statelor partenere sau bunurile acestora, pot să se adauge la un nucleu deja existent al unui comandament NATO, trebuie să servească drept un model de bază pentru participarea partenerilor la toate celelalte tipuri de comandamente militare.

19. Pentru implementarea acestor principii directoare, autoritățile militare NATO vor finaliza activitatea conceptuală curentă, orientată spre asigurarea

participării corespunzătoare a partenerilor, prin utilizarea ofițerilor de legătură și prin distribuirea funcțiilor de stat-major în cadrul comandamentelor militare NATO. Această activitate va trebui să includă criterii generale privind distribuirea funcțiilor între NATO și parteneri, în cadrul unui comandament militar, luând în calcul funcțiile de comandă și de stat-major funcție de contribuțiile reale ale partenerilor la o operațiune dată.

Activități conexe

20. Acest document-cadru va fi completat prin activitatea în alte foruri (de exemplu, Ghidul ministerial PARP, acțiunile autorităților militare NATO de implementare a Conceptului CJTF și a noii structuri de comandă militară, planificarea operațională, utilizarea ofițerilor de legătură pentru activități concrete, evaluarea/certificarea unităților partenerilor; activitatea CJTF referitoare la distribuirea informațiilor confidențiale/acorduri de securitate, logistică și conceptele CIS (Sistemul de informație și comunicare – n.n.); aspecte juridice și financiare. O atenție suplimentară se va acorda cazurilor în care o operațiune neacoperită de Articolul 5 se va transforma într-o operațiune în conformitate cu Articolul 5. În timpul acestei acțiuni, va trebui asigurată implicarea corespunzătoare a partenerilor. Cadrul politico-militar pentru operațiunile PpP sub egida NATO va fi revizuit și actualizat dacă noile evoluții în cadrul Parteneriatului și în interiorul Alianței o vor cere.

Anexa B

PARP extins și adaptat

PARP va continua să joace un rol-cheie în cadrul PpP și, prin urmare, în dezvoltarea în continuare și în implementarea unui Parteneriat îmbunătățit și mai operațional, în special în ceea ce ține de dezvoltarea Conceptului capacităților operaționale.

Von prezenta în continuare un rezumat al căii de urmat în implementarea PARP extins și adaptat.

Raport cu privire la statutul PARP extins și adaptat

Context

1. În baza recomandărilor privind îmbunătățirea PpP incluse în raportul general, aprobat de miniștri în primăvara anului 1997, Comitetul director politico-militar (PARP) a elaborat noi proceduri de extindere și adaptare a PARP. Aprobate de către reprezentanții permanenți ai aliaților și partenerilor ce participă la PARP, aceste noi proceduri au fost aduse în atenție la reuniunea din iunie 1998

a EAPC, desfășurată la nivel de miniștri ai apărării ai tuturor aliaților și partenerilor. Schimbările majore din cadrul acestui proces, manifestate prin noile proceduri, au fost însoțite de elaborarea Ghidului ministerial PARP și obiectivelor Parteneriatului și extinderea orizontului de planificare la un termen de șase ani. În afară de aceasta, răspunzând exigențelor Uniunii Europene Occidentale (WEU), Comitetul director politico-militar (PARP) a conchis că PARP este apt să ofere un mecanism ce să identifice și să evalueze posibilele contribuții de forțe și capacități ale operațiunilor sub egida Uniunii Europene Occidentale (WEU), puse la dispoziție de către participanții la PARP (Austria, Finlanda și Suedia), implicați în prezent și la activitățile Uniunii Europene Occidentale (WEU) privind planificarea apărării pentru Uniunea Europei Occidentale (WEU).

2. Aceste schimbări continuă evoluția PARP și îl identifică tot mai mult cu procesul de planificare a apărării în cadrul Alianței. Ghidul ministerial abordează cele mai importante probleme cu care se confruntă aliații și partenerii, oferind ghidare politică generală pentru fiecare ciclu de planificare de șase ani. Ghidul, se va revizui o dată la doi ani, fiind aprobat de către miniștrii apărării ai aliaților și partenerilor participanți la PARP în primăverile anilor impari. Obiectivele Parteneriatului, elaborate și ele o dată la doi ani, în baza *Ghidului ministerial PARP*, vor înlocui obiectivele de interoperabilitate (OI). Obiectivele Parteneriatului vor continua să îndeplinească rolul de OI în consolidarea interoperabilității pentru unități și structuri, inclusiv formațiuni multinaționale destinate PpP. Cu toate acestea, ele pot solicita de la parteneri forțe și capacități suplimentare necesare pentru succesul operațiunilor de gestionare a crizelor, neacoperite de Articolul 5: modulele de susținere și suplimentare sau ofițeri de stat-major de nivel național pentru operațiunile CJTF, capacități pentru abordarea riscurilor generate de proliferare a armelor de distrugere în masă și a mijloacelor de livrare a acestora, precum și alte resurse concrete, valoroase, dar rare. Obiectivele Parteneriatului vor ajuta partenerii să-și dezvolte capacitățile de operare împreună cu aliații și îi vor susține pe cei ce aspiră la statutul de membru NATO în pregătirea forțelor acestora.

Situația actuală

3. PARP extins și adaptat este deja în proces de implementare. Deși introducerea definitivă a obiectivelor Parteneriatului nu a fost prevăzută și nici programată până în anul 2000, un număr limitat de obiective au fost incluse în ciclul actual la solicitarea aliaților și partenerilor ce admit să le accepte ca suplimente la obiectivele operaționale deja existente. Obiectivele inițiale ale Parteneriatului (IPG) au fost elaborate de către autoritățile militare NATO, în cooperare cu Celula de Coordonare a Parteneriatului și Secretariatul internațional, în baza directivelor

convenite de către Comitetul director politico-militar (PARP). În cadrul consul-tărilor bilaterale și multilaterale curente se discută în acest sens cu participanții la PARP, ele urmând a fi aprobate în iunie 1999. Totodată, obiectivele operaționale curente, ce rămân o prioritate pentru implementarea de către parteneri, sunt re-confirmate și termenul lor de valabilitate se extinde până în 2000, pentru a inclu-de și perioada când seturile complete de obiective ale Parteneriatului urmează a fi aprobate. Celălalt element principal nou, *Ghidul ministerial PARP*, va fi elabo-rat mai târziu, în primăvara anului curent, ținând cont și de alte acțiuni și luând în calcul și alte activități curente legate de crearea Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional și de alte inițiative lansate la summit-ul de la Washington. *Ghidul ministerial* va fi elaborat de către Comitetul director politico-militar (PARP), de către aliații și partenerii ce participă la PARP; va fi aprobat de reprezentanții lor permanenți și de miniștri apărării ai statelor respective și va acoperi o perioadă de șase ani, cu accentul pe primii doi ani ai ciclului. Pentru a asigura transparență, el va fi transmis apoi tuturor partenerilor.

Calea de urmat

Partenerii manifestă un interes puternic față de PARP, iar nivelul activităților desfășurate de aliați și parteneri cu scopul de a realiza obiectivele PARP e în con-tinuu creștere. Încă doi parteneri, Georgia și Elveția, au decis să participe la ciclul curent, alți parteneri și-au exprimat și ei intenția de a participa în viitor. Trecerea definitivă la procesul extins și adaptat se va consemna prin aprobarea, în anul 2000, a setului complet de obiective ale Parteneriatului. PARP rămâne un element vital al PpP ce le oferă aliaților și partenerilor spațiu suficient pentru a-și continua cooperarea și a contribui la consolidarea capacităților operaționale ale PpP. PARP rămâne și unul dintre cele mai importante instrumente ce permit partenerilor să-și realizeze obiectivele strategice ale parteneriatelor lor individuale.

Recomandări

Consiliului i se propune să accepte următoarea recomandare:

- să sugereze Comitetului director politico-militar/PARP să ia în calcul pre-zențul raport cu privire la Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional, în special, Conceptul capacităților operaționale, atunci când, în primăvara anului 1999, va elabora *Ghidul ministerial PARP* și obiectivele viitoare ale Parteneriatului.

Cooperarea în domeniul apărării și cooperarea militară

Cooperarea în domeniul apărării

Privire de ansamblu

1. Cooperarea practică în domeniul apărării în cadrul comitetelor superioare NATO și în structurile subordonate acestora a contribuit mult la aprofundarea și extinderea posibilității ca partenerii să poată participa la activitățile acestora și, prin urmare, a sprijinit obiectivele generale ale PpP îmbunătățit. Activitatea comitetelor superioare și a structurilor subordonate lor va continua să joace un rol din ce în ce mai important, pe măsura dezvoltării Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional. Activitatea acestor comitete și a structurilor subordonate lor este expusă detaliat în cel mai recent raport general privind progresul înregistrat în îmbunătățirea PpP, adresat miniștrilor, în decembrie 1998. Cele ce urmează, oferă o imagine de ansamblu a celor mai importante inițiative și activități:

- Comitetul operațiunilor și exercițiilor Consiliului (COEC) a inițiat un program amplu de activități cu partenerii, inclusiv participarea partenerilor la procesul de pregătire a exercițiului de gestionare a crizelor 99 (CMX 99) (exercițiul a fost anulat), pregătirea unui set de documente generale privind gestionarea crizelor, actualizarea manualului universal de gestionare a crizelor și pregătirea unui compendiu de structuri și proceduri naționale de gestionare a crizelor. NATO a realizat o serie de activități, inclusiv trimiterea de echipe de experți în gestionarea crizelor în țările partenere, informări detaliate privitor la gestionarea crizelor de către NATO, prezentate la Cartierul General NATO, prezentări și vizite la Centrul pentru situații NATO (SITCEN) și oferirea de consultanță specializată privitor la operațiuni și la organizarea Centrului de operațiuni/Centrului pentru situații.

- În contextul activităților Conferinței directorilor naționali pentru armamente (CNAD), actualmente, o echipă de experți NATO antrenează specialiști militari albanezi, ce vor începe în curând evacuarea unor cantități semnificative de muniții neexplodate din 11 locații majore din întreaga țară. Echipa de experți oferă și consiliere cu privire la eliminarea a mii de tone de muniții învechite, deteriorate sau în exces, stocată în 140 depozite militare.

- Comitetul NATO de gestionare a traficului aerian (NATMC) și grupurile sale au elaborat programe de lucru, cu participarea deplină a partenerilor, luând în calcul sugestiile și recomandările acestora cu privire la prioritățile lor, inclusiv un document cu privire la îndrumări, proceduri și orarul de coordonare civil-militară a exercițiilor aeriene, ce urmează a fi consultat și utilizat de către parteneri, aflat în curs de elaborare.

- În fiecare an, Comitetul de apărare aeriană al NATO (NADC) organizează pentru parteneri, două seminare de apărare aeriană: unul găzduit de un stat partener, iar celălalt – de un stat NATO.

- Înaltul comitet de planificare pentru situațiile de urgență civilă (SCEPC) desfășoară, împreună cu partenerii, un program amplu de activități de cooperare vizând promovarea cooperării practice și interoperabilității în planificarea pentru situații de urgență civilă și aranjamente pentru gestionarea crizelor civile, inclusiv pregătire și asistență în caz de calamități naturale. Acest program include organizarea de reuniuni periodice pentru parteneri în cadrul celor nouă consilii de planificare și comitete tehnice, ce se ocupă cu transportul, aprovizionarea, comunicațiile, protecția medicală și civilă, ce se întâlnesc acum constant cu partenerii.

- În prezent, Centrul Euro-Atlantic de coordonare a măsurilor împotriva calamităților este pe deplin operațional. El și-a demonstrat importanța oferind asistență continuă Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, pentru a face față afluxului actual de refugiați din Kosovo în Albania și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și a putea coordona reacțiile țărilor EAPC la recenta inundație din Ucraina.

- Partenerii sunt implicați în activitatea Conferinței NATO la nivel înalt a specialiștilor în logistică (SNLC) și a organizațiilor subordonate ei, în toate chestiunile ce nu reprezintă un secret.

- Partenerii au participat la reuniuni în cadrul Comitetului pentru conducte al NATO (NPC), în grupuri și echipe de lucru subordonate NPC.

- Partenerii au fost integrați aproape complet în 45 din cele 46 de programe ale grupului de lucru din cadrul Agenției militare pentru standardizare (MAS) și colaborează direct cu aliații la elaborarea unor chestiuni ce țin de interoperabilitatea doctrinală și procedurală.

Cooperarea militară

Privire de ansamblu

2. Colaborarea autorităților militare NATO cu partenerii cu scopul de a implementa Concepția comitetului militar pentru îmbunătățirea PpP și a elabora măsuri suplimentare de îmbunătățire a cooperării militare în cadrul PpP a fost prezentată în detaliu miniștrilor, în ultimul raport general cu privire la progresul înregistrat în îmbunătățirea PpP din decembrie 1998. Pentru a sprijini Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional, va fi nevoie de întregul spectru al cooperării militare deja în vigoare sau abia preconizat. Prin urmare, se recomandă ca autoritățile militare NATO să valorifice și să ducă la bun sfârșit inițiativele curente,

multe dintre care completează sau sunt parte integrantă a Conceptului capacităților operaționale. Aceste evoluții au fost amplificate prin sugestiile preliminare cu privire la Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional. Cele mai importante evoluții și inițiative includ:

- întruniri ale Comitetului militar în sesiune permanentă (CM/PS) cu reprezentanții militari ai partenerilor, privitor la programele militare și problemele operaționale ale PpP și întrunirile lunare ale Comitetului militar al Parteneriatului Euro-Atlantic în sesiune permanentă (EAPMC/PS);

- numirea reprezentanților militari ai partenerilor în misiuni de parteneriat; completarea Celulei de Coordonare a Parteneriatului (PCC) de la Mons cu ofițeri de stat-major ai statelor partenere, ce activează în structuri internaționale; păstrarea ofițerilor naționali de legătură ai partenerilor la sediul NATO de la Bruxelles, atât în cadrul Comandamentului strategic NATO, cât și în cadrul Celulei de Coordonare a Parteneriatului (PCC);

- implicarea ofițerilor partenerilor ce dețin funcții internaționale în domenii legate de planificarea și desfășurarea activităților PpP prin intermediul a opt elemente de stat-major PpP (PSE) deja stabilite în diferite comandamente NATO;

- participarea partenerilor la exerciții de probă CJTF și acordul Comitetului militar de a se consulta cu partenerii privitor la modalitățile de participare a partenerilor la viitoarele operațiuni CJTF sub egida NATO, inclusiv eventuala oferire de către parteneri a unor module de sprijin, participarea la instruire și exerciții, utilizarea/participarea personalului statului-major PpP, în funcția lor internațională, în cadrul comandamentelor CJTF, atunci când acestea vor fi activate;

- elaborarea unor modalități comune pentru formațiunile multinaționale partenere;

- elaborarea unui concept pentru un sistem benevol de evaluare curentă a unităților partenere pentru operațiuni de menținere a păcii sub egida NATO,

- creșterea amplitudinii și complexității programului de exerciții NATO/PpP, ce implică partenerii în roluri de conducere, de exemplu, în calitate de director de exercițiu sau ofițer responsabil de exercițiu. Dezvoltarea unor mecanisme de analiză și asimilare de informație pentru evaluarea exercițiilor PpP.

Recomandare

3. Consiliului i se sugerează să adopte următoarea recomandare:

- să solicite comitetelor superioare NATO și autorităților militare NATO ca, în consultări cu partenerii să sprijine și să contribuie la dezvoltarea Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional, în special, Conceptul capacităților operaționale și Programul PpP de îmbunătățire a instruirii și educației.

Conceptul capacităților operaționale pentru operațiunile PpP sub egida NATO

Descrierea conceptului

1. Conceptul capacităților operaționale (OCC) a fost elaborat pentru a stabili noi mijloace și mecanisme de consolidare a capacităților operaționale ale PpP printr-o cooperare militară îmbunătățită și mai strânsă. OCC va încerca să perfecționeze interoperabilitatea forțelor partenere și, deci, capacitatea forțelor aliate și partenere de a acționa împreună în viitoare operațiuni PpP sub egida NATO. OCC are două scopuri specifice:

- a perfecționa aptitudinile forțelor partenerilor privind contribuția la operațiuni PpP sub egida NATO;
- a amplifica flexibilitatea, predictibilitatea contribuțiilor potențiale, aptitudinea de a combina pachete de forțe adaptate pentru a pregăti și desfășura viitoare operațiuni PpP sub egida NATO.

Principii

2. Elaborarea și implementarea OCC trebuie să vizeze câteva principii fundamentale. Acesta nu trebuie să afecteze integritatea NATO și capacitatea ei de a îndeplini, independent de parteneri, întreaga gamă a misiunilor ei; trebuie să accepte faptul că decizia de a lua parte la o operațiune concretă este luată, în funcție de caz, de către NATO și țările partenere. El trebuie să fie deschis către toți partenerii, indiferent cât de mult au progresat aceștia, de aspirațiile și mijloacele lor și trebuie să protejeze principiile de bază ale PpP, inclusiv auto-diferențierea. În ultimă instanță, instruirea rămâne o responsabilitate a statului.

Mijloace și mecanisme pentru consolidarea capacităților operaționale ale PpP

3. OCC va întruni, de rând cu altele, și următoarele elemente:

a) Rezerve de forțe și capacități:

OCC va identifica rezervele de forțe și capacități ale partenerilor ce vor fi dezvoltate în continuare și vor fi potențial disponibile pentru operațiuni PpP sub egida NATO. În principiu, toate forțele și capacitățile declarate de către parteneri prin intermediul PARP sau altor mecanisme corespunzătoare sunt potențial disponibile pentru operațiuni PpP sub egida NATO. Aceste „rezerve declarate” de forțe ar putea include formațiuni multinaționale aliate/partenere, unități ale partenerilor și formațiuni multinaționale ce implică doar parteneri.

b) Formațiuni multinaționale:

Formațiunile multinaționale ce implică parteneri și, eventual, parteneri și aliați, ar putea fi incluse în OCC, dacă țările participante sunt de acord, ca și contribuție coezivă la rezervele de forțe și capacități. Contribuțiile reale pot fi, de asemenea, puse la dispoziție sub forma unor contingente naționale din cadrul acestor formațiuni multinaționale.

c) Relații de lucru pe timp de pace:

Dezvoltarea în continuare a unor relații de lucru efective și eficiente pe timp de pace va facilita pregătirea și integrarea acestor forțe într-o operațiune PpP sub egida NATO. Prin urmare, OCC va prevedea relații îmbunătățite de lucru pe timp de pace între comandamentele și statele-majore ale partenerilor și Alianței, precum și între formațiunile aliate și partenerere. Aceste relații îmbunătățite vor porni de la relațiile informale de lucru pe timp de pace, care există deja datorită cooperării PpP în domeniul militar până în prezent. După ce acestea se vor dezvolta pe deplin, ele vor reprezenta o nouă calitate în cooperarea militară PpP, prin furnizarea unor aranjamente mai structurate decât cele existente în prezent în cadrul PpP. Astfel de relații de lucru pe timp de pace, inclusiv instruire și exerciții periodice și posibile mecanisme de evaluare și feed-back vor încuraja deprinderile de cooperare, standardizare și interoperabilitate, esențiale pentru eficiența militară în forțele multinaționale.

În recomandarea autorității militare NATO privind implementarea Conceptului CJTF la MCM (reuniunea Comitetului militar – n.n.)-038-99 se menționează că, participarea reușită a partenerilor la exercițiile de probă în cadrul CJTF, va fi avantajoasă pentru Alianță, dacă s-ar putea institui o rezervă de module de spori instruite din țările partenerere gata să joace un rol în Comandamentul CJTF. În acest context, ar trebui analizat modul în care relațiile de lucru pot asigura implementarea CJTF de pe timp de pace, în conformitate cu prevederile OCC.

d) Mecanisme de evaluare și feed-back:

Un element central al Conceptului e faptul că Alianța trebuie să evalueze și să ofere forțelor partenerere declarate feed-back cu privire la capacitățile operaționale. Acest lucru trebuie să îmbunătățească eficiența militară a forțelor, a căror evaluare a fost solicitată de parteneri. Partenerii ar putea fi incluși în evaluare, și în selectarea standardelor NATO ce urmează a fi aplicate.

Astfel de contribuții militare eficiente vor facilita procesul de generare și adaptare al forțelor și va spori capacitatea Alianței de a desfășura operațiuni de lungă durată. Odată ce contribuția declarată a unui partener a fost evaluată ca oferind o capacitate corespunzătoare, planificatorii Alianței ar putea s-o considere, în mod justificat, ca fiind pregătită să contribuie la operațiunile PpP sub egida NATO.

Acest lucru depinde însă de circumstanțele concrete ale oricărei operațiuni și oricărui proces de certificare operațională, considerate necesare de către autoritățile militare corespunzătoare la momentul respectiv.

e) Mecanisme de facilitare:

Proiectând o evaluare ulterioară a valorii militare și a justificării politice a formalizării din timp a unor mecanisme de facilitare, dar și remarcând utilitatea deja demonstrată a SFA, OCC va aborda, în vederea standardizării și interoperabilității, mecanismele de facilitare ce să susțină desfășurarea unor operațiuni conduse de NATO împreună cu partenerii, cum ar fi sprijinul din partea țării-gazdă, deservirea reciprocă, bazele militare, acordurile privind spațiul aerian și regimul de tranzit.

Multinaționalitate

4. OCC va lua în calcul activitatea Comitetul director politico-militar (PMSC) și a altor organisme NATO referitoare la multinaționalitate și la formațiunile multinaționale în cadrul PpP. Conceptul va aborda provocările și posibilitățile oferite de multinaționalitate, trasând o distincție între formațiunile multinaționale stabilite și multinaționalitatea, așa cum este ea practică în SFOR. Aceasta va avea un puternic accent „operațional” și va accentua oportunitatea unor măsuri suplimentare pe timp de pace, pentru îmbunătățirea eficacității militare a forțelor multinaționale, susceptibile de a coopera în viitoarele operațiuni PpP sub egida NATO.

Inițiative conexe

5. Fără a prejudicia rezultatele muncii curente în cadrul altor inițiative PpP, la elaborarea OCC va trebui să se țină cont de o serie de subiecte conexe, ce au fost deja implementate sau se află la etapa de elaborare. OCC va sprijini implementarea Cadrului politico-militar și participarea partenerilor în Conceptul CJTF. Acesta se va baza și pe PARP extins și adaptat și va susține Planul de acțiuni pentru aderare în îmbunătățirea interoperabilității forțelor partenere cu cele ale Alianței. OCC se va baza, de asemenea, pe îmbunătățirile PpP, în special în domeniul militar, care au fost deja implementate sau sunt în curs de elaborare. În acest sens, va fi necesar să se ia în considerație și acțiunile în curs de desfășurare privind modalitățile comune pentru formațiunile multinaționale, evaluarea de rutină a unităților partenerilor pentru operațiuni PpP sub egida NATO și posibile analize și învățăminte, mecanisme de evaluare a exercițiilor PpP. OCC va trebui să țină cont și de îmbunătățirea sugerată în Anexa E cu privire la instruirea și educarea în cadrul PpP.

Considerații politico-militare pentru elaborarea OCC

8. Considerente politico-militare inițiale pentru elaborarea OCC:

- Conceptul trebuie evaluat în funcție de valoarea sa adăugată;
- în cazul în care, ca parte a OCC, se recomandă activități suplimentare de instruire și exerciții, acestea trebuie descrise clar. Scopul este de a îmbunătăți calitatea instruirii și exercițiilor PpP și nu mai mult. Acest lucru poate fi realizat muncind asupra nivelurilor exercițiilor PpP deja programate. Asemenea activități trebuie separate de instruirea prevăzută în Articolul 5 al Alianței;
- instruirea în comun a forțelor aliate și parteneri nu trebuie să diminueze valoarea și calitatea instruirii prevăzute de Articolul 5;
- în cazul tuturor elementelor OCC, trebuie să se pună accentul pe calitate nu pe cantitate;
- trebuie luată în considerație capacitatea Alianței și a partenerilor de a absorbi activitățile propuse în OCC;
- OCC trebuie să se orienteze către îmbunătățirea transparenței activităților în spiritul PpP și să utilizeze în mod optim aceste activități pentru a sprijini conceptul, respectând caracterul lor național;
- un considerent major va fi abilitatea formațiunilor multinaționale deja create de a fi autonome și rentabile. Sub acest aspect, optimizarea eficienței militare va fi cu atât mai solicitantă, cu cât mai scăzut va fi nivelul multinaționalității;
- implementarea unor relații de lucru pe timp de pace în cadrul OCC nu trebuie să conducă la o pierdere a capacității militare a Alianței;
- trebuie să se exploreze mijloacele și mecanismele ce utilizează instrumentele PpP, pentru a îmbunătăți abilitatea tuturor partenerilor de a profita din plin de noile posibilități oferite de OCC.

Resurse

8. Implicările resurselor aliaților și partenerilor trebuie luate integral în considerație în toate elementele OCC. Rentabilitatea și accesibilitatea vor fi considerente-cheie în dezvoltarea mijloacelor și mecanismelor OCC. Deși resursele estimate vor deveni disponibile doar pe măsură ce activitățile vor fi elaborate de-a lungul timpului, este clar că, în conformitate cu activitățile curente PpP, implementarea se va baza în mare măsură pe bugetele de apărare ale statelor și pe alocațiile de efectiv ale acestora. În plus, multe dintre activitățile finanțate în comun, sprijină Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional, inclusiv OCC. Atunci când acesta va fi implementat, vor fi programate sau repartizate din buget, ca parte a cerințelor generale ale Alianței (de exemplu, bugete pentru exerciții, capacități

CJTF și exerciții asistate de calculator, operațiuni de menținere a păcii). În cazul implicărilor de resurse în OCC, accentul se va pune pe efectiv și, în mod concret, pe impactul operațional al implicării efectivului în activitățile PpP. Structurile de resurse NATO vor trebui totuși invitate să revizuiască, după caz, în consultare cu autoritățile militare NATO, implicarea resurselor finanțate în comun ale OCC.

Recomandări

1. Consiliul i se sugerează să aprobe următoarele recomandări:
 - a) să solicite Comitetului director politico-militar sugestii politico-militare cu privire la OCC, pe care să le prezinte NAC până la 1 iunie 1999;
 - b) să solicite autorităților militare NATO, în baza recomandărilor politico-militare ce vor fi elaborate în legătură cu solicitarea precedentă, să ofere recomandări suplimentare privind elementele OCC, până la 1 septembrie 1999;
 - c) să solicite Comitetului director politico-militar un raport preliminar, ce să fie prezentat NAC până la mijlocul lunii septembrie 1999;
 - d) să solicite Comitetului director politico-militar să elaboreze OCC complet, ca parte a raportului definitiv privind implementarea generală a Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional, ținând cont de recomandările militare suplimentare, la timp, pentru reuniunile ministeriale din toamna anului 1999;
 - e) să solicite Comisiei superioare pentru resurse ca, în consultări cu autoritățile militare NATO și Comitetul pentru buget civil - ca parte din sarcinile trasate la punctul 19 d. din partea principală a prezentului raport - să evalueze rentabilitatea acestui concept, până la reuniunile ministeriale din toamna anului 1999.

Anexa E

Îmbunătățirea instruirii și educației în cadrul Parteneriatului pentru Pace

Schița Programului

Introducere

1. Reuniunile ministeriale din decembrie 1998 au solicitat Consiliului Nord-Atlantic în sesiune permanentă să identifice și să combine inițiativele în curs de desfășurare în cadrul PpP, inclusiv activități de instruire și educație, precum centrele PpP de instruire, rețeaua de simulare PpP și Consorțiul Academiiilor de Apărare și Institutelor de Studii de Securitate, pentru a crea un pachet coerent de măsuri de consolidare a capacităților operaționale ale PpP.

Scopul

2. Programul PpP de îmbunătățire a instruirii și educației (TEEP), va oferi o abordare structurată pentru optimizarea și îmbunătățirea instruirii și educației în cadrul Parteneriatului. Scopul său principal este de a spori capacitatea acțiunilor în domeniul instruirii și educației de a face față cerințelor actuale și viitoare ale Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional, concentrându-se în special pe realizarea interoperabilității. De asemenea, acesta urmărește să promoveze o cooperare și un dialog mai intense între comunitățile mai largi axate pe apărare și securitate din cadrul țărilor NATO și parteneri.

Importanța instruirii și educației în cadrul Parteneriatului

3. După cum s-a subliniat, în cadrul reuniunilor ministeriale recente s-a conștientizat faptul că instruirea și educația unor persoane apte să facă față provocărilor Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional vor fi vitale pentru ca Parteneriatul să aibă succes în continuare. În conformitate cu obiectivele generale ale raportului Grupului de nivel înalt din 1997 și sarcinile ulterioare, PpP capătă un caracter mai operațional, cu o necesitate mai mare pentru interoperabilitate. Cu cât cooperarea PpP se aprofundează și include mai multe elemente operaționale, inclusiv exerciții mai intense și mai sofisticate, cu atât cererile de resurse umane calificate sunt în creștere. Acest lucru devine din ce în ce mai complicat din cauza creșterii continui a multinaționalității la nivelurile inferioare ale structurilor de comandă și de forță.

Experiența curentă

4. În prezent, există o multitudine de posibilități de educație și instruire în cadrul Parteneriatului, în baza activităților sponsorizate de NATO, inclusiv exerciții și școli NATO, precum și activități sponsorizate la nivel național. Chiar dacă există aceste posibilități, schimburile de experiență și opinii între state în cadrul forurilor NATO, inclusiv cu privire la IFOR/SFOR și învățămintele deduse în baza exercițiilor NATO/PpP, au scos la iveală o serie de deficiențe continue în zona de interoperabilitate. Experiența arată că nivelurile de interoperabilitate între statele parteneri sunt diferite și trebuie să se răspundă la necesități diferite. Dacă nu se oferă un răspuns la aceste provocări este foarte probabil ca ele să afecteze aptitudinea de a face față cerințelor unui PpP îmbunătățit și mai operațional, inclusiv aptitudinea forțelor parteneri de a coopera cu cele ale aliaților în operațiuni PpP sub egida NATO. Instruirea și educația va juca un rol-cheie în soluționarea acestor provocări.

Abordare generală

5. Pentru a profita din plin de contribuțiile în domeniul educației și instruirii, oferite de NATO și de către state, TEEP urmărește optimizarea și armonizarea activităților NATO și PpP, după caz, sporirea transparenței activităților „în spiritul PpP” și aducerea lor în conformitate cu procesul PpP NATO.

6. Instrumentele existente și cele în curs de elaborare trebuie consolidate, aprofundându-le și îmbunătățindu-le atunci când este necesar și consolidând eficiența contribuției lor la Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional. Fără a contesta principiul conform căruia educația și instruirea sunt în cele din urmă responsabilități ale statului, această tendință impune, de asemenea, recunoașterea faptului că o cooperare multinațională „în spiritul PpP” este o componentă esențială în ridicarea Parteneriatului la un nivel mai înalt de cooperare. O premiză principală pentru acest efort este faptul că, în cadrul domeniului de aplicare al PpP, atât aliații cât și partenerii trebuie să-și concentreze energia și resursele, adunând și împărțind cele învățate. Una dintre modalitățile de a realiza acest lucru vizează organizarea centrelor de instruire PpP, în cadrul cărora tuturor aliaților și partenerilor să li se pună la dispoziție activități îmbunătățite de instruire și educație. O alta, este consolidarea instituțiilor de învățământ deja existente în domeniul apărării prin crearea de legături între ele. O a treia modalitate este creșterea eficienței instruirii prin efectuarea ei în bază de distribuire, ajungând cu costuri mai mici la un public mai larg. Aceste modalități și optimizarea activităților deja existente, sponsorizate de NATO, sunt căi complementare ce ar trebui adoptate în paralel.

Îmbunătățirea contribuției NATO

7. Instruirea și educația oferite de NATO sunt elementele centrale ale Programului de lucru al Parteneriatului (PWP). Aceste activități se manifestă sub mai multe forme: învățământ individual în diferite școli NATO, conferințe și ateliere de lucru sponsorizate de NATO, activități și exerciții militare. De-a lungul timpului, s-au depus eforturi considerabile pentru a dezvolta și a îmbunătăți aceste activități de instruire și educație. Înființarea Grupului de instruire NATO (NTG) în cadrul Statului-major militar internațional, rolul crescând al Agenției militare pentru standardizare (MAS), nou-creatul Grup de simulare politică NATO (NSPG), precum și filiala pentru educație și instruire a Celulei de Coordonare a Parteneriatului (PCC) oferă noi posibilități ce trebuie explorate. În plus, sistemul de feed-back al PWP, recent devenit operațional, oferă perspective pentru evaluarea eficienței și eficacității activităților de instruire și educație. Mai mult decât atât, faptul că adaptarea programelor garantează că activitățile oferite răspund în con-

tinuare exigențelor evaluate reprezintă un rezultat important al activității în curs de desfășurare, iar în contextul Programelor individuale de Parteneriat trebuie urmărită posibilitatea de a asista partenerii în elaborarea unui concept național de educație și instruire, inclusiv prin intermediul Ghidului ministerial PARP.

Optimizarea contribuției activităților naționale și „în spiritul PpP”

8. Contribuția importantă a activităților naționale și „în spiritul PpP” pentru întregul Parteneriat a fost recunoscută și încurajată încă din primele zile ale PpP. Acest lucru este valabil în special în domeniul instruirii și educației, unde capacitățile NATO sunt limitate. Tot așa cum instrumentele NATO pot fi îmbunătățite, pot fi îmbunătățite și eforturile naționale. Mecanismele de feed-back și de evaluare mai eficiente în susținerea stabilirii priorităților, măsurării impactului instruirii asupra personalului instruit, proiectării activităților personalizate, precum și aducerea activităților naționale de instruire și educație PpP mai aproape de procesul NATO, inclusiv prin creșterea transparenței, vor completa eforturile statelor de a-și optimiza ofertele. Prin urmare, efortul de a utiliza mai eficient contribuțiile naționale trebuie să devină parte a TEEP.

Valorificarea inițiativelor recente

9. Inițiativele recente, precum Conceptul centrelor de instruire PpP, Rețeaua de simulare PpP și Consorțiul Academiiilor de Apărare și Institutelor de Studii de Securitate ilustrează utilitatea cooperării multinaționale ca și componente esențiale și complementare în garantarea unei abordări bazate pe colaborare în educația desfășurată în cadrul PpP.

10. Centrele de instruire PpP sunt instituții naționale puse la dispoziția tuturor țărilor PpP pentru ca acestea să-și îmbunătățească activitățile de instruire și educație. Prin intermediul Conceptului pentru centrele de instruire PpP, aliații și partenerii au făcut un pas important în promovarea unui rol mai mare al instituțiilor naționale de instruire în cadrul Parteneriatului. Conceptul permite o gamă de implicări din partea NATO în cadrul acestor centre, inclusiv prin oferirea consultanței și asistenței de specialitate. În conformitate cu condițiile stabilite în concept, au fost deja desemnate mai multe centre de instruire PpP, iar altele sunt luate în considerație. Pe măsură ce tot mai multe instituții aderă la familia centrelor de instruire PpP, ar trebui creată o rețea de instituții naționale, ca parte a unei abordări bazate pe colaborare în domeniul instruirii și educației.

11. TEEP trebuie să încerce să realizeze pe deplin potențialul relațiilor dintre centrele naționale de instruire PpP desemnate și instituite prin intermediul Con-

ceptului centrelor de instruire PpP. Programul trebuie să examineze, printre altele, eventuala creare a unei rețele formate din aceste centre, inclusiv prin utilizarea rețelelor de simulare și a unui model de consorțiu. Programul trebuie să ia în considerație și răspândirea lor geografică și funcțională, după caz, pentru a evita suprapunerea eforturilor și a resurselor și pentru a obține complementaritate și o zonă de influență mai mare. Pentru a avansa mai ușor, interacțiunea dintre aceste centre trebuie să fie dezvoltată inițial prin mecanismul schimbului de informații.

12. Consorțiul PpP al Academiiilor de Apărare și Institutelor de Studii de Securitate se concentrează pe educația civil-militară în domeniul securității naționale și planificarea militară la nivel strategic și are drept scop îmbunătățirea educației multinaționale prin intermediul unor abordări bazate pe colaborare, stabilind legături între practicienii în domeniul apărării, oameni de știință și experți din cadrul unor rețele bazate pe activități ce să faciliteze schimbul de informații. Ar putea, de asemenea, să extindă participarea în cadrul PpP pentru a include universități și institute non-guvernamentale. Prima conferință anuală desfășurată în 1998 cu genericul *Rețeaua instituțiilor de securitate în era informațională și modelul de implementare pentru Consorțiul PpP* ilustrează rolul important pe care îl poate avea Consorțiul în eforturile generale în domeniul educației și instruirii.

13. Obiectivele Consorțiului, care ar putea fi concretizate ulterior de către participanți, ar putea include: promovarea unor posibilități academice și educaționale mai mari în cadrul comunităților de apărare și securitate; stimularea standardelor înalte pentru educația militară profesionistă; promovarea rentabilității educației prin învățare la distanță și instruire distribuită, de exemplu, prin intermediul internetului; extinderea dialogului, înțelegerii, cooperării prin cercetarea în domeniul securității în țările EAPC; analiza relațiilor complementare cu alte instituții, cum ar fi Colegiul de apărare al NATO.

14. Posibilitățile, care le oferă aliaților și partenerilor o implicare mai mare în Consorțiu, includ: participarea la completarea cu personal a unui secretariat interimar, a cărei activitate va fi coordonată de către Centrul americano-german „George C. Marshall” și repartizată între instituțiile din cadrul Parteneriatului; găzduirea unei conferințe anuale, ale cărei lucrări să fie susținute de ateliere de lucru și subcomitete și amplificată prin proiecte comune de cercetare în domeniul securității; diseminarea celor învățate prin intermediul unei reviste sau al altei publicații corespunzătoare; rapoarte periodice către Comitetul director politico-militar cu privire la activitățile consorțiului.

15. Rețeaua de simulare PpP (SIMNET) se concentrează pe instruirea comandamentelor militare și a personalului pentru operațiuni PpP sub egida

NATO. Aceasta se va baza pe cele mai recente evoluții ale conceptului CJTF și va susține conceptele conexe. Abordarea ei se bazează pe îmbunătățirea acestei instruirii prin intermediul tehnologiilor și comunicațiilor asistate de calculator, care pot uni echipe naționale sau multinaționale și posturi de comandă dirijate de la distanță.

16. Alianții și partenerii pot contribui la dezvoltarea ulterioară a SIMNET prin participarea în calitate de „locații dirijate de la distanță”, în care rolul de lider al comandamentului poate să alterneze între state, ca parte a exercițiilor de comandament ale PpP pentru îmbunătățirea procedurilor de comandă și de stat-major utilizate în operațiuni PpP sub egida NATO. Trebuie analizate modalitățile de a profita de capacitatea inițiativei Rețelei de simulare PpP pentru a maximiza impactul tehnologiei avansate asupra dezvoltării Parteneriatului îmbunătățit și mai operațional. Aceasta ar putea include, printre altele, studierea relațiilor și asistenței reciproce în SIMNET PpP, Grupul NATO de simulare politică (NSPG) și Programul ACE de instruire a comandamentului și personalului (ACSTP). Trebuie, de asemenea, luată în considerație extinderea propriilor eforturi ale NATO în acest domeniu, astfel încât ele să implice statele partenere în instruirea comună și combinată pentru operațiuni PpP sub egida NATO. În cele din urmă, participanții la SIMNET PpP ar putea să se ofere, în calitate de voluntari, pe bază de rotație, în găzduirea unor conferințe în cadrul cărora să se dezvolte mai departe aceste concepte și în furnizarea de rapoarte periodice cu privire la activitățile SIMNET PpP la întrunirile Comitetului director politico-militar al NATO în format EAPC.

Principalele aspecte ale activităților preconizate

17. Activitățile ce urmează a fi întreprinse vor aborda următoarele domenii:

a) *Inventariere*

În consultare cu partenerii, trebuie realizată o evaluare corectă a posibilităților de instruire și educație disponibile pentru parteneri, inclusiv a activităților „în spiritul PpP”, cu scopul de a identifica mai precis deficiențele și necesitățile.

b) *Exerciții*

Exercițiile sunt un element-cheie în evaluarea standardelor și a interoperabilității generale. Ar trebui explorate posibilitățile de extindere a domeniului și complexității exercițiilor. Studiul ar mai putea investiga și perspectivele unor exerciții sistematizate și ordonate în mod adecvat, inclusiv exerciții asistate de calculator (CAX), exerciții de comandament (CPX) și exerciții de instruire pe teren (FTX), în centrele de instruire PpP relevante.

c) *Mecanisme de evaluare și feed-back*

Pentru a determina în mod adecvat beneficiul continuu al activității de instruire și educație, sunt imperativ-necesare o transparență adecvată, mecanisme de feed-back și de asimilare a celor învățate. Aceste mecanisme sunt necesare pentru a adapta activitățile viitoare la nevoile în schimbare ale Parteneriatului, ținând cont de capacitățile de absorbție ale partenerilor.

d) Interoperabilitate

S-ar putea explora eforturi suplimentare în domeniul instruirii și educației, având în vedere dezvoltarea unei cunoașteri comune a conceptelor, doctrinelor, procedurilor și modelelor pentru a obține și a menține cel mai eficient nivel de interoperabilitate.

e) Legături și colaborare

Colaborarea între instituțiile de instruire și educație, respectând în același timp caracterul lor național și cel al NATO, ar putea contribui la îmbunătățirea calității activităților oferite și la promovarea armonizării programelor. În același timp, colaborarea ar putea amplifica cooperarea regională, deprinderile și structurile de asistență reciprocă. Va fi explorat întregul potențial al centrelor de instruire PpP, inclusiv posibilitatea de a construi o rețea și a dezvolta un model de consorțiu.

d) Instruire distribuită

Se va face astfel încât potențialul tehnologiilor de informare și comunicare la distanță să aibă un efect pronunțat asupra eforturilor de instruire și educație distribuite. În acest sens, se vor explora posibilitățile deja existente (dar și alte oportunități) de a stabili rețele de simulare la nivel EAPC și a institui, în mod rentabil, programe de instruire.

e) Strategii naționale de instruire și educație

Vor fi examinate necesitatea și posibilitățile de a oferi sugestii mai directe țărilor partenere pentru a le ajuta să-și elaboreze strategii ce vizează educația și instruirea în contextul PpP. Trebuie să se recunoască faptul că țările PpP au diferite puncte de pornire, resurse, capacități, abordări și priorități.

f) Resurse

Studiul trebuie să țină cont de posibilele implicații de resurse pentru măsurile ce urmează a fi convenite pentru îmbunătățirea suplimentară și optimizarea instruirii și educației în cadrul PpP.

Recomandări

Consiliului i se sugerează să adopte următoarele recomandări:

a) să solicite PMSC sugestii politico-militare pentru elaborarea unor reco-

mandări concrete cu privire la aspectele menționate mai sus, după caz, și să raporteze NAC până la 1 iunie 1999;

b) să solicite autorităților militare NATO și altor organizații corespunzătoare ca, pe baza sugestiilor politico-militare ce vor fi elaborate în conformitate cu sarcina de mai sus, să ofere recomandări concrete, bazate pe o inventariere și o evaluare completă a posibilităților existente, până la 1 septembrie 1999;

c) să solicite PMSC să furnizeze către NAC un raport preliminar, până la mijlocul lunii septembrie 1999;

d) să solicite PMSC să elaboreze Programul de îmbunătățire a instruirii și educației în cadrul PpP, inclusiv recomandări concrete, ca parte a raportului definitiv cu privire la implementarea generală a PpP îmbunătățit și mai operațional, luând la timp în calcul sugestiile militare pentru reuniunile ministeriale din toamna anului 1999;

e) să solicite Consiliului superior de resurse ca, în consultare cu autoritățile militare NATO și cu Comitetul pentru bugetul civil - ca parte din sarcinile trasate la punctul 19 d. din partea principală a prezentului raport – să ofere o evaluare a rentabilității prezentului program, până la reuniunile ministeriale din toamna anului 1999.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/SID-63BC3308-D3265625/natolive/official_texts_27434.htm?selectedLocale=en

Extras din Planul de Acțiuni 2000-2002 al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic

16 decembrie 1999

Secțiunea IV: Domenii de cooperare în cadrul PpP

1. După cum este prevăzut în documentul de bază al EAPC, Parteneriatul pentru Pace în forma sa îmbunătățită va fi un element ușor-identificabil în cadrul flexibil creat de Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic. PpP își va menține caracterul Alianță + 1 reflectat în Programele individuale de Parteneriat, precum și principiul auto-diferențierii. În acest context, PpP va oferi posibilități sporite pentru activitățile de cooperare regională.

2. Subiectele și activitățile desfășurate în cadrul PpP sunt incluse în Programul de lucru al Parteneriatului PpP, care se prezintă ca document separat. Mai jos sunt enumerate domeniile generice de cooperare convenite, care vor fi actualizate la fiecare doi ani.

1. Chestiuni legate de apărarea aeriană (ADF).
2. Gestionarea/control spațiului aerian (ASM).
3. Consultare, comandă și control, inclusiv sisteme de comunicații și informație, sisteme de navigație și sisteme de identificare, aspecte de interoperabilitate, proceduri și terminologie (C3).
4. Planificarea pentru situații de urgență civilă (CEP).
5. Gestionarea crizelor (CRM).
6. Controlul democratic al forțelor și structurilor de apărare (DCF).
7. Planificarea și bugetul apărării și gestionarea resurselor (DPB).
8. Planificarea, organizarea și gestionarea programelor de achiziții publice în domeniul apărării naționale și cooperarea internațională în domeniul armamentului (DPM).
9. Politica și strategia de apărare (DPS).
10. Planificarea, organizarea și gestionarea cercetării și tehnologiei naționale în domeniul apărării (DRT).
11. Geografie militară (GEO).
12. Acțiuni umanitare de deminare totală (HMA).
13. Instruire lingvistică (LNG).
14. Logistică de consum (LOG).
15. Servicii medicale (MED).
16. Susținere meteorologică pentru forțele NATO/partenere (MET).

17. Infrastructură militară (MIF).

18. Eforturile politice și de apărare împotriva proliferării armelor nucleare, biologice și chimice (NBC).

19. Aspecte conceptuale, de planificare și operaționale ale menținerii păcii (PKG).

20. Aspecte operaționale, materiale și administrative ale standardizării (STD).

21. Exerciții militare și activități conexe de instruire (TEX).

22. Educație, instrucție și doctrină militară (TRD).

După cum se menționează în secțiunea *Planificare pe termen scurt* a prezentului document, se vor dedica eforturi elaborării în continuare și implementării inițiativelor legate de parteneriat, lansate la summit-ul de la Washington.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_27402.htm?selectedLocale=en

RAPORT

cu privire la revizuirea generală a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și a Parteneriatului pentru Pace

21 noiembrie 2002

Context

1. În conformitate cu Conceptul strategic al NATO, prin mobilizare și deschidere, Alianța încearcă să păstreze pacea, să susțină și să promoveze democrația, să contribuie la prosperitate și progres și să dezvolte un parteneriat autentic cu/și între toate țările democratice euro-atlantice. Acest fapt se orientează spre consolidarea securității tuturor, nu exclude pe nimeni și ajută la depășirea barierelor și contradicțiilor ce ar putea conduce la instabilitate și conflict. Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic reprezintă cadrul general pentru toate problemele ce țin de cooperarea NATO cu partenerii. Parteneriatul pentru Pace este mecanismul principal pentru stabilirea unor relații practice de securitate între Alianță și partenerii săi, precum și pentru îmbunătățirea interoperabilității între parteneri și NATO.

2. La reuniunile lor din Reykjavik și Bruxelles din mai/iunie 2002, miniștrii NATO au declarat că așteaptă o relație nouă, mult mai consistentă, cu partenerii, ce ar intensifica această cooperare pentru a putea face față noilor provocări în domeniul securității, inclusiv terorismului. Miniștrii au solicitat Consiliului în sesiune permanentă să continue revizuirea parteneriatelor NATO, cu scopul de a prezenta, la Praga, șefilor de state și guverne propuneri concrete privind dezvoltarea în continuare a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) și a Parteneriatului pentru Pace (PpP), pentru a-și ajuta mai eficient aliații și partenerii să facă față provocărilor secolului XXI.

3. În cadrul acestei analize, aliații și partenerii au recunoscut valabilitatea continuă a documentului-cadru al PpP și a documentului de bază al EAPC. Ei și-au reconfirmat angajamentul comun de a consolida și extinde pacea și stabilitatea în zona euro-atlantică, în baza valorilor și principiilor comune ce stau la baza cooperării lor. Ei și-au reafirmat angajamentul față de Parteneriatul Euro-Atlantic și hotărârea lor de a consolida în continuare succesul EAPC și PpP în toate domeniile de consultare și cooperare. Aliații și partenerii rămân fideli deciziilor relevante ale summit-elor de la Madrid și Washington și își vor continua eforturile de a le pune pe deplin în aplicare. În acest context, ei subliniază rolul esențial și continuu

al interoperabilității forțelor aliate și parteneri ca precondiție a unei cooperări de succes în continuare, pentru a face față crizelor.

4. Bazându-se pe rolurile distincte ale EAPC și PpP, scopul concret al acestei analize a fost de a se asigura că EAPC și PpP:

- contribuie la stabilitatea internațională prin asigurarea partenerilor interesați cu recomandări metodice și asistență referitoare la aspectele de apărare și securitate în cadrul procesului intern de reformă; acolo unde este posibil, susțin reforme politice și instituționale mai ample;

- contribuie la crearea condițiilor externe favorabile pentru reforma internă prin forme adecvate de dialog și cooperare politice;

- contribuie la securitatea internațională prin pregătirea partenerilor interesați de/și angajați în operațiuni și activități sub egida NATO, inclusiv în cele legate de riposta împotriva terorismului;

- continuă să susțină, pentru partenerii interesați, politica ușilor deschise a NATO, așa cum este reflectată în documentul-invitație al PpP din 1994.

5. Pentru a atinge acest obiectiv, analiza a fost realizată având în vedere:

- abordarea în mod eficient a diversității intereselor aliaților și necesităților partenerilor;

- adaptarea formelor de consultare și cooperare pentru a se asigura că acestea fac față noilor provocări de securitate;

- consolidarea interoperabilității între forțele parteneri și cele ale Alianței;

- raționalizarea și armonizarea relațiilor dintre EAPC și PpP;

- îmbunătățirea gestionării și organizării procesului EAPC și PpP.

Inovații și adaptări propuse

5.1. Îmbunătățirea consultărilor politice și celor legate de securitate:

- aliații și partenerii vor depune eforturi pentru a se asigura că discuțiile în cadrul EAPC se vor concentra într-o măsură mai mare pe prioritățile politice comune ale NATO și partenerilor și pe principalele preocupări în domeniul securității. Aliații vor depune eforturi să informeze partenerii și/sau să le ceară punctele de vedere la etapele incipiente ale discuțiilor Alianței pe probleme de importanță majoră, pentru interesele politice și de securitate ale partenerilor;

- aliații vor privi cu bunăvoință la solicitările de consultări politice cu Alianța, individual sau în grupuri mai mici, pe probleme politice și de securitate de importanță deosebită pentru ei. Deciziile vor fi adoptate după caz. Aceste consultări ar putea avea loc la diferite niveluri, cu state și/sau Secretariatul internațional. Consultările ar putea, dar nu este necesar, să conducă la relații politice mai sistematice;

- în funcție de caz, și atunci când este necesar, aliații ar putea decide să invite parteneri concreți să participe la deliberările lor, în problemele de interes special

pentru respectivii parteneri, sau cu privire la acele probleme, în care opiniile partenerilor ar putea avea importanță deosebită pentru aliați.

5.2. Îmbunătățirea în continuare a interoperabilității.

Încă de la începuturile PpP, în 1994, interoperabilitatea a fost un element-cheie în cooperarea NATO cu partenerii. Procesul PpP de planificare și revizie (PARP), introdus în 1994 și consolidat considerabil în 1997, este una din cele mai importante modalități de dezvoltare a interoperabilității. PARP a făcut posibilă lansarea în Balcani, sub egida NATO, a operațiunilor PpP, care au beneficiat de contribuții substanțiale din partea partenerilor. În același timp, PARP a devenit un instrument util de planificare pentru partenerii ce participă la el, evoluând într-un proces de planificare foarte similar cu procesul de planificare a apărării de către NATO. Odată cu inițiativele summit-ului de la Washington, rolul operațional al PpP a fost consolidat.

Aliații și partenerii:

- subliniază faptul că instrumentele oferite de inițiativele summit-ului de la Washington pentru Parteneriatul îmbunătățit și mai operațional, împreună cu PARP și exercițiile, inclusiv cele mai exigente, sunt cruciale pentru îmbunătățirea în continuare a interoperabilității;
- aprobă faptul că sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura implementarea pe deplin și, în caz de necesitate, a amplifica domeniul de aplicare al acestor instrumente, în special pentru Conceptul capacităților operaționale (OCC) și Programul de îmbunătățire a instruirii și educației (TEEP);
- vor continua să ia în considerație evoluțiile legate de interoperabilitate în cadrul PpP în evoluția și posibila adaptare a PARP.

5.3 Reflectarea unei abordări mai largi cu privire la securitate în cadrul EAPC și PpP.

În consultare cu partenerii, aliații vor:

- revizui și, dacă va fi necesar, extinde domeniul de aplicare și conținutul Programului de lucru al Parteneriatului (PWP), cu scopul de a aborda în mod adecvat noile riscuri și provocări;
- lua în considerație noi măsuri posibile pentru facilitarea și armonizarea cooperării operaționale între structurile de securitate, inclusiv cele ce depășesc responsabilitățile ministerelor apărării în cauză, în conformitate cu solicitările formulate de autoritățile naționale;
- dezvolta în continuare cooperarea în planificarea urgențelor civile, cu scopul de a asista autoritățile naționale în pregătirea pentru protecția populației civile împotriva incidentelor cu folosirea armelor de distrugere în masă, atacuri-

lor teroriste, accidentelor tehnologice și a calamităților naturale. Aceasta ar putea include, de asemenea, acțiuni referitoare la modalitățile de promovare a interope-rabilității între capacitățile naționale relevante.

Aliați și parteneri vor:

- reflecta abordarea mai largă a problemelor de securitate în consultările politice și în alte discuții în cadrele EAPC și PpP corespunzătoare;
- încercă să obțină complementaritatea cu cele ale altor organizații internaționale a acțiunilor lor de răspuns la noile provocări de securitate, inclusiv armele de distrugere în masă și terorismul.

5.4 Un parteneriat mai coeziv și orientat spre rezultate:

Mecanismul Planului de acțiuni al Parteneriatului:

- în scopul îmbunătățirii și concentrării eforturilor comune în sprijinirea securității euro-atlantice, aliații și partenerii vor elabora și implementa un mecanism de cooperare practică, axat pe o problemă concretă și orientat spre rezultate ce să-i implice pe aliați și pe partenerii interesați. Domeniile posibile de aplicare a unei asemenea abordări includ securitatea la frontiere, capacitățile de acțiune comună, urgențe civile, managementul resurselor sau a problemelor de mediu. Un astfel de mecanism ar putea fi, de asemenea, aplicat în abordarea pragmatică a unor probleme concrete în context regional;

- Planul de acțiuni ale Parteneriatului împotriva terorismului (PAP-T) va fi un prim efort de acest gen. Acesta va sistematiza și organiza toate formele de interacțiune al partenerilor cu NATO pentru a putea face față terorismului.

5.5 Relații mai individualizate și complexe cu partenerii.

Planul individual de acțiuni al Parteneriatului (IPAP):

- aliații sunt hotărâți să continue și să îmbunătățească asistența și consilierea oferită partenerilor interesați, în eforturile lor de a reforma și moderniza sistemele de apărare și de securitate, pentru a face față provocărilor secolului XXI. Alianța este gata să sprijine reformele politice și instituționale mai ample întreprinse de parteneri;

- în acest context, aliații încurajează partenerii să caute relații individuale mai strânse cu NATO și să aprobe planurile individuale de acțiuni ale Parteneriatului, care vor stabili priorități, armoniza și organiza toate aspectele relației NATO - partener în contextul EAPC și PpP, în conformitate cu obiectivele NATO și cu circumstanțele și interesele concrete ale fiecărui partener interesat;

- prin intermediul acestor planuri, elaborate o dată la doi ani, NATO va oferi asistență și consiliere, concentrată pe țară, cu privire la obiectivele reformelor pe care partenerii interesați ar putea dori să le realizeze în consultare cu Alianța. Un

dialog politic intensificat, cu privire la aspectele relevante, poate constitui o parte integrantă a unui proces IPAP;

- IPAP nu va înlocui IPP și nici nu va afecta participarea unui partener în cadrul PARP. IPP și baza sa aferentă de date, modificată după necesitate, ar putea fi integrată în IPAP și ar putea continua să servească drept instrument-cheie în organizarea participării partenerului la PpP. Pentru statele ce nu optează pentru un IPAP, procesul IPP va rămâne neschimbat.

5.6 Creșterea contribuției Parteneriatului la securitatea și stabilitatea la nivel subregional:

- aliații și partenerii își vor continua și intensifica eforturile de a asigura securitatea și stabilitatea în Balcani. Ei vor promova și sprijini cooperarea regională, bazându-se pe experiența Inițiativei NATO pentru Europa de Sud-Est (SEEI), SE-EGROUP (Grupul director pentru cooperare în probleme de securitate în Europa de Sud-Est – n.n.) și alte eforturi regionale;

- aliații, în consultare și cooperare cu partenerii interesați, și luând în calcul experiența acumulată în Europa de Sud-Est, vor sprijini cooperarea regională în Asia Centrală și în Caucaz;

- în acest scop, ei vor putea desemna experți, sau facilitatori NATO, pentru a ajuta la identificarea zonelor de interes comun și la sprijinirea eforturilor de cooperare practică;

- aliații și partenerii vor încerca să aplice mecanismele Planului de acțiuni ale Parteneriatului în abordarea problemelor regionale;

- aliații vor încuraja, în conformitate cu obiectivul general al promovării interoperabilității în pregătirea pentru operațiuni concrete, crearea formațiunilor multinaționale între parteneri, și între parteneri și aliați, precum și dezvoltarea în continuare a acordurilor existente în acest sens;

- aliații vor lua în considerație modul în care comandamentele militare NATO, la toate nivelurile relevante, pot sprijini eforturile de cooperare regională în spațiul euro-atlantic.

5.7 Extinderea asocierii partenerilor la procesul decizional al NATO în domenii concrete.

Aliați, în consultare cu partenerii, își vor continua eforturile pentru a asigura, în cea mai mare măsură posibilă, sporirea implicării partenerilor, după caz, în planificarea, desfășurarea și supravegherea activităților și proiectelor, în care aceștia participă, și în care se implică.

În acest scop, în limitele Cadrului politico-militar, ei vor:

- lua în considerație, în general, posibilitatea îmbunătățirilor suplimentare în exercitarea completă a prevederilor Cadrului politico-militar de a implica par-

tenerii, cât mai devreme posibil, în pregătirea deciziilor referitoare la operațiunile sub egida NATO, la care aceștia participă;

- explora, în acest context, posibilitățile de implicare corespunzătoare a partenerilor în evaluarea aspectelor relevante ale amenințării teroriste;

- în plus, vor examina în ce domenii se pot aplica principiile fundamentale și spiritul Cadrului politico-militar pentru operațiunile PpP sub egida NATO (PMF) în cadrul altor activități și proiecte concrete, legate de Parteneriat, la care aceștia participă, sau la care contribuie. Domeniile luate în considerație ar putea include: exerciții PpP, inclusiv aspecte ale PpP referitoare la politica și programarea aspectelor PpP ale exercițiilor NATO/PpP, precum și elaborarea exercițiilor; implementarea Fondului de încredere al PpP.

- de asemenea, vor examina modul în care implicarea partenerilor poate fi, dacă este cazul, facilitată sau îmbunătățită, prin aranjamente pragmatice, în baza procedurile existente, în următoarele domenii:

- a) în elaborarea și implementarea planurilor de acțiuni de Parteneriat, de exemplu, pentru îmbunătățirea anumitor capacități critice de apărare împotriva atacurilor teroriste;

- b) în elaborarea și aprobarea Planurilor individuale de acțiuni ale Parteneriatului;

- c) în contextul mai larg al interoperabilității în cadrul PpP și PARP și al unor acțiuni conexe în domeniul standardizării, inclusiv în aspectele relevante ale chestiunilor de apărare nucleară, biologică și chimică;

- d) în planificarea pentru urgențele civile (CEP);

5.8 Îmbunătățirea acordurilor de legătură între capitalele NATO și cele ale partenerilor:

Aliații vor lua în considerație modalitățile de îmbunătățire a aranjamentelor de legătură între capitalele NATO și cele ale Partenerilor, cu scopul de a face astfel, încât expertiza și îndrumarea NATO să devină mai accesibile pentru țările din Asia Centrală și Caucaz și cu scopul de a susține mai eficient elaborarea și implementarea activităților și programelor de cooperare și informare în cadrul EAPC și PpP;

5.9 Promovarea unor relații de lucru de rutină mai strânse între structurile militare, precum și între structurile militare/civile.

NATO și/sau aliații vor încerca să creeze relații de lucru/aranjamente de legătură funcționale mai formalizate cu partenerii pentru unitățile și comandamentele militare, în baza dispozițiilor prevăzute deja în cadrul Conceptului capacităților operaționale (OCC). Acestea ar putea include:

- îmbinarea unităților aliate și partenere și a unităților țărilor partenere, susceptibile de cooperare în cadrul operațiunilor de răspuns la criză, sub egida

NATO; aranjamentele pentru o cooperare și legături mai strânse trebuie să fie stabilite între forțe specializate în serviciu în medii asimetrice;

- promovarea, îmbunătățirea și formalizarea relațiilor de lucru deja dezvoltate, de-a lungul timpului, prin exercițiile sau operațiunile dintre toate nivelurile Comandamentului NATO și Comandamentului forțelor multinaționale aliate cu forțele și comandamentele partenerilor („afiliere”), inclusiv detașarea personalului țărilor partenere în comandamentele multinaționale ale structurilor de forțe NATO;

- extinderea limitelor detașărilor temporare de personal de legătură al partenerilor la nivelurile subordonate ale structurii de comandă a NATO, la o abordare mai formalizată, în baza solicitărilor de cooperare practică, pornind de la aranjamentele de legătură deja existente la nivelul Comandamentelor strategice NATO;

- aliații, în consultare cu partenerii, vor revizui conceptele și structurile existente ale PpP (inclusiv cele ale Celulei de Coordonare a Parteneriatului (CCP), elementele de stat-major PpP (PSE) și centrele de instruire PpP), cu scopul de a utiliza întregul lor potențial pentru implicarea mai strânsă, mai directă și mai regulată a partenerilor în activități conexe PpP cu NATO și țările aliate. Aceasta ar trebui să includă luarea în considerație a îmbunătățirii mecanismelor deja existente de inventariere, analiză și diseminare a lecțiilor învățate în urma exercițiilor NATO/PpP;

- aliații și partenerii vor promova stabilirea unor relații de lucru de rutină, similare cu cele dintre structurile militare și dintre structurile civile/militare relevante;

5.10 Oferirea unor oportunități sporite pentru personalul civil al partenerilor în structurile NATO.

Aliații vor:

- revizui Programul PpP de stagiere, cu scopul de a extinde posibilitatea unor stagii în alte domenii de activitate a NATO/PpP, a crește numărul de locuri oferite și prelungirea timpului de stagiu, după caz;

- examina utilitatea, fezabilitatea și consecințele posibile ale unui Concept al personalului civil integrat în PpP;

5.11. Îmbunătățirea aranjamentelor de finanțare:

- aliații vor examina politica de finanțare a PpP, în vederea creșterii flexibilității în capacitatea de a răspunde la cererile individuale de subvenții ale partenerilor, permițând finanțarea adecvată a participării la activitățile Parteneriatului și asigurând coerența între cererile de finanțare ale partenerilor și obiectivele lor de Parteneriat;

- politica Fondului de încredere al PpP a fost revizuită pentru a extinde mecanismul de asistență al partenerilor în gestionarea consecințelor reformei apărării. Aceasta poate include, dar nu este limitată doar la, proiecte ce promovează reforma civilă și democratică a forțelor armate, recalificarea personalului militar, con-

versia bazelor militare și promovarea planificării și bugetării eficiente a apărării, sub control democratic. Toate inițiativele se vor derula în bază de proiecte;

- aliații vor revizui politica Programului NATO pentru investiții în domeniul securității (NSIP) referitoare la finanțarea proiectelor PpP, în vederea aplicării ei mai complete, inclusiv proiecte ce țin de riposta împotriva terorismului.

5.12 Îmbunătățirea organizării și gestionării activităților Parteneriatului:

- noțiunea de „Parteneriat Euro-Atlantic”, care cuprinde atât EAPC, cât și PpP, scoate în evidență caracterul coerent al relațiilor NATO cu partenerii săi. O asemenea abordare amplă va ajuta la îmbunătățirea procedurilor de dirijare și îndrumarea eficientă și coerentă a activității Parteneriatului în întregul spectru de domenii de cooperare în cadrul EAPC și PpP;

- aliații vor examina modalitățile de armonizare și amplificare a suportului Comitetului NATO pentru EAPC și PpP, cu scopul de a oferi o îndrumare politică continuă și coerentă privind obiectivele și politicile NATO pentru Parteneriatul Euro-Atlantic;

- aliații și partenerii vor amplifica importanța mecanismului schimbului de informații al Comitetului director politico-militar în cadrul asistenței bilaterale și coordonării eforturilor cu privire la aspecte-cheie ale PpP; vor susține schimbul de informații cu alte organizații internaționale, în special cu UE, OSCE și ONG-uri în privința unor concepte/programe relevante, pentru a obține o sinergie în oferirea de asistență. În acest context, ideea de „Parteneriate de mentorat” (care implică cel puțin un membru NATO și un partener), așa cum se practică deja în cazul Fondului de încredere al PpP, va fi dezvoltată mai departe, cu scopul de a oferi roluri principale țărilor partenerie în domenii funcționale sau tematice concrete;

- aliații și partenerii vor lua în considerație modul de îmbunătățire a structurii, organizării și desfășurării reuniunilor EAPC la toate nivelurile și vor adapta alte aspecte ale proceselor EAPC și PpP în asigurarea unei susțineri mai eficiente, coerente și coordonate pentru o relație nouă, mai consistentă între NATO și partenerii săi.

Implicarea resurselor

6. Pentru garantarea credibilității angajamentelor NATO, eficienței eforturilor și compatibilitatea acestor eforturi cu prioritățile politice ale NATO, se va realiza o analiză continuă, atentă și completă a resurselor financiare și umane pe care le implică oricare dintre modificările propuse la politicile, activitățile și formele de cooperare EAPC/PpP, la fiecare etapă de elaborare și implementare a acestora.

Recomandări

Șefilor de state și guverne li se sugerează:

- să aprobe prezentul raport;
- să solicite Consiliului în sesiune permanentă să ofere, după caz, directive suplimentare comisiilor NATO corespunzătoare, pentru a se asigura că propunerile pentru adaptarea EAPC și Parteneriatului pentru Pace vor fi elaborate și implementate în continuare;
- să solicite Consiliului în sesiune permanentă să informeze miniștrii apărării și de externe cu privire la progresele înregistrate și să prezinte un raport complet privind implementarea deciziilor summit-ului de la Praga, la întrunirile lor din toamna anului 2003.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/SID-63BC3308-D3265625/natolive/official_texts_19548.htm?selectedLocale=en

Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului

22 noiembrie 2002

Preambul

1. La 12 septembrie 2001, statele membre ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) au condamnat în mod necondiționat atacurile teroriste asupra Statelor Unite ale Americii din 11 septembrie 2001 și s-au angajat să depună toate eforturile pentru a combate flagelul terorismului.

2. Pornind de la acest angajament, statele membre ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (denumite în continuare statele EAPC) aprobă prezentul Plan de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului, în vederea îndeplinirii obligațiilor ce le revin în conformitate cu dreptul internațional în ceea ce ține de combaterea terorismului, fiind conștiente că lupta împotriva terorismului necesită eforturi comune și ample din parte comunității internaționale, și au decis să contribuie în mod eficient la aceste încercări, bazându-se pe succesul cooperării lor până în prezent în cadrul EAPC.

3. Statele EAPC vor depune toate eforturile pentru a preveni și elimina terorismul, în toate formele și manifestările sale, în conformitate cu normele și principiile universal-recunoscute ale dreptului internațional, Cartei Națiunilor Unite și Rezoluției Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite nr. 1373. În acest context, statele EAPC vor „găsi modalități de intensificare și accelerare a schimbului de informații operative, în special în ceea ce ține de acțiunile sau circulația persoanelor sau rețelelor teroriste” și vor „sublinia necesitatea îmbunătățirii coordonării eforturilor la nivel național, subregional, regional și internațional, în scopul consolidării unui răspuns global la această provocare și amenințare serioasă la adresa securității internaționale”.

4. Statele EAPC și-au luat angajamentul să protejeze și să promoveze libertățile și drepturile fundamentale ale omului, precum și supremația legii în combaterea terorismului.

5. Statele EAPC își reafirmă hotărârea de a semna, ratifica și implementa convențiile relevante ale Organizației Națiunilor Unite cu privire la lupta împotriva terorismului.

6. Statele EAPC vor coopera în lupta împotriva terorismului în cadrul EAPC, în conformitate cu caracterul specific al politicilor lor de securitate și apărare, precum și cu principiile EAPC/PpP ale incluziunii și auto-diferențierii. Ei vor încerca

să obțină ca eforturile lor în acest cadru să fie complementare cu cele întreprinse de instituțiile internaționale relevante.

Obiective

7. Statele EAPC cooperează în cadrul Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și Parteneriatului pentru Pace într-un spectru de domenii relevante în contextul luptei împotriva terorismului. Acestea includ, printre altele, consultări politice; operațiuni; probleme de interoperabilitate militară; planificarea apărării și forțelor militare și reforma în domeniul apărării; gestionarea consecințelor, inclusiv planificarea urgențelor civile, gestionarea apărării aeriene și a spațiului aerian; cooperarea în domeniul armamentului; controlul și securitatea frontierelor; împiedicarea finanțării terorismului; prevenirea contrabandei cu arme și explozibili; știință; controlul și neproliferarea armelor. Statele EAPC subliniază faptul că controlul și neproliferarea armelor oferă o contribuție esențială în lupta globală împotriva terorismului, în special prin sprijinirea prevenirii utilizării armelor de distrugere în masă. Statele EAPC subliniază în acest context, importanța respectării și asigurarea aplicării eficiente a instrumentelor multilaterale existente.

8. Prin Planul de acțiuni al Parteneriatului, statele EAPC vor identifica, organiza, sistematiza activitățile EAPC/PpP în curs de desfășurare și ulterioare, ce au o relevanță specială pentru lupta internațională împotriva terorismului.

9. Obiectivele principale ale Planului de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului sunt:

- a reconfirma hotărârea statelor EAPC de a crea un mediu nefavorabil dezvoltării și extinderii terorismului, în baza valorilor democratice comune, a se susține reciproc și a susține alte state în acest efort;

- a susține hotărârea statelor EAPC de a acționa împotriva terorismului, în toate formele și manifestările sale, și disponibilitatea lor de a coopera în prevenirea și apărarea împotriva atacurilor teroriste și în confruntarea cu consecințele acestora;

- a oferi partenerilor interesați posibilități sporite de a contribui la/și susține eforturile NATO în lupta împotriva terorismului, în conformitate cu caracterul specific al politicilor lor de securitate și apărare;

- a promova și facilita cooperarea dintre statele EAPC în lupta împotriva terorismului, prin consultări politice și programe practice în cadrul EAPC și Parteneriatului pentru Pace.

- la cerere, a acorda asistență statelor EAPC pentru a putea face față riscurilor și consecințelor atacurilor teroriste, inclusiv asupra infrastructurii lor economice, dar și altor aspecte esențiale ale ei.

Mecanisme

10. Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului este lansat sub autoritatea Consiliului Nord-Atlantic, după consultarea cu partenerii în cadrul EAPC.

11. Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului este primul mecanism axat pe probleme concrete și orientat către rezultate, pentru o cooperare practică ce îi implică pe aliați și pe partenerii interesați, după cum se prevede în raportul consolidat privind revizia generală a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și a Parteneriatului pentru Pace.

12. Prezentul Plan de acțiuni va fi pus în aplicare prin intermediul mecanismelor EAPC/PpP, în conformitate cu principiile incluziunii și auto-diferențierii și va fi reflectat în Programele individuale de Parteneriat (IPP) sau în Planurile individuale de acțiuni ale Parteneriatului (IPAP) dintre NATO și parteneri.

13. Consiliul Nord-Atlantic, în consultare cu partenerii, va evalua în mod regulat progresul înregistrat în implementarea Planului de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului și va revizui conținutul său, luând în calcul eventuale provocări și circumstanțe noi în lupta internațională împotriva terorismului.

14. Activitățile enumerate în Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului nu va prejudicia alte inițiative, pe care statele EAPC caută să le realizeze în combaterea terorismului. Statele EAPC vor continua să promoveze inițiativele de cooperare regională în combaterea terorismului și a noilor amenințări la adresa securității și vor continua să încerce a obține ca aceste inițiative să fie complementare la eforturile întreprinse în cadrul EAPC.

15. Participarea partenerilor de Dialog Mediteranean și altor state în activitățile prevăzute în Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului, cum ar fi ateliere de lucru, seminare și alte activități, ar putea fi luată în considerație, în funcție de caz.

Planul de acțiuni

16. Elementele specifice ale acțiunilor în cadrul acestui Plan de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului sunt enumerate mai jos, alte elemente pot fi adăugate mai târziu. Implementarea acestor activități se va supune legilor și reglementărilor naționale aplicabile, caracterului specific al politicilor de securitate și apărare ale statelor EAPC și principiilor incluziunii și auto-diferențierii.

16.1 Intensificarea consultărilor și schimbului de informații:

16.1.1. Consultări politice. Aliații și partenerii se vor consulta periodic referitor la preocupările lor comune de securitate legate de terorism. Aliații vor depune eforturi pentru a-și informa partenerii și/sau vor cere punctele lor de vedere cu privire la aspecte legate de lupta internațională împotriva terorismului, începând

de la primele etape ale discuțiilor Alianței. Partenerii pot solicita, în conformitate cu procedurile convenite, consultări politice directe cu NATO, individual sau în grupuri mai mici, referitor la preocupările lor legate de terorism. Consultările și discuțiile vor reflecta preocupările-cheie în domeniul securității ale aliaților și partenerilor, dacă acestea sunt relevante pentru lupta împotriva terorismului;

16.1.2. Schimbul de informații. Statele EAPC își vor intensifica eforturile în domeniul schimbului de informații și opiniilor legate de terorism, atât în cadrul reuniunilor EAPC, cât și în cadrul seminarelor și atelierelor de lucru, organizate sub auspiciile EAPC/PpP. Statelor avansate li se poate propune să organizeze asemenea evenimente. Statele EAPC au remarcat înființarea unei Unități de legătură pentru informații a EAPC/PpP (EAPC/PpP ILU). Statele EAPC vor promova schimbul de informații relevante pentru amenințările teroriste, în conformitate cu legislația lor internă;

16.1.3. Schimbul de informații referitor la armament. Statele EAPC vor face schimb de informații cu privire la modernizarea echipamentelor și achizițiilor publice de echipament ce îmbunătățesc capacitățile naționale de combatere a terorismului, în grupurile corespunzătoare din cadrul Conferinței directorilor naționali pentru armament (CNAD);

16.1.4. Cooperare științifică în identificarea și atenuarea noilor amenințări și provocări la adresa securității. Statele EAPC, membre ale Comitetului privind provocările societății moderne (CCMS), vor face schimb de informații în cadrul unor rețele de experți naționali, care se ocupă de unele subiecte prioritare, legate de prevenirea și atenuarea tulburărilor sociale. Atât experții partenerilor, cât și cei ai aliaților vor participa la aceste activități de cooperare. Contacte strânse cu alte organizații NATO și internaționale, precum și cu Consorțiul PpP al Academiei de Apărare și Institutelor de Studii de Securitate, vor fi menținute în scopul obținerii unei complementarități a eforturilor, identificării lacunelor critice și lansării proiectelor de cooperare;

16.1.5. Planificarea pentru situațiile de urgență civilă. Statele EAPC vor împărtăși informații și vor participa activ la planificarea pentru situațiile de urgență civilă, în scopul evaluării riscurilor și reducerii vulnerabilității la terorism și arme de distrugere în masă a populației civile. Faptul include participarea activă la procedurile de gestionare a crizelor;

16.2. Îmbunătățirea pregătirii pentru combaterea terorismului:

16.2.1. Reforma sectorului de apărare și securitate. Partenerii își vor intensifica eforturile de creare a unor forțe eficiente, controlate în mod democratic, structurate în mod corespunzător și bine echipate, care pot contribui la combaterea terorismului;

16.2.2. Planificarea forțelor. Partenerii implicați în Procesul de planificare și

revizie (PARP) al Parteneriatului pentru Pace vor da prioritate acelor obiective ce implică îmbunătățirea capacității Parteneriatului de a participa la activități de combatere a terorismului. Acestea vor fi identificate în cadrul PARP și vor fi comunicate partenerilor ce nu participă la procesul PARP - pentru informare și încurajarea eforturilor similare ale țărilor non-PARP;

16.2.3. Apărarea aeriană și gestionarea traficului aerian. Aliații și partenerii vor coopera cu Comitetul NATO al apărării aeriene/supravegherii în eforturile pentru îmbunătățirea capacităților aeriene gestionarea traficului aerian, îmbunătățirea procedurilor de coordonare și control civil-militar al traficului aerian, ca răspuns la noua situație. Ei vor contribui, în baza deciziilor de nivel național, la perfecționarea schimbului de date privind situația aeriană între aliați și parteneri;

16.2.4. Schimb de informații cu privire la forțe. Statele EAPC ar putea lua în considerație schimbul de informații cu privire la forțele competente pentru operațiuni de combatere a terorismului și, după caz, pentru facilitarea contactelor dintre ele;

16.2.5. Instruire și exerciții. Partenerii vor fi invitați să participe la instruire și la exercițiile de combatere a terorismului, coordonate de către SACEUR/SA-CLANT. În măsura posibilităților, Programul de lucru al Parteneriatului va oferi mai multe oportunități și activități privind combaterea terorismului în domeniul instruirii și exercițiilor. Exercițiile vor fi utilizate pentru a face schimb de experiență în lupta împotriva terorismului;

16.2.6. Cooperarea în domeniul armamentului. Statele EAPC vor utiliza mecanisme NATO de cooperare în domeniul armamentului în cadrul CNAD și, după caz, pentru a elabora soluții comune, sau cel puțin interoperabile, la nivel de echipament, pentru a le alina la exigențele activității de combatere a terorismului;

16.2.7. Cooperare logistică. Statele EAPC vor utiliza mecanisme NATO de cooperare logistică din cadrul Conferinței logistice de nivel înalt, după caz, în vederea elaborării unor aranjamente ce să ofere asistență eficientă și eficace activităților de combatere a terorismului, inclusiv susținerea statului-gazdă;

16.3. Împiedicarea susținerii acordate grupurilor teroriste:

16.3.1. Controlul frontierelor. Statele EAPC, prin intermediul propriilor lor structuri responsabile de controlul frontierelor, își vor spori eforturile de prevenire a mișcării ilicite a persoanelor și materialelor peste frontierele internaționale. Ele vor sprijini eforturile de asistență în acest domeniu întreprinse prin intermediul Parteneriatului pentru Pace. În acest mod, se va încuraja în continuare cooperarea regională și internațională dintre ele;

16.3.2. Dimensiunea economică. În cadrul Comitetului economic EAPC, statele EAPC vor face schimb de informații și de opinii cu privire la aspectele

economice ale luptei internaționale împotriva terorismului, în special cu privire la prevederile normative ce ar putea bloca finanțarea activității teroriste, metodele și sursele de finanțare a grupărilor teroriste;

16.3.3. Controlul armelor. Statele EAPC își vor continua cooperarea în domeniul controlului armelor și se vor consulta cu privire la măsurile de control eficiente asupra armelor de distrugere în masă și eliminării în siguranță a substanțelor și materialelor ce au tangență cu armele de distrugere în masă. Ele vor sprijini eforturile continue privind realizarea unui cod internațional de conduită împotriva proliferării rachetelor balistice, până la de sfârșitul anului 2002;

16.3.4. Armele de calibru mic și armamentul ușor. Prin intermediul grupului ad-hoc EAPC, statele EAPC vor continua schimbul de informații, referitor la armele de calibru mic și armamentul ușor în traficul ilicit de arme mici, muniții, explozivi, materiale și tehnologii ce pot fi utilizate pentru susținerea terorismului;

16.4. Îmbunătățirea capacităților de a contribui la gestionarea consecințelor:

16.4.1. Terorismul asociat cu armele de distrugere în masă. Partenerii vor fi invitați să susțină și să participe la activități desfășurate sub egida NATO, ce au drept obiectiv îmbunătățirea capacităților de luptă împotriva terorismului asociat cu armele de distrugere în masă, precum și să facă schimb de informații și experiență corespunzătoare în acest domeniu, în conformitate cu procedurile ce urmează a fi convenite;

16.4.2. Intensificarea cooperării în planificarea pentru situațiile de urgență civilă. Statele EAPC își vor continua cooperarea în îmbunătățirea gradului de pregătire civilă pentru posibile atacuri teroriste cu arme de distrugere în masă, inclusiv arme chimice, biologice, radiologice, nucleare, continuând să implementeze Planul de acțiuni pentru planificarea situațiilor de urgență civilă, aprobat de Înalțul comitet de planificare pentru situațiile de urgență civilă (SCEPC)/EAPC, la 26 noiembrie 2001, și actualizat la 25 iunie 2002. În special, partenerii se asociază eforturilor întreprinse în cadrul SCEPC, consiliilor și comitetelor de planificare, pentru a lucra asupra tuturor opțiunilor posibile și oferi, la cerere, autorităților naționale asistență împotriva efectelor oricărui atac terorist, ținând cont de propunerile aprobate de ministrii de externe ai Alianței, la reuniunea lor de la Reykjavik. Aceasta include, la modul concret:

- cooperare între autoritățile civile și militare: identificarea și dezvoltarea posibilităților de cooperare între civili și militari, inclusiv instruire, expertiză și asistență reciprocă;

- reacție rapidă: o examinare a modului în care capacitățile naționale de reacție rapidă ar putea spori capacitatea statelor EAPC de a răspunde, la cererea unui stat afectat, pentru a face față consecințelor utilizării armelor de distrugere în

masă asupra populației civile și a modului în care expertiza civilă ar putea contribui în acest sens; lucrul cu SCEPC asupra modalităților de promovare a interoperabilității între aceste capacități și alte măsuri posibile, încât să rămână disponibile toate opțiunile de reacție ale statelor EAPC, fie la nivel național, fie în comun;

- orientări generale: orientări generale neobligatorii sau standarde minime în ceea ce privește planificarea, instruirea, procedurile și echipamentele pe care s-ar putea baza, în mod voluntar, statele EAPC;

- evidența capacităților: elaborarea și perfecționarea evidenței capacităților naționale, pentru a-i maximiza valoarea;

- avertizare și detectare: analiza, în cooperare cu autoritățile militare ale NATO, a mijloacelor de susținere a autorităților naționale în îmbunătățirea acțiunilor de detectare și avertizare a populației în cazul amenințării cu arme de distrugere în masă;

- rețea de laboratoare: se intenționează crearea unei rețele de laboratoare permanente și de instituții mobile;

- protocoale medicale: asistență în elaborarea unor protocoale medicale ce ar putea îmbunătăți capacitatea de reacție coordonată;

- un rol sporit pentru Centrul Euro-Atlantic de coordonare a măsurilor împotriva dezastrelor (EADRCC): îmbunătățirea suplimentară a capacităților EADRCC, inclusiv prin furnizarea de experți naționali, pentru a asigura abilitatea aliaților și partenerilor de a-și oferi rapid, efectiv și eficient asistență reciprocă în cazul unui atac terorist cu arme de distrugere în masă, inclusiv arme chimice, biologice, radiologice și nucleare;

- trecerea frontierelor: semnarea acordului-model privind facilitarea circulației transfrontaliere a transportului;

16.4.3. Contribuția militară la gestionarea consecințelor. Statele EAPC vor lua în considerație furnizarea către SACEUR a informațiilor privind capacitățile militare ce pot fi puse la dispoziție, pentru a contribui la acordarea asistenței imediate autorităților civile, în cazul în care aceasta le solicită, în special, dacă este vorba de atacuri cu utilizarea armelor chimice, radiologice și biologice;

16.4.4. Cooperarea în activități științifice ne-secretizate în vederea reducerii impactului terorismului. Statele membre ale Comitetului Științific al EAPC vor face schimb de cunoștințe științifice și tehnologice pe teme relevante, în contextul luptei împotriva terorismului. În plus, activitățile de cooperare focusate vor fi efectuate de către experți din Comisia pentru știință și tehnologie civilă în domeniul securității a NATO, cu scopul de a oferi o bază mai bună pentru combaterea activității teroriste. Partenerii cu abilități științifice extinse în domenii relevante vor colabora cu oamenii de știință NATO la elaborarea unei baze științifice eficiente,

pentru a reduce impactul terorist. Comitetul științific va informa Consiliul și alte comitete relevante privitor la aspectele științifice ale activităților teroriste și va coopera strâns cu structurile NATO ce desfășoară activități (inclusiv cu Centrul armelor de distrugere în masă și cu Organizația pentru cercetare și tehnologie) secrete;

16.4.5. Cooperarea în domeniul perfecționării și achiziției publice a echipamentelor. Statele EAPC vor profita de asistența grupurilor CNAD în identificarea cerințelor privind echipamentele, susținerea gestionării consecințelor unui atac terorist și, după caz, la perfecționarea și/sau achiziția publică, pentru a satisface aceste necesități. Se va pune accent pe tehnologii cu dublă utilizare, ce să sprijine atât cerințele militare, cât și pe cele civile;

16.5. Asistență pentru eforturile partenerilor împotriva terorismului:

16.5.1. Utilizarea mecanismului de schimb de informații al Comitetului director politic-militar (PMSC). În cadrul existent al PMSC, o ședință focusată a mecanismului de schimb de informații va fi dedicată, după caz, nevoilor concrete ale Partenerilor, legate de combaterea terorismului;

16.5.2. Instituirea/contribuirea la Fondul de încredere al PpP. În concordanță cu politica Fondului de încredere al PpP, statele EAPC vor lua în considerație instituirea unui Fond de încredere PpP, pentru a susține statele membre în eforturile lor concrete de combatere a terorismului, după cum este prevăzut în raportul consolidat privind revizia generală al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic și Parteneriatului pentru Pace. Asemenea fonduri de încredere pot fi destul de relevante pentru partenerii din Asia Centrală, Caucaz și Balcani. Aceste proiecte vor fi implementate în mod prioritar;

16.5.3. Programe de mentorat. Statele EAPC vor elabora programe de mentorat dedicate unor probleme concrete, legate de terorism, în vederea împărtășirii experiențelor specifice în combaterea terorismului. Exercițiile în spiritul PpP vor fi utilizate și ele în mod activ pentru schimbul de experiență în combaterea terorismului.

Raportarea

17. Secretarul general al NATO, în calitatea sa de președinte al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic poate prezenta în fața NATO și în fața miniștrilor de externe și ai apărării din cadrul EAPC rapoarte cu privire la activitățile din cadrul Planului de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului.

18. Secretarul general poate transmite acest document Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite ca o contribuție inițială a Parteneriatului pentru implementarea rezoluției Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite nr. 1373.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_19549.htm?selectedLocale=en

Planul de acțiuni al Parteneriatului pentru edificarea instituțiilor de apărare (PAP-DIB)

7 iunie 2004

1. Statele membre ale Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic își reiterează convingerea că, aflându-se sub control civil și democratic, o serie de instituții de apărare de stat, efective și eficiente, ar putea fi fundamentale pentru stabilitatea în zona euro-atlantică și esențiale pentru cooperarea în domeniul securității internaționale. Ele pot elabora, în cadrul Parteneriatului, un Plan de acțiuni în vederea sprijinirii și susținerii dezvoltării în continuare a unor asemenea instituții în spațiul euro-atlantic.

2. Planul de acțiuni pentru edificarea instituțiilor de apărare (PAP-DIB) are drept scop consolidarea eforturilor depuse de partenerii EAPC în vederea inițierii și continuării reformei și restructurării instituțiilor de apărare pentru satisfacerea necesităților acestora și a angajamentelor asumate în cadrul documentului-cadru al Parteneriatului pentru Pace și al documentului de bază EAPC, precum și în cadrul altor documente relevante ale OSCE, inclusiv Codul de conduită OSCE privitor la aspectele politico-militare ale securității.

3. PAP-DIB a fost elaborat în cadrul EAPC și este deschis tuturor partenerilor EAPC. Grație atenției speciale manifestate de NATO față de Caucaz și Asia Centrală, acest plan ar putea avea o relevanță deosebită pentru partenerii din aceste două regiuni, precum și pentru Moldova. Acesta oferă o platformă politică și conceptuală comună pentru cooperarea bilaterală și multilaterală în dezvoltarea și susținerea unor instituții de apărare eficiente și responsabile democratic, inclusiv a unor forțe armate aflate sub control democratic și civil. PAP-DIB va defini obiectivele comune pentru activitatea de parteneriat în acest domeniu, va încuraja schimbul relevant de experiență în rândul tuturor aliaților și partenerilor, va stimula eficacitatea resurselor și va fi util în adaptarea și concentrarea programelor de asistență bilaterale în probleme de securitate și apărare. Acesta va include noi posibile măsuri pentru facilitarea și armonizarea cooperării operaționale între structurile de securitate, inclusiv cele din afara atribuțiilor Ministerului Apărării.

4. În scopul realizării acestei activități, aliații și partenerii vor analiza oportunitățile de cooperare cu alte organizații și instituții internaționale, care împărtășesc ideea unei transformări democratice și cooperării în domeniul securității în spațiul euro-atlantic, în special UE și OSCE.

II. Obiective

5. PAP-DIB este parte integrantă a Parteneriatului pentru Pace. Prin acceptarea acestei inițiative, aliații și partenerii se angajează la dialog, schimb de experiență și cooperare practică în urmărirea următoarelor obiective considerate fundamentale pentru edificarea unor instituții de apărare eficiente și responsabile democratic:

5.1. Instituirea unor aranjamente eficiente și transparente pentru control democratic asupra activităților de apărare, inclusiv legislației adecvate și măsurilor de coordonare, care să stabilească rolul legal și operațional și competențele instituțiilor-cheie în ramurile legislative și executive ale Guvernului;

5.2. Instituirea unor proceduri eficiente și transparente de promovare a implicării civile în dezvoltarea politicii de apărare și securitate, inclusiv participarea civililor în instituțiile guvernamentale de apărare, cooperarea cu organizațiile non-guvernamentale și aranjamente ce să asigure accesul adecvat al publicului la informații privind apărarea și securitatea;

5.3. Instituirea unui control legislativ și judiciar eficient și transparent asupra sectorului de apărare, inclusiv a unor aranjamente adecvate pentru desfășurarea procesului juridic, în ordinea stabilită;

5.4. Instituirea unor mecanisme și proceduri eficiente și transparente de evaluare a riscurilor la adresa securității și a unor cerințe naționale de apărare; dezvoltarea și menținerea capacităților accesibile și interoperabile ce să corespundă acestor cerințe și angajamente internaționale, inclusiv în cadrul Parteneriatului pentru Pace;

5.5. Instituirea unor măsuri eficiente și transparente pentru optimizarea administrării ministerelor și agențiilor cu competențe în probleme de apărare, precum și a structurilor de forță asociate, inclusiv a unor proceduri de promovare a cooperării între agenții;

5.6. Instituirea unor aranjamente și practici eficiente și transparente de asigurare a conformității la normele și practicile acceptate la nivel internațional, stabilite în sectorul de apărare, inclusiv controlul asupra exporturilor de tehnologie de apărare și echipament militar;

5.7. Instituirea unor structuri și practici de personal, eficiente și transparente, în cadrul forțelor de apărare, inclusiv instruire și educație, promovarea cunoștințelor de drept umanitar internațional, aranjamente pentru transparență în promovarea în funcție și avansarea în plan profesional, protecția drepturilor și libertăților civile ale membrilor forțelor armate;

5.8. Instituirea unor proceduri eficiente și transparente de finanțare, planificare și alocare de resurse în domeniul apărării;

5.9. Instituirea unei administrări eficiente, transparente și economic-viabile a cheltuielilor de apărare, ținând cont de rentabilitatea și viabilitatea macroeconomică; instituirea unor metode și politici, ce să facă față consecințelor socio-economice ale restructurării apărării;

5.10. Instituirea unor aranjamente eficiente și transparente în vederea asigurării unei cooperări internaționale eficiente și unor relații de bună vecinătate în chestiuni de apărare și securitate.

III. Mecanisme

6. Prezentul Plan de acțiuni va utiliza la maxim instrumentele și mecanismele existente EAPC și PpP. Planul individual de acțiuni al Parteneriatului (IPAP) și Procesul PpP de planificare și revizie (PARP) vor servi drept instrumente principale în realizarea obiectivelor PAP-DIB, iar PARP va fi adaptat în acest scop. Acest lucru ar putea include elaborarea unor obiective ale Parteneriatului ce să aibă tangențe cu PAP-DIB și să fie adaptate astfel, încât să corespundă necesităților și situației partenerilor concreți. Partenerii ce nu au decis să elaboreze un IPAP sau să participe la PARP, dar sunt dispuși să-și dezvolte în continuare niște instituții și forțe de apărare democratice pot să-și utilizeze pe deplin IPP, cu scopul de a profita de activitățile specifice, elaborate în acest domeniu de activitate al Parteneriatului. În cadrul EAPC/PpP pot fi elaborate și noi activități de cooperare multilaterală, inclusiv unele oferite de aliați și parteneri, ce să abordeze probleme comune relevante în implementarea obiectivelor PAP-DIB. În scopul realizării acestei inițiative, aliații și partenerii se vor baza pe experiența și învățămintele dobândite în cadrul Planului de acțiuni pentru aderare.

7. Secretariatul internațional va raporta periodic aliaților și partenerilor despre implementarea și dezvoltarea PAP-DIB și progresul general în realizarea obiectivelor PAP-DIB.

8. În cea mai mare măsură posibilă, activitățile multilaterale sponsorizate de NATO vor fi elaborate, după caz, în condiții de transparență și cooperare cu alte organizații internaționale, în special UE și OSCE.

9. Aliații și partenerii sunt invitați să susțină și/sau să contribuie la elaborarea și implementarea programelor și activităților în favoarea prezentului Plan. Ei trebuie să fie pregătiți să susțină elaborarea unor noi activități EAPC și PpP și să ofere asistență bilaterală adaptată, inclusiv inițiative de înfrățire și mentorat.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_21014.htm?selectedLocale=en

RAPORT

privind Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului

23 iunie 2004

Introducere

1. Planul de acțiuni al Parteneriatului împotriva terorismului (PAP-T) rămâne principala platformă pentru eforturile comune ale aliaților și partenerilor în lupta lor împotriva terorismului. PAP-T servește drept instrument util al NATO în facilitarea extinderii strategice a oferirii de servicii către parteneri, în special către cei din Asia Centrală și din Caucaz și drept un prim Plan de acțiuni orientat spre rezultate; contribuie la efortul general al NATO de a menține Parteneriatul activ și relevant în mediul actual de securitate.

2. Summit-ul de la Istanbul oferă posibilitatea de a revizui și impulsiona implementarea PAP-T, în contextul unei revizuirii mai largi a obiectivelor și priorităților de parteneriat, în raport cu toate amenințările și provocările la adresa securității euro-atlantice, inclusiv a terorismului.

3. În calitatea sa de document general, referitor la relațiile NATO cu partenerii și statele terțe, privind combaterea terorismului, PAP-T ar putea oferi un cadru pentru unele componente, asociate cu terorismul, ale unor inițiative noi, discutate în interiorul Alianței. Partenerii de Dialog Mediteranean, și alte state, pot participa la aceste inițiative, în funcție de caz. Actuala implementare a PAP-T poate fi îmbunătățită printr-o cooperare mai intensă cu organizațiile internaționale. În acest context, se oferă o serie de sugestii.

Dezvoltarea cooperării practice

4.1. Operațiuni și exerciții: succesul și înalta vizibilitate a Operațiunii Active Endeavour (OAE) a avut drept rezultat faptul că NAC a solicitat autorităților militare NATO să elaboreze un pachet de măsuri pentru implicarea Partenerilor EAPC, a celor din țările MD și a anumitor țări de contact în cadrul OAE și să ofere o Foaie de parcurs cu privire la modul de acțiune. Orice ofertă concretă din partea partenerilor EAPC către țările MD și țările de contact selectate va fi, după caz, supusă aprobării; la fel și măsurile concrete de sprijin. O astfel de implicare va adăuga consistență și vizibilitate luptei comune împotriva terorismului. Colectarea și schimbul de informații referitoare la navele suspecte este unul din domeniile posibile de cooperare, după cum se și stipulează în art. 16.1.2. al PAP-T. În consultare cu partenerii, autoritățile militare NATO analizează potențialele exerciții

în sprijinul PAP-T. Se preconizează că, începând din 2004, Programul de lucru al Parteneriatului va examina introducerea graduală a unor evenimente de instruire antiterorism, în special în calitate de blocuri adăugate la exercițiile deja planificate. În acest context, ar putea fi luată în considerație efectuarea unui exercițiu adaptat pentru participarea partenerilor la activități împotriva terorismului. Acest lucru va fi realizat în conformitate cu Articolul 16.2.5. al PAP-T, care permite participarea partenerilor la eventuale instruirii și exerciții legate de terorism. Autoritățile militare NATO pot fi mandatate să analizeze fezabilitatea acestei opțiuni.

Element de acțiune: autoritățile militare NATO trebuie să ofere sugestii cu privire la organizarea unui exercițiu antiterorism, luând în considerație decizia Alianței referitoare la participarea partenerilor la operațiunea Active Endeavour;

4.2. Securitatea și gestionarea frontierelor: Frontierele sunt primele linii de apărare împotriva terorismului. Cu diferite ocazii, o serie de state NATO și parteneri au remarcat necesitatea unor eforturi suplimentare în implementarea PAP-T, punându-se accent special pe aspectele relevante ale securității și gestionării frontierelor. Aspectelor relevante ale luptei împotriva traficului ilegal, ca parte a acestor eforturi, trebuie să se acorde suficientă atenție. În cadrul PpP, acele obiective ale Parteneriatului ce vizează securitatea frontierelor sunt abordate în PARP de țările interesate de această problemă. Procesul de frontieră de la Ohrida, inițiat de NATO, a demonstrat, de altfel, viabilitatea unei abordări conjugate de către organizațiile internaționale. Privitor la aplicarea acestei abordări în alte regiuni, precum Caucazul și Asia Centrală, se pot trage învățăminte din analiza experienței de la Ohrida privitoare la importanța cooperării practice și pragmatice și abordarea sistemică prin gestionarea integrată a frontierei. În acest sens, pentru explorarea posibilității de a aplica unele elemente ale acestui proces în alte regiuni, ar putea fi util un atelier de lucru cu partenerii de la Ohrida (OSCE, UE și Pactul de stabilitate pentru Europa de Sud-Est). Sugestiile Azerbaidjanului și Uzbekistanului de a se organiza întâlniri suplimentare după atelierul de lucru EAPC/SEEGROUP cu privire la gestionarea integrală a frontierelor, ce a avut loc la Tirana, în ianuarie 2004, trebuie privite ca parte a unei abordări funcționale, ce să susțină importanța globală a securității și gestionării frontierelor în combaterea terorismului.

Element de acțiune: secretariatul internațional trebuie să ofere asistență atelierelor planificate de Azerbaidjan și Uzbekistan;

4.3. Instruire: autoritățile militare NATO analizează actualmente eventuale activități de instruire în sprijinul PAP-T. Acestea ar putea include modificări la cursurile deja existente, deschise pentru parteneri la Școala NATO de la Oberammergau. Solicitarea concretă a Tadjikistanului de a oferi instruire gărzii de frontieră ar putea fi evaluată de către PMSC în conformitate cu Articolele 16.3.1 și 16.5.1

ale PAP-T. Ca și în cazul exercițiilor de la punctul 4.1, se prevede ca, începând din 2004, Programul de lucru al Parteneriatului să includă posibilități sporite de instruire antiterorism.

Element de acțiune: PMSC și autoritățile militare NATO trebuie să evalueze cererea Tadjikistanului de a oferi instruire gărzii sale de frontieră și alte posibilități de instruire, legate de lupta împotriva terorismului;

4.4. Obiectivele Parteneriatului: Articolul 16.2.2. al PAP-T stipulează că obiectivele Parteneriatului ce vizează îmbunătățirea capacităților partenerilor de a participa la activități de combatere a terorismului, vor fi identificate în PARP și vor fi comunicate și partenerilor ce nu participă la acest proces. Până în prezent, abordarea a presupus evidențierea unor obiective ale Parteneriatului, ce, mai curând vizează utilizarea împotriva terorismului a capacităților deja existente, decât crearea unor noi.

Element de acțiune: PMSC și partenerii vizați trebuie să acorde o atenție deosebită, pe durata procesului de revizie a obiectivelor Parteneriatului din 2004, acestor obiective ale Parteneriatului care încearcă să identifice capacități ce ar putea fi utilizate și împotriva terorismului;

4.5. Securitatea și amenințarea munițiilor, armelor de calibru mic și armamentului ușor: armele de calibru mic și armamentul ușor, inclusiv sistemele portabile de apărare aeriană (MANPADS), utilizate de către grupările teroriste și organizațiile criminale, provin, în mare parte, din stocurile excedentare nesecurizate ale forțelor armate naționale, precum și de la furnizorii de pe piețele negre de armament, din diversiuni și holdinguri private. Instrumentele PpP oferă un program amplu de măsuri practice complementare, incluzând contramăsuri și asigurarea depozitării, mânăuirii și distrugerii în siguranță a munițiilor, armelor de calibru mic și armamentului ușor, inclusiv sistemelor portabile de apărare aeriană (MANPADS) și altor rachete și lansatoare de grenade purtate pe umăr. Activitățile concrete, inclusiv vizitele experților cu scopul de a evalua procedurile de securitate și elabora planuri de distrugere, inclusiv eventuala utilizare a Fondurilor de încredere sunt o parte integrantă a activității în curs de desfășurare privind reforma apărării și restructurarea forțelor armate.

Element de acțiune: PMSC, luând în calcul și responsabilitățile altor organizații de resort, trebuie să facă astfel încât EAPC/PWP armonizat să identifice activități concrete în sprijinul PAP-T, cum ar fi seminare/ateliere de lucru și întrunirile PMSC cu partenerii, concentrate pe eforturi de contracarare a amenințărilor reprezentate de armele de calibru mic și armamentul ușor și sistemele portabile de apărare aeriană, inclusiv acțiuni menite să îmbunătățească securitatea aeronevelor și a aerodromurilor, și pe eforturile de a asigura o securitate adecvată, inclusiv depozitarea, transportul și distrugerea în condiții de siguranță. Trebuie

pus accent și pe „conștientizarea”, „înregistrarea”, „legislația privind controlul exportului” și „securitatea stocurilor”;

4.6. Schimburi de informații privind antiterorismul: După înființarea Unității de legătură pentru informații (ILU) s-a făcut schimb de cantități rezonabile de rapoarte informative. S-au organizat vizite ale agenților de legătură în diferite țări PpP, cu scopul de a oferi clarificări cu privire la obiectivele și activitățile ILU. Încă de la începuturile sale, ILU a avut un rol important în promovarea cooperării și comunicării cu partenerii. La începutul lunii martie 2003, s-a aprobat extinderea activităților ILU în țările Dialogului Mediteranean, care au semnat un acord de securitate și au fost autorizate de către Biroul de securitate NATO. Integrarea funcțiilor în domeniul terorismului ale ILU în cadrul Unității de informații împotriva amenințărilor teroriste (TTIU) care, din câte se așteaptă, va deveni operațională până la summit-ul de la Istanbul, va îmbunătăți, din câte se prevede, calitatea cooperării și va oferi un impuls pentru implementarea PAP-T.

Element de acțiune: Secretariatul internațional/Statul-major internațional și comisiile implicate trebuie să ia în considerație diferite modalități de îmbunătățirea a funcțiilor ILU;

4.7. Combaterea finanțării terorismului: S-au întreprins mai multe încercări de a aborda probleme legate de finanțarea terorismului. În cadrul atelierului de lucru de la Geneva dedicat combaterii finanțării terorismului s-a anunțat despre inițierea unei cooperări între state, sectorul privat și organizațiile internaționale, dar că aceasta trebuie consolidată în continuare. Este nevoie de o abordare complexă și interdisciplinară, la nivel național și internațional, Parteneriatul putând aduce o contribuție utilă, prin intermediul PAP-T, care sprijină și completează eforturile altor organizații internaționale direct implicate în această problemă. Colegiul de apărare NATO a preluat problema și, în octombrie 2004, va consacra un eveniment special aspectelor financiare și economice ale luptei împotriva terorismului. Un alt atelier de lucru, concentrat strict pe rolul sectorului privat, este deja proiectat de Elveția, pentru primăvara anului 2005.

Element de acțiune: Secretariatul internațional trebuie să sprijine pregătirea atelierului planificat;

4.8 Gestionarea consecințelor: S-a întreprins o activitate considerabilă în vederea sporirii capacităților naționale pentru a contribui la gestionarea consecințelor. S-au adoptat și s-au actualizat, deja de două ori, un Plan de acțiuni de planificare pentru situații de urgență civilă și un Plan de acțiuni pentru îmbunătățirea pregătirii civile în caz de eventuale atacuri împotriva populației cu substanțe chimice, biologice și radiologice. S-au atestat și realizări, precum inventarierea capacităților naționale și se muncește în continuare în mai multe domenii: facilitarea

mișcărilor transfrontaliere a transportului, gestionarea consecințelor unui atac cu arme de distrugere în masă sau protecția infrastructurilor critice, după cum s-a convenit în Planul de acțiuni CEP (Planificarea situațiilor de urgență civilă – n.n.). EADRCC a avut un rol crucial în progresul acestui domeniu. În lumina acestor progrese, ar trebui acordată atenție suplimentară consolidării rolului EADRCC. Trebuie de asemenea accentuată cooperarea civil-militară, răspunsul coordonat al statelor la solicitările de asistență și corelație cu EADRCC. În acest sens, sunt esențiale exercițiile de gestionare a consecințelor în vederea testării proceselor de luare a deciziilor și procedurilor operaționale. Trebuie acordată atenție, în funcție de caz, cooperării practice cu țările MD.

Elemente de acțiune:

a) SCEPC trebuie să urmeze Planul de acțiuni CEP, punând un accent special pe exercițiile de gestionare a consecințelor;

b) Grupului de apărare de nivel înalt pe probleme de proliferare i se propune să ia în considerație elaborarea unor sugestii privind implicarea adecvată a partenerilor în protecția împotriva atacurilor cu arme de distrugere în masă;

4.9. Seminarul politic EAPC despre terorism: În timpul reuniunii din 21 aprilie a ambasadorilor EAPC, câteva delegații și-au exprimat disponibilitatea de a organiza un seminar EAPC despre terorism, care ar putea servi drept continuare a seminarelor anterioare, consacrate acestui subiect. În cadrul unei asemenea seminar s-ar putea face bilanțul deja rezultatelor înregistrate, el putând servi drept platformă adecvată pentru discuții cu privire la implementarea elementelor de acțiune propuse în acest document. Elveția s-a oferit să găzduiască un astfel de seminar.

Element de acțiune: PC (Comitetul politic)/PMSC (Comitetul director politico-militar) trebuie să discute privitor la specificul seminarului politic despre terorism, luând în considerație oferta Elveției.

Extinderea participării

5. Implicarea suplimentară a partenerilor de Dialog Mediteranean (MD) în PAP-T: PAP-T prevede posibilitatea unei participări a partenerilor mediteraneeni la ateliere de lucru, seminare și alte activități, în funcție de caz. La 28-30 octombrie 2002, la Colegiul de apărare NATO (NADEFCOL) din Roma, a avut loc cea de-a cincea ediție a Seminarului internațional de cercetare MD, co-sponsorizat de Algeria. (Seminarul internațional de cercetare MD a analizat perspectivele securității în regiunea mediteraneană, în special în ceea ce ține de aspectele legate de terorism.) NADEFCOL este gata să continue organizarea, sub egida Comitetului militar (MC), a atelierelor de lucru, seminarelor și altor activități academice pe

teme ce vizează terorismul. Mai mult, cooperarea în domeniul combaterii terorismului sporește odată cu prelungirea mandatului Unității de legătură pentru informații al EAPC/PpP de a include țările MD, ce au semnat un acord de securitate cu NATO și au fost autorizate de către Biroul de securitate NATO. Posibilitatea implicării statelor MD în PAP-T ar putea fi exploatată în continuare.

Elemente de acțiune:

a) În timp ce, în perioada premergătoare summit-ului de la Istanbul, viitorul MD este încă discutat de către aliați, Secretariatul internațional ar trebui să întocmească o listă de propuneri de cooperare privind combaterea terorismului, deja realizată de către partenerii MD, care, la momentul potrivit, să fie abordată în cadrul PAP-T.

b) Țărilor MD, care nu au făcut încă acest lucru, trebuie să li se ofere din nou posibilitatea de a încheia un acord de securitate cu NATO, pentru a beneficia de pe urma participării depline la aceste activități.

6. Acordarea asistenței pentru cooperarea regională: Inițiativa Europei de Sud-Est (SEEI), înființată la inițiativa Alianței, este considerată drept o structură principală în domeniul cooperării regionale. Țările din regiune și aliații se reunesc pentru a discuta diverse probleme în cadrul acestei inițiative și în formatul Grupului director pentru cooperare în probleme de securitate în Europa de Sud-Est (SEEGROUP). SEEGROUP a lucrat anterior și la un proiect cu genericul *Compendiu de măsuri adoptate împotriva terorismului*, în prezent, discutându-se cu privire la proiectul *Intensificarea cooperării în lupta împotriva terorismului*, elaborat în conformitate cu obiectivele generale ale PAP-T. Importanța SEEGROUP derivă și din faptul că Serbia și Muntenegru și Bosnia și Herțegovina sunt incluse în el, și proiectul dat ar putea deveni un instrument util în promovarea cooperării cu aceste țări, în armonie cu lupta Alianței împotriva terorismului. Trebuie acordată atenție includerii acestor două țări în activități PAP-T, în funcție de caz.

Element de acțiune: PMSC trebuie să ia în considerație eventuala cooperare cu Serbia, Muntenegru, Bosnia și Herțegovina în activități PAP-T, în funcție de caz.

Îmbunătățirea cooperării cu alte instituții internaționale

7. Problemele ce vizează terorismul au devenit o parte importantă a dialogului structurat NATO cu alte organizații internaționale, inclusiv ONU, UE și OSCE. Cooperarea cu aceste organizații internaționale în cadrul PAP-T poate fi dinamizată printr-un nou set de activități. Pentru asemenea eforturi de cooperare, NATO va trebui să apeleze la avantajele sale comparative, în special la stabilirea standardelor de interoperabilitate și pregătirea unor forțe și capacități adecvate,

prin instruire și exerciții de nivel înalt, dar și la angajamentul față de valorile și solidaritatea comună în implementarea lor, precum și la rolul său de „facilitator” în domeniile în care ea nu are o responsabilitate primară, cum ar fi securitatea frontierelor și gestionarea consecințelor.

Element de acțiune: în măsura posibilităților, ar trebui invitați reprezentanții altor organizații internaționale, în special ONU, UE și OSCE, iar consilierea lor specializată – cerută la seminare și alte activități organizate în cadrul PAP-T;

7.1. NATO-ONU: ONU are un rol primordial în răspunsul comunității internaționale la terorism, iar NATO are angajamente de cooperare cu ONU în acest domeniu, în special cu Comitetul ONU de combatere a terorismului. PAP-T a fost prezentat Rezoluției Consiliului de Securitate ONU ca o primă contribuție la implementarea Rezoluției 1373. În strânsă coordonare cu Secretariatul Comitetului ONU de combatere a terorismului, aliații și partenerii ar putea sprijini implementarea Rezoluției 1373 prin:

- îmbunătățirea cooperării, după caz, în domeniile cărora PAP-T le poate conferi valoare: controlul frontierelor, dimensiunea economică și financiară a terorismului, terorismul asociat cu arme de distrugere în masă, controlul armelor, arme de calibru mic și armament ușor, pentru a reflecta prioritățile stabilite în Rezoluția 1373. Activitățile din aceste domenii ar putea fi special adaptate pentru a susține partenerii/țările MD, în limita mijloacelor și capacităților NATO, în îndeplinirea angajamentelor asumate în baza Rezoluției 1373:

- schimbul de informații cu Comitetul ONU în vederea combaterii terorismului în domeniile prioritare stabilite în Rezoluția 1373 și în alte rezoluții ONU, și reflectate în PAP-T, urmând procedurile stabilite pentru schimbul de informații;

- susținerea ratificării și încurajarea implementării Convențiilor ONU împotriva terorismului. Statele membre NATO și partenerii sunt încurajați să se asigure că se răspunde complet la toate cererile de informații adresate de către Comitetul ONU de combatere a terorismului. O matrice de verificare realizată de Secretariatul internațional ar putea ajuta la urmărirea progresului;

- schimbul de informații prin intermediul PAP-T în domeniile prioritare ale Comitetului ONU de combatere a terorismului, reflectate în PAP-T, ar putea fi realizat în cadrul atelierelor de lucru special concepute pentru a aborda aceste domenii prioritare, de exemplu, atelierul de la Geneva, din 27-28 noiembrie 2003, privind combaterea finanțării terorismului;

- căutarea posibilităților de intensificare a cooperării pe subiecte existente cu alte organizații ale ONU sau conexe, cum ar fi Agenția internațională pentru energie atomică (IAEA), Organizația mondială a sănătății (WHO) și Oficiul ONU pentru droguri și criminalitate.

Element de acțiune: Secretariatul internațional trebuie să urmărească atent cele cinci puncte de mai sus, în coordonare cu aliații și partenerii, prin intermediul comitetelor NATO în cauză;

7.2. NATO-UE: aliații și partenerii ar putea identifica o serie de domenii abordate în cadrul PAP-T, ce ar putea fi explorate în comun cu UE. Este important să se evite suprapunerea disfuncțională și să se meargă spre complementaritate.

Element de acțiune: Secretariatul internațional trebuie să propună activități PAP-T, selectate pentru un seminar co-sponsorizat de NATO-UE, în materie de terorism, fapt ce ar putea oferi o ocazie potrivită pentru declanșarea unei astfel de cooperări;

7.3. NATO-OSCE: activitățile de cooperare NATO-OSCE sunt deschise partenerilor. Cele cu privire la terorism includ activități de control al frontierelor, al sistemelor portabile de apărare aeriană (MANPADS), control al exporturilor de arme și al aspectelor economice și financiare ale terorismului. În special, activitățile legate de controlul frontierelor, după cum s-a descris în punctul 4.2., pot fi explorate în continuare în comun cu OSCE.

Element de acțiune: Secretariatul internațional trebuie să includă elementele de mai sus în cadrul discuțiilor cu personalul OSCE;

7.4. NATO-EUROCONTROL: cooperarea cu EUROCONTROL va continua în cadrul elaborării procedurilor civil-militare de trafic aerian în lumina noului mediu de securitate, inclusiv luarea în considerație a eventualelor modalități de reducere a riscurilor amenințărilor provocate de sistemele portabile de apărare aeriană la adresa aviației civile și militare.

Element de acțiune: Grupul de coordonare a securității gestionării traficului aerian al NATO/EUROCONTROL, în comun cu NATO/EUROCONTROL sub auspiciile Comitetul NATO de control al traficului aerian (NATMC) trebuie să analizeze modalitățile privind implementarea Articolului 16.2.3. din cadrul PAP-T;

7.5 Cooperarea cu alte organizații regionale și subregionale: aliații și partenerii cooperează în diverse foruri în domeniul antiterorismului în afară de principalele organizații internaționale menționate mai sus, un exemplu concludent fiind Biroul coordonatorului special al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est. Atât componența acestor organizații regionale și subregionale, cât și abordarea lor în cadrul activităților antiteroriste ar putea varia în funcție de natura organizației și zona geografică în care acestea activează. Prin urmare, ar fi util să se facă schimb de informații cu privire la activitățile lor ca un prim pas în evaluarea posibilităților de cooperare.

Element de acțiune: aliații și țările partenere sunt încurajați să facă schimb de opinii cu privire la activitățile organizației regionale și subregionale implicate

în lupta împotriva terorismului. Posibilitățile de cooperare trebuie să fie luate în considerație în urma acestor schimburi.

Îmbunătățirea mecanismelor de asistență

8. Elaborarea unui mecanism de mentorat: după cum s-a stabilit în Articolul 16.5.3. al PAP-T, aliații ar putea dezvolta și mai mult Conceptul de mentorat, ca mecanism pentru schimbul de experiență și, prin urmare, pentru susținerea implementării. Atelierul de lucru din Marea Britanie, din decembrie 2003, este un exemplu elocvent de promovare a mecanismului de mentorat; în cadrul lui țările Europei de Sud-Est au fost informate cu privire la obligațiile impuse de convențiile ONU de combatere a terorismului și cu privire la procesul de implementare a acestora în Marea Britanie. Aliații și partenerii pot prelua conducerea în inițiative similare, prin sponsorizarea conferințelor/seminarelor/atelierelor de lucru ce vizează tema terorismului, pentru a face schimb de experiențe.

Element de acțiune: PC/PMSC trebuie să discute despre cele mai potrivite domenii legate de această abordare și calea de urmat.

9. Monitorizare și coordonare: PAP-T rămâne principala platformă pentru eforturile comune ale aliaților și partenerilor în lupta lor împotriva terorismului. Ședințele comune ale PC și PMSC rămân principalul forum pentru inventarierea implementării PAP-T și pentru orice discuții cu privire la Planul de acțiuni.

Cu toate acestea, având în vedere varietatea tot mai mare a activităților de la lansarea PAP-T, inclusiv activitățile suplimentare ce ar putea decurge din acest document și alte inițiative curente, trebuie să se urmărească dacă se utilizează deja în mod optim gama de „mecanisme EAPC/PpP, în conformitate cu principiile incluziunii și auto-diferențierii...” (Articolul 12 al PAP-T), sau dacă trebuie examinată posibilitatea elaborării unor mecanisme noi. Aceste mecanisme ar putea, de exemplu, oferi informații în cadrul ședințelor comune ale PC și PMSC în format EAPC, în baza unor schimburi mai sistematice între aliații și partenerii interesați, precum și în baza unei varietăți mai largi a expertizei cu privire la antiterorism, pentru a crea o dinamică suplimentară și a evita suprapunerea. Crearea unui grup de lucru ad-hoc a fost menționată drept una din modalitățile de avansare în procesul de schimburi mai sistematice între aliații și partenerii interesați. Și din această perspectivă, elaborarea mecanismului Fondului de încredere trebuie urmărită cu grijă.

La nivel tehnic, PRIME s-ar putea dovedi și el un instrument auxiliar util pentru inventarierea activităților legate de PAP-T. În prezent, PRIME este supus actualizării, pentru a deveni un instrument electronic de gestionare al tuturor programelor de cooperare NATO, orientate spre evenimente. Armonizarea Planului

de acțiuni EAPC și Programului de lucru al Parteneriatului prevede crearea unei zone de cooperare sub genericul *Reacție împotriva terorismului*, care va sprijini toate activitățile EAPC și PWP ce aparțin PAP-T. Mai mult ca atât, noile funcționalități ale PRIME trebuie să fie utilizate pe deplin pentru a face un bilanț al activităților întreprinse, pentru a colecta evaluări cu privire la rezultatele obținute și pentru a obține indicații cu privire la prioritățile viitoare corespunzătoare.

Element de acțiune: PC/PMSC trebuie să evalueze mecanismele de continuare necesare pentru implementarea PAP-T, inclusiv prezentând o analiză neoficială anuală și o ședință de informare, ce urmează a fi organizate la Cartierul General NATO, cu participarea experților aliați și parteneri în combaterea terorismului, eventual, în tandem cu un eveniment similar organizat de către Biroul de securitate NATO.

Resurse

10. Orice exercițiu privind îmbunătățirea implementării PAP-T trebuie să țină cont de deficitul de resurse umane și financiare din cadrul Secretariatului internațional/Statului-major internațional.

Recomandări

11. Consiliului Nord-Atlantic i se propune:

- să aprobe prezentul raport;
- să accepte elementele de acțiune și să solicite implementarea acestora de către comisiile și organizațiile competente;
- să accepte a prezenta raportul de față la NAC, în cadrul sesiunii șefilor de state și guverne, la Istanbul, pentru a fi aprobat;
- să consimtă a transmite raportul ambasadurilor EAPC pentru aprobare;
- să accepte a include prezentul raport în documentele înaintate spre aprobare de către șefii de state și guverne ai EAPC, la Istanbul.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_21016.htm?selectedLocale=en

Politica Fondului de încredere NATO/PpP

9 iunie 2009

Scop și domeniu de aplicare

1. Fondul de încredere s-a dovedit a fi un instrument eficace al Parteneriatului pentru Pace (PpP). Politica Fondului de încredere are două prerogative: să ajute statelor partenere PpP să-și distrugă stocurile de mine terestre antipersonal (APL), munițiile în exces, munițiile neexplodate, armele de calibru mic și armamentul ușor (SALW); să acorde țărilor partenere asistență în gestionarea consecințelor reformei apărării. Acestea pot include, dar nu se limitează doar la, proiecte de promovare a reformei civile și democratice a forțelor armate, recalificarea personalului militar, conversia bazelor militare și promovarea unei planificări și bugetări eficiente a apărării sub control democratic. Toate inițiativele se vor desfășura în bază de proiecte. În privința proiectelor de distrugere a minelor terestre antipersonal (APL), prioritate se va acorda țărilor semnatare ale Convenției de la Ottawa. În funcție de caz, în situațiile în care o flexibilitate mai mare ar putea permite și o eficiență mai mare, nu se va putea exclude posibilitatea stabilirii unui Fond de încredere pentru mai multe proiecte conexe, cu condiția asigurării responsabilității fiscale.

2. Politica Fondului de încredere poate fi, de asemenea, folosită pentru a oferi asistență țărilor din cadrul Dialogului Mediteranean (MD) și Inițiativei de cooperare de la Istanbul (ICI), după cum s-a aprobat, la Istanbul, de către șefii de state și guverne.

Elaborarea propunerilor de proiect

3. Statele sunt responsabile de elaborarea propunerilor și de prezentarea lor către celelalte state EAPC. Decizia privind permisiunea de creare a unui Fond de încredere este o prerogativă ce aparține doar aliaților. Proiectele de distrugere vor include numărul și tipul minelor, munițiilor sau armelor de calibru mic și armament ușor (SALW), metoda de distrugere și evaluarea costurilor. Proiectele de gestionare a consecințelor reformei apărării vor include o descriere a activităților ce urmează a fi întreprinse și rezultatele ce trebuie obținute. Propunerea trebuie să stabilească, de asemenea, modul de implementare și verificare a proiectului și să includă un plan financiar și de comunicare. Poate fi necesară și o evaluare ecologică, în funcție de indică domeniul de aplicare al proiectului și să consulte lista inclusă.

4. Propunerea de proiect va identifica un agent de executare, responsabil de implementarea aspectelor tehnice și financiare ale proiectului.

5. Chiar dacă reprezentantul NATO poate oferi consiliere și îndrumare, statelor le revine responsabilitatea să decidă ce idei vor fi dezvoltate și prezentate sub formă de propuneri de proiecte.

Rolul statelor

6. Statele sunt responsabile de sponsorizarea și elaborarea propunerilor concrete de proiecte. Se preconizează ca statele-gazdă sau parteneri din cadrul Dialogului Mediteranean și a Inițiativei de cooperare de la Istanbul, care vor beneficia direct de proiectul propus, să participe activ în acest proces.

7. Pentru fiecare proiect va fi desemnat un stat-conducător, care să identifice eventualeii contribuitori și să ghideze proiectul prin diversele lui etape de dezvoltate, inclusiv prezentarea în fața PMSC, în format EAPC/PpP. Se acceptă mai mult de un stat conducător. Statul conducător este responsabil de selectarea unui agent de executare, completarea unui contract de management financiar și a unui contract de executare. Statul conducător poate angaja un reprezentant pentru activitățile cotidiene și/sau vizite pe teren în contextul proiectului, inclusiv elaborarea unui studiu de fezabilitate și a unei propuneri de proiect.

8. Statului conducător și țării-gazdă li se propune să informeze PMSC în format EAPC/PpP cu privire la progresul proiectului PpP și să realizeze un raport scris final la încheierea proiectului PpP. În cazul unui proiect al Fondului de încredere într-o țară MD, informațiile vor fi furnizate PMSC și Grupului de cooperare mediteraneană (MCG). Pentru o țară din cadrul ICI, vor trebui elaborate mecanisme corespunzătoare.

9. După caz, cu aprobarea PMSC și informând adecvat comitetele relevante (PC, MCG, ICIG), proiectele Fondului de încredere PpP pot fi administrate și de un stat partener PpP sau de un alt stat partener.

Contribuitori

10. Proiectele sunt finanțate pe baze voluntare. Nu există o finanțare comună NATO pentru aceste proiecte. Orice stat sau organizație poate contribui cu resurse pentru un anumit proiect. Acestea poate include finanțare, echipamente sau contribuții de altă natură, după cum se prevede în propunerea de proiect. Contribuțiile din partea țărilor de contact trebuie supuse unor norme și proceduri adoptate de Consiliu cu privire la relațiile Alianței cu aceste țări. În cazul unor contribuții din partea organizațiilor internaționale, statul conducător va informa aliații cu privire la potențialele surse de finanțare pentru un anumit proiect al Fondului de încredere PpP. Dacă nu există obiecții, statul conducător va continua să dezvolt

te respectivul proiect. Contribuțiile vor fi stabilite în contractul de management financiar, elaborat de către statul conducător. Acesta va identifica cotele-părți de finanțare și alte contribuții. Contributorii la un proiect vor livra cota lor financiară convenită într-un cont administrat fie de Departamentul de management executiv (control financiar), fie de NAMSA (Agenția NATO de aprovizionare și întreținere – n.n.).

11. Contribuțiile țării-gază parteneră/MD/ICI vor fi stabilite în propunerea de proiect și în contractul de management financiar. Se scontează că țara-gază parteneră/MD/ICI va oferi asistența maximă în limita mijloacelor disponibile. Aceasta va include, dar nu se va limita la, garanția că fondurile și echipamentul vor intra în țară fără să fie impozitate și asistența la vamă sau cu privire la vize oferită personalului responsabil de executarea proiectului. Ar putea include și contribuții în natură, cum ar fi spații de birou, mijloace de transport și servicii de traducere.

Rolul comitetelor

12. PMSC este organismul NATO responsabil de oferirea de consultanță politică referitoare la implementarea prezentei politici pentru NAC. Propunerile de proiecte, care includ principalii parametri prevăzuți la alineatele 3 și 4 de mai sus, vor fi transmise, la o etapă timpurie, PMSC de către statul conducător, pentru a fi evaluate în lumina prezentei politici.

13. Propunerile de proiect vor fi prezentate și discutate la o reuniune specială a PMSC în format EAPC/PpP și consolidate de către experți. În cadrul PMSC în format EAPC/ PpP, statele pot iniția un dialog și un schimb de opinii la etapa de elaborare a unei propuneri.

14. Într-o țară MD, informațiile privind proiectul Fondului de încredere pot fi furnizate către MCG odată cu depunerea propunerii de proiect la PMSC. În cazul ICI, urmează a fi elaborate mecanisme corespunzătoare.

Rolul Secretariatului internațional al NATO

15. În cadrul Secretariatului internațional, Departamentul afaceri politice și politică de securitate (PASP) poate facilita elaborarea propunerilor de proiecte prin oferirea de consiliere și orientare, inclusiv identificând eventuale state conducătoare pentru anumite proiecte concrete. Acest proces ar putea include întâlniri prealabile la Cartierul General NATO și în capitale. Totuși, responsabilitatea de a decide ce idei vor fi dezvoltate într-o propunere de proiect, pentru prezentare în cadrul comitetelor NATO, le revine statelor.

16. PASP va coordona cu alte departamente și agenții ale Secretariatului internațional, după necesitate – în special cu Departamentul investiții de apărare, Departamentul diplomație publică și NAMSA. PASP va coordona cu Statul-major internațional și cu autoritățile militare NATO și, după caz, va asigura transparența și evitarea dublării cu alte organizații internaționale. PASP va informa agentul de executare și alte departamente ale Secretariatului internațional cu privire la schimbările în formatul PMSC EAPC/PpP și va servi drept punct de contact general al Secretariatului internațional pentru fiecare proiect.

17. Departamentul diplomație publică va susține elaborarea și dirijarea aspectelor ce vizează comunicarea propunerilor de proiect. Planul de comunicare trebuie să vizeze conștientizarea de către public a proiectelor Fondului de încredere și a modului în care acestea susțin obiectivele de cooperare. Statul conducător și agentul de executare trebuie să utilizeze la maxim instrumentele și mecanismele naționale și NATO deja existente, inclusiv site-ul NATO/PpP, în calitate de mijloc important de diseminare a informației și de asigurare a transparenței.

Managementul financiar

18. Departamentul management executiv (control fiscal) va revizui aspectele financiare ale propunerii de proiect, acordând consiliere, după caz. Proiectele vor fi organizate astfel încât să reducă operațiunile financiare și administrative ale Secretariatului internațional. De exemplu, statul conducător va selecta și va contracta un agent de executare, ce va efectua activitățile autorizate de proiect. Orice conferință ori seminar organizat în cadrul proiectului vor cădea în responsabilitatea financiară și administrativă a statelor.

19. Contractul de management financiar trebuie semnat de către statul conducător și Departamentul management executiv (control fiscal). El va include detalii privitoare la suma ce urmează să fie plătită, angajamentul financiar al fiecărui contribuabil, numărul de plăți și numărul de cont. Contribuțiile individuale ale națiunilor sunt planificate în anexe aparte pentru fiecare țară (sau echivalentul lor). Acest lucru permite statelor donatoare să se alăture proiectului într-un mod non-birocratic, chiar și după semnarea acordului. Departamentul management executiv (control fiscal) va concentra fondurile într-un cont separat pentru fiecare proiect. Aranjamentele de contabilitate și audit vor fi determinate și stabilite în contractul de management financiar. Deoarece Departamentul management executiv (control fiscal) nu poate transfera fonduri către agentul de executare doar în temeiul angajamentelor, statele donatoare trebuie să se ocupe de transferul banilor de îndată ce au fost făcute angajamentele, pentru a permite implementarea

fără probleme a proiectului. Fondurile neutilizate într-un anumit proiect vor fi returnate, proporțional, părților contribuitoare de către Departamentul management executiv (control fiscal).

Agentul de executare

20. Statul conducător este responsabil de identificarea unui agent de executare. Acesta va semna un Acord cu agentul ales și cu agentul de executare. Agentul de executare va fi responsabil de aspectele tehnice și financiare ale proiectului, care includ: pregătirea expunerii solicitărilor, circulația ofertelor, revizuirea și acordarea contractelor în susținerea proiectului. Agentul de executare va prezenta statului conducător rapoarte periodice privind implementarea proiectului. Agentul de executare va fi responsabil și de autorizarea plăților.

Rolul NAMSO și NAMSA

21. Organizația NATO de întreținere și aprovizionare (NAMSO) este gata să considere NAMSA drept agent de executare pentru proiectele Fondului de încredere, care, în linii generale, se încadrează în mandatul actului său constitutiv și intră în competența și expertiza Agenției. Pe lângă asistența oferită în calitate de agent de executare, NAMSA poate oferi sugestii tehnice referitoare la probleme concrete, precum:

- audit tehnic și auditul calității, al propunerilor și planurilor;
- pregătirea și/sau auditul dărilor de seamă asupra activității;
- sugestii privind atribuirea contractului;
- pregătirea asigurării calității;
- verificare și certificare.

22. Cooperarea între NAMSO și statele PpP se realizează în cadrul legal al unui Memorandum de înțelegere și al unui acord concret, pentru un proiect al Fondului de încredere. Pentru susținerea proiectelor MD se vor elabora aranjamente similare. În cazul ICI, urmează să se elaboreze mecanisme corespunzătoare. Plata pentru serviciile NAMSA se calculează pe baza recuperării costurilor. Aceste costuri vor fi incluse în propunerea de proiect.

23. În cazurile în care NAMSA are calitatea de agent de executare, ea poate furniza asistență financiară similară cu serviciile oferite de către Departamentul management executiv (control fiscal).

Etape reprezentative pentru elaborarea unei propuneri de proiect în cadrul politicii Fondului de încredere NATO/PpP

Etapa pregătitoare

- Întâlniri între delegații la Secretariatul internațional de la Bruxelles și în capitale (susținute de experți, dacă este necesar) pentru a confirma informațiile și, dacă se dorește, pentru a elabora un studiu de fezabilitate.
- După studiul de fezabilitate, statul-conducător va prezenta la PMSC o notă informativă, în care să indice parametrii principali (a se vedea Lista de verificare din Anexa 2) cu privire la posibilul Fond de încredere.

Pasul I

- Statele informează PMSC în format EAPC/PpP despre interesul de a elabora o propunere. În cazul unui proiect al Fondului într-o țară MD, informațiile vor fi furnizate la MCG, concomitent cu depunerea propunerii de proiect la PMSC. În cazul ICI, urmează a fi elaborate mecanisme corespunzătoare. După caz, odată cu aprobarea de către PMSC și informarea comitetelor relevante (PC, MCG, ICIG), proiectele PpP pot fi conduse de către un stat partener PpP sau un alt stat partener.
- Statele interesate se întâlnesc pentru a se consulta și a elabora o propunere, schițând aspectele tehnice și financiare (se recomandă participarea a cel puțin un stat NATO și un stat partener).
- Elaborarea propunerii.
- Statul conducător urmează să elaboreze o variantă detaliată a propunerii, activitate desfășurată de către statul conducător, grupul de experți sau agentul de executare propus.
- Analiza propunerii de către Secretariatul internațional, inclusiv de către Departamentul management executiv (control financiar).
- Analiza NAMSA referitoare la aranjamentele financiare și tehnice, după caz.
- Identificarea agentului de executare.

Pasul II

- Transmiterea propunerii și ședința PMSC în format EAPC/PpP (1 sau 2 reuniuni, după necesitate). În cazul unui proiect al Fondului de încredere într-o țară MD, informațiile vor fi furnizate către PMSC și MCG. În cazul ICI, urmează a fi elaborate mecanisme adecvate.

- Statul conducător modifică propunerea, după necesitate.
- Statele ce contribuie convin asupra cotizațiilor și semnează contractul de management financiar.
- Aviz pentru statele ce și-au confirmat aranjamentele.
- Cerere de contribuții financiare pentru a finanța implementarea.

Pasul III

- Contribuții acordate în conformitate cu contractul de management financiar.
- Formularea necesităților și cererilor de oferte de către agentul de executare.
- Implementarea proiectului de către agentul de executare.
- Raport prezentat către PMSC în format EAPC/PpP de către statul conducător. În cazul unui proiect al Fondului de încredere într-o țară MD, informațiile vor fi furnizate către PMSC și MCG. În cazul ICI, urmează a fi elaborate mecanisme corespunzătoare.
- Verificarea distrugerii (în funcție de proiect).

Pasul IV

- Agentul de executare raportează Departamentului management executiv (control financiar) despre finalizarea proiectului și validarea financiară.
- Statul prezintă PMSC în format EAPC/PpP un raport privind încheierea proiectului. În cazul unui proiect al Fondului de încredere într-o țară MD, informațiile vor fi furnizate către PMSC și MCG. În cazul ICI, urmează a fi elaborate mecanisme corespunzătoare.
- Statul conducător transmite raportul final contribuitorilor, inclusiv returnând fondurilor neutilizate.

Anexa 2

Listă de verificare pentru statele ce elaborează o propunere de proiect pentru Fondul de încredere

- Propunerile trebuie elaborate de către cel puțin două state. Unul dintre acestea va fi statul-gazdă partener/MD/ICI, care va beneficia direct de pe urma proiectului propus.
- Se identifică statul conducător. În funcție de caz, cu aprobarea PMSC și cu informarea comitetelor relevante (PC, MCG, ICIG), proiectele PpP pot fi conduse și de un stat partener PpP sau un alt stat partener.
- Propunerea trebuie să identifice un agent de executare (NAMSA sau altele).

- Descrierea proiectului, de exemplu, un proiect de distrugere – trebui să includă numărul, tipul și localizarea minelor terestre antipersonal (APL), munițiilor și armamentului de calibru mic și ușor (SALW) ce urează să fie distrus, starea minelor și munițiilor, dacă acestea pot fi mutate sau transportate în condiții de siguranță, descrierea metodei propuse de distrugere; proiectele de susținere a țărilor partenere în gestionarea consecințelor reformei apărării trebuie să includă descrierea capacităților ce urmează a fi dezvoltate – să includă inițiative de promovare a reformei civile și democratice a forțelor armate, recalificare a personalului militar, conversie a bazelor militare și promovarea planificării și bugetării eficiente a apărării sub control democratic.

- Considerente ecologice (după caz).

- Descrierea cadrului de management pentru supravegherea implementării, inclusiv punctului de contact din cadrul statului conducător și agentului de executare.

- Evaluarea costurilor totale.

- Planul financiar detaliind toate aspectele legate de finanțare, inclusiv costurile, sursa de fonduri, suma și modul în care se vor face plățile.

- Punctul de contact pentru toți contribuitorii.

- Identificarea unei autorități competente pentru autorizarea plăților.

- Detalii de implementare; în cadrul planurilor de distrugere ele trebuie să includă detalii cu privire la verificarea nimicirii.

- Planul de comunicare.

- Program cu termene limite pentru finalizare.

Sursa: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_57702.htm?selectedLocale=en

Cadrul politic-militar pentru implicarea Partenerilor în operațiuni sub egida NATO

20 noiembrie 2010

Scopul

1. La summit-ul de la Lisabona din 2010, șefii de state și guverne NATO au accentuat că ei apreciază contribuțiile statelor partenere la operațiunile și misiunile conduse de NATO. Aceste contribuții demonstrează angajamentul partenerilor de a promova, alături de NATO, securitatea și stabilitatea internațională în conformitate cu principiile dreptului internațional și prevederile Cartei Organizației Națiunilor Unite. Șefii de state și guverne au convenit să revizuiască și să actualizeze Cadrul politic-militar pentru operațiunile conduse de NATO din 1999.

2. În conformitate cu Conceptul strategic al NATO și Declarația summit-ului de la Lisabona din 2010, prezentul document stabilește un rol structural pentru partenerii de operațiuni NATO, care formalizează modalitățile lor de participare la conturarea strategiei și deciziilor, de la planificare până la faza de executare a operațiunilor actuale și viitoare conduse de NATO, la care aceștia contribuie. Acest cadru înlocuiește versiunea aprobată de șefii de state și guverne EAPC, la summit-ul de la Washington, în 1999.

Domeniu

3. Acest Cadru politico-militar stabilește principiile fundamentale, procedurile, modalitățile și alte îndrumări pentru implicarea partenerilor în consultările politice și în procesul decizional, atât în planificarea operațiunilor, cât și în aranjamentele de comandă. El vizează participarea partenerilor de operațiuni la operațiunile conduse de NATO. Cadrul a fost elaborat în strânsă consultare cu actualii parteneri de operațiuni NATO, pentru a reflecta evoluțiile semnificative, învățămintele și progresul înregistrat în ultimii ani, privind implicarea în operațiunile conduse de NATO.

Potențialii parteneri de operațiuni și parteneri de operațiuni

Definiție

4. Operațiunile conduse de NATO sunt definite ca operațiuni ce utilizează structurile militare ale NATO și încorporează contribuții din partea partenerilor de operațiuni, desfășurate sub autoritatea Consiliului Atlanticului de Nord. Calitatea de partener de operațiune revine țării ce contribuie cu forțe/capacități la o operațiune condusă de NATO sau o susține în alte moduri acceptate oficial de

NAC, pe baza sugestiilor politico-militare, drept contribuție. Această recunoaștere poate avea loc la oricare dintre etapele unei operațiuni descrise în punctul 7 de mai jos. Înainte de a fi recunoscute în calitate de partener de operațiuni, țărilor dispuse să contribuie la o operațiune condusă de NATO li se pot recunoaște, de către NAC, dreptul de potențiali parteneri de operațiuni. Această recunoaștere nu afectează acceptarea ulterioară ca partener de operațiuni. Ea nu exclude posibilitatea ca alte țări decât cele recunoscute anterior ca potențiali parteneri de operațiuni să fie acceptate drept parteneri de operațiuni.

Condiții de recunoaștere oficială

5. Abilitatea partenerilor de a opera împreună cu forțele aliate și abilitatea autorităților militare NATO de a evalua o capacitatea de a contribui va avea o importanță majoră în determinarea interoperabilității și a amplitudinii potențialei lor contribuții. Cooperarea practică dintre NATO și parteneri în activitățile de instruire și exerciții are o valoare deosebită în pregătirea pentru operațiunile conduse de NATO, iar partenerii sunt încurajați să profite de orice posibilitate pentru a-și intensifica interoperabilitatea cu forțele NATO, utilizând, când este cazul, instrumentele de parteneriat NATO.

6. NAC va avea rolul decisiv în recunoașterea unei țări non-NATO drept partener de operațiuni, pentru o anumită operațiune, în baza recomandărilor Comitetului militar, după îndeplinirea cu succes a următoarelor măsuri solicitate:

- o scrisoare oficială de intenție din partea țării dispuse să ofere o contribuție în sprijinul unei operațiuni conduse de NATO;
- recunoașterea provizorie de către NAC a respectivei țări în calitate de potențial partener de operațiuni;
- încheierea unor aranjamente adecvate de securitate cu un potențial partener de operațiuni pentru a permite schimbul de informații operaționale secrete;
- încheierea unor aranjamente de participare și financiare detaliate cu potențialul partener de operațiuni;
- semnarea, dacă este necesar, a unui memorandum tehnic de înțelegere între autoritățile militare relevante ale NATO și cele ale potențialului partener de operațiuni;
- autorizarea de către SHAPE a contribuției potențialului partener de operațiuni.

Forme și etape de implicare

7. În ceea ce ține de implicarea într-o anumită operațiune a unui partener de operațiuni și, după caz, a unui potențial partener de operațiuni, se pot distinge trei etape mari: indicii și avertismente cu privire la o criză potențială sau reală; evalua-

rea situației de criză și elaborarea unei opțiuni de răspuns; planificarea, executarea și tranziția. La diferite etape, va fi necesar să se facă diferența între partenerii de operațiuni și potențialii parteneri de operațiuni. Detalii cu privire la procesul de implicare a partenerilor în fiecare dintre aceste etape sunt prezentate în Anexa 1, care reflectă abordarea NATO privind gestionarea crizelor ce implică șase etape.

Procesul decizional

Consultare și elaborarea deciziei

8. Consultarea, cooperarea și transparența deplină cu partenerii de operațiuni și, după caz, cu potențialii parteneri de operațiuni, în toate aspectele relevante ale operațiunii, de-a lungul întregului ciclu al desfășurării acesteia, sunt o parte fundamentală a implicării lor în operațiuni. Consultările vor lua forma unor întruniri periodice, în organele militare și politice adecvate, inclusiv în Comitetul militar și la nivelul de Consiliu.

9. Partenerii de operațiuni vor fi luați în considerație și li se va oferi posibilitatea să-și prezinte opiniile asupra tuturor aspectelor relevante și vor fi implicați pe deplin în discutarea documentelor, în special a conceptelor de operațiuni, planurilor de operațiuni, regulilor de luptă și a revizuirilor acestora, precum și a revizuirilor periodice a misiunilor, înainte de începerea procesului de luare a deciziilor în cadrul Comitetului militar sau NAC, după caz, după cum se stipulează în punctul 12 de mai jos. În plus, partenerii de operațiuni vor avea acces și vor fi invitați să contribuie la întrunirile relevante privind lecțiile învățate. Personalul politic și militar al NATO va menține, la toate nivelurile, legături neoficiale periodice, adecvate și active, cu toți partenerii de operațiuni.

10. Întrunirile pentru discutarea unei operațiuni în curs de desfășurare cu implicarea partenerilor de operațiuni vor fi convocate în formatul corespunzător operațiunii (de exemplu, KFOR, ISAF). Aliații pot delibera asupra oricărei probleme doar în format restrâns, în cadrul Alianței. În aceste cazuri, partenerii de operațiuni vor fi informați în mod adecvat, cât mai curând posibil.

11. Schimbul de informații și distribuirea documentelor se vor realiza, cât mai curând posibil, pentru a le acorda partenerilor de operațiuni timp suficient pentru comentarii și propuneri pe tot parcursul procesului. De regulă, documentele cu privire la aspectele operaționale se transmit aliaților și partenerilor de operațiuni în același timp.

Luarea deciziilor

12. Deși partenerii de operațiuni sunt pe deplin implicați în procesul de elaborare a deciziilor schițate în punctele 8-11, NAC își păstrează responsabilitatea finală în luarea deciziilor. Etapele procedurale, urmate pentru a ajunge la o decizie, reflectă procesul elaborat pentru contributorii ISAF și KFOR. Acesta se bazează pe trei etape consecutive:

- aprobarea provizorie a unei decizii de către aliați,
- asocierea oficială a partenerilor de operațiuni cu decizia respectivă,
- aprobarea finală de către aliați.

13. Un asemenea proces de luare a deciziilor poate fi efectuat în cadrul organismelor militare și politice corespunzătoare, inclusiv în cadrul Comitetului militar și la nivel de Consiliu. Sincronizarea ultimelor două etape ale acestui proces poate fi raționalizată, dacă partenerii de operațiuni au fost implicați pe deplin în elaborarea documentelor în care s-au formulat schițele deciziilor. De exemplu, pe durata întrunirilor ministeriale sau a summit-elor NAC, s-ar putea ca acordul de asociere la o decizie al partenerilor de operațiuni să aibă loc în același timp cu aprobarea finală a Alianței.

Pre-criză și post-criză

14. Într-o încercare de a extinde și a intensifica, după caz, consultările politice între aliați și parteneri și alte țări, în conformitate cu decizia NAC, în timpul unei etape pre-criză, unei crize în curs de desfășurare și unei etape post-criză, vor fi necesare schimburi de informații sau, după caz, date de spionaj, cu scopul de a evalua unde și când pot apărea crizele și cum pot fi ele prevenite cel mai bine, precum și consultarea cu privire la învățămintele obținute în timpul crizelor anterioare.

15. În acest scop și în baza deprinderilor consolidate de consultări și cooperare, stabilite în formatele KFOR și ISAF, reuniunile NAC, ale Comitetului militar și altor comitete relevante, implicate în gestionarea crizelor și operațiunilor, ar putea avea loc în formatul „28 + n”, după caz.

Analiză

16. Cadrul politico-militar privind implicarea partenerilor în operațiuni conduse de NATO va fi revizuit și actualizat în strânsă colaborare cu partenerii, în special cu cei implicați în operațiuni, dacă și când o vor impune noile evoluții.

Mecanismele de implementare a Cadrului politico-militar din 2011, înainte de/și în timpul tuturor etapelor unei crize

1. Partenerii de operațiuni și, după caz, potențialii parteneri de operațiuni vor fi invitați să joace un rol structural în modelarea strategiei și deciziilor în operațiunile conduse de NATO, la care ei contribuie sau la care și-au exprimat disponibilitatea de a contribui. Mai jos sunt prezentate etapele succesive ale procesului de gestionare a crizelor, precum și modalitățile de asociere a partenerilor.

A. Indicii și avertismente cu privire la o criză potențială sau reală

2. La această fază, NAC va lua în considerație consultarea partenerilor relevanți și, dacă este necesar a altor țări. Accentul se va pune pe schimbul de informații și de evaluări.

B. Evaluarea situației de criză și elaborarea unei opțiuni de răspuns

3. În timpul acestor două faze, care constituie ceea ce este identificat drept Proces de „estimare politico-militară” (PME), NATO va continua schimbul general de informații și de evaluări cu toți partenerii relevanți, precum și cu alte țări, după cum va decide NAC. În cazul în care NAC va decide, în principiu, că orice opțiune militară poate implica contribuțiile partenerului sau altor țări, acesta le poate invita să se asocieze la punctul de vedere al Alianței și să-și confirme oficial disponibilitatea de a deveni parteneri de operațiuni. Acest lucru va constitui primul pas spre recunoașterea drept potențial partener de operațiuni.

4. Potențialilor parteneri de operațiuni li se vor oferi posibilități adecvate de a fi informați și implicați în toate aspectele relevante ale evaluărilor și opțiunilor de răspuns în curs de elaborare și altor activități de pregătire. În acest sens, NATO va lua în calcul amploarea probabilă a contribuțiilor potențialilor parteneri de operațiuni. În acest scop, consultările referitoare la o posibilă operațiune condusă de NATO vor avea loc, de asemenea, în formatul „28 + n”, în cadrul forumurilor relevante, inclusiv la nivelul Comitetului militar și al NAC. Procesul de estimare politico-militară se va finaliza cu decizia NAC de a iniția planificarea militară pentru o eventuală operațiune.

C. Planificare, executare și tranziție

5. Întrunirile în formatul „28 + n”, vor avea loc pentru a garanta că toate documentele de planificare asociate cu o operațiune sunt elaborate în consultare cu

partenerii de operațiuni. În caz de dezacord, partenerii își păstrează opțiunea de a nu se asocia cu o decizie, de a nu-și continua sau de a-și retrage contribuția planificată, în caz că consideră necesar. În paralel, potențialii parteneri de operațiuni vor continua să se implice în schimbul de informații și evaluări. În conformitate cu politica pentru un parteneriat mai eficient și flexibil, celorlalți parteneri li se vor prezenta informații pe parcursul tuturor acestor faze.

6. În timpul acestor trei faze, se solicită opinia partenerilor de operațiuni, ei asociindu-se la deciziile NATO, în conformitate cu principiile reglementare, procedurile și mecanismele descrise în documentul-cadru politico-militar de mai sus. Când statele aliate sunt implicate în planificare, participarea partenerilor de operațiuni se va realiza prin intermediul ofițerilor naționali de legătură din Comandamentul militar și/sau prin implicarea corespunzătoare a reprezentanților partenerilor de operațiuni din grupurile de lucru și din comitete. Pregătirile pentru comandarea unei operațiuni trebuie să includă pregătiri pentru implicarea corespunzătoare a ofițerilor sau modulelor de comandament ale partenerilor de operațiuni. Obiectivul urmărit trebuie să fie de a începe operațiunea cu forțele partenerilor de operațiuni deja integrate în operațiunea multinațională condusă de NATO. Implicarea cea mai directă a partenerilor de operațiuni în timpul desfășurării propriu-zise a unei operațiuni se va face prin contribuții de forțe și participarea la aranjamentele de comandă. Ofițerii partenerilor de operațiuni ce au funcții în cadrul comandamentelor militare trebuie implicați pe deplin în timpul acestor trei faze.

7. În principiu, partenerii de operațiuni pot să ocupe doar funcții în comandamentele aflate în ierarhie directă până la nivelul de comandament operațional inclusiv. În comandamentele militare superioare acestor comandamente, în special în comandamentele strategice, parteneri de operațiuni vor fi reprezentați, în mod normal, de ofițeri de legătură sau de reprezentanți militari, după caz.

Sursa: http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2011_04/20110415_110415-PMF.pdf

EXERCITII MILITARE CU PARTICIPAREA REPUBLICII MOLDOVA

(selectiv)

1995

- **COOPERATIVE SUPPORT**, Norfolk, SUA, 25 – 29 septembrie, exercițiu logistic. Participanți NATO: 21 ofițeri superiori din Belgia, Canada, Danemarca, Franța, Germania, Grecia, Italia, Olanda, Norvegia, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii. Participanți PpP: 36 de ofițeri superiori din Albania, Belarus, Bulgaria, Estonia, Finlanda, Ungaria, Kazakhstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Republica Moldova, Polonia, România, Turkmenistan, Ucraina, Uzbekistan.

1996

- **COOPERATIVE OSPREY**, SUA, 12–26 august. Participanți: SUA, Olanda, Canada și 650 de persoane din 16 țări partenere în PpP (Albania, Austria, Bugaria, Estonia, Georgia, Ungaria, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Moldova, Polonia, România, Slovacia, Ucraina, Uzbekistan. Observatori din Azerbaijan, Cehia, Danemarca.

- **COOPERATIVE ZENITH**, Canada, 7–16 mai. 53 de participanți din 20 de țări PpP (Albania, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bulgaria, Cehia, Estonia, Georgia, Ungaria, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Moldova, Polonia, România, Rusia, Slovacia, Uzbekistan, Ucraina) și 18 ofițeri din 3 țări membre NATO (Canada, Olanda, SUA).

1997

- **COOPERATIVE DETERMINATION**, România, 5–14 noiembrie, exercițiu de comandament la nivel de batalion. Participanți: Franța (4 batalioane de infanterie), Macedonia, Grecia (1 celulă de geniu), Ungaria (4 batalioane de infanterie), Italia (4 batalioane de infanterie, 1 celulă aeriană, 1 celulă logistică),

Moldova (4 batalioane de infanterie), Portugalia (4 batalioane de infanterie, 1 celulă medicală), România (4 batalioane de infanterie, 1 celulă aeriană, 1 celulă medicală), Slovacia (1 celulă aeriană, 1 celulă de geniu), Turcia (4 batalioane de infanterie), SUA (4 batalioane de infanterie), Uzbekistan.

- **COOPERATIVE NUGGET**, 11 iunie – 3 iulie, Fort Polk, Louisiana. Mai mult de 1.100 de militari din 29 țări NATO și ale Parteneriatului pentru Pace: plutoane de pușcași (Bulgaria, Cehia, Estonia, Macedonia, Georgia, Ungaria, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Republica Moldova, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Ucraina și Uzbekistan), ofițeri de stat major (Armenia, Austria, Azerbaijan și Suedia), câte un pluton și elemente de stat major de companie din țările membre NATO (Belgia, Canada și Turcia) și numai ofițeri din țările membre NATO (Danemarca, Franța, Germania și Italia).

- **COOPERATIVE KEY**, Slovacia, 13 – 18 iulie. 633 militari, 20 avioane de luptă și transport, 12 elicoptere de vânătoare și transport din 5 țări membre NATO (Franța, Grecia, Italia, Turcia, SUA) și 7 țări partenere (Austria, Cehia, Macedonia, Moldova, România, Slovacia).

- **PEACEFUL EAGLE**, Bulgaria, 16–22 mai. Țări participante: Turcia, SUA, Bulgaria, Italia, Macedonia, Republica Moldova, România și Grecia.

1998

- **COOPERATIVE BEAR**, 4–11 septembrie, Royal Air Force St. Mawgan din Cornwall, sud-vestul Marii Britanii. Participanți: Azerbaijan (observatori), Bulgaria (observatori), Cehia (AN-26 + medici); Estonia (observatori), Franța (CASA-235 + medici); Letonia (L-410 + medici), Lituania (AN-26 + medici), Republica Moldova (observatori), Olanda (Fokker 60 + medici), Norvegia (C130 + medici), Polonia (AN-26 + medici), România (C130 + unități de parașutiști), Slovacia (AN-26 + medici), Slovenia (observatori), Suedia (C130 + medici); Ucraina (IL-76 + medici), Marea Britanie (C130 + medici), Uzbekistan (observatori).

- **COOPERATIVE ADVENTURE EXCHANGE**, Slovacia, 16 – 30 noiembrie. Asistența Republicii Moldova în antrenamentul forțelor NATO în Kosovo în exercițiul Cooperative Adventure Exchange (CAE) 1998: 1. personal medical – 3 ofițeri, alte grade militare – 7; elemente naționale de suport – 2 ofițeri; 2. mijloace de transport și echipament – 1 ambulanță; 3. mărfuri (în kg) – 700 (mărfuri medicale), 1500 (mărfuri pentru elementele naționale de asistență).

- **COOPERATIVE BEST EFFORT**, Krivolak, Republica Macedonia, 11 – 18 septembrie, exercițiu la nivel de detașament de infanterie ușoară. Participanți NATO: Canada, Danemarca, Franța, Germania, Grecia, Italia, Norvegia, Olanda, Portugalia, Spania, Turcia, Marea Britanie. Participanți PpP: Albania, Austria, Azerbaijan, Bulgaria, Estonia, Macedonia, Georgia, Ungaria, Letonia, Moldova, România, Rusia, Slovacia, Ucraina.

- **COOPERATIVE OSPREY**, SUA, 1 – 20 iunie, 15 – 29 august. Aproximativ câte 42 de persoane din țările partenere în PpP: Albania, Bulgaria, Estonia, Georgia, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Republica Moldova, Polonia, România, Ucraina și Uzbekistan. Țări membre NATO includ Canada, Olanda și Statele Unite ale Americii (1175 marinari).

- **PEACE SHIELD**, Ucraina, 14 – 24 septembrie, exercițiu „în spiritul PpP”, de simulare a unei operațiuni de menținere a păcii în scopul protejării acesteia într-o țară afectată de conflicte etnice. Un total de 1050 participanți din SUA, Bulgaria, Moldova, România, Georgia, Belarus, Marea Britanie, Olanda, Grecia, Danemarca, Canada, Letonia, Lituania, Germania, Polonia, Rusia, Turcia, Ungaria, Ucraina. Formatul exercițiului: multinațional, de comandament la nivel de stat major de batalion, asistat de calculator.

- **COOPERATIVE CHANCE**, Sliac, Slovacia, 5 – 10 iulie. Mai mult de 900 de militari și 30 de avioane din 8 țări membre NATO și 12 ale Parteneriatului pentru Pace. Printre participanți se numără Austria, Bulgaria, Canada, Cehia, Danemarca, Franța, Finlanda, Olanda, Germania, Ungaria, Italia, Macedonia, România, Moldova, Polonia, Suedia, Ucraina, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii și Slovacia.

1999

- **COOPERATIVE DETERMINATION**, București, România, 26 noiembrie – 5 decembrie. Participanți: 7 națiuni NATO (Franța, Grecia, Ungaria, Italia, Portugalia, Turcia, SUA), 11 partenere (Azerbaijan, Bulgaria, Macedonia, Georgia, Kârgâzstan, Moldova, România, Slovacia, Elveția, Ucraina, Uzbekistan).

- **RESCUER**, România, 10 – 19 septembrie, exercițiu de comandament asistat de calculator. Participanți: SUA, Bulgaria, Cehia, Ungaria, Macedonia, Moldova, Ucraina. Observatori din Albania, Portugalia, Slovenia.

- **COOPERATIVE GUARD**, Cehia, 28 mai – 4 iunie, exercițiu de comandament. 12 țări partenere (Austria, Bulgaria, Finlanda, Letonia, Lituania, Mace-

donia, Republica Moldova, România, Slovacia, Slovenia, Suedia și Elveția).

- **PEACE SHIELD**, Ucraina, 1–14 august. Un total de 1863 participanți din Azerbaijan, Belgia, Bulgaria, Marea Britanie, Grecia, Georgia, Danemarca, Estonia, Kazahstan, Canada, Lituania, Letonia, Moldova, Norvegia, Polonia, România, SUA, Turcia, Italia, Franța, Ucraina. Formatul exercițiului: multinațional, de comandament la nivel de stat major de batalion, asistat de calculator.

- **COOPERATIVE BEST EFFORT**, Canada, 13 – 27 iunie. Mai mult de 800 de participanți din 7 țări membre NATO (Canada, Italia, Olanda, Polonia, Portugalia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii) și 12 țări partenere (Austria, Azerbaijan, Bulgaria, Macedonia, Georgia, Letonia, Lituania, Republica Moldova, România, Slovacia, Ucraina și Uzbekistan).

2000

- **COOPERATIVE DETERMINATION**, Elveția, 1 – 10 noiembrie, exercițiu de comandament și stat major al forțelor terestre. Participanți: 9 țări membre NATO (Franța, Grecia, Germania, Ungaria, Italia, Olanda, Spania, Turcia, SUA) și 11 țări partenere (Armenia, Austria, Azerbaijan, Bulgaria, Georgia, Kârgâstan, Moldova, România, Elveția, Macedonia, Uzbekistan).

- **COOPERATIVE BEST EFFORT**, România, 11 – 22 septembrie, exercițiu de antrenament pe teren al forțelor terestre. Participanți: 8 țări NATO (Canada, Grecia, Italia, Olanda, Polonia, Turcia, Marea Britanie, SUA) și 10 națiuni partenere (Austria, Azerbaidjan, Bulgaria, Macedonia, Georgia, Lituania, Moldova, România, Slovacia, Ucraina).

- **RESCUE EAGLE/MEDCEUR**, România, 11 – 20 iulie. Participanți: Azerbaijan, Bulgaria, Georgia, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Republica Moldova, Slovacia și Turcia.

- **TRANS – CARPATHIA**, Ucraina, 20 – 28 septembrie, exercițiu NATO/PpP de asistență în caz de calamități naturale. Participanți: Belarus, Croația, Ungaria, Moldova, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Suedia, Elveția.

- **PEACE SHIELD**, Ucraina, 8 – 22 iulie. Un total de 825 de participanți din Azerbaijan, Bulgaria, Belarus, Grecia, Georgia, Danemarca, Estonia, Kazahstan, Canada, Republica Moldova, Germania, Norvegia, Polonia, Rusia, SUA, Turcia, Italia, Finlanda, Suedia, Spania, Ucraina. Formatul exercițiului: multinațional, de comandament la nivel de stat major de batalion, asistat de calculator.

- **COMBINED ENDEAVOUR**, Germania, 11–25 mai, exercițiu multinațional de interoperabilitate a sistemelor de comunicații și informații. Țări participante: Albania, Austria, Belgia, Bulgaria, Canada, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Macedonia, Franța, Georgia, Grecia, Ungaria, Italia, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Republica Moldova, Norvegia, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția, Olanda, Ucraina, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, Uzbekistan și țara-gazdă Germania.

- **CORNERSTONE I**, exercițiu de geniu întrunit Republica Moldova/SUA „în spiritul PpP”.

2001

- **COOPERATIVE DETERMINATION**, Azerbaijan, 05 – 17 noiembrie, exercițiu de consolidare a interoperabilității pentru operațiuni de menținere a păcii și asistență umanitară la nivel de batalion multinațional. Participanți: 9 țări NATO (Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Portugalia, Spania, Turcia și Statele Unite ale Americii) și 11 parteneri (Armenia, Austria, Azerbaidjan, Bulgaria, Macedonia, Georgia, Republica Kârgâzstan, Moldova, România, Slovacia și Elveția).

- **COOPERATIVE KEY**, Bulgaria, 11 – 21 septembrie. 10 participanți NATO: Belgia, Canada, Franța, Grecia, Ungaria, Italia, Olanda, Polonia, Turcia și Statele Unite ale Americii. 14 Participanți PpP: Austria, Azerbaidjan, Bulgaria, Croația, Finlanda, Macedonia, Georgia, Letonia, Moldova, România, Slovacia, Slovenia, Suedia și Elveția.

- **PEACE SHIELD**, Ucraina, 15 – 30 iulie, exercițiu multinațional de comandament la nivel de 6 batalioane, asistat de calculator. Exercițiul a inclus un exercițiu în teren separat, conceput să permită certificarea după standardele poloneze a soldaților ucraineni pentru funcții de menținere a păcii. Un total de 1070 de participanți din Azerbaijan, Belarus, Bulgaria, Georgia, Grecia, Danemarca, Italia, Canada, Kazahstan, Moldova, Germania, Polonia, Rusia, România, Slovacia, Marea Britanie, SUA, Turcia, Suedia, Ucraina.

- **COOPERATIVE BEST EFFORT**, Austria, 10 – 21 septembrie. Participanți: 7 țări NATO (Canada, Grecia, Italia, Polonia, Turcia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii) și 11 parteneri (Austria, Armenia Azerbaidjan, Bulgaria, Croația, Macedonia, Georgia, Letonia, Lituania, Moldova, România, Slovacia, Ucraina și Uzbekistan).

- **ALLIED EFFORT**, Polonia, 5 – 20 noiembrie, exercițiu NATO la nivel de comandament CJTF. Aproximativ 2.500 de persoane din 14 țări membre NATO (Belgia, Canada, Republica Cehă, Danemarca, Franța, Germania, Ungaria, Olanda, Norvegia, Polonia, Spania, Turcia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii) și 13 națiuni partenere (Austria, Bulgaria, Estonia, Finlanda, Letonia, Lituania, Moldova, România, Slovacia, Slovenia, Suedia, Elveția și Ucraina).
- **COMBINED ENDEAVOUR**, Germania, 10 – 24 mai, exercițiu de comunicații radio (necesar pentru a testa echipamentele de comunicații radiogoniometrare în scopuri de interoperabilitate în operațiunile de menținere a păcii). Mai mult de 1000 militari și civili din Albania, Austria, Belgia, Bulgaria, Canada, Croația, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Macedonia, Georgia, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Moldova, Olanda, Norvegia, Polonia, România, Rusia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția, Ucraina, Marea Britanie, SUA.

2002

- **COOPERATIVE BEST EFFORT**, Georgia, 17 – 28 iunie, exercițiu anual de instrucție pe teren la nivel de unitate multinațională. 6 țări membre NATO (Canada, Grecia, Ungaria, Turcia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii) și 9 țări partenere (Armenia, Austria, Azerbaidjan, Bulgaria, Georgia, Lituania, Republica Moldova, România, Ucraina).
- **COOPERATIVE KEY**, St. Dizier, Franța, 22 septembrie – 4 octombrie. Aproximativ 1.600 de persoane și 60 de avioane, reprezentante ale forțelor aeriene din 10 țări membre NATO (Canada, Franța, Grecia, Ungaria, Italia, Olanda, Polonia, Turcia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii) și 12 partenere (Azerbaidjan, Bulgaria, Croația, Letonia, Lituania, Republica Moldova, România, Slovacia, Slovenia, Suedia, Elveția și Macedonia).
- **COOPERATIVE ADVENTURE EXCHANGE**, Ucraina, 2 – 25 septembrie. Personal militar din 12 țări membre NATO (Belgia, Cehia, Danemarca, Germania, Ungaria, Italia, Luxemburg, Norvegia, Polonia, Turcia, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii) și din 6 țări partenere (Azerbaidjan, Bulgaria, Georgia, Republica Moldova, Macedonia și Ucraina).
- **COOPERATIVE LANTERN**, Olanda, 15 – 26 aprilie, exercițiu la nivel de stat major de batalion. 600 militari din 9 țări NATO (Belgia, Canada, Dane-

marca, Franța, Germania, Olanda, Polonia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii) și 12 națiuni partenere (Austria, Bulgaria, Croația, Estonia, Irlanda, Lituania, Moldova, România, Slovacia, Slovenia, Suedia, Elveția).

2003

- **COOPERATIVE BEST EFFORT**, Armenia, 16- 27 iunie. Aproximativ 400 de militari din 8 țări membre NATO (Canada, Grecia, Ungaria, Italia, Polonia, Turcia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii) și 11 țări partenere (Armenia, Austria, Bulgaria, Macedonia, Georgia, Lituania, Republica Moldova, România, Rusia, Slovacia și Uzbekistan)

- **RESCUER/MEDCEUR**, Georgia, 8 – 20 septembrie. Participanți: Georgia, Albania, Bulgaria, Estonia, Germania, Republica Moldova, Turcia, Ucraina, SUA.

- **COOPERATIVE KEY**, Bulgaria, 1 – 13 septembrie. Aproximativ 1.000 de militari și mai mult de 70 de aeronave din 9 țări membre NATO (Canada, Danemarca, Franța, Grecia, Ungaria, Olanda, Polonia, Turcia, și Statele Unite ale Americii), 6 țări partenere pe bază de invitație (Bulgaria, Letonia, Lituania, România, Slovacia, Slovenia) și 6 națiuni partenere (Azerbaidjan, Croația, Macedonia, Republica Moldova, Suedia și Elveția).

- **COMBINED ENDEAVOUR**, Germania, 8 – 22 mai. Mai mult de 1.000 de personal militar și civil din Albania, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bulgaria, Canada, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Macedonia, Franța, Georgia, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Republica Moldova, Olanda, Norvegia, Polonia, România, Rusia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția, Ucraina, Uzbekistan, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii.

- **COOPERATIVE SUPPORT**, Austria, 25 noiembrie – 2 decembrie, exercițiu logistic întrunit anual, sub formă de seminar bazat pe o operațiune fictivă de reacție în cazul unei crize, care implică un grup operativ întrunit sub egida NATO. Peste 130 de participanți din 13 țări membre NATO (Canada, Danemarca, Franța, Germania, Ungaria, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, Spania, Turcia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii), 7 țări invitate (Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, România, Slovacia și Slovenia), 11 țări partenere (Austria, Azerbaidjan, Croația, Finlanda, Macedonia, Georgia, Irlanda, Kazahstan, Republica Moldova, Suedia și Elveția), observatori din Algeria și Iordania.

- **COOPERATIVE JAGUAR**, Danemarca, 24 martie – 4 aprilie, exercițiu de comandament. 500 militari din 9 țări NATO (Canada, Cehia, Danemarca, Germania, Italia, Olanda, Norvegia, Polonia și Statele Unite ale Americii) și 8 parteneri (Azerbaidjan, Estonia, Letonia, Lituania, Republica Moldova, Finlanda, România și Suedia).
- **COOPERATIVE ASSOCIATE**, Bulgaria, 16 – 26 noiembrie. 4 națiuni membre NATO (Ungaria, Spania, Turcia și Statele Unite ale Americii), 5 țări parteneri în bază de invitație (Bulgaria, Lituania, România, Slovacia, Slovenia) și 7 națiuni parteneri (Austria, Azerbaidjan, Macedonia, Georgia, Moldova, Uzbekistan, Ucraina).
- **DACIA**. Contribuția României în cadrul Programului de Lucru al Parteneriatului pentru anul 2003, 7 – 10 octombrie. Exercițiu de gestionare a consecințelor unui atac terorist cu dispozitive de dispersie radiologică. 1300 de participanți din țara-gază și aproximativ 320 de persoane din alte țări, printre care Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bulgaria, Croația, Finlanda, Ungaria, Italia, Moldova, Norvegia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Elveția, Turcia, Ucraina, Uzbekistan, Statele Unite ale Americii.

2004

- **COOPERATIVE BEST EFFORT**, Azerbaidjan, 13 – 15 ianuarie. Reprezentanții din 6 țări membre NATO (SUA, Marea Britanie, Canada, Ungaria, Polonia, Turcia) și 14 țări parteneri (Austria, România, Bulgaria, Slovacia, Macedonia, Croația, Elveția, Lituania, Georgia, Kazahstan, Uzbekistan, Belarus, Moldova).
- **COMBINED ENDEAVOUR**, Germania, 2 – 19 mai. Mai mult de 1.100 de personal militar și civil din următoarele națiuni participante: Albania, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bulgaria, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Georgia, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Macedonia, Moldova, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Rusia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția, Turcia, Ucraina, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii și Uzbekistan. Națiuni observatoare au fost Irlanda și Africa de Sud.
- **RESCUER/MEDCEUR**, Lituania/Letonia/Estonia/Bulgaria, 13-28 iulie. În jur de 2000 de participanți din Statele Unite ale Americii, Germania, Polonia, România, Republica Moldova, Ucraina, Georgia, Armenia, Azerbaidjan și țările-gază.

2005

- **COOPERATIVE ASSOCIATE** în Academia Militară General Mihailo Apostolski, Skopije, 14-25 noiembrie. 7 țări membre NATO (Bulgaria, Canada, Lituania, Slovenia, Spania, Turcia, SUA) și 10 națiuni PpP (Albania, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Croatia, Kazahstan, Republica Moldova, Elveția, Ucraina, Macedonia).

- **SAREX**, România, 5 – 10 septembrie. Participanți: Ungaria, Moldova, Serbia, Bulgaria, Ucraina.

- **COOPERATIVE BEST EFFORT**, Ucraina, 19 iunie – 1 iulie, exercițiu la nivel de pluton de infanterie motorizată. Participanți din 10 țări membre NATO (Bulgaria, Canada, Grecia, Ungaria, Lituania, Polonia, Spania, Turcia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii), 11 țări partenere (Austria, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Croația, Macedonia, Georgia, Kazahstan, Moldova, Elveția și Ucraina) și 2 țări din Dialogul Mediteranean (Egipt și Israel).

- **COOPERATIVE KEY**, Bulgaria, 24 august – 5 septembrie. Forțe aeriene din țările membre NATO (Bulgaria, Canada, Estonia, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Turcia și Statele Unite ale Americii), partenere (Azerbaidjan, Croația, Macedonia, Kazahstan, Moldova, Rusia, Elveția și Ucraina), observatori din Albania, Mauritania și Iordania.

2006

- **COOPERATIVE LANGBOW**, Moldova, (exercițiu de comandament) și **COOPERATIVE LANCER** (exercițiu de instrucție în teren), 7 – 29 septembrie. 24 țări NATO și PpP. Conferința de planificare a exercițiului COOPERATIVE LANGBOW a avut loc în Chișinău în intervalul 25 – 27 octombrie 2005.

2007

- **COOPERATIVE LANGBOW/LANCER**, Albania, 07 – 30 octombrie. Aproximativ 1.100 de militari din 7 națiuni membre NATO (Canada, Grecia, Ungaria, Polonia, Turcia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii), 12 țări partenere (Albania, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belarus, Macedonia, Georgia, Kazahstan, Moldova, Muntenegru, Elveția și Ucraina), 1 țară din Dialogul Mediteranean (Israel), observatori (Maroc, Qatar și Emiratele Arabe Unite).

- COOPERATIVE ARCHER, Georgia, 9 – 20 iulie, exercițiul aerian NATO/ PpP. 5 țări NATO (Germania, Ungaria, Letonia, Turcia și Statele Unite ale Americii) și 6 țări participante (Albania, Azerbaidjan, Croația, Moldova, Macedonia și Ucraina).

- **RAPID TRIDENT**, Ucraina, 8-23 iulie. Un total de 283 de participanți: SUA (93), Canada (3), Polonia (17), Ungaria (2), Georgia (3), România (7), Germania (10), Austria (29), Suedia (3), Macedonia (4), Olanda (1), Lituania (8), Moldova (17), Albania (4), Armenia (6), Azerbaidjan (7), Belarus (2), Bulgaria (1), Ucraina (61). Observatori: Mongolia, Iordania și Uzbekistan. Formatul exercițiului: multinațional, de comandament la nivel de stat major de batalion asistat de calculator.

- **SEA BREEZE**, Odessa, Ucraina, 8-20 iulie. Un total de 583 participanți: SUA (401 militari, 6 civili), Georgia (37), Macedonia (42), Republica Moldova (34), Germania (46), Letonia (12), Canada (4), Azerbaidjan (2), Armenia (2), România (2), Turcia (1).

- **MEDCEUR/RESCUER**, Republica Moldova, 6-13 august. Un total de 247 personal medical din Moldova (58), SUA (73), Ucraina (15), Georgia (13), Armenia (12), Azerbaidjan (10), Kârgâzstan (10), Macedonia (6), Belarus (2), Albania (5), Croația (7), Germania (1).

- **AMBER HOPE**, Lituania, 18 iunie - 1 iulie. Un total de 1.700 personal militar și civili din 10 țări - Armenia, Canada, Estonia, Finlanda, Germania, Letonia, Lituania, Polonia, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii. Belarus, Georgia, Moldova, Rusia și Ucraina au contribuit la exercițiu prin trimiterea de observatori.

2008

- **COOPERATIVE LANGBOW** și **COOPERATIVE LANCER**, Armenia, 26 septembrie – 21 octombrie. Aproximativ 1.000 de militari din Canada, Grecia, Ungaria, Lituania, Polonia, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, Albania, Armenia (ca națiunea gazdă), Austria, Bosnia și Herțegovina, Cehia, Macedonia, Kazahstan, Republica Moldova, Ucraina și Emiratele Arabe Unite.

2009

- **COOPERATIVE LANGBOW**, 6 mai – 1 iunie/ **COOPERATIVE LANCER**, 17 mai – 1 iunie, baza militară Vaziani, Georgia. Participanți: aproximativ 1.300 trupe din 19 țări NATO și parteneri: Albania, Armenia, Azer-

baidjan, Bosnia și Herțegovina, Canada, Croația, Cehia, Georgia, Grecia, Ungaria, Kazahstan, Moldova (2 participanți în LANGBOW și 26 în LAN-CER), Serbia, Spania, Macedonia, Turcia, Emiratele Arabe Unite, Regatul Unit și Statele Unite ale Americii.

- **MEDCEUR**, Serbia, 2 – 13 septembrie. Mai mult de 700 de participanți din 15 țări (Albania, Armenia, Azerbaijan, Bosnia și Herzegovina, Croația, Germania, Georgia, Macedonia, Moldova, Muntenegru, Norvegia, Serbia, Ucraina, SUA).

2010

- **SEA BREEZE**, Ucraina, 12-23 iulie. 20 de nave, 13 avioane și mai mult de 1600 de militari din Azerbaijan, Austria, Belgia, Danemarca, Georgia, Germania, Grecia, Republica Moldova, Suedia, Turcia, Ucraina și Statele Unite.

- **MEDCEUR**, Muntenegru, 8 – 22 septembrie. Țările participante: Azerbaijan, Bosnia și Herțegovina, Georgia, Macedonia, Republica Moldova, Serbia, Statele Unite ale Americii și Ucraina.

2011

- Exercițiul NATO/PpP **CODRII**, 27 august – 2 septembrie, Moldova. Exercițiul în teren de gestionare a consecințelor în caz de criză. Participanți: Armenia (un total de 14 participanți: o echipă de căutare și salvare și una de protecție chimică, biologică, radiologică și nucleară), Austria (un total de 20 de participanți: o echipă de asistență și una de purificare a apei), Azerbaijan (un total de 18 participanți: o echipă de căutare și salvare și una de protecție chimică, biologică, radiologică și nucleară), Belarus (un total de 33 de participanți: câte o echipă de protecție chimică, biologică, radiologică și nucleară, de scufundători cu scafandru autonom și medici), Belgia (un total de 44 de participanți: o echipă de căutare și salvare și una de medici), Bulgaria (un total de 24 participanți: o echipă de căutare și salvare și una de pompieri), Estonia (un total de 18 participanți: o echipă de căutare și salvare și una de protecție chimică, biologică, radiologică și nucleară), Georgia (un total de 12 participanți: o echipă de căutare și salvare și una de protecție chimică, biologică, radiologică și nucleară), Germania (o echipă de 8 medici), Ungaria (un total 20 de participanți), Israel (un total de 7 participanți: o echipă de căutare și salvare), Kazahstan (un total de 15

participanți), Kârgâzstan (un total de 10 participanți), Letonia (un total de 17 participanți: o echipă de căutare și salvare și una de medici), Polonia (un total de 10 participanți: o echipă de de protecție chimică, biologică, radiologică și nucleară), România (un total de 24 de participanți: câte o echipă de căutare și salvare, de protecție chimică, biologică, radiologică, nucleară și pompieri), Serbia (un total de 16 participanți: o echipă de căutare și salvare), Macedonia (un total de 20 de participanți: câte o echipă de căutare și salvare, purificare a apei și pompieri), Turcia (un total de 26 de participanți: câte o echipă de protecție chimică, biologică, radiologică și nucleară, de scufundători cu scafandru autonom și de medici), Ucraina (un total de 81 de participanți: câte o echipă de protecție chimică, biologică, radiologică și nucleară, de căutare și salvare, de scufundători cu scafandru autonom și personal medical), SUA (o echipă de evaluare CBRN).

- **SEA BREEZE**, Marea Neagră, 6 – 18 iunie. Participanți: 20 de nave, 13 avioane și mai mult de 1.600 de militari din SUA, Azerbaidjan, Austria, Belgia, Danemarca, Georgia, Germania, Grecia, Moldova, Suedia, Turcia, Ucraina, Marea Britanie, Algeria, Macedonia.

- **AMBER HOPE**, Lituania, 13 – 23 iunie. Aproximativ 2,2 mii personal militar și civil din 9 țări membre NATO (Estonia, SUA, Canada, Letonia, Polonia, Lituania și Norvegia) și 2 din Parteneriatul pentru Pace (PPP) – Georgia și Finlanda. Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazahstan, Republica Moldova și Ucraina au detașat observatori. Exercițiul a implicat forțe terestre (două batalioane multinaționale, plutoane de geniu și de protecție împotriva armelor de distrugere în masă), navale, aeriene și pentru operațiuni speciale

- **RAPID TRIDENT**, Ucraina, 25 iulie – 5 august. Operațiune aeropurtată multinațională și exercițiu de teren cu mai mult de 1600 de forțe din Ucraina, Statele Unite ale Americii, Letonia, Belarus, Moldova, Slovenia, Canada, Georgia, Polonia, Serbia, Marea Britanie, Lituania și Estonia.

2012

- **SEA BREEZE**, Odessa, Ucraina, 9-21 iulie . Participanți: forțe aeriene, terestre și navale din Algeria, Azerbaidjan, Belgia, Canada, Georgia, Germania, Israel, Republica Moldova, Norvegia, Qatar, Suedia, Turcia, Emiratele Arabe Unite, Ucraina și Statele Unite ale Americii.

- **RAPID TRIDENT**, Ucraina, 16-27 iulie. Aproximativ 1.400 de militari din 16 țări (SUA, Ucraina, Austria, Azerbaidjan, Danemarca, Bulgaria, Ca-

nada, Germania, Georgia, Macedonia, Moldova, Norvegia, Polonia, România, Serbia și Suedia). Scenariul pentru acest exercițiu s-a bazat pe situația din provincia afgană Zabul.

- **COOPERATIVE LANGBOW/LANCER**, Krivolak, Macedonia, 17 – 31 mai. Aproximativ 1000 de militari din 13 țări: Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belarus, Bosnia și Herțegovina, Macedonia, Georgia, Kazahstan, Moldova, Muntenegru, Serbia, Elveția și Ucraina. Contribuția Republicii Moldova: 36 militari, inclusiv 10 ofițeri pentru exercițiul de stat major și 26 de militari pentru exercițiul de teren.

- **COMBINED ENDEAVOUR**, Germania, 6 – 20 septembrie. Țări participante: Afganistan, Albania, Armenia, Austria, Azerbaijan, Belgia, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Canada, Croația, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Georgia, Germania, Ungaria, Irlanda, Italia, Kazahstan, Kârgâzstan, Letonia, Lituania, Macedonia, Moldova, Muntenegru, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Serbia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția, Turcia, Ucraina și Statele Unite.

2013

- **RAPID TRIDENT**, Yavoriv, Ucraina, 8 – 19 iulie. Participanți: militari din țara-gază, Armenia, Azerbaijan, Bulgaria, Canada, Danemarca, Georgia, Germania, Marea Britanie, Moldova, Norvegia, Polonia, România, Serbia, Suedia, Turcia și Statele Unite ale Americii.

- **COMBINED ENDEAVOUR**, Germania, 13 – 26 septembrie. Participanți: Albania, Bulgaria, Canada, Croația, Estonia, Franța, Germania, Ungaria, Islanda, Italia, Letonia, Lituania, Norvegia, Polonia, Portugalia, Republica Slovacă, Slovenia, Spania, Turcia, Statele Unite, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Bosnia și Herțegovina, Finlanda, Georgia, Irlanda, Kazahstan, Kârgâzstan, Macedonia, Moldova, Muntenegru, Serbia, Ucraina, Belgia, Mexic și Marea Britanie.

ABREVIERI

ACD – controlul armelor, dezarmare și neproliferare
ACE – Comandamentul aliat pentru Europa
ACLANT – Comandamentul aliat pentru Atlantic
ACT – Comandamentul aliat pentru transformare
ACSTP – Programul de instruire al personalului Comandamentului aliat pentru Europa
AE – evacuare medicală aeriană
ADF – apărare aeriană
AIREX – exercițiu aerian
AJOD – doctrina NATO pentru operații întrunite multinaționale
AMF (L) – Forța mobilă (terestră) a Comandamentului aliat pentru Europa
APL – mine terestre antipersonal
ASM – gestionarea/controlul spațiului aerian
BALTAP – Forțele aliate pentru zona Baltică
BALTOPS - operațiuni baltice (exercițiu maritim)
BELBAT – Batalionul belgian
BRITBAT – Batalionul britanic
BSC – securitate și controlul frontierelor
C3 – consultare, comandă și control
CAPC – Comitetul de planificare a aviației civile
CAS – sprijin aerian nemijlocit
CAX – exercițiu asistat de calculator
CBRN weapons – arme chimice, biologice, radiologice și nucleare
CCMR – Centrul pentru relațiile civil-militare
CCMS – Comitetul privind provocările societății moderne
CEP – planificarea situațiilor de urgență civilă
CIMIC – Cooperarea civil/militară
CINCENT – Comandantul suprem al forțelor aliate din Europa Centrală
CIS – sisteme de comunicații și informaționale
CJPS – Stat major de planificare multinațională
CJOC – Centrul de operații întrunite

CJTF – forțe operative multinaționale interarme
CMEP – Planificare civil-militară de urgență
CMX – exercițiu de gestionare a crizelor
CNAD – Conferința directorilor naționali pentru armamente
CNSC – Subcomitetul comunicațiilor în rețea
COEC – Comitetul operațiunilor și exercițiilor Consiliului
COMEDS – Comitetul șefilor serviciilor medicale militare în cadrul NATO
COSUP – exercițiul logistic de tip seminar Cooperative Support
CPC – Comitetul de protecție civilă
CPX – exercițiu de comandament (stat major)
CRM – gestionarea crizelor
CRO – operațiune de reacție în cazul unei crize
CSCE – Conferința pentru securitate și cooperare în Europa
DCAF – Centrul pentru controlul democratic al forțelor armate de la Geneva
DCF – controlul democratic al forțelor și structurilor de apărare
DEI – aspecte economice ale apărării
DPAO - Departamentul de apărare, planificare și operațiuni
DPB – planificarea apărării, bugetului și gestionarea resurselor
DPM - programe de achiziții publice în domeniul apărării
DPP – Departamentul de politică de apărare și planificare
DPS – politică și strategie de apărare
DRT – cercetare și tehnologii în domeniul apărării
EADRCC - Centrul Euro-Atlantic de coordonare a măsurilor împotriva dezastrelor
EAPC – Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic
EAPC/PfP ILU – Unitatea de informații de legătură a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic/Parteneriatului pentru Pace
EAPC-SC – Comitetul director al Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic
EAPMC/PS – Comitetul Militar al Parteneriatului Euro-Atlantic în sesiune permanentă
EAPWP – Planul de lucru al Parteneriatului Euro-Atlantic
EOD – dezamorsarea armamentului explozibil
EU – Uniunea Europeană
EUROCONTROL - Organizația europeană pentru securitatea navigației aeriene
FPC – conferință finală de planificare
FTX – exercițiu de antrenament pe teren
GBAD – apărare aeriană cu baza la sol
GEO – geografie militară
GEOWDS – Grupul de experți NATO în domeniul sistemelor de avertizare și detectare

HA – asistență umanitară
HOSG – sesiunea șefilor de stat și de guvern
HMA – acțiuni umanitare de deminare totală
HN – țara-gazdă
HNS – sprijinul țării-gazdă
IAEA – Agenția internațională pentru energie atomică
ICC – Centrul de coordonare internațională
ICI – Inițiativa de cooperare de la Istanbul
ICP – conferință inițială de planificare
IFOR – Forța de implementare (pentru Bosnia-Herțegovina)
IHL – dreptul umanitar internațional
IMS – Statul Major Militar Internațional
IOs – obiective de interoperabilitate
IPAP – Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului
IPGs – obiective inițiale de parteneriat
IPP – Programul Individual de Parteneriat
IS – Secretariatul Internațional
ISC – Subcomitetul de interoperabilitate
ISO – (exerciții) în spiritul Parteneriatului pentru Pace
ISR – informații, supraveghere și recunoaștere
JMC – Comitetul medical reunit
JSB – Birou pentru servicii interarme
LANDEX – exercițiu terestru
LCC – Comandamentul componentei terestre
LNG – instruire lingvistică
LO – operațiuni terestre
LOG – logistică de consum
MANPADS – sisteme portabile de apărare aeriană
MAP – Plan de acțiune al membrilor
MAREX – exercițiu maritim
MAS – Agenția militară pentru standardizare
MC – Comitetul Militar
MCC – Conceptul Comitetului Militar pentru consolidarea Parteneriatului pentru Pace
MCC – Comandamentul componentei maritime
MCDA – active militare și de apărare civilă
MCG – Grupul mediteranean pentru cooperare
MCM – măsuri antimine

MC/PS – Comitetul Militar în sesiune permanentă
MD – Dialogul mediteranean
MD IRS – Seminarul internațional de cercetare a Dialogului mediteranean
MED – servicii medicale
MEDCEUR – exerciții medicale in Europa Centrală și de Est
MEDEVAC – evacuare medicală
MET – asistență meteorologică
MPC – conferință principală de planificare
MIF – infrastructură militară
MJLC – Centrul de coordonare logistică
MNAOCC – Centrul de coordonare a operațiunilor aeriene multinaționale
MNB – brigadă multinațională
MNC – Comandamentul/Comandantul major al NATO (redenumit Comandamentul/Comandantul strategic al NATO)
MOD – Ministerul Apărării
NAC – Consiliul Nord-Atlantic
NAAG – Grupul NATO pentru armamentele forțelor terestre
NACC – Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic
NADC – Comitetul NATO pentru apărare aeriană
NADEFCOL – Colegiul de apărare NATO
NAEW – Forța aeropurtată a NATO de supraveghere de la distanță
NAFAG – Grupul NATO pentru armamentul forțelor aeriene
NAMSA – Agenția NATO de aprovizionare și întreținere
NAMSO – Organizația NATO de aprovizionareși întreținere
NATMC – Comitetul NATO de control al traficului aerian
NBC proliferation – proliferare nucleară, biologică și chimică
NC3A – Agenția NATO pentru consultare, comandă și control
NC3B – Comisia NATO pentru consultare, comandă și control
NC3O – Organizația NATO pentru consultare, comandă și control
NC3REPS – Grupul reprezentanților naționali ai C3
NCS – Comitetul NATO pentru standardizare
NDC – Colegiul de Apărare al NATO
NEO – operațiune de evacuare a non-comatanților
NIAG – Grupul consultativ industrial al NATO
NNAG – Grupul NATO de armamente navale
NMA – Autoritatea militară a NATO
NOS – Biroul NATO de securitate

NPC – Comitetul pentru sistemul de conduite al NATO
NPS – Sistemul de conduite al NATO
NSA – Agenția NATO pentru standardizare
NSIP – Programul NATO pentru investiții de securitate
NSPG – Grupul NATO de simulare politică
NTG – Grupul de instrucție al NATO
OAE – operațiunea Active Endeavour (operațiune maritimă NATO de prevenire a circulației teroriștilor sau a armelor de distrugere în masă)
OCC – Conceptul Capabilităților Operaționale
OPCON – Control operațional
OPLAN – Planul operativ
OPP – Procesul NATO de planificare operațională
OPS – Sistemul NATO de planificare a operațiilor
OSCE - Organizația pentru securitate și cooperare în Europa
PA – Departamentul pentru Afaceri Politice
PAP-DIB - Planul de Acțiune al Parteneriatului pentru edificarea instituțiilor de apărare
PAP-T – Planul de acțiune al Parteneriatului împotriva terorismului
PARP – Procesul de planificare și analiză a Parteneriatului pentru Pace
PASSEX – exercițiu de comunicare și cooperare între două marine militare
PASP – Afaceri politice și Politică de securitate
PC – Comitetul Politic
PCC – Celula de coordonare a Parteneriatului
PCM – Meniul de cooperare al Parteneriatului
PD – diplomatie națională
Pfp, PFP – Parteneriatul pentru pace
PfP SOFA – Statutul forțelor Parteneriatului pentru Pace
PG – obiectivele Parteneriatului
PKG – menținerea păcii
PMF – Cadrul politico-militar
PMRs – Reprezentanții militari ai Partenerilor
PMSC – Comitetul director politico-militar al Parteneriatului pentru Pace
PMSC/AHG - Comitetul director politico-militar/Grupul ad-hoc pentru cooperare în menținerea păcii
PRIME – sistemul Parteneriatului pentru Pace de informații, management și schimb de informații în timp real
PSE – Element al Statului major al Parteneriatului pentru Pace

PO – Cabinetul Secretarului General
POC – punct de contact
PSO – operațiuni de sprijinire a păcii
PTC – centru de instrucție al Parteneriatului pentru Pace
PWP – Programul de lucru al Parteneriatului
RCC – Centru de coordonare a salvării
RTO – Organizația pentru cercetare și tehnologie
ROEs – reguli de luptă
SACEUR – Comandantul suprem al forțelor aliate din Europa
SACLANT - Comandantul suprem al forțelor aliate din Atlantic
SACT – Comandantul suprem al Comandamentului aliat pentru transformare
SALW – arme de calibru mic și ușor
SAR – căutare și salvare
SBC – Comitetul pentru buget civil
SC – comandant strategic
SCEPC - Înaltul comitet de planificare pentru situații de urgență civilă
SEE – Europa de Sud-Est
SEEGROUP – Grupul director pentru cooperare în probleme de securitate în Europa de Sud-Est
SEEI – Inițiativa pentru Europa de Sud-Est
SDI – Inițiativa de apărare strategică
SFOR – Forța de stabilizare
SHAPE – Comandamentul suprem al Puterilor Aliate din Europa
SIMNET – Rețeaua de simulare a Parteneriatului pentru Pace
SITCEN – Centrul de situații al NATO
SLG – grup de nivel înalt
SNFM – Forța Navală Permanentă a NATO în Marea Mediterană
SNLC – Conferința NATO la nivel înalt a specialiștilor în logistică
SOFA – Convenții asupra statutului forțelor
SRB – Comisia Superioară pentru resurse
STANAG – Acord de standardizare
STD – standardizare
TACEX – exercițiu tactic
TEEP – Programul de îmbunătățire a educației și instrucției
TEX – exerciții și instruire
TRD – instrucție și doctrină
TSG – subgrup tehnic

TTIU – Unitatea de informații împotriva amenințărilor teroriste
UN – Organizația Națiunilor Unite
UN-CTC – Comitetul ONU de combatere a terorismului
UNMO – observator militar al Organizației Națiunilor Unite
UNSCR 1373 – rezoluția Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite nr. 1373
UNSO – ofițer de stat major al Organizației Națiunilor Unite
WEU – Uniunea Europei Occidentale
WG – grup de lucru
WHO – Organizația mondială a sănătății
WMD – arme de distrugere în masă

